

MORIAE ENCO

MIVM.D.Erasmi Roterodami cū Gerardī listrii
trium linguarum periti cōmentariis.

Præmittuntur

Ludus.L.Annei Senecę,de morte Claudii cū scho
liis Beati Rhenani.

SYNESIVS Cyreneñ.de laudibus Caluitii.

Adduntur.

Martini Dorpii Theologi ad Erasmus Epistola.
Et Erasmi ad eandem responsio apolegetica.

Impressa rursus Lutetię Parisiorū apud Badiū.

Res
53 50 1
BEATVS RHENANVS THOMAE RAPPPIO
DVRLACENSI, LIBERALIVM AR-
TIVM PROFESSORI. S. D. P.

Vicius Anneus Seneca, nō modo philosophus gra-
uissim⁹, sed & orator minime infelix, quem Tacit⁹
amoenissimi ingenii fuisse scribit, nō tā iniuria of-
fensus, q̄ ab hoc in exiliū actus fuisset, q̄ nō feren-
dis flagitiis, & crudelitate motus, Ludū hūc in mortē Clau-
dii Cēsaris cōposuit, quo eius sēuitiā in infonteis, miris sa-
lib⁹ taxat. Quē libellū cū leges, facile intuberis, apud pri-
scos etiam licuisse, malis principibus genuinū (iuxta parœ-
miam) insingere. qđ vt nō semp cōsultum, sic nec vbiq; repre-
hendendū iudicamus. Sæpe enī qđ in aliis audimus culpa-
ri, a nobis vitari solet. Hoc itaq; Senecę fragmentū, nuper
in Germania repertū, velut antiquitatis gemmā quādam,
Scholiis ex Suetonio & Tacito tumultuāter adnotatis il-
lustraui⁹, quo magis ad se lectorē, perinde ac illectamento
quodā iui tet. Ingenue tñ fatemur, esse loca qđā, vbi cōiectu-
ris tātū vsi sum⁹, nullā historicorū autoritatē secuti. Corne-
lii enī priores libri, q̄ nobis esse subsidio potuissent, nō ex-
tāt, aut saltē nobis nō extāt, q̄q̄ hos superiorib⁹ annis Ro-
mā fuisse ex Germania delatos accepim⁹. Ad hęc, vt i Grę-
cis nōnulla diuinādo restituim⁹, sic quędā nō nisi melioris
archetypi subsidio reponēda trāsire coacti sumus, q̄ nostrū
exēplar, Gręcorū characterū, ne vlla quidē quantūuis exilia
vestigia haberet. Hanc igit̄ meam lucubratiunculam, opti-
me mi Thoma, tibi nominatim dicatā accipe, cui felicibus
tui nominis auspiciis in lucē prodeūti, optamus, & fore cō-
fidimus, vt nō miuori sit omnibus tum vtilitati, tū volu-
ptati, q̄ mihi fuit labori. Equidē dign⁹ es, ob tuū in politio-
reis literas amorē, ac eā, qua me nō merentē colis, obseruan-
tiā, quē reliqui quoq; mortales plurimū a me redamari co-
gnoscat. Neq; vero timuerim, ne hūc libellū, q̄ ppusillus sit,
spernas. Nosti enī illud Gręcanicū, χαρισ βασις σιπ ὀπιη Δει, hoc
est. Comes exiguis est gratiā rebus. Esset id a natura tua alie-
nissimū, qui cuncta boni consulere solitus es, atq; hoc no-
mine bene audis, omnibus dilectus, vt quem comēdet hu-
manitas, expoliant literę, absoluat integritas. Bene vale, &
me ama, Basilię, Tertio Calen. Aprilias.

AN. M. D. XV.

BEATI RHENANI SELESTADIENSIS, IN LVDVM
L. ANNEI SENECAE DE MORTE CLAVDII CAESA-
RIS, SCHOLIA.

VID actum sit. Claudius Cæsar, Drusi Germanici filius, qui Cl. Cæsaris
Caio proxime successit, talem egit principem, vt nescias si ul- amentia.
terior ne fuerit, an crudelior. Hunc Anneus Seneca hoc libello,
quē Ludū de morte Claudij Cæsaris inscripsit, mire taxat, &

LVCII ANNEI SENECAE, IN MOR-
TEM CLAVDII CAESARIS LVDVS.

suis (quod
aiūt) co-
loribus

VID actum sit in cæ-
lo ante diem tertium
Eidus Octobris, Asi-
nio Marcello, Acilio
Auiola, Coss. Anno no-
uo, initio sæculi feli-
cissimi, volo memorie
tradere. Nihil offen-
sæ vel gratiæ dabitur.
Hæc ita vera si quis

graphi-
ce depin-
git. In
causa au-
tē nōni-
hil fuisse
credide-
rim, cur
sic Clau-
diū inse-
ctaret, &
sub eo ex-
ulauit.

quesierit vnde sciã, primū, si voluero, nō respō-
debo. Quis coactur⁹ est? Ego scio me liberū fa-
ctū, ex quo suū diē obiit ille, q̄ verū puerbiū fe-
cerat. Aut regē, aut fatuū nasci oportere. Si li-
buerit respōdere, dicã qñ mihi ī buccã venerit

Cui⁹ rei
ipse me-
minit in
libro de
breuita-
te vite ad
Paulinū
his ver-
bis, de Cæ-

Senecæ exili-
um.

sare blandiuscule loquēs. Nec enim sic me deiecit, vt nollet erigere imino
ne deiecit quidē, sed impulsus a fortuna, & cadentem sustinuit, & in præ-
ceps euntem, leniter diuinę manus vsus moderatione deposuit. Hacten-
us Seneca. Cæterum cum Agrippina Claudio nupsisset, ne malis tan-
tum facinoribus innotesceret, veniam exilij pro Anneo Seneca, simul
præturam impetrat, latum in publicum rata ob claritudinem studio-
rum eius, vtq̄ Domitij pueritia tali magistro adolesceret, & consilij
eiusdem ad spem dominationis vteretur, quia Seneca fidus in Agrippi-
nam memoria beneficij, & insensus Claudio dolore iniuriæ credebatur.
Hæc Tacitus. In cælo. Ridicule cœpit, pollicens se traditurum,
quæ in cælo ante diem tertium Octobris acta sunt, quasi illic sint ca-
lendæ. Sic Homerus subinde describit, quid interea dii fecerint in cæ-
lo. Iocus est ex imitatione, nam ita exordimur annales. Ante diem
tertium. Excessit enim Claudius ante tertium Eidus Octobris, Asinio

Senecæ res
uocatio.

Claudij
obitus.

Ludus Annei Senecę

Marcello, Acilio Auiola Coss. lxiij ætatis, Imperij. xiiij. ãno. Ac veneno quidẽ occisum cõuenit, vbi autẽ & p̄ quẽ dato discrepat. Autor Trãquil⁹, & Tacitus. Eidus autẽ p̄ ei diphthongum gręcã scriptũ est, qua vtcbãtur antiq̄ in his, q̄ i extẽsum habet, id qđ i vetustis iscriptiõib⁹ etiã nũ visũ.

Deuerbiũ.

Felicissimi. Ob Claudiũ sublatũ. Ego scio me liberũ factũ. Innuuit tyrannidẽ Claudij, vel optimis optima, cũ loqui, tũ agere phibẽtis. Aut regẽ, aut fatuũ. Hic stultitiã Claudij notat, neq; id falso. Nã mater Antonia portentũ cũ hominis dicitabat: nec absolutũ a natura, sed tantum inchoatũ: ac si quẽ sœcordiã argueret, stultiorẽ aiebat filio suo Claudio. Auiã Augusta p̄ despectissimo semp̄ habuit, nō affari, nisi rarissime, nō monere, nisi acerbo & bruci scripto, aut per iternũcios solita. Soror Liuilla cũ audisset qñq; iperaturũ, tã iiquã, tã idignã sortẽ ppli Rhomani palã & clare detestata est, vt scribit Tranquillus. Hoc autẽ puerbio, Aut regẽ, aut fatuũ nasci oportet, antiq̄ regũ vecordia taxabãt. Nã quẽadmodũ i fatuis. risu q̄cũq; fecerint, excipim⁹: sic regũ q̄z facta nemo nō pbat.

Principũ q̄
alant vitia

Proinde x̄issimũ est, facultatib⁹, licetiaq; & assentionib⁹ ali principũ vitia. qđ qđ de Antonio Vellei⁹ Patercul⁹ scriptũ reliq̄t. Caterũ nisi stulti fuissent olim reges, nō essent tot libri illorũ fatuitatib⁹ referti, hoc est factis nō tam stultis sãpenumero q̄ sceleratis, ac ipsijs cãdibus & bellis, quibus in hoc mundo nihil stultius. Qui huius prouerbij explicatiorẽ interpretatõnẽ legere cupit. Erasini Roterodami, quẽ equidẽ vt p̄ceptorẽ & venero & suspicio, Chiliades adeat. Illic em̄ p̄ter eruditõnẽ, quã huic nusq; deest, etiã ad vitã rectã i situẽdã, saluberrimã iuẽiet cohortatõnẽ.

Quis

Historico
rũvanitas

vnq̄ ab historico iuratores exegit! Tamẽ si necesse fuerit autorẽ pducere, querite ab eo, qui Drusillã euntẽ in cælũ vidit. Idẽ Claudiũ vidisse se dicet iter facientẽ, nō passib⁹ aquis. Velit, nolit, necesse est illi oĩa videre, q̄ in cælo agantur. Appiã viã curator est. Qua scis & diuum Augustum, & Tiberiũ Cæsarẽ ad deos isse. Hũc si interrogaueris, soli narrabit, coram plurib⁹ nunq̄ verbũ faciet. Nã postea q̄ in senatu iurauit se Drusillã vidisse cælum ascendẽ tẽ, & illi tam bono nuncio nemo credidit, qui viderit, verbis cõceptis affirmauit, se nō indigaturũ, etiã si in medio foro hominem vidisset occisum. Ab hoc ego quẽcũq; audiui, certa claraq; affero, ita illum saluum & felicem habeã.

Autor :

Autorẽ pducere. Autor ẽ, nō solũs cuius sua su & autoritate fit aliqd, verũ is, vnde rumor est ortus. Produci autem testes dicuntur. Querite ab eo, qui Drusillam

Caius Cæsar (vt refert Suetonius) Drusillâ sororem vitiaſſe virginē cre- Drusillæ
ditus eſt, quâ mox Lucio Caſſio Longino cōſulari collocatam abduxit, ſtuprum.
& in modū iuſtæ vxoris propalâ habuit. Eadem defuncta iuſtitium in- Mors.
dixit: in quo riſſiſſe, lauſiſſe, cœnaſſe, cum parētibus, aut cōiuge, liberis ve
capitale fuit. cuius amorem quāti faceret, vel hac re docuit, q̄ poſt mor
tem eius repente noſtq̄ ab vrbe profugiens, tranſcurſa Campania Sy
racuſas petijt, Ruſuſq̄ inde prope redijt barba capilloq̄ promiſſo.
Nec vnq̄ poſtea quātiscūq̄ de rebus, ne pro concione quidē populi, aut
apud milites niſi per nomen Drusillę deierauit. Seneca quoq̄ noſter, in
libro de breuitate vitæ, Suetonio aſtipulatur, aſfirmans Caium poſt
mortem Drusillę furioſa inconſtantia modo barbam capillumq̄ ſub-
mittentem, modo Italię ac Sicilię oras errabundum permettentem, nū-
q̄ ſatis certum fuiſſe, vtrum lugeri vellet, an coli ſororem. Eodem enim
tempore, quo templa illi conſtituebat & puluinaria, eos qui parū mœ-
ſti fuerāt, crudeliſſima afficiebat aiaduersione. Hęc igit Drusillâ, quidâ Drusillę in
cū eſſet vię Appię curator, i qua ſepeliebatur Rhomani, vt gratificaret cęlū trallaſ-
Caio, cęlū adeūſe ſe vidiffe in ſenatu iureiurādo aſfirmauit, qd̄ cū illi ne- tio.
mo crederet, ſed ridereſ poti⁹, ſanctę pmiſit, ſe nihil ampli⁹, ne ſi hoīem
qd̄ in medio foro occiſum vidiffet, deiceps indieaturū. Nō paſſ b⁹ eḡs.
Particula eſt carminis Vergiliani i Aeneide. Reſpexit aut̄ ad id qd̄ Trā
q̄llus de eo refert hiſ ōbis. Cęterū ingrediētē deſtituebāt poplites min⁹
firmi. Velit, nolit. ἐπιπικρῶς dixit. Appię vię. Hęc ſic noiata fuit ab
Appio, q̄ eā muniuit, vt author eſt Liui⁹ in. ix. p̄mę Decadis. Eſt q̄ p̄ci-
puaviarū, ducēs Brūdusiū: i q̄ erāt p̄ditoria ſepulchraq̄ Rhomanorū.
Diuū Auguſtū. De q̄ ſic iqt̄ Suct. Nec deſuit vir p̄tori⁹, q̄ ſe effigiē cre-
mati eūte i cęlū vidiffe iuraret. Soli narrabit. Notat morē eorū, q̄ hmōi
portēta ſpargūt in vulg⁹. Primū vni cuipiā narrāt, velut arcanū: qd̄ ſi
leri velit: deide fama ſerpiť, alio alijs p̄man⁹ tradēte. Cōceptis ōbis.
Cōceptis ōbis, pp̄riciuram⁹, cū (vt latine dicā & elegāter) alio pręſente, ac
iuſiurādū dictāte, aliqd̄ exp̄ſiſ ad certā formulā ōbis, pmittim⁹. Plau-
tus i Bacchi dib⁹. Ego iuſiurandū p̄ceptis ōbis dedi, daturū id me hodie
mulieri añ veſperā nūc pater ne peierē, cura. Etiā ſi i medio foro. Ta-
xat obiter urbem Romam, in qua tanta erat impunitas malis vt ho-
mines ſæpenumero in medio foro occiderentur. Id quod paſſim fiebat
Romæ ſub Alexandro, frequentiffimo foro in meridie.

Iam Phœbus breuiore viâ contraxerat ortum
Lucis, & obſcuri creſcebant tempora ſomni.

Iamq̄ ſuum victrix augebat Cynthia regnum,

Et deformis hyems gratos carpebat honores

Diuitis autumnus, viſoq̄ ſenescere Baccho

Carpebat raras ſerus vendemitor vuas.

Puto magis intelligi, ſi dixerō, mēſis erat Octo

ber, dies quīntus eiufdē Octobris. Horam non

Iā Phœ-

b⁹. Chro-

nogra-

phia ē. Et

facite no-

tat poetā

quosdā, q̄

hmōi de-

ſcriptiōi-

b⁹ explēt

volumīa.

Quos ta-

Ludus Annei Senecę

xavit & Horati⁹ in arte poetica, sextam & septimam erat.

Cum lu- tus & ara Dianę, Et pperatis aquę p amonios ambit⁹ agros, Aut flu-
 men Rhenū, aut pluuius describit arcus. Gratos carpebat honores, i.
 factus Sic Horati⁹, ruris honores vocat, quicqd frugū terra producit.

Puto magis intelligi. Poetas notat, nimis anxie temp⁹ describentes,
 & id multis carminibus, cum interim quatuor quum maximum ver-
 bis, & quidē expressius dici posset. Facilius inter philosophos. Fel-
 tiue dictū in horologiorū discrepātiā. Simulq; philosophorū perpetuum
 illud diffidiū latēter taxat. Nā cui nō notū est, q̄ inter se philosophi oēs

Phoruz de
 deo diuen-
 fio.

ēk Διακέρπου (qd̄ aiūt) diffideāt? Plato siqdē, (vt̄ i hęc digressiueculā ex-
 patiemur) vnū deū vnigenitū, ex seipso natū cęsui. Anaximāder celestia
 sidera, deos esse. Thales aiām mūdi deū putat, Aristoteles formā separa-
 tā, spherę quidē vniuersi innitētē. Democrit⁹ mētē ignitā, mūdi animā,
 Epicur⁹ specie humana deos esse, Pythagoras monada, Stoici deū ignē
 esse, necnō spiritū, q̄ mūdū vniuersum penetret, Deniq; Eucmerus Te-
 gęates, & Theodor⁹ Cyrenęsis, nullos eē deos. Quid cū de pncipijs rerū

De princi-
 pijs reruz.

disputāt, nōne diuersissima sentire vident? Anaximenes Milesi⁹, aerem
 esse rerū pncipiū astruxit, Thales aquā, Anaxagoras Clazomnei⁹ pticu-
 las similes, Heraclit⁹ ignē, Archelaus Athenięsis, aeris infiniti rari-
 tē ac dęsitatē, Empedocles amicitia & litē, Pythagoras nūeros, & horū
 cōmēsiōes, Plato deū, materiā, & ideā, Zeno deū & materiā, & q̄tuor ele-
 mēta, Aristoteles entelechiā materiā, & puationē, demēta q̄tuor, & qn-
 tū qd̄ā corp⁹. An xō de mūdo iter illos queniēre putas? Nullibi magis

De mūdo.

diffidēt. Nā Plato deū ad sui exēplū ait mūdū. Aristoteles affinxisse sem-
 piternū eē vult, Epicur⁹ plane iteriturū, Xenophanes sēpiternū, corrup-
 tiōis exptē Pythagoras & Stoici genitū a deo, s; ex sua qdē natura neq;
 q̄ iterit⁹ imūnē. Plato q; animātē eē mūdū assueerat, seq; ex tabescētib⁹
 alere. Democrit⁹, Aristoteles, & Epicur⁹ id p̄stāter negāt. Adde q; Thā-
 les vnū mūdū eē cęsui, Democrit⁹ & Epicur⁹ innumerabiles, ac hoz; disci-
 pul⁹ Metrodor⁹, absurdū esse dixit, i agris vnicā nasci spicā, vnūq; i infi-
 nito mūdū, innumerōs aut eē q; innumerabiles eoz; sint causę, Seleuc⁹ infi-
 nibilē mūdū, Empedocles mūdū qdē vnū, sed vniuersi tātū exiguā eē p̄ti-
 culā Quid de aia, nōne pugnātia statuisse vident? Pythagoras aiaz def-
 nist, numerū seipm̄ cientes, Aristoteles entelechiā p̄mā corpis, Diçarch⁹

De aia.

q̄tuor ele. nētoz; harmoniā, Thales naturā irrequētā, sese mouētē, Ascle-
 piades medic⁹, sensuū coexercitationē, Plato substātā: itellectu p̄xiditā,
 Stoici sp̄m̄ feruidū, Anaxagoras aeri similit, Democrit⁹ ignitū quiddā,
 Epicur⁹ elemētārē tēpaturā. Neq; xō scē⁹ de aie pncipatu, q̄ v3 i pte sit
 lōge lateq; diffidēt Herophil⁹. n. i vētriculo cerebri sedē aie ponit, Plato
 & Democrit⁹ i toto capite, Erasistrat⁹ circa mēbranā cerebri, quā Epi-
 cranidē vocat, Strato i sup̄alioz; īsterstitio, Parmenides & Epicur⁹ in
 toto p̄ctore, Diogenes i arteriato cord; vētriculo, Stoici i toto cor dev⁹
 spūq; circa cor versat. Nōnulli i ceruice cordis, qd̄ā i p̄cordijs, Empedo-

De pncipa-
 tu animę.

des in sanguinis peretiōe. Ad hæc nōne de Sole & Luna iter se ridicule pæ-
pemodū euariāt: Anaxagoras, Democrit⁹, & Metrodor⁹ Solē eē aiunt
globū ferrī cādētē, vel saxū ignitū, Philolaus Solē vitri modo pellucētē,
ab igne cęlesti splēdorē accipe, Xenophanes nubē flagrātē. Lunā xō He-
racit⁹ terrā dixit nebula obuolutā, Stoici tēperamētū ex igne aereq;. Py-
thagoras ignitū lunę corp⁹, Xenophanes eē nubē cōstipatā, Democrit⁹
cōglobationē ignitā. Sic de magnitudine horū discordes sūt. Anaxagoras
cū Solē putat Pelopōneso maiorē, Hera. lit⁹ latitudie pedali, Anaximā
det ter rē q̄lē, circulū xō q̄ vehit, septies & vicies terra maiorē. Lunā si-
militer terra maiorē Stoici cęsēt. Parmenides soli q̄lē eē ptēdit. Sed qd
hęc x̄bosi⁹ p̄scūmur, cū bona ps librorū vtriusq; liguē, id gen⁹ opionib⁹
sit referta. & qdā luculētī scriptores de his ex p̄fesso tractarint? Satis su-
p̄ sit, e tāta copia nos vno atq; itē altero argumēto breuiter indicasse,
q̄ nihil iter veteres p̄hos vsq; iam pueniat. In quorū locū superiorib⁹ sc̄is,
Scotus, Thomas, Aegidi⁹ Rhoman⁹, alijs (si dijs placet) successerūt iter
q̄s nō min⁹ q̄ antiq̄s illos discrepat, vt vl̄ hac re p̄scos Academicos, Stoi-
cos, Peripateticosq;, maxie referre videāf. Proinde neutiq; absurdū erit, si
iocū Senecę x̄terim⁹ vt dicam⁹, Facili⁹ int̄ horologia p̄uēire, q̄ iter p̄hos.

Nimis rustice acquiescunt oneri Poetæ, nō cō-
tenti ort⁹ & occasus describere, vt etiā mediū
diem inquietēt. Tu sic trāsibis horā tā bonam!
At medium cursu Phoebus diuiserat orbem,
Et proprior nocti fessus quatiebat habenas,
Obliquo flexam deducens tramite lucem.

Claudii aīam agere cœpit, nec īuenire exitū po-
terat. Tū Mercuri⁹, q̄ semp ingenio ei⁹ delecta-
tus eēt, vnā de trib⁹ Parcīs eduxit, & ait. Quid
foemina crudelissima hoīem miserū torq̄ri pa-
teris, nūq̄ meritū, vt tādiu cruciaref! Ann⁹ q̄r-
tus & sexagesim⁹ ē, ex quo cū aīa luctaf. Quid
huic iuides! Et respōdit, Patere Mathematicos
aliqñ verū dicere, q̄ illū postq̄ p̄iceps fact⁹ est
oīb⁹ ānis, oīb⁹ mētib⁹ efferūt. Et tū nō est mirū
si errāt. Horā ei⁹ nemo nouit, nemo. n. vnq̄ ipm
natū putauit. Tūc ille: Fac quod faciūdum est.

bat igit aīam, verū ea nō potuit erūpere, quod aliquoties accidit, conan-
ti ventris exprimere flatum. Qui semper ingenio. Propter cognitio-
nes causarum, quibus expilabat populū. Est enim Mercurius & yo-

De Sole &
Luna.De Solis
magnitudi-
ne.

De Lunæ.

Nimis
rustice.
Exactaz
poetarū
curā et i
minimo
tpis arti-
culo des-
scribēdo
ridet.

Agere aīam.

Aīam age-
re. agere
animam
ē niti ad
mortes.
Tacite
xō ridet
Claudiū
q̄ crebro
vtrū cre-
pitū sole
lebat ede
re. Nam
aīa p̄vē-
to q̄q; po-
nit. Age-

Anima.

Mercuri⁹.

Ludus Annei Senecę

ῥαῖος. Nūq̄ meritū. Iocus est ex ambiguo, nā vtrūq; pōt intelligi, indignum longo cruciatu, & dignū p̄sentaneo subitoq; exitio. Cū aīa luctat Rursum allusit ad crepitū. Patere Mathematicos. Verba sunt Cloth⁹. Notat Genethliacos, q̄ mēdacissimi, mēdaciōrū p̄sidē Mercuriū colunt, quē ne offendant, rarius ῥa dicunt. De Mathematicis nō minus scite, q̄ vere Tacit⁹ in. xvij. Gen⁹ hoīm, inq̄t, potentibus insidū, sperātib⁹ fallax, qđ in ciuitate nra & vetabit sēp, & retinebit. Eodē autore de Mathematicis Italia pellendis sub Claudio factū senatuscōsultū atrox & irritum. Efferunt. Efferimus mortuos qđ Gręcis dī ἐκ Φέρεο θαι. Horā ei⁹ nemo nouit. Si expectas vt Mathematic⁹ tibi quicq; p̄dicat, opus est, vt illi geniturā tuā edisseras, qđ ab Augusto factū refert Trāquillus, cū in Apolloni; secessu, Theogenis Mathematici p̄gulā comite Agrippa cōscēdisset. Natum putauit. Indicat Claudij obscuritatē, quē nemo senserit nascētē. Tullius se quosdā reges natos nescisse dixit, p̄ eo qđ est p̄sus ignorare.

Dede

neci. Car
mē Ver-
gilij ex
quarto
Georgi-
con, de
apibus.

Dū hos
paucos.
Mult⁹ ei
iam ius
ciuitatis
donarat.

Ciuita-
te dona-
ret. Do-
nare ciui-
tate, est
ius ciui-
tat⁹ tra-
dere, &
plane fa-
cere ciuē.
Hoc etiā
Rhoma-
nā ciuita-
tem dare
Suetoni⁹
dixit, sic
de Galba
ipatore
scribens.

Dede neci, melior vacua sine regnet ī aula. Sed
Clotho, Ego me hercle, inq̄t, pusillū r̄pis adīce
re illi volebā, dū hos pauculos q̄ sup̄sunt ciui-
rate donaret. Cōstituerat em̄ oēs Gręcos, Gal-
los, Hispanos, Britānos, Sauromatas, & si qui
vltra glacialē Boreā incolūt Barbari, togatos
videre. Sed qm̄ placet aliquos pegrinos ī semē
relinq; & tu ita iubes fieri, fiat. Aperit tūc cas-
psulā, & tres fusos p̄fert. Vn⁹ erat Augurini,
alter Badæ, terti⁹ Claudii. Hos, inq̄t, treis vno
anno exiguis īteruallis rēporum diuisos mori
iubebo. Nec illū incomitatū dimittā. Nō oportet
em̄ eū, qui modo se tot milia hominū sequē
tia videbat, tot p̄cedentia, tot circūfusa, subito
solū destitui. Cōtēr⁹ erit his īterī cōuictorib⁹.
Hac ait, Er turpi conuoluens stamīna fuso,
Abrupit stolidæ regalīa tempora vitæ,
Er Lachesis redīmīta comas, ornata capillos
Pierīa crinem lauro frontemq; coronans,
Candida de niueo subregmine vellera sumit
Felici moderanda manu, quæ ducta colorem
Assumpserē nouum, mirantur pensa sorores.
Mutatur vilis. preciofo lana metallo.

Clothus
verba.

Mathema-
tici diuina
culi.
Efferre.

Aurea formoso descendunt sæcula filo.
 Nec modus est illis, felicia vellera ducunt,
 Et gaudent implere manus, sunt dulcia pensa.
 Sponte sua festinat opus, nullogq; labore,
 Mollia contorto distendunt stamina fuso.
 Vincunt Tichoni, vincunt & Nestoris annos.
 Phœbus adest, cætuq; iuuat, gaudetq; futuris,
 Et læt⁹ nūc plectra mouet, nūc pēsa ministrat.
 Detinet intentas cantu, fallitq; laborem.
 Dūq; nimis citharā, fraternaq; carmina laudāt
 Plus solito neuere manus, humanaq; fata
 Laudatum transcendit opus, ne demite Parce,
 Phœbus ait: vincat mortalis tempora vitæ,
 Ille mihi similis vultu, similisq; decore,
 Nec cantu, nec voce minor, felicia lapsis
 Sæcula præstabit, legumq; silentia rumpet.

Ciuitatē
 Rhomanā raro
 dedit. Cō
 stituerat
 em. Indi-
 cat Indul-
 gentiam
 Claudij, Claudij in
 qua etiaz exteros in-
 dulgentia.
 minime-
 q; meren-
 tes hono-
 rib⁹ affi-
 ciebat.
 Nam vt
 scribit
 Tacitus,
 A. Vitel-
 lio. L. Vi-
 spano cō-
 sulib⁹, cū

de supplēdo senatū agitaret, primoresq; Galliæ, quæ Comata appellat, fœdera & ciuitatē Rhomanā pridē assecuti, ius ad ipse dorū in vrbe honorū expeterent, & id senatui nō placeret, Claudius cōtra disseruit, maiores suos origine Sabina simul i ciuitatē Rhomanā, & in familias patriciorū aditos: hortari vt parib⁹ cōsilijs rēpu. capessat, transferendo Rhomā, qd vsq; egregiū esset. Orationē itaq; picipis secuto patrū psul-fo, pini Edui senator: i vrbe ius adepti sunt. Præterea (ceu refert Transquillus) ornāmēta psularia etiā pcuratorib⁹ ducentarijs indulgit. Senatoriā dignitatē recusantib⁹, equestre quoq; ademit. Latū dauū (quis in i- tio affirmasset, nō lecturū se senatorē, nisi ciuis Rhomani abnepotem) etiā libertini filio tradidit. Triūphalia ornāmēta Syllano filię suę spōso nōdū puberi dedit. Aulū insup Plautiū, q suā virtutē certis experimētis in expeditione Britānica pparat, Imperatoriē maiestatis oblit⁹, ouatē secutus est, & capitolū cōscēdenti, leuū latus texit. In semē relinq. Belle dictū, a segetib⁹ aut leguminib⁹ sumpta metaphora. Qui modo se tot. Videt alludere ad triūphū Claudij, quo ob receptā Britannā apparatus maximo triūphauit, ad cui⁹ spectaculū (vt testat Suetoni⁹) cōmeare in vrbe, nō solū psidib⁹ ptinciarū pmisit, verū etiā exulib⁹ qbusdā. His. Augurino & Bada. Abrupit. Mortē Claudij significat. Regalia tēpora Rursū alludit ad puerbiū. Aut regē, aut fatuum nasci oportet. Regis em nomē apud Rhomanos, vt tyrānicū & barbarū, iuisū habebat. Et La- chesis. Poetice natiuitatē Neronis describit. Sed o vanū augurē. Puta- bas optie Seneca, morte Claudij libertatē obuēnisse Rhomāis. At quādo Rhomā seuior vnq; tyrānis fuit, q sub Nerone: de quo tu tū adeo psdara sed plane falso Apolline vationaris. Id qd tādē ipse expt⁹es, dū ad necē te

Edui sena-
 tores.

Regis no-
 men.

Neronis
 ort⁹ vane
 optatus.

Ludus Annei Senecę

compulſit
Vincunt
Tithoni.
Tithoni,
& Neſtor
ris loq̄
uitas, vel
vulgo no
ta eſt.

Intētas
cāru. Pro
cāru. paſ
ſim id a:
pud poe:
tas obui:
u3. Mihi
ſimilis.
Apollinē
em vt ci:
tharædū
pingunt.
ſalis in
theatro
ſepe viſus
eſt Nero
qui etia3
ſtatuas
ſuas ci:
tharædi:
co cultu
poſuit.

Neronis
ſanctitas.

Nec cā:
tu. Nero
nē in pri:
mis muſ:
icæ ſtudio
ſum fuiſ:
ſe, neq̄
quicq̄ cor:
rū omiſſ:
ſe, q̄ gene:
ris ei3 ar:
tifice3 &
phoſalci
vel coſer:
uandę vo:
cā cauſa,

Qualis diſcutiens fugientia lucifer aſtra.
Aut qualis ſurgit redeuntib⁹ heſperus aſtris.
Qualis cum primū tenebris aurora ſolutis
Induxit rubicunda diem, ſol aſpicit orbem
Lucidus, & primos a carcere concitat axes,
Talis Cæſar adeſt, talem iam Roma Neronem
Aſpiciet, flagrat nitidus fulgore remiſſo
Vultus, & effuſo ceruix formoſa capillo.
Hæc Apollo. At Lacheſis q̄ & ipſa hoī formoſiſſimo faueret, fecit illd̄ plena manu, & Neroni multos ānos donat. Claudiū aut̄ iubent oēs.
Et ille qd̄ animā ebulliit, & deſiit viuere. Exp̄i rauit aut̄ dum comcedos audit, vt ſcias me nō ſine cauſa illos timere. Vltima vox ei⁹ hæc iter hoīes audita eſt, cū maiorē ſonitū emiſiſſet illa parte, qua facili⁹ loq̄bat̄. Væ me, puto cōcacaui me. Quid aut̄ fecerit, neſcio, oīa certe concacauit. Nec poſt boletū opipare medicamētis cōdī rū, plus cibi ſūpſit. Quæ poſtea ī terris ſūt acta, ſupuacuū eſt referre. Sciris em̄ optime, nec piculū eſt, ne excidāt memoria, q̄ publicū gaudiū īpreſſit. Nemo felicitatis ſuæ obliuiſciſt. In cęlo q̄ acta ſunt, audite, ſi des penes autorē erit. Nūciatur Ioui veniſſe quendam bonæ ſtaturę, bene canū, neſcio qd̄ illū minari, aſſidue eī caput mouere, pedē dextrū trahere, q̄ ſiſſe cuius natio nis eſſet, reſpōdiſſe illū neſcio qd̄ prurbato ſono, & voce cōfuſa, nō itelligere ſe līguā ei⁹, nec Græcū eſſe, nec Rhomanū, nec vlli⁹ gētis noſcē. Tū Iupiter Herculē, q̄a totū orbē pertrauerat, & noſte vi debat̄ oēs natiōes, iubet ire, & exploſate quorū hoīm eſſet. Tū Hercules, priō aſpectu ſane prurbat⁹ eſt, vt q̄ etiā nō oīa monſtra timuerit, vt vidit noui generis faciē, inſolitum

incessum, vocē nulli⁹ terrestri aīalis, sed (quasi
 esse marinis beluis solet) raucam & implica
 ram, putauit sibi tertiūdecimū laborē venisse.
 Diligētius autē intruētī, visus est quasi homo.
 Accessit itaq; & qđ facillimū fuit, Gręculo ait

vel augē
 de facti-
 tabāt, te-
 stis est
 Trāquil-
 lus. Apol-
 linē enim
 equipara-
 re cantu,
 Solē auri-
 gādo, vi-
 deri vole-
 bat. Le-
 gūq; silē-
 tia. Elegā-
 ter oppō-
 sas leges,
 silētia le-
 gū vocat:

Vbi hæc Claudii⁹. gaudet esse
 illic philologos homines, sperat futurū aliquē
 historiis suis locū. Itaq; & ipse Homericoversu
 Cæsarem se esse significans ait,

Erat autē sequēs versus verior æque
 Homericus, Et imposuerat Her-
 culi minimo discrimine fabulā, nisi fuisset illic
 Febris, q̄ fano suo relicto, sola cū illo venerat.

Iuxta illud, Silēt leges inter arma. A carcere. Sūpta est a certaminibus
 equorū metaphora. in qb⁹ repagulū illud, vnde fit iitiū cursus, carcer di-
 cit̄ quēadmodū meta vbi sistit. Hinc a carcere, siue a carceribus, p̄ eo qđ
 est ab iitio, puerbiali figura iactatū. Carcerem i hac significantia Græci
 βαλβίδα appellāt. Plena manu. hoc est largiter & copiose. Prouerbiū
 est, qđ vti Cicero ad Atticū libro secūdo. At Herde alter familiaris tuus
 Horati⁹, q̄ plena manu, q̄ ornate n̄ras laudes i astra sustulit. Iubēt oēs
 κ̄τ̄ Δαο Δόμουσ ὑπὸ κε ὑβέσι ταινοσ διχέσθαι, hoc est, Plutōis sub terra
 iuisere sedes. Tale aliqd ex Homero citatū fuisse hoc loco conijcim⁹. Aut
 ἔρρηγ̄ ἐκόβακαο, id est, abire i rē malā, qđ est Aristophanicū aut illud
 ex tertio Iliadō, ἀποφθιμενοσ Δύναι Δόμοσ κ̄τ̄ Δοσ εἶδω, id est, Ititis
 defunctū accedere regna Comædos audit. Qui p̄ simulationē fuerāt idu-
 cti, velut desiderātē oblectaturi. Autor Suetoni⁹. Illa parte. Foridatē
 assidue pedētis inuit. id. v̄l ex hoc itelligas, qđ editū meditat⁹ est, qđ veniā
 daret i cōiuiū statū, crepitūq; vētr̄s emittēdi. Post boletū. Quē Agrip-
 pina medicatū, venenoq; isētū auidissimo cibo; taliū obtulerat. Hinc
 boletus Nero, q̄si deorū cibū, græco puerbio collaudare solebat. Nemo
 flicitatis suę. Epiphonema est. Bonæ staturæ. Authoritas em̄ digni-
 tasq; formę nō defuit, vel si āti vel sedēti, ac p̄cipue q̄scēti, nā & plixio nec
 oculi corpe erat, vt refert Trāquill⁹. Bene canū. Fuit em̄ specie caniticoꝝ
 pulchra. Caput mouere. Habuit em̄ Claudii⁹ caput cū sēp, tū i quātuloꝝ
 cūq; aētū, v̄l maxime tremulū. Pedē dextrū. Nā i ingrediētē dedituebant
 poplites min⁹ firmi, qđ supra retulim⁹. Tertiūdecimū laborē. Duodeci
 labores Herculis a nullo poeta nō sūt celebrati. De his & Vergilij titulo
 carmē citat. Gręculo. Nā nō mediocri cura Claudii⁹ gręca studia secut⁹
 est. Ac sēpe i senatu legat⁹, p̄petua orōne r̄ndit. Multū x̄o p̄ tribunali etiā
 heroic⁹, locut⁹ ē x̄sib⁹, vt scribit Suetōi⁹ Ait, τίς, πόθεν ἔϊδ̄ ἀνδρῶν πόθι
 τοιπτόλιό, ἢ Δε τοκῆσ. Hoc ē, q̄snā es, vñ venis, tibi qđ p̄ria. atq; parētes

Carcer.

Meta.

Plena man-
 nu.

Boletus
 Claudij.

Claudij ca-
 put tremu-
 lum.

Ludus Anni Senecæ

Philologi.

Hoc carmen ex primo Odyssæ, in hunc locū substitutum. Verba sunt Telemachi, Mineruā alloquētis, quæ illi Mentē Taphiorū regis specie tū apparuerat. Philologos. Erant philologi, q̄ multiplice variaq̄ scientia censēbatur, qualis fuit primū Eratosthenes, qui prim⁹ hoc cognomētū sibi vēdicauit. Deinde Atteius Rhomę tēporē Sallustij: quæadmodū refert Trāquillus de claris Grāmaticis. hic de gręcis dicit, tanq̄ loquacib⁹, aut verborū phaleras scētātib⁹. Historijs suis. Scripsit em̄ & Gręcās historias Thyrenicon. xx. Charchedonicon octo. Homericō Ἰσὶ Ὀκνηπτοῦχος βασιλεύς, ἔδωκεν ἑὸν ἄσπερον ἔδωκεν, id est, Sceptra ferēs rex sum, rerum a loue tradita cura est. Carmen hoc ex primo Iliados Homeri, cōiecturā secuti, restituumus. Er at aut sequēs. Ἀλλ' ὅγε φέρτερόν ἐστιν, ἔπει πλεονέωσι ἀνάσσει. Q̄ multis præsinit, vult hic præstantior esse. Ex eodem Homeri lib. Carmen autem hoc a superiori tertium est. Ridet stultitiam eorum, qui q̄ reges sint, ac multis imperēt, sese meliores putant. Nisi quis hos duos ex Odyssæ secundo versiculos malit, Ὀκνηπτοῦχος βασιλεύς οὐδέ φρεσὶν ἀίσια ἔδωκεν, id est, Sceptra gerens rex sum, non mente decentia noscens. Ἀλλ' αἰεὶ χαλεπὸς τ' εἶν καὶ ἐϊούλας ῥέζοι, id est, Immitis fuerit semper, simul impia tractet. Febris. Plinius indicat Rhomę Febrī delubrum in palatio publico fuisse. Porro subsignificat insaniā Claudij, qua per omnem vitā laborauerat.

Ceteros

Ceteros omnes deos Rhomæ reliquerat: Iste inquit, mera mendacia narrat. Ego tibi dico, quæcū ipso tot annos vixi, Lugduni natus est. Marci municipem audis, quod tibi narro, ad decimum sextum lapidem a Vienna natus est, Gallus germanus. Itaque quod Gallum facere oportebat, Rhomam cepit. Hunc ego reddo tibi Lugduni natum, vbi L. Licinius multos annos regnavit. Tu autem qui plura loca calcasti, quæ vbi natus mulio perpetuarius, Lugdunenses scire debes, & multa milia iter Xanthum & Rhodanum interesse. Excādescit hoc loco Claudi⁹, & quāto potest murmure irascit. Quod diceret nemo itelligebat. Ille autē Febrim duci iubebat, illo gestu solute man⁹, & ad hoc vnū satis firme, quo decollare hoīes solebat. Iusserat illi collū præcidi.

Claudius
Lugduni
natus.

Claudi⁹.
nat⁹ ē Iu-
lio Anto-
nio, Fabio
Africano
Consul-
cæ-
saris Au-
gusti, Lu-
gduni, eo ipso die, quo p̄mū ara ibi Augusto dedicata est. autor Trāquill⁹

Lugdunē.
Colonia.
Raurica.

Marci mu. Legendū credo Munatij. L. em̄ Munati⁹ Planc⁹, Lugdunū. Coloniam duxit, & Rauricā, ex qua Basilea deriuata ē vrbs amoenissima.

nec nō optimis iuxta ciuib⁹ ornata. Municipēs sūt q̄ i ciuitatē Rhomānā recepti, munerib⁹ capeffendis apti sūt. locaf itaq; i Claudiu, p̄inde ac si Munatio honores p̄sulares debeat, nō parētī Druso. Si Marci legas, Ancū Martiū itelligas, quartū Rhomanorū regē Meminit & T. Liuius Marci Cornelij, quē scribit i.x. tertij Decadis, progato iperio, Galliā p̄uiciā obtinuisse. Viēna. Vrbs est Gallię. German⁹. Ver⁹. Qd̄ em̄ natiuū est, germanū etiā dicere solem⁹. Sic Plauto Germana illuuiis dicta Germanū etiā appellam⁹, qd̄ cognatū est. Sic iudētīā & detractionē germana vitia dicim⁹. Est & German⁹ ex Germāia aliqs. vñ hic āphibologia, quā iocātes affectare solēt. Itaq; qd̄ Gallū. Quō Galli vrbē Rhomā ceperint, narrat Liui⁹ i quito p̄mā Decadis. Rhomā cepit. locus est in āphibologia. Capit hostis q̄ populaf, & capit q̄ suscipit. L. Licinius. L. Flor⁹ meminit L. Lucinij Luculli. Qui plura Ridet Hercusē p̄ inumeras regiōes diuagatū. Mulio p̄. De quartarijs muliōib⁹ meminit. Fest. hic ΜΥΛΗΤΙΚΩΣ Seneca p̄petuariū dixisse videt, aut q̄ in solidū, aut sēp sit vector, aut (qd̄ magis arridet) q̄ p̄petua nec iterrupta vectatiōe suos vectores aliq̄ p̄ducat. Ad vehicula mulis vsi sūt antiq̄, nō eqs. Vnde muliones vehicularij, q; mulis q̄stū faciēbant. Milia. Miliaria. Xanthum. Fluuius est Troiā, q̄ & Scamāder dicūt. Taxat Claudiu, q̄ cū i Galliā natus esset, Græcus videri gestiebat, vt quē patriæ suæ puderet. Rhodanū Rhodan⁹ fluuius est Gallię notissim⁹, q̄ ex alpius nō longe quidē a Rheni, Danubijq; fontib⁹ oritur, ac Lugdunū latus, Ararim ibi suscipiens, mox Isarā Druentiāq; trib⁹ ostijs in mare Tyrrhenum influit. Hui⁹ Strabo meminit, & Cæsar. Duci. Ducunt hi p̄prie, q̄s carnifices ad supplicia rapiūt. Suetoni⁹ i Caligula. Stās tātūmodo itra porticum mediā a caluo ad caluū duci ipauit. Solutę man⁹. Innuit Claudiu signo solutę man⁹, vt hoies capite trūcarēt iubere solitū. Belle igif dicit, solutā etiā manū Claudij, i hoc sat̄ adhuc fuisse firmā, vt hoies capite p̄uaret.

German⁹Muliones.
Xanthus.Rhodan⁹.

Duci.

Putares oēs illos esse libertos, adeo illū nemo curabat. Tū Hercules, Audi me, inqt, tu, & desine fatuari: venisti huc vbi mures ferrū rodūt. Citius mihi verū, ne tibi Alogias excutiā, dicit. Et quo terribilior esset, Tragicus fit, & ait. Exprore propere, sede qua genitum dicas, Hoc ne peremptus stipite ad terram occidas. Hæc claua reges sæpe maclauit feros. Quid nunc profatu vocis incerto sonas? Quæ patria, quæ gens mobile eduxit caput, Ediffere. equidem regna vidi tergemini Longinqua regis, vnde ab Hesperio mari, In achiam ad vrbem nobile aduexi pecus.

Putares oēs illos esse libertos. Notat hic Claudiu, vt qui natiuū in libertos suos indulgēs esset. Vnde fiebat, vt ab ijs, quos nō modo p̄mijs ingētib⁹, sed & q̄sturis p̄-

Ludus Annei Senecæ

torijsq; Vidi duobus imminens fluuiis iugum,
 ornamen Quod Phœbus ortu semper obuerso vider,
 tis orna= ri patie= Vbi Rhodanus ingens anne prærapido fluit,
 ri patie= Vbi Rhodanus ingens anne prærapido fluit,
 bat, qbus Ararq; dubitans quo suos cursus agat,
 q; multa Tacitus quietis alluit ripas vadis.
 pphas & Et ne illa tellus spiritus altrix tui!
 nephas acqrere, Hæc satis animose, & fortiter. Nihilomin⁹ mē
 rapereq; tis suæ nō est, & timet.

bat, cōtē= Claudius vt vidit virū valentē, obli
 neref, de= tus nugarū, intellexit neminē parē sibi Rhomē
 spiceref, tuisse, illicq; non habere se idē gratiæ. Gallū in
 illuderef. suo sterquilinio plurimū posse. Itaq; quātū itel
 Vbi mu ligi potuit, hæc visus est dicere, Ego te fortis
 rez ferrū sim deorū Hercules, speraui mihi affuturum
 rodunt. apud alios, & si quis a me notorē petisset, te fui
 Hoc ad ex noaturus, q me optime nosti. Nā si memoria
 citādū ri= re autem repetis, ego erā q tibi āte rēplū tuū ius dicebā
 suz distū. totis dieb⁹ mēse Iulio & Augusto. Tu scis quā
 significā= re autem rē illi miseriarū cōtulerim, cū causidicos au
 vult ma= gnā rerū dirē & diē & noctem. In quos si icidisses, valde
 gnā rerū mutatio= nē lociq; rē illi miseriarū cōtulerim, cū causidicos au
 mutatio= nē lociq; diuersita= tē. Quasi fortis licet tibi videaris, maluisses cloacas ster
 tē. Quasi diceret, coris expurgare, mltō pl⁹ ego stercorei exhausti
 Si mures hic ferrū

Mures fer
rū rodētes

Alogiz.

Iambicū.

Dalēphat⁹

rodunt, quales nos esse putas? Theophrast⁹ autor est (vt refert Plinius libro octauo, capite quinquagesimo septimo) mures in Gyaro insula cū incolas fugassent, ferrū rosisse. Hic aut ridicule de celo dictum, quasi & illic oporteat esse mures, sed p̄st̄tiores. Alogias. Stultitias. ἀλογίαι, Græci eā animæ partē dicunt, q̄ rationis expertis est. Tragicus. Et hoc vt alia multa) ad risum iocose dixit. Nota est Tragicorū amarulentia, tumiditasq;. Exprome. Carmē est Iambicū, qd̄ cōstat in locis paribus semp̄ ex Iambo, aut tribreui, in iparib⁹ indiscriminatim ex Iābo, Spon deo, Dactylo, Anapæsto, Tribreui. Hoc stipite. Clauam obiecat, Mobile caput. Supra retulim⁹ Claudiū fuisse capite admodū tremulo. Tergemini re. Notū est quo pacto Hercules Geryoni tricipiti boues eripuerit, & secū in Græciā duxerit. Qui fabulę originē nosse volet, Dalēphatū euoluat. Arrianū quoq; legat de gestis Alexātri Magni, libro secūdo, q Hecatheï Abderitæ sententiā de Hercule & Geryone refert. Hesperio

mari. Hispanico. Inachiã ad urbē. Hoc est Argos Pelopōnesi caput. Inaschia (autore Stephano) Pelopōnesum significat, nō tantū Argos, ab Inascho fluuiō. Vnde gentile Inachus. Verba Stephani hæc sunt. Ἰνάχια, ἢ Πηλοπόννησος, ὀνομασθὲν τὸ ἄργος, ἀπὸ Ἰνάχου τοῦ ποταμοῦ, τὸ ἐθνικὸν Ἰνάχιος. Nobile pecus. Boues Geryonis. Vidi. Rediens ex Hispania. Iugū. Cæumē montis. Ararq;. Araris fluuius, q per cōcisionē Arar dicitur, oritur nō longe a mōte Vogeso) qui Germaniã a Gallia separat) in collimitio Burgundiæ, Lotaringiæq;, ac decurrens p Eduorū, Sequanorūq; fines, Lugduni Rhodanū influit. Nunc Sagonã vocant. Et timet. Θάμβος δ' ἔχει ἐνορόρωντα, id est, Stupor occupat inspicitē. Hoc Hemistichiiū Homericū ex. Δ. Iliados, q sententia nō male conueniat, vna litera detracta, reposuimus. Gallū in suo sterquilinio. Simili puerbio nostrates vulgo distitāt, Canē i suo sterquilinio, siue i suarū ædiū vestibulo ferociorē esse. Nō deest autē in Galli vocabulo latens morsus. Nam in Gallia Lugduni vez nat⁹ est Claudi⁹, ceu supra qz retulim⁹. Fortissime deor;. Belle tribuit eã Hereuli fortitudinē iter deos, quã iter hoies hūit. Mi hi affuturū. Opitulaturū. Notorē. Qui me noscēs, alijs notū reddet.

Sed non miror, q impetum in curiam fecisti, Sed non miror.
quoniã volo nihil tibi clausi est. Modo dic no= Credide=
bis qualē deū istum fieri velis. Nō potest esse rim esse

Stoicus. Quomodo potest rotūdus esse (vt ait Varro) sine capite, sine pputio! Est aliquid in illo Stoici dei. Iã video, nec cor, nec caput habet. Si me Hercules a Saturno petisset hoc bñ= ōba Her= ficiū, cuius mēsem toto āno celebrauit Satur= culis, latē= nalia, eius princeps nō tulisset, Illū deū a Ioue, quæq; p= qui quātū quidē in illo fuit, damnauit incesti. ter innuē= tis Clau= diū in se= natores

nobis. Hic Iupiter aut alius quispiã de⁹ Herculem interrogare videtur. Rho. sã= uisse, & violentia

Nō potest esse. Græca hic restituere nequiuimus, exēplar em̄ ne notas quidē aliquas habuit, quæ ansam cōiecturæ præstitissent. Et sunt verba alicuius in senatu deorū. Sensus autē eiusmodi est. Cum Stoici sapientē penitus cōsummatū esse velint, & qui semp quietus sit, ac perturbationibus vacuus, fastu careat, seuerus sit, ac synceritate præditus: nec vnq; famitate mentis excidat, neq; dolore item capiatur, Claudius certe deus Stoicus non erit, hoc est omnibus numeris perfectionis absolutus.

Equidem illapsus fatis exacta Stoicorum assertio, sapientē eum constituentium, qui nusq; adhuc inuentus sit, adeo celebris est, vt exigere ad normã Stoicorum, in prouerbium iam abierit. Proinde, nō min⁹ scite ad Sapiens Stoicus.

q iocose, Stoicū sapientē κέρεος ἀμαλθαός appellat Plutarchus, qui p=

Ludus Annei Senecę

pe cui nihil desit. Rotundus, Perfectus. Horatius. Graiis dedit ore ro-
tūdo Musa loqui. Figura cū orbicularis, quā & cælū possidet, perfectissī-
ma est. Cōferunt Stoici suū sapientē mundo. Hinc Vergilius in carmi-
ne de viro bono, Mūdi instar habēs teres atq; rotūdus Externę nequid
labis per leuia fidat. Qd idē ab Horatio quoq; expressum est. Sine pre-
putio. Indicat Claudiū exhausta iam libidine minime virū. Est aliquid
εἰρημικὸς, aut admiratiue pronuncianđū. Nec cor, nec caput. Quia
Stoici deum faciūt incorporē, & mentē dūtaxat, cui nulla sint mēbra.
Id torquet in stultitiā & amētiam Claudiј. Apud Gręcos obscœnus ser-
mo, ἀκέφαλος dicitur, & cordatos vocamus prudētes. Si me Hercu-
les Iurantis est, & sunt verba alicuius diuorum. Ridiculum aut iurare
deum per Herculē. Hoc beneficiū. & ποθέοσιμ videlicet, hoc est deificatio-
nem. Cuius mēsem. Saturnalia Rhomę celebrari mense Decembri so-
lebant, ita vt intra quinq; aut quū plurimū septem dies finirētur. Clau-
dius autē qui nunq; temere (quę admodū testatur Tranquillus) tridinio
abcessit, nisi distētus ac madēs, toto anno visus fuit Saturnalia celebra-
re. De Saturnalib⁹ Claudiј Cęsarіs ad Luciliū his verbis scribit Seneca
noſter, quę mire faciūt ad hūc locū. Decēber est mensis, inqt, quo maxi-
me ciuitas desudat, ius luxurię publice datū est, ingenti apparatu sonāt
oīa tanq; quicq; inter Saturnalia nō inter sit, & dies rerū agendaſ. Adeo
nihil iter est, vt nō videat mihi errasse, q; dixit olim mēsem Decēbrē fuiſ-
se nūc añ. Ei⁹ mēsis. Princeps. Saturn⁹. Illū deū. subitellige, fieri decet.

Saturnalia
Cladiј.

Syllanus.

L. Sylla-
nū. Hic
Cladiј
gener a
Vitellio,
cū ad id
ſtigaret
Agrippi-
na Augu-
ſta, de in-
ceſtu ſo-
roris ſuę
Iunę Cal-
uinę ac-
cuſat⁹, q;
añ Vitel-
lij nur⁹
fuerat,
ordine ſe-
natorio
mot⁹ est,
nec lon-
ge poſt,
mortem

L. Syllanum generū suū occidit, Oropenq; so-
rorem suam festiuissimam omnīū puellarū: quā
quoniā omnes Venerem vocarēt, maluit Iuno-
nem vocare. Quare, inquit, quęro tantū sororē
suam stulte studere, Athenis dimidiū licet, Ale-
xandrię totū. Quia Rhomę, inquis, mures mo-
las lingunt, hic nobis curua corrigit. Quid in
cubiculo suo faciat ego nescio, etiā cæli scruta-
tur plagas, deus fieri vult. Parū est q; templum
in Britannia habet, qđ nūc barbari colūt, & vt
deum orant. Tandem Ioui venit in mentē, pri-
uatis intra curiā morātibus sentētiā dicere,
nec disputare. Ego inquit P. C. interrogare vo-
bis permiserā, vos mera mapalia fecistis. Volo
seruetis disciplinā curiæ. Hic qualiscūq; est, qđ
de nobis existimauit! Illo dimisso, prim⁹ iterro-
gāt sentētiā Ian⁹ pater, is designat⁹ erat ī Calē.

Iulias postmeridian⁹ Cof. hō, quātū via sua fert sibi cons
 q sp videt. Is multa diserte, qđ ī foro iuuat di- sciuit.
 xit, q̄ notarius psequi nō potuit, & ideo nō re- De hoc
 fero, ne aliis verbis ponā, q̄ q̄ ab illo dicta sunt. multa a=
 pud Cor
 ndiū Ta

citū ī duodecimo. Fit huius quoq; paulopost mētio. Sororē. De hac
 sorore L. Syllani nihil iuenire potuim⁹, neq; apud Suetoniū, neq; apud
 Tacitum, in his saltem qui extant libris. Quā qm̄. Significat lateriter
 Claudii cum sorore L. Syllani, quę vulgatę pudicitię erat, stupri cōsue=
 tudinē habuisse. Quare inquit. Libet suspicari Claudii vt Gręce periz=
 tum, sororem quoq; L. Syllani, quā amabat, in Gręciam misisse, studij
 gratia, simul vt a Rhomanorū constupratione tuta foret, aut illi pęda=
 gogū adhibuisse siue p̄ceptorē, Atheniensem quidem, annū dimidia
 tum toto autē anno Alexandrinū aliquem. Mures molas lingunt. Cau=
 satur mollitiem Rhomanorū, vt qui proni sint ad libidinem, sed nō ni=
 si pulcherrimas sollicitēt. Mures em̄ vrbanī farinam absumunt, & deli=
 catissimis ad satietatem vsq; vescuntur, cū rure stres interim fruticulos
 depascantur. Quin adeo molles sunt, vt nec caseum arrodāt, sed lingant
 molitam farinam. Apparet hoc dictum fuisse familiare Claudio, de mu=
 ribus ferrū arrodentibus. Hic nobis curua corrigit. Subest, vt opinamur,
 sensus obscænus, velut si diceret, Claudius adeo circa venerem est
 intēperās, vt ad libidinē suo nos exēplo incitet. Eten̄ vt Claudian⁹ ve-
 rissime cecinit, Mobile mutatur semp cū principe vulgus. Corrigrere est
 emendare, est & rectū facere, atq; arrigere. In cubiculo. Alludit ad hoc,
 qđ refert Sucto. Mortē vcz ei⁹ cęlatā fuisse, donec oīa circa successorē or=
 dinarent. Iacuit itaq; corpus mortui Claudij dies aliquot ī cubiculo. Et
 hęc vba & supiora, & quę pxime sequūtur, intellige Rhomę fuisse in se=
 natu dicta, cū deliberarēt, esset ne in numerū deorū referēdus Claudius,
 id qđ etiā ex sequētib⁹ magis patescet. Tēplū in Britānia habet. De hoc
 sic Tacit⁹ vbi de Camuloduno loq̄t. Ad hęc tēplū diuo Claudio p̄stitutū,
 qđ ara æternę dnationis aspiciēbatur. Vos mera mapalia. Promiscue
 sentētia ferētes, nō seruato ordine alius aliū turbātes. Mapalia sunt tu=
 guria rusticorū. Estq; vocabulū Punicū. Allusit autē ad puerbiū, Rus ci
 uitas. Cōsine est Epicharmichū illud, & γρόρ τήρ πόλιρ ποιείό. I. E ciui=
 tate rus facis. Qualiscūq; est. Q̄ cōtēptim hoc de Cęsare dicit Iupiter.

Corrigrere

Templum
Claudij.
Mapalia.

Dimisso. Secedere iusso. Ian⁹ pater. Per Ianū hic aliquē senatorē itelli
 git. Sed & Acron in Satyrā Horatij, cuius imitiū, Sic raro scribis, testaf
 Iano tris in foro fuisse statuas. Ad vnā cōueniebāt creditores, & fōnera
 tores, ad alterā q fōnus redderēt. Ad tertiā q locarēt fōnus. Indicat igit
 hic fuisse maximū quęstū Claudij. Semp videt. Vel q bifrōs, vel q tres
 haberet statuas. Et addit ridicule, quantū via fert, qđi videre sit videri.

Iani statue

Qđ in foro iuuat. Notat ambitionē fori, q a patrono iā non veritas,
 sed eloquentia exigeretur, & iudex non tantum doceri cuperet, sed etiam
 delectari. Quemadmodum indicat & Quintilianus. Ne alijs verbis.
 Ridicula religio in re conficta, sed festiuiter simulata.

Ludus Annei Senecæ

De magnitudine.
Subnotat locos communes in quibus ostentandi ingenui causa, nimium solent immorari Rhetores iam fama nimium fecit. Duo notat passim collectos sortidos in ordinem senatorium, & perfimos etiam imperatores, i deorum numerum relatos, magis iam ex more quam ex merito. Illud Honorè.

In personam non.

Multa dixit de magnitudine deorum, non debere hunc vulgo dari honorè. Olim, inquit, magna res erat, deum fieri, iam fama minimùm fecit, etiã pessimum quèq; illũ affectare. Itaq; ne videar in personam, non in rem dicere sententiam, Cæseo ne quis post hũc diem deus fiat ex his qui

Aut ex his quos alit. Qui

cõtra hoc S. C. deus factus, dictus, piusve erit, eũ dedo laruis. Sed primo munere iter noxios autoratos, ferulis vapulare placet. Proximus interrogat sententiã. Diespiter in nepote filius, & ipse designatus Cos. numulariolus. Hoc quætu se sustinebat, & vendere ciuitatulas solebat. Ad hoc velle accessit Hercules, & auriculã ei tetigit. Itaq; in hæc verba cõset. Cũ diuus Claudius ad diuũ Augustũ sanguine cõtingat, nec minus diuã Augustã auia suã, quã ipse deã esse iussit, loq; oēs mortales sapiẽtia antecellat, sitq; necesse e. R. P. esse aliquem qui cũ Rhomulo possit feruẽtia reparare, Cæseo vt diuus Claudius ex hac die deus fiat, ita vti ante eũ quis optimo iure factus sit, Eãq; rẽ ad metamorphoseos Ouidii adiciẽdã. Varię erãt sententię, & videbat Claudius sententiã vincere. Hercules. n. qui videret ferrũ suũ in igne eẽ, mō huc, modo illuc cursabat, & aiebat.

Nam cum in genere dicit, in rẽ pronũciat, non proprie in Claudium. Ex his qui. Græca hic restitui non potuerũt, libet suspicari fuisse aliquid in hac sententiã, Qui Rhomanis presunt. S. C. Senatuscõsultũ. Dicitur piusve. Est non nihil festiuitatis in imitatione, nã his modis loquũtur iuriscõsulti, & qui senatuscõsulta cõscribũt. Dedo laruis. Terriculamẽtis inferorũ. Laruę sunt noxię inferorũ vmbre. Et dedimus noxię animal quã læsit. Fecit iniuriã laruis, qui mortuus pro deo voluerit haberi, cũ nihil sit, nisi vmbra. Inter noxios autoratos. inter fontes pœnę obstritos.

Diespiter. Iouis cognomentũ est, quẽ sic vocant, quasi diei patrẽ. In nepote filius. Ianus, quem solem interpretant, Saturnũ genuit, hic

Laruis.
Dedere nox.
Diespiter.

Iouem. sed & Ianus mane exoriens, Dis piter dicitur. Horatius. Maturine pater, seu Ianclibētius audis. Quid aut vetat, vt hic scōma subesse existimen⁹, vt aut filiū cōsulis, quē ante Ianū dixit, aut certe Britānicū Claudij filiū notet, velut hoc vno rēsentātē patrē Cēsare q̄ & ipse nepos eēt, hoc ē gulę dedit⁹. Pręterea vñsile est Britānicū, siqn̄ pecunijs op⁹ haberet, ciuitatū p̄turas v̄dere solitū. Constat aut̄ senatū Britānici r̄sp̄ctū maxie diuinos honores Claudio decreuisse. Nā vt scribit Herodia. ἔθος ἐστὶν ῥωμαίοις ἐκθιάζειν βασιλέων τοὺς ἐπὶ Διαδόχοις παῖδι τῆς λευτήσαστας. Hoc ē, Mos est Rhomanis succedētū filiorū gr̄a, Cæsares emortuos in nūerū deorū referre. Proiñ diminutiuis hic vtiq̄, de ephēbo loquēs. Et auriculā ei tetigit. Auris mēorię dicata. Vñ q̄ attestantē, aut admonēt, auriculā vellere dicunt. Ad diuū Augustū sanguine. Fuit em̄ nepos Augusti. Nā patrē Claudij Cæsaris Drusus, cū Liua Augusto grauida nupississet, itra mēsez tertiū pepit. Autor Trāq̄ll⁹. Quā ipse deā eēt iussit Auię. n. Liuię (vt refert Suet.) diuinos honores, & circēn̄ pōpa currū elephātorū decernēdū curauit. E. R. P. Ex vsu reipub. Rhomanę. Feruētia. Meli⁹ si legeret, pereūtia aut corrūctia. Apparet id persuasum fuisse, Rhomulū, quē & ipm̄ deū fecerant, hoc h̄re negocii, vt curaret ne vrbs quā ipse cōdidisset, dilaberet. Vult igit̄ Claudiū Rhomuli collegā eē.

Eamq̄ rē. Inuit & προσέωσεν Claudij plane esse fabulā, ac proinde dignā, quę fisis Ouidij trāsformationib⁹ infulciat. Describit em̄ Ouidi⁹ μεταμορφώσεως fabulosas, vt Aegles puellę i populū arborē, Hecubę in canē. Ferrū suū in igne. Hoc est, rē suā agi. rogat⁹ em̄ erat, vt Claudio patrocinaret. sūpta est metaphora a fabro ferrario. Suballudit autem ad hoc, q̄ Hercules etiā ex hoīe deus factus esset, id qđ tāta nūc ambitio ne Claudius assequi nitebat. Ac p̄fecto Hercules Claudiū deū Rhomę effecit, hoc est, p̄cib⁹ & īstrinētū Agrippinę, hoc mō dati veneni suspicionē tuitare volētis, senat⁹ q̄si vi ipulsus, Claudio diuinos honores decreuit.

Metamorphoses
Ouidij,

Noli mihi inuidere, mea res agit, deinde siquid volueris, inuicem faciā. Manus manum lauat. Tū diuus Augustus surrexit sentētię suę loco dicēde, & summa faciūdia differuit. P. C. vos testes habeo, ex quo de⁹ fact⁹ sum, nullū verbū me fecisse, semp̄ meum negociū ago. Sed non possum amplius dissimulare, & dolorē, quē grauiorē pudor facit, cōrinere. In hoc terra mariq̄ pacē peperit! Ideo ciuilia bella compescui! Ideo legibus vr̄bem fundauī, operibus ornaui! Et quid dicam. P. C. nō inuenio, omnia infra indiguationem verba sunt. Cōfugiendum est itaq̄

Noli mihi inuidere. Ex-
p̄ssit Seneca morem etiā
nū magis cōm q̄
vtilē.

Manus manū lauat. Pro
uerbiū ē de opera
mutuū p̄standa
Gręce sic
effertur,

Manus
manum
lauat.

Ludus Annei Senecę

$\chi\epsilon\iota\phi\ \chi\epsilon\iota\tau\epsilon\iota$
 $\xi\alpha\ \pi\iota\ \pi\epsilon$
 $\tau\epsilon\iota$. Tū a me ad Messalę disertissimi viri illā sententiā.
 diu⁹ Au- Pręcidit ius İperii. P. C. hic, qui vobis nō posse
 gustus. videť muscam excitare: tam facile homines oc-
 Quoniaz cidebat, q̄ canis frustū abscidit. Sed qd ego de
 superio = tot actibus iuris dicā? Nō vacat deplorare pu-
 ra ad fe- blicas clades, intuēti domestica mala. Itaq; illas
 natum omittam, hęc referam. Nam etiam si
 Rhoma = nū retuli
 mus, hic Gręce nesciat, ego scio
 sub Augu- Iste, quem vi-
 ssi psona detis, per tot annos sub meo nomie latens, hęc
 Nerones mihi gratiā retulit, vt duas amitas suas, pne-
 Casarem ptes meas occideret, alterā fame, alterā ferro.
 intellige = Vnum abnepotē. L. Syllanū. Videris Iupiter,
 re pote = an in tua certe mala venit, si hic İter nos futu-
 ris. Nam rus est. Dic mihi diue Claudi, quare quenq̄ ex
 Nero his, quos quasq; occidisti, āteq̄ de causa cogno-
 Claudiū sceres, āteq̄ audires, damnasti! hoc fieri solet in
 diuinis honori- bus desti- tuit, oib⁹
 rerū ver- borumq; cōtume-
 lijs mor- tuū infe- status: ac
 modo stul- titię, modo scruitię arguens, vt refert Tranquillus. P. C. Patres cons-
 cripti. Ex quo de⁹ factus sum. Ridet Augusti diuinitatē. Nā huic viuo
 quoq; diuini honores contigerunt. Mortui non loquuntur. Mecum
 negocium ago. Salse significat iam priuatum, nec curare, quid agatur
 vsq;. In hoc. Ad hoc. Et pronunciandum cū exclamatione. Operi-
 bus. Vt foro cum æde. Martis vltoris, Templo Apollinis in palatio,
 Aede tonantis Iouis in capitolio. Infra indignationem. Quasi dicat,
 Etiam si multa nunc allegem, adhuc non videbor indignatus, sed
 iuste conqueri. Pręcidit. Verba sunt ex aliqua oratione Messalę.

Pręcidere.

Iuliarum
cędes.

Subest autem iocus ex ambiguitate. Nam pręcido significat am-
 puto, & aliud obscœnius, q̄ vt libeat exponere. De tot actibus
 iuris. In cognoscendo enim ac decernendo mira varietate animi
 fuit, vt inquit Tranquillus. Duas amitas. Nam Iulias, alteram
 Drusi, alteram Germanici filiam, crimine incerto, nec defensione

vlla data occidit. Hic Drusus autem & Germanicus Tyberij Cæsaris fuerunt filij. Quos quasq̃. Imitatio festiuitatem habet, simul & emphasim. Sic enim loquuntur in iudicialibus causis. Et intelligimus illum nec foeminiis pepercisse. Ecce Iuppiter. Alludit ad id quod est apud Homerum, in fine primi, Iliados. Iupiter aliquando cum Iunone, quod inter cõ iuges nõ ita rarũ est rixat⁹, cũ xbera huic infligere cõpisset, Vulcanus qui forte tum aderat, accurrens Iunoni subsidium ferre volebat. At Iuppiter irat⁹ hũc pedib⁹ arreptũ, e celo rotauit: qui cũ totũ diẽ decidendo cõsumpsisset, tãdẽ in Lemnon insulã (mane em̃ deicit⁹ fuerat) sub vesperam lapsus, ibi statim ab indigenis subleuat⁹ est. Quod apud Homerũ his carminib⁹ ipse testat, dũ Iunonẽ monet, ne marito aduerse. sin illius in se furorẽ cõcitet, Vulcanũ nequaquã suppetias laturũ, vt pote qui Iouis irã olim senserit. Ἡ δὲ γὰρ με καὶ ἄλλο τ̃ ἀλεξέμεναι μεμαῶτα, ῥίτε ποδὸς τεταγῶν ἀπὸ βυλοῦ θεοπέδοίσοι. πᾶρ δ' ἤμαρ φερόμεν ἄμα δ' ἠελέω καταδύντι. κάππεδορῆμ λήμνω, ὀλίγοσ δετι θυμόσ ἐννεμ ἐνθὰ μεσίντιεσ ἄνδρεσ ἄφαρ κομίοαντο πέδοντα. Quos xsus sic nos, vt sententiã redderemus, ex tempore latinos fecimus. Me siquidẽ lege nuper tibi adesse volentẽ Arreptũ pede de magno deicit olympto. Atq̃ diẽ totũ delapsus ab æthere tandem, In Lemnon cecidi, ex animi vix peccore spirãs. Hic vbi me pia gens delapsum attollere curat. Huius fabulæ sic meminit Phurnut⁹, sinuiq̃ rationẽ reddit. ῥίφεῖναν δὲ ὑπὸ τοῦ Διὸς ἐξ οὐρανοῦ εἰσγῆμ λέγεται, διὰ τὸ τοῦσ πρώτουσ ἰσοσ ἀρχομένουσ χρῆσθαι πυρὶ, ἐκ κεραινοβόλου καιομένου τούτου περιπυχεῖμ, μηδέσ ποέπινοῖα τοῦσ πυρῖοσ ἐπιπεδῆμ δυναμένουσ. id est, Vulcanus a Ioue proiect⁹ in terrã e celo dicitur, q̃ hi forsan apud quos primũ in vsu fuit ignis, ex iactu fulminis hũc nasti fuerint, cum instrumenta quibus ignem excuterẽt, nullo adhuc ingenio reperissent. Iratus fuit uxori. Cũ Hercules olim ex iussu Iunonis nauigationẽ instituisse, hac vt suũ odiũ nusq̃ nõ ostēderet illi, exorato Borca, ventos aduersos imisit. Iuppiter ob id indignatus, Iunonem ex alto suspēdit, geminã incudem pedib⁹ appendēs. Sic etiã Iliados decimoquinto loquitur, hoc illi in memoriã reducēs, ἢ οὐ μέμνηότε τ̃ ἐκρέμω ὑπόθεμ, ἐκ δὲ ποδοῖμ ἄκμονασ ἤκα δύω. Quorũ versuũ hic sensus est, Ex alto ne tenes, q̃ cũ suspēsa fuisti, Nos pedibus geminã incudem demissimus? Cuius fabulæ quẽadmodum & superioris, causam assignat Phurnutus, περὶ τῶμ παραδεδομένων μύθωμ, his verbis. εἰοικεμ ὁ ποιητῆσ μύθου παλαιοῦ παραφέρειμ τοῦτο, καὶ ὅμὸ θεὸσ ἐμυθεῖετο κε κρεμακέναι τῆμ ἤραμ χρυσαῖσ ἀλύβεσσι, τῶ χρυσοφανεσ τὶ ἔχειμ τὰ ἄσρα, καὶ ἐκ τῶμ ποδῶμ αὐτῆσ δύω ἀκμονασ ἔξηρ τηκέναι, τῆμ γῆμ διλονοῖτι, καὶ τῆμ θάλατταμ, ὑφῶμ τείνεται κατὼ ὁ ἀρ μηδετέρωθεμ ἀποπαροθῆναι δυναμένοσ. Ex antiqua fabula videt, inquit, poeta hoc afferre, qua Iouem fabulãtur Iunonẽ aureis catenis suspēdisse, nõπεφ auri fulgorẽ, stellẽ possideãt. Ac ad pedes eius appēdisse duas incudes, mare vq̃ & terrã, a quibus deorsum tendit aer, sic vt ab horũ neutro diuelli possit. Huius etiã fabulæ meminit enarrator τῶμ σιλιτευτικῶμ Gregorij Nazianzeni. Messalina. Hęc fuit vxor Claudii, quã mori ppulit, vt ẽ apd Tacii. Fuit, ig̃ imitior Ioue.

Vulcani causus.

Messalina.

Ludus Annei Senecę

Nescio inqs! Dii tibi malefaciāt, adeo istud tur-
 pius est, q̄ nescis, q̄ occidisti. Ille. C. Cęsarē nō
 desit mortuū p̄seq. Occiderat ille socerū, hic
 generū. C. Cęsar Crassi filiū vetuit Magnū vo-
 cari, hic nomen illi reddidit. Caput tulit, occi-
 dit ī vna domo Crassū Magnū, Scriboniā, Bas-
 sioniā, Affarion, nobiles tñ. Crassum vero tā fa-
 tuū, vt etiā regnare posset. Cogitate. P. C. qua-
 le portētū in numerū deorum se recipi cupiat.
 Prīcipes pietate & iustitia dii sint! Scilicet hic
 pius & iust⁹, qm̄ Dryudarū p̄fide gēris Gallicę
 imanē religionē, a qua ciues submouerā, p̄sus
 extirpauit, vt Rhomę nuptiarū sacra essent, q̄
 bus ipse, cū sibi Agrippina nuberet. XXX. Se-
 natorib⁹ ī numeris Eq. Rho. mactatis, principis
 dedit. Hunc nūc deū facere vultis! Videte cor-
 pus eius Diis iratis natum. Ad summam, tria
 verba dicat, & seruum me ducat. Hunc deum
 quis colet! quis credet in eum! deniq̄ dum ra-
 les deos facitis, nemo vos deos credet.

Cęturiōib⁹ & Tribuno, q̄ tū aderāt, exeq̄ cędē, ita impatorē iubere: illi
 eā interfecerūt. Nescire aut̄ visus est. Nā occisa Messalina (inqt̄ Suetoni⁹)
 paulo postq̄ in triclinio decubuit, cur dñā nō veniret, requisit. Tāte tuit
 & obliuiois & incōsideratię. C. Cęsarē. Caiū Caligulā putat: is fuit Clau-
 dij ex fratre nepos, q̄ incredibili sęuitia aduersus oē gen⁹ hoim grassatus
 est. Quē rerū natura (velut alio loco scribit Seneca) nō nisi īn exitiū, op-
 probriūq̄ hūani gñis, edidit. Occiderat ille socerū. Syllanū em̄ socerū
 Cai⁹ ad neē, seēā d̄ asq̄ noua d̄a fauees ppulit, causat⁹ q̄ ī co īgressū se tur-
 bati⁹ mare nō eēt secut⁹, ac spe occupādi vrbē, si qd̄ sibi p̄ tēpestatē acci-
 deret, remāssisset, quū Syllan⁹ īpatiētīā nausę vitasset & nauigādi mole-
 stiā. Autor Trāqll⁹. Hic generū. L. Syllanū, de q̄ añ, & paulo post. Crassi
 filiū vetuit. Cn. n. Pōpeio stirpis ātiquę, Magni cognomē Cai⁹ ademit,
 vt meminit ēt Suetoni⁹. Hic nomē. Fecit. n. generū suū, nā Antonīā filiā
 maiorē illi vxorē dedit. Caput tulit. Ambiguū ē. pōt. n. itelligi caput tu-
 lit, hoc est, exeruit caput, & ad honores eleauit. & caput tulit, hoc ē, am-
 putauit. Tā fatuū vt etiā regnare posset. Alludit ad vulgi diceriū, quo
 regū stultitiā passim notabāt. In quā & ab Erasmo declamatū est in p-
 uerbio, Aut, regē, aut fatuū nasci o3. qđ in hui⁹ ludi exordio statim vsurpa-

Caligulę sę-
 uitia.

Syllani cę-
 des.

uit Seneca. Scz. Ironiæ cū inficiatiōe accōmodata ē pticula. Quēadmodū & illud apd Poetā, Scz hic supis labor ē. Dryudarū. Dryudarū religionē Dryudarū (inqt Sucto.) apd Gallos dirē inmanitatis, & tm̄ ciuib⁹ sub Augusto iter- religio.
dictā, penit⁹ aboleuit. De Dryudib⁹ Galloꝝ sacerdotib⁹ m̄lta meminit Cæsar i. vj. Immanē religionē. Nā p victimis hoies maſtabāt, vt refert Cæsar. Vt Rhomę nuptiarū. Sēsus ē, Claudi⁹ hāc ob causā Druydarū religionē deleuit, vt fris sui filiā Agrippinā ducere possēt, qd nō licebat ante. Nā Claudi⁹ senatū igressus, decretū postulauit. q̄ iuste iter patruos, fratruꝝ filias, nuptiē ēt i posterū statuerēt. Extat apd Tacitū, i hāc rē Vitellij oꝝ corā senatu habita. XXX. senatores. De hoc sic Sucto. Die ipso Claudi⁹ & Agrippinę nuptiarū i qnꝝ & triginta senatores, trecētōsq; amplī⁹ eqtes Rho tāta facilitate aiaduērū. vt de nece psularis viri, renūciāte Cēturiōe factū ē, qd ipasset, negaret Claudi⁹ qd se ipasse, nihilomin⁹ rē pprobarz, affirmātib⁹ liberti offō milites fūctos, q̄ aduſionē ipatorz vltro pcurriſſēt. Tria vba. Qz balb⁹ cēt, & tm̄ iudicis ē, tria vba dicere, q̄ dieb⁹ nō refastis licebat. Est aut iucūda τροδονομασία i dicat & ducat.

Sūmā

Summā rei. P. C. honeste inter vos gessi, si nulli durci. Im-
rius respōdi, vindicate iniurias meas. Ego p snia mea perii. Ex
hoc cēleo. Atq; ita ex tabella recitauit. Qn̄quidē di tabella
uus Claudius occidit cōsocerū suū Appiū Syllanū, recita-
generos duos, Pōpeiū Magnū Antonię ex Petina. uit. Allu
L. Syllanū Octauię ex Messalina, Socerum filię suę dit ad cō
Craſſū frugi hoiem tā similē sibi, q̄ ouo ouū. Scri- suctudi-
boniā focrū filię suę, Messalinā vxorē suā, & cete- nē anti-
ros, quorū numer⁹ iueniri nō potuit: placet mihi i quā, q̄ in
eū leuere aiaduerti, nec illi rerū iudicādarū vacatio senatu cē
nē dari, cūq; q̄primū exportari cēlo, itra dies. xxx. scripto
excedere olympo, itra diē terras. Pedib⁹ i hāc sniam rebāt, &
itū est. Nec mora, Cylleni⁹ illū collo obtorto trahit rectare
ad iferos a cēlo, vñ negāt redire quēq; Dū descēdūt vbbū hoc
p viā sacra iterrogat Mercuri⁹, qd sibi velit ille cō- signifi-
cursus hoim, nū Claudi⁹ fun⁹ eēt. Et erat oim for- cat. Ap-
mosilimū, & ipensa cura plenū, vt scires deū efferri, piū Sylla
tibicinū cornicinū, oisq; gn̄is sonatorū tāta turba, nū. Quē
tātus cōuētus, vt etiā Claudi⁹ audire possēt. Oēs le cū Messa
ti, hilares. P. R. ambulabat tanq̄ liber. Agatho. & Narciss⁹
pauci causidici plorabāt, sed plane ex aīo. Iuriscōsul- cōspiras-
ti e tenebris pcedebāt, pallidi, graciles, vix habētes sent pde-
animam, tanq̄ qui tum maxime reuiuiscerent. sis ptib⁹
alter an-

te lucem similis attonito patroni cubiculū irrupit, affirmās somniaisse
se vim ei ab Appio illatā. Altera in admiratiōe firmata, sibi quoq; eandē
speciē aliquot iā noctib⁹ obuersari retulit. Nec multo post ex composi-

Ludus Annei Senecę

so irrum Ex his vnus cū vidisset capita cōferētes, & for
 pere Ap- tunas suas deplorātes causidicos, accedit & ait
 pius nū- Dicebā vobis, nō semp Saturnalia erūt. Clau-
 ciat⁹, cui dius vt vidit funus suū, intellexit se mortuum
 pridie ad esse, ingenti enim voce,
 id tem- esse, ingenti enim voce,
 poris, vt
 adefset, p
 ceptum cantabatur anapeſtis.

erat, quasi plane representaretur somni fides, arcessi statim ac mori ius-
 sus est. Hęc Suetonius. Crassum Frugi. Huius meminuit quodā loco
 Tranquillus. Tam similit sibi, q̄ ouo ouum. Prouerbiū est, quo vti-
 mur, propinquam similitudinem indicantes. Vide Chiliades Erasmi
 Roterodami. Nec illi rerum iudicandarum vacationem. Quēadmodū
 ipse viuens pro conditione cuiusq; ciuis vacationem legis Papię cōstri-
 tuerat, hoc est, vt ea lege non tenerentur. Pedibus in hanc sententiam.
 Non pauci sunt qui opinantur Pedarics senatores appellatos qui sen-
 tentiam non verbis dicerent, sed in alienam sententiam pedibus irent,
 inquit Gellius libro tertio. Vnde dictum est, in sententiam ire, & pedi-
 bus ire in sententiam. Cyllenius Mercurius, a Cyllene monte Arcadię
 sic dictus. Vnde negant. Versus est Catulli, de passere mortuo Lesbiz.
 Illuc vnde negant redire quēq;. Viam sacram. Via est Rhomę sic dicta.
 In hac apparet illum, fuisse sepultum. Vt scires deum efferrī. locus est
 a stultitia. Nam hoc ipsum pugnat cum ratione dei, efferrī mortuum.
 Vt etiam Claudius. Tam stupidus & somnolentus, deniq; mortuus.

Pedarij.

Via sacra.

Pauci causidici plorabant. Merito lugebant causidici ob mortuū Clau-
 dium, quippe qui in se nimia facilitate vsus esset. Scribit enī Tranquil-
 lus, se a natu maioribus audisse, causidicos adeo patientia Claudij abu-
 ti solitos, vt descendentem e tribunali non solum voce reuocarent, sed
 & lacinia toge retenta, interdum pede apprehenso retinerent. Sed pla-
 ne ex animo. Obiter taxat publicum morem, quo lugebant etiam con-
 ducti. Iuuenalis Ploratur lachrymis amissa pecunia veris. Dicebam
 vobis non semper Hoc est, prædicebam vobis, non semper adeo fauen-
 tem Cæsarem habebitis, cuius abutamini patientia. Saturnaliorum li-
 centia nota est. In quibus serui quoq; libertate gaudebant, & domini vi-
 cissim seruis ministrabant. Sub Claudio plus poterant aduocati, q̄ iure
 consulti. Sapit prouerbiū simile illi. ἔνθα γὰρ ἐκείνους οὐκ ἔτ' ἀνθίσκηρια,
 id est, Foras Carcs, non amplius Anthisteria. Ingenti enim voce.
 πάντας γὰρ ἀάχετο μίκετο πένθος. id est, Nā cūctos dolor intolerā-
 dus adiuit. Ex Iliados vndecimo reposuim⁹, q̄ nō male q̄drare videat.

Saturna =
 liorū licen-
 tia.

Fūdite. Fundite fletus, edite planctus, fingite luctus,
 Anapeſti Resonet tristi clamore forum, cecidit pulchre
 ca sunt fa Cordat⁹ hō, quo nō ali⁹ fuit ī toto fortior orbe
 miliaria Tragœ =
 dijs, licet Ille citato vincere cursu poterat celeres.

Ille rebelles fundere Parthos, leuibusq; sequi
 Persida telis, certaq; manu tendere neruum
 Qui præcipites vulnere paruo figeret hostes,
 Pictaq; Medi terga fugacis, ille Britannos
 Ultra noti littora ponti, & cæruleos
 Scuta Brigâtes dare Rhomuleis colla catenis
 Iussit, & ipsum noua Rhomanæ iura securis
 Tremere oceanum, deflete virû, quo non alius
 Potuit citius discere causas, vna tantum
 Parte audita, sepe & neutra, quis nunc iudex
 Toto lites audiet anno: tibi iam cedit
 Sede relicta, qui dat populo iura silenti,
 Cretea tenens oppida centum, ceditæ mœstis
 Pectora palmis, o causidici venale genus.
 Vosq; Poetæ lugete noui, vos in primis
 Qui concusso magna parastis lucra fritillo.
 Delectabatur laudib⁹ suis Claudius, & cupie-
 bat diutius spectare. Iniicit illi manû Talthy-
 bius deorû nûcius, & trahit capite obuoluto,
 ne quis eû possit agnoscere, p capû Martiû. Et
 inter Tyberim & viâ rectâ descêdit ad inferos.

recipiant
 Dactylos
 & Spon-
 deos, po-
 stremo
 tamē lo-
 co nō ad-
 mittunt
 nisi spon-
 deuz aut
 anapestû
 Rebelles.
 Parthos.
 De Par-
 this sub
 Claudio
 Mithri-
 datē regē
 expetenti-
 bus: ac de
 eorû dis-
 sensione,
 lege Tac-
 itû in. xij.
 Qui. id
 est, quo. s.
 neruo.
 Vulnere
 par. Sa-
 gittæ.

Pictaq; terga. Propter scutum pictum. Britannos. Nam vt inquit
 Suetonius, a Gessoriaeo (nunc Calesum vocant) in Britaniâ trāsmisit,
 ac Cn. Sentij, & Auli Plautij ductu, sine vlllo plio, aut sanguine, itra pau-
 cissimos dies parte insulæ in deditiōnē recepta, sexto q̄ pfect⁹ erat mēse,
 Rhomā redijt, triumphauitq; maximo apparatu. Brigantes. Populi
 sunt Britannie, de quor; discordijs meminit Cornelius Tacitus in. xij.
 nunc eā regionem Vualli habitant. Ponit etiam Brigantium oppidum
 Ptolomæus in descriptione Rhetiæ. Et ipsum noua. Hoc dixit propter
 Orcadas insulas, quas Claudius imperio Rhomano primus adiecit, vt
 testatur Eusebius. Non alius citius. Iocus est ex ambiguo. Nam cito
 cognoscit, qui statim intelligit, & absoluit. Et cito cognoscit, qui pnûciat
 nō auditis partibus, ita vt Claudius solebat. Toto anno, Ius em labo-
 riosissime dixit, etiâ suis suorûq; diebus solēnibus nōnūq; festis quoq;
 antiquitus & religios. Autor Tranquillus. Qui dat. Iudex inferorum
 Minos, qui quōdam Crætæ p̄fuit. Hūc post mortē ob iustitiā suā Poetæ
 apud iferos ius dicere sinxerūt. At Crætēses, vt q̄s diuinitate & moribus

Gessoria
 cū Britan-
 nia victa.

Orcades.

Minos.

Ludus Annei Senecę

erudist, ad Iouē tāq̄ p̄ceptorē itasse memorāt, ī Ida mōte spelūcā ostēdentes, atq; illi ī nouū annū cōsueſſe, necnō didicisse, q̄ ad Rēpublicā īstī tuēdā vtilia forēt. Id qđ Max. Tyri⁹ his verbis innuit. τί Δε οἱ κρη̄τες: ἢ οἱ εἰς Δοκοῦσίμ ὑποβασίλει τῶ μίνω κομηθέντες καλῶς ἀγαθέντες τῆσ ἀρετῆσ, Διδάσκαλον αὐτῶ ἐπιφημίσαι τὸν Δία. εἶναι μὲν αὐτὸθι ἐν τῇ Ἰδῆ ἀντροῦ Διδῶσ. Φοιτῶντα Δε αὐτῶ μίνω Δε ἱενάτου ἔτουσ σὺγκινόμενον τῶ Διτ̄ μαθησάνειμ παρ̄ αὐτοῦ τὰ πολιτικὰ, οὔτοι κρη̄τῶν λογοί. Meminit huius Homerus Odyſſea vndecimo. Ὁ καυσιδici venale ge. De rhetorib⁹ distū, ὑποτιθεῖσ ἰ τῆμ χεῖρα τοῖσ λήμμασ, καὶ τῆμ φωνῆμ τιπράσκούσ, qui munerib⁹ linguā venditant. Sic Velleius Paterculū vetustissimū scriptor, quē nos nuperrime in Murbacēsi bibliotheca reperim⁹, aliqñ studiosis īpertituri, Plācū pditorē, q ab Antonio ad Cēsare trāsfugerat, in oīa & in oibus venalē perq̄ elegāter appellat. Cōculso fritillo. Nā (autore Suetonio) Claudius alea studiosissime lusit, de cuius arte librū emisit. Solit⁹ etiā erat in gestatorio ludere, ita essedo alieoq; adaptatis, ne lusus cōfundereſ. Talthybius. Est Talthybius, p̄eco apud Homerū in .j. Iliados, quē Agamēnon ad tētoria Achillis misit. Ἀλλ' ὄγε τ' ἀλφύβιον τε, καὶ εὐρυβάτημ προδέειπε, id est, Ast hic Talthybiūm affatus fuit Eurybatenq;. Est & nunciij nomen apud Euripidem, qui Hecubam iussit filiam suam Polyxenam sepelire.

Talthybi⁹

Narcissus

Narcissus. Ab epistolis Claudij, ante oēs dilectus. Dñs dñi. Scribit ei Corneli⁹ Tacitus, Claudiu libertos, quos rei familiari p̄ferat, sibi ac legib⁹ adēquasse. De imo = dicis Narcissi diuitijs & Claudij ī eū indulgentia sic scribit Sa

Antecesserat iam cōpendiaria via Narcissus libertus, dñs domini, ad patronū excipiendū, & venienti nitidus, vt erat a balineo occurrit, & ait, quid dii ad homines! Celerius p̄cedito, inqt Mercurius, & venire nos nūcia. Ille autē patro no plura blādiri volebat, quē Mercurius iterū festinare iussit, & virga morantē īpulit. Dicto citius Narcissus euolat. Oīa p̄cliuia sūt, facile descēdit. Itaq; quīs podagricus esset, momēto tēporis puenit ad ianuā Ditis, vbi iacebat Cerber⁹, velut ait Horati⁹, bellua cēticeps, sese mouens, villosq; horrēdos excutiēs. Pusillū subp̄turbat, vt illū vidit canē nigrū. Nā albū canē in delitiis habere cōsueuerat: ille autē tot⁹ īformis est, nec quē velis tibi ī tenebris occurrere. Et magna inqt voce, Claudius Cēsar venit. Ecce extēplo cū plausu p̄cedūt cantātes,

Hic erat Cos. des. Iuni⁹ Prętori⁹, Sex. Trallian⁹, Helui⁹, Trogus, Corioteat⁹, Valēs,

Fufidius Eq. Ro. quos Narcissus duci iusserat. Medius erat in hac cantantiu turba noster Patomimus, que Claudius decoris causa minore fecerat. Necnon Messalinam cito rumor prebuit Claudium venisse. Conuolarant primum omnium, liberti Myron, Ampyronas, Ampæus, Pheronas, Posides hasta pura insignis,

tyricus,
Nec Croc
si fortuna
vnq, nec
Persica re
gna Sufe
ficiet aïo,
nec diui
tiz nar
issi, In
c dulfit Cæ

far cui Claudius omnia. Virga. Caduceo. Facile descenditur. Alludit ad poetam. Facilis descensus auerni. Velut ait Horatius. Est apud Horatium in Oda, que arborum alloquitur, cuius casu pene pierat, ubi inquit, Demittit atras bellua cetericeps aures, & intortis capillis Eumenidum recreantur angues.

Necque velis. Superstitiosa siquidem atrox nigri seu deformis occursus, infelicis ominis loco ponebat. Et tempus nocturnum alioqui se subiafuit habet. Hinc illud apud Satyrogaphum, & cui per mediam nolis occurrere non tem. Ab historicis memorie perditum est, quo pacto quidam imperator, qui in via Maurum histrionem habuisset obuium, mortem sibi sit ominatus. Cantates.

οι οι κεδνοτατοι και φιλατοι ηδωμ ακαντωρ. Illi qui fuerant chari magis atque honorati. Hunc periculum ex nono Iliados his itulimus. Trogus. Saufelli Trogi meminit Tacitus. Quos Narcissus duci iusserat. Hi iussu Narcissi fuerant occisi. Patomimus. Mimus imitatorum significat, Patomimus est qui omnes personarum effingit, representatque. Posides. Libertorum precipue suspexit quod omnes personarum effingit, representatque. Posides. Libertorum precipue ros hasta pura donauit, ut refert Suetonius. Felix. Hunc cohortibus & alis prouinciisque Iudaeae proposuit, trium reginarum maritum. Autor. Transquillus, & Tacitus. Apud Felicem Paulus apostolus a Iudeis accusatus, se excusauit, ut scribit Lucas in actibus apostolicis, & meminit Eusebius.

Pantomimus.
Posides.
Felix.

Felix cum Pallante fratre, Harpocras, Polybius, quos omnes Claudius Questorius, Pretoriusque muneribus ubi impetratus esset, promiserat. Deinde precepti duo, Iustus Catonius, & Rufus Pompeii. F. Deinde amici, Saturnius Luscus, & Peditus Pompeius, & Lupus, & Celerasius, consulares. Nouissime fratris filia, sororis filia, generi, soceri, socrus, omnes plane consanguinei. Et agmine facto, Claudio occurrunt. Quos cum vidisset Claudius exclamat, quomodo huc venistis? Tum Peditus Pompeius, Quid dicis homo crudelissime?

Cum Pallante fratre. Hic fuit a rationibus Claudij, que is non secus ac Narcissum (de quo paulo ante) decreto quoque senatus non modo promissis in-

Pallas.

Ludus Annei Senecę

gētibus, Quæris quomodo? Quis em̄ nos alius huc mi
 sed & q̄= sit, q̄ tu omnium amicorū interfector! In ius ea
 storijꝫ p̄ mus, ego tibi hic fellas ostendam. Ducit illum
 torijꝫ ornamē ante tribunal Aeaci: is lege Cornelia, quę de si
 tis orna caris lata est, querebat, postulat, nomē eius re
 ri libēter cipit, edit suscriptionem. Occisos Senatores.
 passus ē, XXX. Equites Rho, CCCXV. atq; plures. Cæ
 tātū præ teros, CCXXI.

quere & Exterrit⁹ Claudius oculos vndeclūq; circūfert,
 rape, vt vestigat aliquē patronū, q se defenderet. A duo
 quereute catū nō inuenit. Tandē procedit, P. Petronius,
 eo quon= ver⁹ cōuictor eius, homo Claudiana lingua di
 dā de fisci fertus, & postulat aduocationē. Nō datur. Ac
 exiguita cusat Peto Pōpeius magnis clamorib⁹. Incipit
 te, nō ab P. Petroni⁹ velle respōdere. Aeac⁹ homo iustif
 sur de sit simus, vetat illū loqui. Altera tātū parte audi
 dictum, ta condemnat, & ait,
 abūdatu Ingens filēriū factū est. Stupebāt oēs noui
 rum, si a rate rei attoniti, negabāt hoc vnq̄ factū. Clau
 duob⁹li= dio iniquū magis videbat̄ q̄ nouū. De genere
 bertis in poenę diu disputatū est, qd̄ illū pati oporteret.
 cōfortiū recipere=

tur, vt p̄ Ingens filēriū factū est. Stupebāt oēs noui
 dit Sue= rate rei attoniti, negabāt hoc vnq̄ factū. Clau
 tonius. dio iniquū magis videbat̄ q̄ nouū. De genere
 De his & poenę diu disputatū est, qd̄ illū pati oporteret.
 Plinius

meminit sic scribēs. Multos postea cognouim⁹ seruitute liberatos, opu
 lētiore, pariter q; tres Claudij principatu, Pallantē, Callistū, & Narcis
 sum. Cornelius Tacitus, vbi de Pallāte loquit, Fixū est, inqt, qre publi
 co senatuscōsultū, quo libertinus sestertij ter millies possessor, antiquę
 parsimonie laudibus cumulabat. Hinc cecinit Iuuenalis, Ego possideo
 pl⁹ Pallāte & Licinis. De montumēto Pallātis, ad Mōtanū Plini⁹ iunior
 meminit. Harpocras. Huic lectica per urbē vehēdi, spectaculaq; publi
 ce edēdi ius tribuit Polybius. Hic a studijs Claudij sepe inter duos con
 sules ambulabat. Lege Cornelia. Lege Cornelia de sicarijs tenet, inquit
 Martianus iurecōsultus. libro Pādēctarū quadragesimo octauo qui ho
 minē occiderit, cuiusve dolo malo incēdiū factū erit, qui ve hoīs occiden
 di furtive faciēdi causa cū telo ambulauerit. Pœna hui⁹ legis est, in insu
 lā deportatio, & oīm bonorū adēptio. sed solēt hodie capite puniri, nisi
 honestiore loco positi fuerint, q̄ vt legis pœnā sustineāt, vt habet eodē
 titulo. Mire vero hic expressit morē p̄stinū iudiciorū. Claudiana ligu
 siue q; Gallus esset, siue q; balbus, siue q; sanq̄ egeret Claudij negotio.

Harpocras.
 Lex Corne
 lia.

Iocus est ex amphibologia. Homo iustissimus. Iustum enim par pari referre. Sic ille tractauerat reos. Alioqui iniustissimū est reum nō sine re loqui. Nouitate rei. Quæ videlicet vna tantū accusationis parte audita, statim iudicasset. Quæ nouum. Sepe enim inauditos reos dānauerat.

Erant qui dicerēt, si minus dii latura fecissent, Tantalū siti periturū, nisi illi succurreret. Nō vnq̄ Sisyphum onere releuari. Aliquādo Ixionis miseri rotam sufflaminandam. Nō placuit vllis ex veteranis missionē dari, ne vel Claudii vnq̄ simile speraret. Placuit nouā pœnā excogitari debere, istituēdū illi laborē irritū, & alicui⁹ cupiditatis spes sine fine effect⁹. Tū Aeacus iubet illū alea ludere p̄cussio fritillo. Et iā cœpat fugientes tesseras sēp querere, & nihil p̄ficere. Iam quoties missurus erat resonante fritillo, Vtraq̄ subducto fugiebat tessera fundo.

Cumq̄ re collectos auderet mittere talos, Lusuro similis semper, semperq̄ petenti, Decepere fidem, refugit, digitosq̄ per ipsos Fallax assiduo dilabitur alea furto.

Sic: cū iam summi tangūtur culmina montis, Irrita Sisyphio voluuntur pondera collo.

Apparuit subito, C. Cæsar, & petere illū ī seruitutē cœpit, p̄ducit testes, q̄ illū viderāt ab illo flagris, ferulis, colaphis vapulantē. Ad iudicat C. Cæsari, illū Aeacus donat. Is Menādri liberti suo tradidit, vt a cognitionibus abesset.

tamen & fame torquetur. nam si bibere velit, refugit aqua: si pomū arripere tentet, arbor sursum resilit. Ouidius. Querit aquas in aquis, & poma fugacia captat Tantalus. Sisyphum onere. Sisyphi saxum illud ingens apud inferos, vbi in montem protrusum fuerit, statim delabit, iterum inani conatu sursum ferendum. De huius & Tantali pœnis lege Homerum vndecimo Odyssæ circa finem, vbi Vlysses refert, quæ apud inferos viderit. Ixionis miseri rotam sufflaminandam. Ixion apud inferos rotæ alligatus, assidue circūfertur. Meminit huius Lucianus in

Si min⁹
dij latura.
Legimus dila-
tura, vt
sit nomē,
& pro in-
teruallo
pœnarū
interpretamur,
quasi dū
Tātalus
aut Sisy-
phus a su-
is tormē-
tis feria-
rentur,
Claudius
i uteri suc-
cedere de-
beret.

Tātali
siti. Tan-
talus sta-
gno apud
inferos la-
bro ten⁹
imersus,
& pomis
circus os
ex arbore
ppenden-
tibus, siti

Tantalus

Ixion

Synesiū Cyrenensis

Dialogis deorum. Ex veteranis missione. Vtitur metaphora militari. Militibus enim datur missio, cum citra ignominiam exautorantur, Alea ludere. Qua viuens adeo studiose lusit. C. Cæsar. Nam Caligula Cæsar, Claudii ex fratre nepos, hunc (vt scribit Suetonius) non nisi ad ludibrium seruauit: quid mirum igitur si a Caio in seruitutem poscat?

Cognitio-
nes.

Ab illo flagris. De his qui iussu Caligulæ vapularūt, in hunc modum scribit Seneca noster libro tertio de ira Modo. C. Cæsar Sextum Papi-
nium, cui pater erat consularis, Bethenum Bassum quæstorem suum procuratoris sui filium, aliosq; & equites Rhomanos, & senatores vno die flagellis cecidit. Cognitionibus. Cognitiones sunt causarum, vt cū dicimus, Senatus Rhomani cognitionem certæ legi non fuisse obnoxia. Ac proculdubio Caium hic, notat, vt qui cognoscendi puinciam sæpeli-
bertis suis cōmitteret, quo magis a curis liber altiori ocio frueretur.

LVDI L. ANNEI SENECAE DE MORTE CLAVDII
CAESARIS, ET SCHOLIORVM BEATI
RHENANI FINIS.

BEATVS RHENANVS MARTINO ERGERINO,
SELESTADIENSIVM PAROCHO, VIRO CLA-
RISSIMO. S. D. P.

Ibellum Synesij Cyrenensis de laudibus Caluitii, quē in Italia Cuno p̄ceptor olim meus, ex antigrapho non satis castigato descripserat, vitium est tandē vt cūq; mutilum & lacerū in publicum extrudere, ne tam mire lepido opusculo studiosos diuti⁹ fraudemus. Qd̄ quidem nō aliam ob causam hæcenus facere distulimus, q̄ q̄ sperabamus, aut Græci exē plaris copiam nobis fieri, aut certe exemplū alicunde min⁹ mendosum. Id si contigisset, vel ipsi vertissemus denuo, vel hanc Phreanā tralationē, quā exscribentiū incuria depraua tam mutilatāq; esse plane persuasum habemus, recognoscēdo castigassemus. Is enim Ioannes Phrea, qd̄ non sine publico Britannię, quā nunc Angliam vocant, honore dixerim, vtrāq; linguam egregie percullit, bonas literas summa cū laude non paucos annos, idq; in Italia professus. Porro hoc Caluitii Encomium pauculis scholiis a nobis expositū, tibi Martine humanissime non ab re dicaui⁹. Cum enim adeo comatus sis, vt Myconius videri possis, cui dubium, quin tā

preclarum Caluitii patronum Synesium, cupide sis arcteq̃
 cōplexurus. Qui hoc tibi p̃stabit, vt vel leuius feras, si ha-
 nus vulgi secutus opinioem, caluitium inter mala posui-
 sti, vel hoc felicius tuo bono, quo plenius cognoris. Qz si
 minus efecerit, vt te delectet caluitium, certe tanti viri fe-
 stiuisima doctrina, simul & doctissima festiuitate delectabe-
 ris. Ad hunc modum lusit philosophus, & idem episcopus.
 Atqz hic demum iocus est erudito grauiqz viro dignus. Nūc
 ridiculi sumus, etiam cum seria scribimus. Faceti non su-
 mus. Qz si quando iocari volumus, Camelum saltare dices,
 vt est in prouerbio. Et aut obscœna producimus, qđ genus
 sunt infacetiisime Pogii Facetię, aut stulta. Bene Vale. Ba-
 sileę, Pridie Calendas Aprilis. An. M. D. XV.

ΕΚ ΤΩΝ ΣΟΙΔΑ.

σωείσις ἐπίσκοπος ἔκ πολεμαίλος πενταπόλεως φιλῶ
 λιβύη θεβαίδος, φιλόσοφος τῶν ἱερακῶν ἡρόδωτος, ἔγρα-
 ψε βιβλία διάφορα γραμματικάτε ἔ φιλόσοφα, καὶ λόγος
 βασιλικούς παλληνητικούς ἢ ἐπιδηκτικούς ἐγκώμιοντε φαλά-
 κρας, καὶ πρὶ προνοίας λόγος θανμάσιον, ἑλληνικῶν χαρακτηρι,
 καὶ ἄλλα πλῆσα, ἔ διάφορα βιβλία σωέταξε, καὶ τὰς θαν-
 μαζομλίας ἐπισολάε.

EX SVIDAE COLLECTANEIS.

SYnesius e Ptolemaide Pentapoli oriundus, Thebaïdos
 que in Africa est, Episcopus, cum iam Philosophus, sacris
 eilet initiatus, scripsit varios libros, cum Grammaticos, tum
 Philosophicos, & orationes ad principes laudatorii seu de-
 monstratiui generis, ac Caluitii Encomium, necnon admi-
 randam de Prouidentia orationem, idqz Græco stilo. Pre-
 terea multos alios libros composuit, ac epistolas ingenii &
 eruditionis plenas.

Synesiū tralatū nuncupatio.

IOANNES PRHEA ANGLVS N.S.P.D.

Olent qui in librorū interpretatione, prima sui ingenii pericula faciunt, eos libros latino sermone absoluere, qui minus in se difficultatis hñt. Deinde cū die ipsa, tū frequēti exercitatione, ingenii vires, dicēdiq; facultas adaucta fuerit, ad altiora, maioraq; se conuertere. Nos vero & si nōnullis persuasi rationibus, quas nunc consulto p̄terire libet, conuersum ordinem magis ad doctrinam conducere arbitramur: ea tñ modestia, hāc nostrā defensamus opinionē, vt neq; mihi ipsi arrogare, neq; q̄ secus alii senserint, id vitio illis dare velim. Suis em̄ quisq; in reb⁹, quid magis, quidve minus sibi conducatur, explorator est, & iudex optimus. Itaq; mihi in hoc a reliquis dissentienti, a Synesio summo philosopho, autoreq; grauissimo, interpretationis initiū auspiciari placuit. Quos autem hic scripsit libros, tot ac tantis obstructi sunt difficultatibus, vt haud sciam, siqua alia apud Gręcos extēt volumina quę cū his, aut sentētiarū perplexitate, aut obscuritate verborū ausim cōferre. Cuius p̄fecto rei argumētū est nō mediocre, & in tāto numero interpretum, quos nra, quosve prior ętas vidit, nemo vnq̄ inuent⁹ sit, qđ sciā, qui huius autoris opus aliquod attigerit. Potius igitur q̄ tāta viri doctrina, nostris hominibus incognita p̄maneat faciēdū duximus, vt saltē eā orationē quā de Caluitii laudibus scripsit, nostro exili sermone Latinis legēdā traderemus. In hoc argumēto adeo est hic autor copiosus & affluēs, vt vel ex hac vnica orōne illū asseras, & summū philosophū, & oratorem fuisse grauissimū. Nō em̄ argumētis vulgarib⁹, nec a sumptis rerū sumptis vtiſ, sed cōfirmationes, cōfutationesq; firmissimas: & ab ipsis naturę viscerib⁹ eductas ī mediū adducit. Hāc vero nostrā lucubratiunculā, qualisqualis est, tuo clarissimo nomini libēter dedicamus: nā quid ęquius est, q̄ literarū & doctrinę monumēta illi deferre, q̄ de literatis hominibus optime meruit: quo meę incredibilis erga te pietatis, & tuorum item in me innumerabiliū meritorū testis sit, & p̄ign⁹ perpetuū. Quē si tuo p̄batissimo iudicio probatū iri intellexero, efficies vt ad reliqua tuo nomine persequenda simus alacriores.

Valc.

BEATI RHENANI IN CALVITII ENCOMIUM SY-
NESII CYRENENSIS, SCHOLIA.

Ion. Dionē hūc cognomēto Chrysoſtomū rhetorē & philoſo-
phū fuiſſe, Suidas teſta: q̄ pelle leonis amiſtus, ſolit⁹ fuerit
in publicū pcedere: nimirū vt cūctis maiorī venerationi fo-
ret. Per multā aut̄ etatē Traiano Cēſari familiaris adeo fuit,
vt ī regio curru cū illo ſimul veheret. Scripſit, an mūdus ſit

Dion Chry-
ſoſtomus

corruptibilis, Encomiū Herculis, Pro Platone contra Homerū libros

SYNESII CYRENENSIS DE LAVDIBVS
Caluitii Oratio, Io. Phrea Britāno interprete.

Ion aurea p̄ditus līn-
gua, librum de comæ
laudibus ſcripſit, adeo
luculētū, vt neceſſe ſit
virū caluū ob ſermo-
nis dignitatē rubore
affici. Cū natura enim
cōſpirationē fecit ei⁹
oratio. quippe nature
quodā īpetu, oēs pul-
chritudinē appetim⁹:

quatuor:

de virtu-

tib⁹ Ale-

xātri li-

broſ de-

cē, & hāc

orationē

de laudi-

bis co-

mē, quāz

ap̄d Ger-

manos

exulans

(vt pu-

to) cōpo-

ſuit. Nā

ſub Do-

mitiano

cū philo-

ſophi paſ-

ſim Rho-

mæ pro-

ſcriberē-

tur, ad

Gethas

ſua ſpon-

te ſe con-

tulit (vt

Philo-

ſtratus

in Sophi-

ſtis au-

tor eſt)

vbi licet

plantare

arbores,

quo vi-

ctū acq-

ad pulchritudinem vero coma, quam nobis na-
tura a pueritia fecit domesticā, non mediocri-
ter conducit. Hęc vbi defluere cœpit, cordi di-
ros ictus infert: tūc me grauiora perpeſſum ar-
bitrabar, q̄ Athenieſes ab Archidamo in ſectio-
ne arborū Acarnanū. Mox videor eſſe vnus in-
ertium Eubœenſiū, quos Homerī carmen ait
retrocomātes ad Troiā iſſe militatū. Inter hęc
fatis increpitās (vt fautor quidā Epicuri) aie-
bā, quiſnā locus prouidētię relictus eſſet, poſtq̄
ſingulis hoībus præter dignitatē eueniūt oīa.
Et quid ſcleris commiſi ego, vt fœminis vide-
ret tam inſuauis. Qz ſi vicinis dūtaxat mulier

Synefii Oratio

reret, & culis essem cōtemptui, nihil mihi suboriretur
 agros fo molestiq̄, qui venerē meā adeo cohibeo, vt ipso
 dere, nec cū Bellerophōte pudicitia ausim contendere.
 non bal- Verū mater & sorores aiunt comam nonnihil
 neis & hort, ir- pulchritudinis esse. Qđ clarū effecit quōdam
 rigandis Parysatis, q̄ Artaxerxē regē amare desiit, visa
 aquam speciosa Cyri forma. Verū de calamitate cogi
 haurire tas, rationē cōtra pugnacē affectionē instruxi,
 cogere, tñ stu- qua paulatim cedente melius habere coepi. Nā
 dioꝝ nō fuit obli- aduersus duos, ne Hercules qđē satis viriū ha
 tus. φυ= buit, q̄ Molionidas ex insidiis irruētes nō susti
 τεύωμ nuit, & nisi Ioleus succurrisset cōtra hydram,
 Δε και cui adiuuēto cācer erat, Hercules ipse succu
 σκάτ= buisset. Ego cum non haberē Ioleū, iussus sum
 τωμ, και Dioni cedere. Postq̄ vero ipse mecū ratione iū
 έπαν= go, cogitoq̄, caluorum optimus es, videris esse
 πλω, βλαυ, φοι, ο, vir fortis, q̄ calamitates p̄ nihilo ducas, sed & i
 και κη= cōuiuio cū de frontibus fit insitio, teipm qua
 ποιο, η, si honeste rei indulgens manifestas, orationem
 πολλα= sustinui Dionis, inq̄ Pisa, vt aiūt, animū p̄para
 τοιαυτα= ui. Et quēadmodū Vlysses erga ancillarū con
 υπερτρο= tumeliā pmāsit instupidus, ita & erga affectio
 φηδερ= nes & Dionē, me gerere cōtēdā. Itaq̄ orationē
 γαρδμε= Dionis festiuā & plixā, q̄ ante oculos semp ver
 νοσ, τδ= fatur, vt ne obliuisci qđē cupiā, recitabo. Post
 σπδδδ= eaq̄ prima luce surrexissem, & pro more salu
 ζδμδυκ= tassem deos, reliquū fuit mihi comæ curandæ
 ημελι. operam impendere. Etenim cum essem imbecil
 Cōmen= liori corpore, aliquādiu fuit neglecta, implici
 datur eo= taq̄ vt ouiiū lanæ, immo magis implicita quo
 dez libro= nostra leuior & subtilior. Erat igif visu agre
 multis= stis, quæ sine euulsione extricari nō potuit. Ita
 noibus a= ter affli- condescendī laudes recensere eorū, qui comæ
 Philo=

Archidamus.

Ab Archidamo
 Archidamū ducē
 Atheniēses graui
 ter affli-

indulgent. Qui id nō faciūt, ignaui dicunt. De inde dicit de calamistratis, qui calamum in coma gestant, vt cū ociū detur, discriminēt: quiq; humi dormiūt capita ligno fulcientes, ne terrā cōtīgāt, vñ magis nitoti capillorū cōsulāt, q̄ dulcedini sōni. Sōn⁹ facit tardos, & īcautos, Capilli vidēt eos facere pulchros & terribiles.

xisse vel id offen dere po= test, q; Archidamicum bellū in vulgiser monem apd vete res abijt

quoties de crudeli seuoq; bello loquerentur. Eubœensium, quos Homerī carmen. Hoc videlicet, τῶ δ' ἄμ' ἄβαντες ἔποντο θοοὶ ὀπιτέρκο= μόντες, id est, Atq; capillato occipiti subeunt quoq; Abantes. Est apud Homerū in Catalogo nauīū. Eubœa autem etiā Abantis dicta fuit velut indicat Stephanus Hesiodū allegans. Meminit horū Eubœensium Philostratus in Heroicis, vbi sic inquit de grecis in Agamēnone, q̄ Menelaum q̄ comatus esse, nō reprehēderint. οὐ δὲ γὰρ τοῦδ' ἀπ' εὐβοίας ἠκούτας ἐτῶσάν, καὶ τοὶ γέλοιός κομῶντας, id est, Neq; n. eos, qui ex Eubœa venerāt, Greci increpabant, q̄uis ridicule comatos. Dicit autem Synesius Eubœensem se videri, q; hęc gens in occipiti tm̄ comam gestaret, & qui calui sunt in posteriori capitis parte, nonnihil capillorum habeant, cum synciput prorsus sit nudum. Vt fautor quidā Epicuri. Epicurus enim negauit dei prouidentia mundum regi. Nam dice re solebat, quod beatum atq; immortale est, neq; ipsum negocia habet, neq; alij prębet. Bellerophonte. Antea Præti regis vxor, Bellerophontē hospitio susceptum, cum Argos relinquere propter occisum Bellerum coactus esset ad stuprum sollicitauit. is q; castus esset, ne hospiti faceret iniuriam, hoc flagitij cōmittere recusauit. Hoc ab Ho. Iliad. 3. narratur elegantissime. De Iosippo consimile exemplum in arcanis literis cōtinetur. Parysatis. Parysatis Cyri filia fuit, & Artaxerxis mater. Aut. Plut. Aduersus duos ne Hercules. Molionidę per insidias quondam adorti sunt Herculem, qui hominum multitudine territus, fugam arripuit. Hinc natum prouerbium, μηδ' ἠρακλῆς τρὸς δύο, hoc est, Ne Hercules quidem aduersus duos. Suidas per Molionidas Cteaton & Eurytū intelligit, Neptuni & Molionę filios, quos duos in Olympico certamine Hercules prostrauerit. Cæterum Olympiade proxima, cum duobus quibusdam dimicans, superatus est. Vnde prouerbiū ortum. Et nisi Ioleus. Hercules Hydrā, & cancrum quēdam inhumanam, qui e mari exiuerat, simul expugnare tentans, plane victus erat, nisi hūc accurrēs Iolaus nepos adiuuisset, qui recisa hydrę capita flammis exussit. Meminit huius Lucianus in amoribus. Διὰ Δοχοὶ ἔρωτες ἀλλήλων, καὶ πρῶν ἢ λήξαι τοῦσ' προτέρους ἀρχοῦνται δεύτεροι κάρηνα λευγαῖα τῶσ' παλιμφυσῶ, ὕδρασ' πολυπλοκάτεια, καὶ ἰολεωμ βοηθῶν ἔχρημ Δυραίεμα, τυρὶ γὰρ οὐ δβέρνυται πῦρ. i. Sic sibi inuicem amores succedunt, vt anteq̄ priores desinant, incipiant alij, perinde

Eubœa
Abantis.

Belleros
phon.
Antea.

Parysatis.
Molionidę
in Hercule

Synesi Oratio

ae hydr. & illi⁹ rediuiue nodosa atq; iplicita capita, qb⁹ nihil opis Iolau^s attulerit Ignis. n. igni nequaquē extinguit. Hui⁹ hi si orige Plato quoq; meminuit in Euthydemo, sed ἀλληγορικῶς. Inq; Pisa. Prouerbio hoc, Aim in Pisa pparare, comode licebit vti, quoties i pſenti discrimie vel rei iā aggredunda, forte sumēdū aim esse monebim⁹. Apd Pisam agones olympici fiebāt, & μονομαχίαι, hoc est singularia certamīa. Qd Plutar. Symposiacon. v. testat. Et quēadmodū Vlysses. Narrat Home. in. xx. Odyf. q̄ patiēter Vlysses ancillarū petulantiā tulerit, postliminio domū reuersus Nā hæ cū pcis iustitabāt, γέλωτα καὶ εὐφροδύνην παρέχουσαι. Sic. n. se ipm̄ ibi solat. cū iā anim⁹ i vltionē p̄liuor eēt. τέτλαθι δὴ κραδίη, καὶ κύντερον ἄλλο ποτέτλησ, id est, Suffer & hæc, his nam passus maior fuisi. Postea q̄ p̄ma. Sic incipit Dionis oratio, qua comā laudauit.

In Pisa ani
mū p̄paro

Passus ma
iora fuisi

Lacedæmonij.
Apud Lacedæmonios sic se psuetudo habet, vt q̄tici adire piculū aīe velint tūc comā pestant.
Autor Herod. i. vij.

Hoc tñ cōc. Nam id crebrū est apud Ho. ἑλί= κωπεσ δ̄χαιοί.
hoc ē, græci nigris odīs p̄diti. Quis ἑλίκω + si ab ἑλίσ = σετ̄p deriuetur, potius in eū cōpetat, qui subinde huc & illuc ocu-

Lacedæmonii in hac re nō fuerūt postremi, quī cū solī tercentū, expectarent regem Darium ad atrox p̄aliū, iterea in cōponēda cæsarie occupati erant. Homer⁹ plurimā diligētīā & laudē adhibet i hac re, quoties noīat Græcos, nō em̄ tā sepe laudat oculos, & hinc pulchritudinem sumēdā Heroū, q̄ capillorū. Et si Agamēnonē laudat nigros oculos habētē, hoc tñ cōc cū cæteris græcis habet, verū comā ei⁹ specialiter, si cut a coma oēs heroas laudat, Achillē Peliden flaua coma p̄dirū, flauū Menelaū appellat, Hectoris cæruleā. Et Euphorbi expirātis Troiani nihil p̄ter comā deflet, dicens, Nympharū similes madefiunt sanguine crines, Cincinni quoq; argento nodant & auro. Vlyssēm honestatū a Pallade ait. Huic ferrugineos dedit gestare capillos. Videf̄ igit̄ Homero viroq; q̄ fœminarū ornat⁹ capillorū decere magis. In laudib⁹ nāq; dearū aliis vtitur p̄tribus, Aureā Venerē, Iunonem bouinis oculis, argenteis pedib⁹ Thetidē, Iouis in primis laudat comā, ambrosiā nominans, Ambrosiāq; ergo ille comā rex vsq; mouebat. At ego his auditis nō van⁹ augur p̄ræ sagiebam, me fore thrasymachum, erubescere,

Helicopes.

Ios mouet, qđ astuti facere solēt. A coma oēs. Sic Meleagrū in Catalogo nauium flauū appellat, θάυε Δε ξανθός μελέαγρος, obiit & flauus Meleager. Achillem Peliden. Hunc Home. flaua coma fuisse prăditū edocet in primo Iliad. cū inquit, σῆ Δε ὀπιθερ, ξανθῆ Δε κόμησ ἔλε πηλέωνα. Significat autē Palladem cum e cælo descēdisset, Iunonis moesta precibus, a tergo Achillis astitisse, & flauā illius comā manu prehēdisse. Meminit & paulopost, huius Homericī versiculi Synesius.. De Achillis coma sic Philostratus in Heroicis, τῆρ μὲρ Δὴ κόμηρ, ἀμφιλαφῆ αὐτῶ φησίμ εἶναι, καὶ χρυσοῦ ὕδιῳ καὶ εὐδχρήμονα ὄτη, καὶ ὄπωσ κινοίη αὐτῆρ ἢ ἄρεμος ἢ αὐτόσ. id est, Casariem ipsi densam esse aiunt, aspectuq; iucundiorē q̄ est aurū, ac bellam, quācūq; in partem, aut utcūq; vel ventus, vel ipse hanc moueat. Menelaū flauū. Passim id apud Homerū obuium est, ξανθός μενέλαός, id est, flauus Menelaus. Philostratus in Heroicis. κομᾶρ Δε τὸρ μενέλεωρ μειρ κικωδῶσ φησίμ. ἐπει Δε ἢ ὀπάρτη ἐκόμα, ξυγγινωσκειμ ἀχτῶ τοῦσ ἀχαιοῦσ ἐπιχωριάσουσ τι. id est, Menelaū autē instar adulescētis comatū esse ferūt, ac qm̄ Sparta nis tū capilloꝝ vsus erat, ignoscere gręcos illi, patrię morē obseruanti.

Achillis
coma.

Et Euphorbi. Home. Iliad. ρ. quoloco refert Euphorbū Troianū a Menelao fuisse iterfectū, his carminibꝰ de capillis Euphorbi meminit. ἄμα τι ὅι Δεῦροντο κόμαι χαρίτεσιρ ὁμοίαι, πλοχμοίσ δι χρυσοῦ τε καὶ ἀργύρω ἐσφῆκοντο.. Quę sic vertit iterpres. Nympharū siles madefiūt sã guine crines, Cicini q̄rū argēto nodant & auro Philostratꝰ in Heroicis hūc aurea coma p̄ditū fuisse refert. Aureā Venerē. Sic Home. Iliados. ε. προσέφη χρυσῆρ ἀφροδίτηρ. i. allocutꝰ est aureā Venerē. Iunonē bouinis odis. βοῶπιόσ πότνια ἠρη. i. Bouinis odis p̄dita dea Iuno. Crebrū id ē apđ Homerū. Argēteis pedibꝰ ἀργυρόπεζα θετίσ. Argētipes Thetis. Apđ Home. j. Iliad. & alibi. Iouis in p̄mis laudat comā. Est Iliad. j. ἀμβρόσίοι Δ' ἀραχαίται ἐπερ ῥῶσαντο ἀνακτοσ. Me fore Thrasymachū, erubescē. Apđ Platonē i p̄mo de Rep. Thrasyma. magi aiose q̄ doctē disputās, iustitiā malis annūerat, iustitiā ὄσ de bonoꝝ eē grege p̄tēdit, quē Socra. tādē ad p̄traditionē & ruborē p̄traxit, id qđ testat his v̄bis. ὁ Δὴ θρασύμαχος ὁμολόγησέ μὲρ πάντα ταῦτα, οὐχ ὡσ ἐγῶ μῦρ βρα-

Venus au-
rea.

Thrasyma-
chi rubor.

Verū hęc animi pturbatio parū me cepit, cum videā Dionis orationē dicēdo qđem grauē, sed re ipsa modicā. Quę si caluitiē instituisset laudate, maiorē vtiq; de se expectationē fecisset: nā si in re tenui est copiosus, qualē in copiosa censes? Habens em̄ comam & artem, se induxit vt de comę laudibꝰ differeret. Forte is est qui calamū intextum habuit comę, qui calamo hanc orationē scripsit. Cū ergo ego causam habeam

Δίωσ λέε
γο, ἀλλ
ἐλκόμεσ
νοσ καὶ
μόγισ,
μετὰ ἰσ
Δρωτοσ
θανιασ
σοῦ ὄδου
ἄτε καὶ
θέρουσ
ἔυτοσ.
τότε καὶ
εἶδομ

Synesiū Oratio

ἐγὼ πρὸ
 τῆς ποίσε
 ὄπιω,
 θρασύ-
 μυχός
 ἐρυσθη
 τ. x. hoc
 est, Tra-
 symach⁹
 quidem
 hęc oia
 sic habe-
 re fassus
 est, nō tā
 facile, q̄
 ego nūc
 loqr, sed
 vix & ad
 act⁹, nō
 sine mi-
 rifico su-
 dore, per
 inde ac si
 estas fu-
 isset. Tū
 vidi ego
 qđ añ nū
 q̄, rubor
 suffundi
 Thrasymachū.

A Do-
 rio in
 Phrygi-
 um. To-
 nus em̄
 Phrygi⁹
 est conci-
 tior, q̄
 Timo-
 the⁹ Mu-
 sicus Ale-
 xandrū ad
 arma ca-
 pessenda
 sepe icita

præstantiorē, licet artem, Dionis inferiorē, cur
 non accingar in causa mea, vt caluos laudē, ca-
 pillatos opprobrio afficiā! Mihi autē exordienti
 nō altū vehemēsq; procemiū placet, quo gnē cō-
 tētiones oratorū nō aliter q̄ triremes telis ip̄is
 muniunt, neq; more canētiū, q̄ fauoris gr̄a eme-
 rēdi ante legitimū certamē chordas pcurrūt.
**POSTEAQVAM PRIMA LVCE SVRRE-
 XISSEM.** vt supra. Non laudat comatos, quos
 deberet. Grauis oratoris est nunc demulcere,
 nūc vero demulctos obstupescere. Ego autē &
 si in rerū peritiā nō sim postremus, dicendī ta-
 men artē nō exerceo, sed plantandī & feras ca-
 piendī artē mihi p̄stitui. ligonibus igit̄ & iacu-
 lis p̄ calamis, triti sunt digiti, nec em̄ a patrio
 more degenerēs erim⁹. Nec exordiū videor ro-
 tūdis verbis p̄loqui, sed iuxta patriū morē pla-
 cet nuda orōne vtī. Reb⁹ adiutus in plū descē-
 dā, dūmodo līguē dūtaxat tonū a disputatione
 in vindicationē, hoc est a Dorio in Phrygium
 adaptē, ad conat⁹ em̄ meos, abūdātiori opus est
 spū. Nra igit̄ definit orō, Caluū virū mīme oīm
 erubescere oportere. Nēpe leui existēs capite,
 dēsā habet sapiētīā, q̄lē Homericū carmē Aeaci-
 den fuisse cecinīt. Hic autē comā neglexit, qm̄
 ipsa mortuū donauit. Mortuū. n. qđdā ē ip̄a co-
 ma, & viuētib⁹ ptib⁹ appēdet. Itaq; aīaliū q̄ ma-
 gis a rōne elōgant, vniuersum corp⁹ crinibus
 ambī, ī hoīe vero cū sit vīta princeps expressio
 ris vīte, pl⁹ nudatū q̄ comatū apparet. Ne autē
 nō esset cōmerciū cū aliis mortalib⁹, paucis in
 partib⁹ capillis pollet. Quo fit, vt quisq; pau-
 cis partibus comat, is ceteris hominibus præ-

stet,quãto reliquis animãtibus homo.Et sicut homo iter animãtia est diuinissimũ & leuissimũ,ita bestiarũ oĩm ouis stolidissima,qa passim crines corporis habet.Efficicĩ hinc vt come materia aduersus sapiẽtiã gerat bellum.Simul em̃ esse nolũt. Canes sũt sagaciores q̃ aures ṽe tresq; leues habẽt.quib⁹ vero pilosã,attonitã & temerariẽ,quas venationi satius est abesse,q̃ adesse.Plato ex biugis illis equis quos aĩa impellit,illũ fallacẽ vocat equũ,q̃ ob pilosas aures surditatẽ cõtraxit:& id necesse est,sicut illũ futurũ cãcũ,q̃ parte qua cernimus pilis abũdat.Natura nõ tolerat vt reb⁹ infamib⁹ coexistãt res p̃ciosissime.Preciosi aut̃ sunt sensus, & hæ partes quib⁹ aĩal est aĩal.vĩsus aut̃ iter hæc est diuinissimũ quid & leuissimũ. Quã igit̃ in homine sunt leuissima, illa honoratissima. Et ita in toto g̃ne hoĩm,q̃ sunt optima,necessariũ est esse caluissima. Nã pauloãte oĩsum est hoĩem esse cãteris animãtib⁹ prestãtiorẽ,quãto pilosũ habet min⁹.Cũ ergo homo sit oĩm sanctissimũ,ergo homo qui fato comã amisit,caluũ dico,erit diuinissimũ. Vnde vides depictos illos Diogenes,Socrates,Platones,& ex seculo sapientes,caluos videlicet.Nolo nostrũ sermonem despiciat Apolloni⁹ Tyanẽus,qui comat⁹ fuit, aut alius prestigiator. Nisi em̃ hoc genus comatum esset,nõ facile posset vulgus decipere.

uit. Do-
ri⁹ remis-
sior. Qm̃
ip̃a mor-
tuũ dona-
uit. De-
scribit
Homer⁹
Iliad p̃o-
nultimo
q̃ magni-
fice,q̃q̃
religiose
iusta Pa-
trodo,
duodeciz
Troiaĩs
adolescẽ-
tib⁹ ma-
ctatĩ, A-
chilles ex-
oluerit,
rogoq̃
comam
abrasam
iiccerit,
sic canẽs.
5ãõõ ãκã
ve ue πu
p̃ãõ ξãv-
õm̃ ãπε
κẽĩρατο
χãĩτημ,
τãμ p̃ã
õπερχει
õ ποτα-
μõ .τρε-
φε τηλε
õõõãv

δχθẽõãõõ ã ãρα εĩπεμ̃ιδãωμ̃ επĩ ðĩνοπα πũντομ̃.õπερχει ãλλωõõõĩγε
πατ̃ρ̃ηρ̃ηããτο πυλεũõ,κεĩõẽμε νοσηããντα φίλημ̃ εõõ πατ̃ρĩδα γãĩ-
ãμ,õõĩτε κόμ̃μ̃ κερẽειμ̃,ðẽξειμ̃õ ð̃ερ̃ãμ̃ εκãτõμ̃βημ̃,πεντãκοντα,ã̃ ε̃νο-
χα παõõ αũτõõĩ μ̃ãλ̃ ιερẽυõειμ̃ εõõ π̃κγãõ.õõĩ τοĩ τεμενοõβωμõõõ τε
õυηειõõõ ãρãõõ ð̃ γερ̃ωμ̃.õũ ãẽ õĩ νόομ̃ οũκ ετέλεωãõõ. vũμ̃ ã̃ επ̃εĩ οũ
νεομãĩ γε φίλημ̃ εõõ πατ̃ρĩδα γãĩãμ̃,πατ̃ρ̃οκλω̃ ãρωĩ κόμ̃μ̃ ð̃πãõõαι
μ̃ι φ̃ερẽõãι. õõ̃ εĩπãμ̃ ε̃μ̃ χερ̃οĩ κόμ̃μ̃ ετãρ̃οιοĩ φίλοιο õ̃ãκεμ̃.

Synesii Oratio

Quos $\text{\textcircled{X}}$ sus Nicolaus Valla sic elegantissime $\text{\textcircled{X}}$ tit. Sed Acicides summo de vertice crines, Quos toties Sperchie tuis madefecerat vndis, Flauentes secat ante pyrā. tum lumina torquens, Aequora prospexit, q̄r ulisq̄ ita vocibus inq̄t. Sperchie hos alio erines tibi numine Peleus Sacrarat, reditū ad patriā si fata dedissent Impia felicē, quin & sacras Hecatōbes, Et quinquaginta ad fontē mactare bidentes, Hic vbi tēpla tibi & diuina altaria fumant, Pollicit⁹. miseri, nō exaudita parentis Vota, sed aduersa damnatur sorte, Patroclus Hos secū crines habeat seruetq̄ sepulchro. Sic fatus, chariq̄ manus obnubit amici, Cæsariam iponens lacerā Plato ex biuigis. Plato de equis dcorū & aurigis multa locutus, quos semp esse bonos ait, de biuigis ceterarū aiarū equis, sic tandē meminit in Phēdro. ὁ μὲν τοῖνυν ἀντοῖ μέρτι καλίονι σάσῃ ὦρ, τότε εἶδος ὀρθὸς καὶ διηρῶθρῶμένος, ὑτάυχην ἐπίγρυπος, λευκὸς ἰδεῖν, μελανόμματος, τιμῆ ἔραση ὁ μετὰ ὄωφροσ ὄνυσ τέ καὶ ἀι δῶσ, καὶ ἀληθινῆ ὀδέησ ἔταιροσ ἄπληκτος, κελεύσῃατι μόνου καὶ λόγῳ ἠσιοχεῖται. ὁ δ' αὔσκολιός, πολὺς, ἐικῆ σὺμπεφορμημένος, κατεραύχην, βραχυτράχην, σιμοπρόσωπος, μελάγχρωσ, γλαυκόμματος, ὕφαιμος, ὕβρεωσ καὶ ἀλαζονείας ἔταιροσ περὶ ὠταλάοιοσ, κωφός, μασίγε μετὰ κέντρων μόνις ὕπεικωρ. hoc est, Igitur ex his duobus equis melior, cū forma rectiori, tum mēbrorū dispositione per q̄ insignis, erecta ceruice, narib⁹ subaquilinis, albo colore, nigricantibus oculis, honoris amans cum tēperantia & verrecundia, rectarum insuper opinionū studiosus, nequaq̄ stimulorum egens, in hortatione solum & ratione gubernatur, At alter obliquus, varius, tener, nullaq̄ membrorum proportione coagmentatus, p̄fracta ceruice collo, pbreuissima facie, colore nigro, cæsijis oculis, sanguinolēt⁹, cōtumeliarū & fastus amans secundū aures hirsutus, ac surdus, flagello vix & stimulis obedit. Apollonius Τυανεύς. Apolloniū fuisse comatum refert his verbis Philostratus in primo. καλίνοῦ εὐσητὰ ἐμπύοχεται, παραιτηθάμενοσ τῆρ ἀπὸ τῶρ ἰῶων, ἀνῆκέτε τῆρ κήμηρ. id est, E lino vestē induit, cū, ex aīaliū vellere textam respuisset, cæsariēq̄ pmisit. Hūc autē merito p̄stigiatorib⁹ annumerat Synesius, quē cū diuus Hieronymus, tū Lucian⁹ in Philopseude, magū fuisse scribunt. Cuius autoritatē suis fabulamētis sanctiorē reddiderūt Dāmis Assyrius, Maxim⁹ Aegiēsis, Mæragnes, & Philostratus historici mendacissimi. Hinc iper. Cæs. Alexander Māmææ filius hūc pro deo veneratus est, quē in larario suo, Christo Abrahæq̄ proxime cōiunxer at. Et Hierocles Christianæ religioni tū nascenti inimicus Philaethen aduersus Christianos scripsit, quo libro nihil aliud agit, q̄ vt Apolloniū ex Philostrati historia, Christoparem faciat. Cæterū Eusebius Cæsariensis huius nugas breui qdē libello, sed acuto perq̄ argute refudit, docens hunc instar asini, leonis pelle (qd̄ aiunt) tecti, non philosophum, sed magum ac veneficū fuisse, & miracula nō nisi διὰ δαιμονικήσ ὕπουργείας, hoc est, ministerio dæmonū perpetrantē, velut scurram & circulatorem ciuitates oberrasse.

Equi animarū.

Equi boni signa.

Apolloni⁹ magus.

Alexander Māmææ filius.

Nisi em̄ hoc gen⁹ Ars autē magica neq̄ sapiētia est, sed pdigio comatū. rū opatio: neq̄ sciētia, sed vis quēdā & potestas

nomina da est. Legislatores em̄ putant sapiētiā esse honoratissimā, & aduersus veneficos, car nifices enutriūt. Cōuersim igit̄ dicat̄, si sapiens aliqs, idē & caluus. Et si nō caluus, neq; sapiēs. Pari modo res deorū sic se habēt. Nā q̄ in Dionysii choro, q̄ ei⁹ Orgia celebrāt, cūcti sunt extraria coma criniti. Nebri maxie bacchici sūt, qui ex piceis habēt comas. In tanta autē cōci tatione quasi ebriorū, Silenus calu⁹ tenet gu bernacula. Qd̄ nō sine Iouis cura factū, vt cal uus sapientia & modestia prædit⁹, Baccho ad iungere, q̄ is naturæ impetu aliquādo gustu vini insaniat, ne ad extremā insaniā labens, Iouī patri recōciliari nō possit. Socrates cū ī cæ teris esset ingenio modesto, & ad se laudādum omniū parcissimus, nō potuit tamē nō gloria riq; Sileno esset similis. Nempe caput est sapiē tiæ receptaculū. Hæc cōparatio insipientes la tuit. Iuuenes decet coma, in quib⁹ nōdum flos sapientiæ adest. Cum autem in senectute sapi mus & intelligimus, quid in demēte coma glo riaris! Si autem quis senex nutrit comam, scias quosdam senes in quibus mens desideretur.

Lucian⁹
nullo nō
loco phi
losopho
rum bar
bas, ac p
missaz cæ
sariē icē
sit, vt qb⁹
impone
re vulgo
sint soliti.

Nebri.
Nebri Pa
nes sunt
iuniores
Nam vē
βρὸς hin
nulū græ
ce signifi
cat. Talis
autē Pan
num spe
cies nar
rat. Phi
lostratus
in Iconi
bus, καὶ
πᾶνα
ἀυπῶ
ζυμπλε
ῖν ἀκού
ουτε δέν
=

Nebri.

είδι τραγῶν. id est, Ac Panes simul cū Baccho nauigare audientes in specie hircorū. Porro Phurnutus, Pana vniuersi symbolum esse vult, parte quidē inferiori hirsutum, ac hircō similē, ppter terrę asperitatē, Superiori vero parte, humana figura præditum, q̄ ignis principalior mundi pars sit. Eius verba sunt hæc τοιοῦτον εἶναι καὶ τὸν πᾶνα, ἐπεὶ δᾶτου παρτὸς ὁ ἀυὸς ἐστὶ καὶ τὰ μὲν κάτω λάσια καὶ τραγῶν Διὰ τῆν τῆσγῆσ τραχύτητα ἔχειν, τὰ δὲ ἀνω ἀυθρωπόμορφα, διὰ τὸ τὸν ἀυεῖα, τὸ ἡ γεμονικὸν εἶναι τῶ κόσμου. Ex piceis. Picea (ceu Theophrastus scribit) conifera arbor est, folijs tenuioribus q̄ pinus, magni tudine quoq; minor. Græcis πεύκη dicit̄. ex hac Panes satyriz corollas fascitabant. Ouidius primo Fastorum. Pars tibi qui pinu tēpora nexa geris. Refert Phurnutus ob id pineo seruo Pana deum ornari, q̄ hæc arbor quid montanum ac syluestre magnificūq; habeat. καὶ τὸ τῆσ πί

Pan.

Picea.

Synesiū Oratio

τειωδ ἑμμεα ἐπικολούθησεν ὄριόντι καὶ μεγαλοπρεπὲς ἔχουτος τοῦ
 φυτοῦ. Silenus. Silenū Diodorus in quinto scribit Bacchi fuisse pēda-
 gogū ac nutritorē, studiorūq; formatorē: q̄ huic plurimū ad virtutē &
 gloriā, refq; bellicas p̄fuerit. Hic a philostrato ī Iconib⁹ βαρθηκοφόρος
 γέρων δicit, id est senex thyrsū gerēs. Pausanias Græcus author, Sile-
 nos esse scribit satyros seniores. De his & apud Athenē. Sileno esset si-
 milis. Alcibiades apud Platonē in symposio, Socratē laudatur⁹, Silenis
 eū affimilē esse dicit, his verbis. Φημι γάρ τὰ ὁμοιοτάτου αὐτὸν εἶναι
 τοῖς ἄλλοις τοῦτοῖς τοῖς ἐν τοῖς ἐρμογλυφείοις καθήμενοις, οὓς
 τινὰς ἐργάζονται οἱ Δαιμόνιοι οὐριγγασὶ ἢ ἀυλοῦς ἔχοντα. οἱ Δαιμό-
 νιοι χρέντες. φαίνονται ἐνδοθεὶ ἀγάλματα ἔχοντες θεῶν. id est,
 Socratē igit̄ dico simillimū Silenis istis, in officinis sculptorū sedentib⁹,
 quos sic sculpūt opifices, vt fistulas vel tibias gestent, q̄ si hos quis ape-
 riat, deorū imagines intus claudere videntur. Indicare voluit Alcibi-
 des Socra

tem lōge
 alius esse
 hominē,
 q̄ prae se
 ferret. De
 Silenis
 Alcibia=
 dis mult:
 ta leges
 in Chi=
 liadibus
 Erasini.
 Ad hęc
 Eleusis ce
 leb. Ana-
 caly. Dic-
 cit Syne-
 sius ob id
 Eleusin
 Anacaly-
 pteria Ce-
 reris sa-
 cra cele-
 brare, q̄
 segetes tū
 nudari
 purgari-
 q; inci-
 piant.
 Est enim
 ἀνακα-

Res igit̄ sic habet, vt nō simul p̄maneāt coma
 & mens, sed tanq̄ lux & tenebræ mutuo conce-
 dant. Causam igit̄ horū in medium afferemus.
 Materia est omnium infima, & varietatis capax.
 Materia quidē in imperfectis vincit, cadit vero in
 excellentib⁹. Cōsidera arbores, quarū finis est
 fructū p̄ducere. Ante qdē quātā pōpā pulchri-
 tudinis ostētāt, culmos, foliū, aristas, folliculos.
 Fructu autē cōpleto hęc oīa præuia materiæ
 præludia arescunt defluūtq;. quippe qd̄ p̄fectū
 est, venustatis nō indiget, tunc autem perfectū
 est, quando in eo est species alterius seminis.
 Ad hęc Eleusis celebrat anacalypteria Cere-
 ris. Mens aut̄ cū sit diuinissimū seminū, q̄ deor
 sum veniūt, & caput inhabitet, cuius fruct⁹ est
 intellect⁹ materialis, letificat caput comæ pul-
 chritudo quasi aristis q̄busdā aut flosculis. Et
 sicut ante defluxū foliorū, fructus nō p̄ficiť, sic
 nec intellect⁹ in capite, donec vanno quadā cri-
 brata sint sup̄flua. Cū vider̄ caput caluū, cōiice
 illic fruct⁹ maturitatē absolutā esse, tabernacu-
 lū caput constituisse, tēplūq; dei id caput esse.

Recte igitur Cereris festa Epibateria a sapientibus dici voluerunt propter mentis ascensum, quod ab imperitis Anacalypteria a capitis detectione vocari putabant. Nam quod calidum esse coepit, is incipit est, & a parentis dei sacra edocet. Et sicut poma Punica & iuglades malae sunt, quae suis thecis immoriuntur, sic capita mala, quae illi diuini fructus sunt experta, & multitudine rei mortuae circumseptae. Sacerdotes Aegyptii ne quidem in palpebris crines habere consueuerunt, quod, etsi visu ridiculi erant, quoddam tamen altum sapiebant. puerbio. n. d. f. Exuberare sapientia Aegyptios, nepe aeternis rebus cum pituris, minime oportere esse commercium. Qui calidus est, cum deo naturalem quandam necessitudinem habet. Si deus calidus sit, nescimus. Proxima autem deo, sunt sphaerae quae perfecte sunt, & haec calidae. Sicut stellae. Deus igitur tertium, quod est anima mundi, mens nostra imitari desiderat. Ipsam autem animam suus pater pro mundum sensibilem infundit, cuius existens opifex, ex cunctis eius seminibus, cunctisque perfectum corporibus, integrum effecit, tradiditque ei figuram, omnium figurarum capacissimam. Sursum stelle, deorsum capita sunt, quae essent animorum domicilia. Anima mundi astrum sortita est, Anima hominis caluitium pro sua dignitate. Nobis apparet caelum esse caluitium. Et quas laudes quis pro sphaera, easdem & pro caluitio afferat. Etsi affingat Homerus & Phidias comam Ioui, ut quo totum olympum concutiat, habeat aliquid, qualis tamen Iupiter in caelo sit, cernimus. An extra illum sit corporeus Iupiter, nec ne, non satis mihi constat. Si sit alter, posterior erit ille quem cernimus. Tamen poesis & pictura maxime a veritate abhorret,

λύπτω
deuelo.

Hic Gre-

ci ανασκα

λύπτή =

ρια vocat

munera,

quae spon

se dant =

tur, cum

primum

deuela =

tur, ut

hac ma-

ritus vi-

deat.

Autor

Suidas.

Cum vi

deris ca-

put cal-

uum. Sic

& cani-

ties sapie

tem indi

care solet

ut pallor

philoso-

phum.

Hic Gre-

gorius

Naziäze-

nus i ora

tionem con

tra Maxi

mum Cy

nicum.

ὄνδ' ἔσθ

ὄφρη γῶμ

μοι καὶ

δαρκοτρο

φῶμ ἢ δυ

έαιμα, ἔγ

ἴθ' ἔτι καὶ

πολιὰς

ἐπ' ἄνευ

Anacaly=
pteria.

Canities sa
pientie in=
dicium.

Synesii Oratio

δοι και popularēsque sunt admodū. Et quā faciūt, ostēn-
 ωχρδθη tationis gratia fit, nō veritatis. Imperiti existi-
 τοδινα mant comā esse honorificam, externaque omnia
 πισει= admiratur vulgus. Quæ habēt extrarios capil-
 τηδγδ= los, sicut extraria sunt bona. Loco mētis natu-
 υμ εινα ra gubernat, capillos, etiā ipsa fortuna. Naturæ
 ονμετδσ igit fortunæque munera ab imperitis beatitudi-
 και φι= nē afferre credūtur. Qui ad populū scribit vel
 λόδο= loquit, necesse est illū in opinione popularium
 φος. i. esse, & ea fingere, & de his differere, quæ popu-
 Neque tu lo sunt grata. Rudes & indocti solēt absurda
 mihi iu= culū ex- rū opinionū esse fautores. Vnde fit, vt siqs præ-
 cūdus es tēdas, cu ter cōsuetudinem aliquid patrię induxerit, ne-
 aspectu, ce esse sit vt venenū bibat. Quas putas Græci de
 q̄ aquali lo sunt grata. Rudes & indocti solēt absurda
 culū ex- rū opinionū esse fautores. Vnde fit, vt siqs præ-
 tēdas, cu ter cōsuetudinem aliquid patrię induxerit, ne-
 tēque bel- ce esse sit vt venenū bibat. Quas putas Græci de
 le cures, ce esse sit vt venenū bibat. Quas putas Græci de
 vtinā ti= Homero pœnas sumpsisset, si vera de Ioue fuisset
 bi cani= set locutus? Aegyptii & p̄cipue sapientes & p̄-
 tici pal- phetæ, deorū imagines nō mechanicis tradūt
 lorisque nō nihil i faciēdas, sed quæ accipitrum ibidūque rostris ex-
 nō nihil i cēt, ac af cidūt, in vestibulis populū deludunt. Ipsi vero
 floreret, vt saltez adyta subeūtes, sacra abscondunt, aguntque fe-
 sapiens sta in deorū arculis, quæ clausas tenent, vt fer-
 & phus eē crede- tur, sphaeras, quæ si populus videret sc̄uiret i
 eret. Epi illos. Aesculapiū autem solū ostēdunt, & hunc
 batoria. caluū. quā quis Græci comatū in Epidauro habue-
 επιβατη ριον lati rint, quibus veritatis inquisitio fuit neglecta.
 ne ascēso Aegyptii artē incātationis erga deos suos te-
 riū iter= nēt, & ægyptiē loquitur per quædam pondera.
 prefari nēt, & ægyptiē loquitur per quædam pondera.
 possum? Si autē dixeris quæ est stella comata, nō vera stel-
 επιβατη ρια, Græ la est, sed falso sic appellata, nec ultra quatuor
 ci machi nas, sca- dies manet, paulatim desinit. Vide quā res mala
 las, seu li sit coma, quā etiā astro, si sit, mortalitatē affert, quā
 gneas mala portēdit, quā hic omitto. Bonā stellā nunquā
 turre appellāt, legimus passam interitū. Cū ergo oīa corpora

cælestia beata sint, & figura spherica, exoptare
 & me & oēs amicos eo bono præditos, vt simi-
 les & instar deorū videremur. Quæ deo vero
 sunt similia, ea pulchra ac speciosa appellem.
 At dices, indignū est vt caluitiū diuinis hone-
 stemus nominib⁹, qđ cū cælestib⁹ nullā habeat
 cōuenientiā. At blandiri volentes caluis, dici-
 mus eos quasdā lunulas. Nec scio quid digni⁹
 peculiariuscq; dici possit. Est enim bicornis, de-
 inde sectilis, deinde dimidiato maior, deinde ple-
 nilunია. Sic ii qui calui, iā plenilunii facti sunt,
 imo soles, quia nō reuertunt ad alias diminu-
 tiones, sed pleno sēp orbe manētes, alias ī cælo
 stellas illustrant. Accepim⁹ procos Vlyssis co-
 matos oēs supra centum ab eo interfectos, ipso
 solo caluo existente. Caluitiū igit nimirū res
 est diuina, nam in se habet lumē, & aliis lucet.
 Huius aut splendoris causa, caluities & leuitas
 est. Quo tēpore ad melius itur, eodem tēpore a
 deteriore discedit. Vita & lux optimæ cōmu-
 nionis sūt mortī & tenebris cōtraria. Et si splē-
 dor nuditatē habet, & decet: tenebras pculdu-
 bio comā decere necesse est. Sed dicitis comā na-
 turale esse vmbraclū, quale cuius laudes Ar-
 chilochns poeta in meretricis corpore descri-
 bit. Coma quidē ceruicē humerosq; adombra-
 bat. Vmbra vero nihil aliđ est q̄ tenebræ. Nox
 est vmbra maxima, obstruens mediāte terra so-
 lis radios. Syluæ quoniā opacæ sūt, licet amœ-
 næ, lucis interdiu egent. Lux cum sit peculium
 diis, & diuinum est, & diis superis deferimus.
 Vnde cū ad nouaculā se multi conferant, sani-
 tatis gratia, quæ rerū bonarū est optima, tanq̄

quibus in
 vrbiū ex-
 pugnatione muri
 pscēdunt.
 Auctor est
 Suidas.
 Sacerdo-
 tes Aegy-
 ptij. Te-
 straf He-
 rodotus,
 Aegypti-
 os oē cor-
 pus era-
 dere, ne
 qđ eis iter
 deorū cul-
 tū aut pe-
 diculi aut
 alterius
 sordis cre-
 etur. Exu-
 berare sa-
 pientia
 Aegypti-
 os. Hoc
 puerbiū
 torsit Sy-
 nestus.
 σοφία. n.
 nō tā sa-
 pientiā q̄
 astutiam
 iterdū si-
 gnicat.
 Quo nos
 mine ma-
 le audiūt
 Aegyptij
 velut ipo-
 stores &
 fallaces.
 Vnde dei-
 γυντιός
 ἰπυ ἄβυζ

Synesii Oratio

deductus est, qđ in eos cōpedit, qđ fallere cōsueuerūt. **Alamūdi.** Anima mūdi. Vi detur hic Synesius de anima mundi & astrorū, Platonis opinionē sequi, quā nō modo gnauit redarguit. Aristoteles, sed & Christiani penitē rūt. Inqt em Ioan. Damascenus. $\mu\eta\ \Delta\epsilon\ \iota\delta\ \Delta\epsilon\ \epsilon\mu\ \tau\upsilon\chi\omicron\ \mu\epsilon\upsilon\sigma\ \tau\omicron\varsigma\ \delta\upsilon\omicron\rho\alpha\ \mu\omicron\upsilon\varsigma\ ,\ \eta\ \tau\omicron\upsilon\varsigma\ \Phi\omega\ \sigma\eta\rho\alpha\varsigma\ \Upsilon\pi\omicron\lambda\alpha\mu\beta\alpha\mu\epsilon\tau\omega\ \&\ \tau\upsilon\chi\omicron\ \gamma\acute{\alpha}\rho\ \epsilon\iota\sigma\iota\ \kappa\alpha\iota\ \delta\upsilon\alpha\iota\ \sigma\eta\mu\tau\omicron\iota\ .$ Nemo, iquit, cælos aimatos esse cre dat aut simul ac calui, a morbo sint liberi, a pituita, a surditate, lippitudine, & reliquis morbis, qui a capite eueniunt, digna pfecto res erit caluities comæ carētia. A capite tanq̄ ab arce dependēt funes morborū vsq̄ ad reliquū corpus. Si quis iam nō habet comā, iam valitudinis particeps, etiam diuini numinis Aesculapii calui Aegyptiaci exemplū habet. Qui sanitatē habere velit, medicinā inuentorē imitetur. Craneū soli expositum & tēpestati, breui pro osseo sit ferreum, proinde omni morbo inaccessum. Sicut hastę montanæ pstantiores palustribus, sic caput leue ad pilosum existima. Non sine causa Chiron hastā Achillis excidit in Pelio monte, nō in alio loco inferiori. Pilosum caput est de genere palustriū, nutrit em in vmbra: ideo imbellē. Circa Arabiā versus Aegyptū confertis manib⁹ a Cambyse & Psammenito, cōfecta strage, nullū aliud signū pro delectatione cadauerū habuerūt, q̄ vt quisq̄ cecidit in acie, ita sepeliretur. Deprehensumq̄ ex capite qualis quisq̄ fuisset. Medorū capita imbellia tenuia, q̄ lapilli iactu penetrates. Aegyptiorū & Aethiopum dura capita, vt ne graui quidē lapide rūperes. Causa fuit, Medi gestamina capitis habēt spissa, Aegyptiorum in ardore solis educata. At si nō credis, audi: si Scythæ alapā incusseris fortem, moritur mox. Narrat de ludo, qui Hieromenia dicebatur, vbi quidā nudato caluoq̄ capite Arieti cornuto caput exponit. nā sæpe in die ad tonstrinā se recipit, & feruenti pici exponit. Deficerēt Megarenses amphoræ allisæ tam generoso capiti, cui vrceorū testē quādoq̄

adherent. Hoc optabat Pindarus, ut nostra re familiarī cōtenti, sederemus in theatro videre audireq; illa quę agunt. Quę si abesset largitio theatri, tamen optat se nō incidere in extremū malorū omniū famē. Nam ii coguntur histriōnicā ducere vitā, in pulpito se nudare, & populo prębere se spectaculū. Dion decere arbitrat⁹ viros comā plusq; fœminas, contra seipsum dicit, & pugnantia inter se. Quomodo em̄ attri- buemus viris fortibus id, quod habētes reddit ī becilles! Præterea lege decretū est, ut non semp masculi habeāt comā. Nēpe Lacedæmonii post Thyream, Argiui vero ante Thyream comati erant. Fœminis vero semp & vbiq; terrarū fuit decorū studiū comādi, neq; auditū fœminā ca- put nouaculæ summississe: nec visa est a sæculo calua fœmina. Si autē fluxum capillorū patit, id morbi causa fit. Sed nō fuit vir, qui ad extre- mū venit, qui non caluus factus fuerit. Quare caluitiū est finis naturæ, quę nō oēs assequunt. Lacedæmonii in Thermopylis ornandæ comæ operā dedere expectantes pugnā. Nullus eua- sit victor tamē. Pili sunt quid mortuū, & nutri- ri in mortuis solent. Aegyptii cute tenus rasis corporib⁹ mortuis, sequenti anno inuenerunt comā barbāq; demissam gestasse. Dion illos ta- cuit Græcos viros fortissimos, qui victoria po- titi sunt, silentio p̄terit qui sub Alexandro mi- litarunt, & a Dario pœnas sumpserunt, quib⁹ Lacedæmonii solī obfuerunt, sentientes tandē q̄ malū sit coma militib⁹, in pugna, quæ fuit in Arbelis. Vbi vero oēs toñsi fuerant, duce for- tuna pugnam sustinebant. Narrat Ptolemæus

astra, nā
cū aia, tū
sensu va-
cant. Ve
quo totū
olympū
cō. Allu-
sit ad id,
quod ē apd.
Homerū
Iliados
primo
μέγαρον δ
ἐλέλιθεν
ὄλυμπον
Id ē, Ma-
gnū p̄cul
fit olym-
pū. Ta-
men poe-
sis & pi-
ctura. Si-
monides
nō min⁹
scite, q̄ ve-
re dixisse
proditur
poesim ni-
hil aliud
esse q̄ pi-
cturā lo-
quentem,
neq; pi-
cturam
aliud q̄
poesim
facitam.
Quæ ad-
modum
enim pi-
ctores nō
nisi ima-
ginibus
ac colo-
rū varie-
tate res

Poesis
Pictura.

Synesiū Oratio

veras representāt, sic poetę fabulis ac p̄borū lenociniō phię dogmata esse rūt. Hinc tot poetarū allegorię, hinc illa signēta tectissima, hinc tot enigmata. Nā q̄ hoc loco Synesius poesim a veritate scribit abhorrere, velut anxie queq; ad suū p̄positū torq̄nti cōcedamus, si eaten⁹ id itelligat, vt se prima fronte, nōdū excussa demōstrat. Alioqn qs neget poeticea a phia nō alio discrimine separi, nisi q̄ hęc qdē recētior est, illa vetustior. hęc apertior, illa magis tecta. hęc soluto stylo tradita, illa numeris astrīcto. Qd̄ Maxim⁹ Tyrius Platonice quodā loco nō tā elegāter, q̄ vere scribit, cui⁹ p̄ba q̄ is autor neutiq̄ vulgat⁹ est, hic libuit adnotare.

Maximus Tyrius.

γάρ ποιητικὰ τί ἄλλο ἢ φιλοσοφία τῷ μὲρ χρόνῳ παλαιὰ, τῆ δὲ ἀρμονία ἕμμετρα. τῆ δὲ γνώμῃ μυθολογικὴ, καὶ φιλοσοφία τί ἄλλο ἢ ποιητικὴ τῷ μὲρ χρόνῳ νεότερα, τῆ δὲ γνώμῃ βαφέσερα. Δύο τοίνυν πραγμάτων χρόνῳ μόνον, καὶ σχήματι ἀλλήλοισ̄ διαφερομένων πῶς ἄρ τιὸ Διατήρησῑ Διαφοραῖ. Eten̄ poetica, inqt, qd̄ aliud fuerit, q̄ phia, que qdē tpe sit antiqua, harmonia vero metrica, sentētisq;: Et phi

Poetica qd̄

losophia, qd̄ aliud q̄ poetica, tpe quidē recētior, at clarior sentētisq;: Has igit̄ duas res, tpe dūtaxat, ac forma differētes, qs inter se pugnare definiat: Hanc̄ Ἐπὶ Τυρίῳ p̄ba reddidim⁹. Facessant igit̄ q̄ poeticea vt iciunā, & inanim⁹ tantū fabulis refertā calumniātur, cū hęc etiā ad sacros autores intelligēdos sit p̄necessaria. Necessē est vt venenū bibat. Alludit ad Socratē, q̄ cicutā bibere coact⁹ fuit. cū ab Anyto & Melyto fuisset accusatus, q̄ de dijs Atheniēsiū parū bene sentiret. Stella comata. Cometā putat. is ex vaporē sicco coalescit, cū i sublime tract⁹, accēsusq; fuerit. vt Ari

Cometa.

stoteles in Meteorologicis autor ē. Q̄ mala portēdit. Cometes malorū nūcius est, pestis videlicet, belli, cædis principū, q̄ eadē sit horū & cometę causa, vaporē in quā abūdātia, grossitiesq;. Neq; em̄ Cometes qd̄q; posset, nisi cælū ip̄m ex enormi vaporū inflāmatioē, sic vel sic nos afficeret.

Pelias hastra.

Accipimus procos, Hinc Odyssee x. de Melāthio proco sic Homerus. τῷ δ' ἄρ ἐπέπατ' ἔσαν ἑλέτην ἔρνος ἀντέμιρ ἔϊσῶ κουρή. i. Crinib⁹ hunc insurgētes capiūtq; tenētq;. Eodē libro narrat Homer⁹ quo pacto procos & famulas Vlysses interfecerit, a Minerua qdē adiut⁹. Nō sine causa Chiron. Meminit hactē Achillis, q̄ πηλιῶσ̄ dicta fuit, Homer⁹ Iliad. π. ἀλλά μιν οἷος ἐπίστατο πῆλαι ἀχιλλεὺσ̄ πηλιαδάμελιρ, τῆρ πατρὶ φίλω πορὲ χάρου πηλίου ἐκ κορυφῆσ̄ φόνου ἕμμευαί ἠρώεσσιρ. i. sz sol⁹ iacere hęc callebat Achilles Pelia da ex orno. hęc p̄ri donat at amico Chiron excisā sūmo de p̄tice Peli. Qua mltos foret Heroas missur⁹ ē orcū. Est aut̄ Pelion mōs Thesalię. Cui⁹ meminit Ouidi⁹ in quinto Fastoꝝ.

Pelion.

Pelion Aemonię mōs est, obuersus in austros Sūma virēt pinu, cetera quercus habet. Hūc Chiron incoluit. Cābyse & Psammēnito. Narrat Herod. lib. iij. q̄ cū ap̄d Nili ostiū, qd̄ dicī Pelusiū, haberet castra Psamēnitus Amasis fili⁹, Cambysem regē Persarū expectās, haud ita longe post, acri cōmissio p̄lio, per q̄ multis vtrinq; cadētib⁹, i fugā Aegyptios fuisse versos, vbi rē mirādā se vidisse ait ab idigenis edoctū. Ossa em̄ eorū q̄ in acie ceciderāt, cū iacerēt fusa, vt ab initio distincta fuerāt, seorsum erāt Persarū, deorsum Aegyptioꝝ. Sed Persarū capita adeo fragilia sūt vt si velis ferire vl̄ solo calculo p̄forare possis. Aegyptioꝝ aut̄ ita firma

Offium situs.

vt ea vix istu lapidis elidas. Cuius rei causam (inqt Herodotus) hanc illi reddebāt, mihi facile psuadentes, q̄ Aegyptii statim a pueris radere capita incipiūt, & sic os capitis ad solē reddit cōpactū. q̄ eadē causa est non caluescēdi. Nā ex oib⁹ hoib⁹ paucissimos q̄s Aegyptios caluos videat cuius rei hoc causē est, q̄ robusta capita gestāt. At Persis eur fragilia sint capita, id ī causa est, q̄ a p̄cipijs ībuūtur opire capita, gestātes pilea t̄ia rasq̄ ex Herodoto. Narrat de ludo. Dion in Caluitij opprobriū retulit quēdā fuisse caluū, q̄ nudo capite cornuti ariet, iētus exciperet, volēs hoc exēplo demonstrare, caluitiē esse calamitosam, ac plane ridiculā. Quin demētis esse videt, caput hoīs partē lōge nobiliss̄ mā, beluē peaciter cōtūdē dā p̄bere. Hoc optabat Pinda Diluit obiectionē Dionis, affirmās iuxta Pindari sententiā, ad hoc famē impellere nōnullos, vt agāt q̄ his rionum sunt, suę dignitat, obli. Quis igif̄ ridiculū se p̄buerit iste, nimirū fame coact⁹, nihilomin⁹ honestissima res erit caluities, cū id qd̄ ab vno p̄ctm̄ est, toti mltitudini vitio vertēdū nō sit. Nēpe Lacedemonij. Lacedemonij olim cū Argiuis icidit cōtētio de agro, q̄ dicit Thyrea, quē locū cti Thyrea. terre Argolicę ptē, tñ Lacedemonij ītrorsuz tenebāt. Pugnatū fuit. Lacedemonij superiores euasere. Quo ex tpe tōsis capitis⁹ Argiui, cū antea cri Argiuorū & Lacedemoniorū vota. ue mulieres aurū ferrēt, q̄ Thyreas recuperassent. His e diuerso legē tulerē Lacedemonij, ī postcrū comati essent, cū antehac nō fuissent. Autor Herodot⁹ ī p̄mo. Lacedemonij ī Thermo. Cū Gręci ītrāsitu q̄ loc⁹ a plę risq̄ Gręcorū Thermopylē vocat, castra haberēt, Xerxes q̄ in Thraciā n̄a Melidis cū exercitu manebat, equitē quēdā ad speculādū q̄t illi essent, & qd̄ agerēt, misit. Is vbi ad stationē Gręcorū puenisset, cōtēplā aspicit: q̄ nō ille qd̄ oēs milites (nā eos q̄ ītra murū quē excitauerāt excubabāt, intueri neq̄bat) sed eos q̄ extra murū agebāt. Erāt aut̄ eo tpe exteri⁹ manēdi in Lacedemoniorū statiōe viēs. Eos aīaduertit, ptim se ludo Gymnastico exercētes, partī comā p̄ctētes. Gręcos itaq̄ Xerxis iussu, Mediac Cissij sunt aggressi, ibi aliquot Lacedemonij occubere, inter peritos perite pugnātes. Autor Herodotus in septimo. De hoc & supra. Arbelis. Locū nomen est, cuius apud historicos frequēs mentio. Ptolemęus Ptolemę⁹. Lagi. Hic historias Lagi. scripsit. Citatur ab Ariano. Vt Patrodo Abscidit enim comā suam Achilles, & in rogam Patrodi in

Lagi filius, qui interfuit cū Macedo Persen pe tebat infestius. At Persa telum & parmā abicit, submittit se telo illius, & barbā illius ac comā p̄cipiēs, inermē trahit & prosternit, prostratū interficit. Qd̄ vidētes alii Persæ, idē fecerunt. Increbuit em̄ quasi tessera per exercitū Persicū, viros istos coma teneri, & captum iri. Globus igif̄ q̄ in Alexādri exercitu fuit, q̄ oēs calui erāt, totū p̄odus belli sustinuerūt. Nihilominus rex Alexāder ex Cicilia turpiter nudus

Synesii Oratio

iecit, vt
supra re-
tulimus
ex penul-
timo Ilia
dos. Cæ-
sarie fla-
ua $\Sigma\text{H}\Delta$
 $\omicron\text{ΠΙΘΕΡ}$
 $\xi\chi\upsilon\theta\alpha\delta$
 $\Delta\epsilon\ \kappa\omicron\mu\omicron\delta$
 $\epsilon\lambda\epsilon\ \pi\alpha-$
 $\lambda\epsilon\iota\omega\nu\alpha$.
Est Ilia-
dos pri-
mo, lati-
us a no-
bis ante
explica-
tū. He-
ctor fra-
tris sui.
Est hoc
apud Ho-
me. Ilia-
dos. 3. S3
& Philo-
stratus
hoc non
tacuit in
Hectore,
sicinqui-
ens. $\Delta\iota\epsilon-$
 $\beta\epsilon\gamma\beta\eta\tau\omicron$
 $\Delta\iota\ \tau\omicron\delta\delta$
 $\tau\omicron\mu\ \pi\alpha\epsilon\text{:}$
 $\omicron\mu\ \omega\delta$
 $\Delta\epsilon\iota\lambda\omicron\nu$
 $\mu\eta\ \eta\ \tau\pi\omega$
 $\tau\omicron\upsilon\ \kappa\omicron-$
 $\delta\mu\epsilon\iota\omega\theta\alpha\iota$
Paridem
autem ob-
iurgauit
vt timi-
dum &

fugit. Deinde abductis longius copiis persuasit
vt oēs raderēt. rediitq; & victoriam habuit de
Persis. Nō igit̃ coma facit terribiles, nisi forte
meticulosis infantib⁹ q̃si larua apparēs. Sed tūc
hostib⁹ incutit̃ timor, cū caput est galea muni-
tū, quæ scdm̃ rē ipsam nihil est nisi craneū ar-
matū, id est qd̃ terret. Qz̃ siquī equinis iubis ex-
ornēt, id qd̃ retro, hoc nō impedit imaginē cal-
uitii. Si Achilles fuit comat⁹, vt Dion ait, erat
tūc iuuenis, & p̃mptū animū ad irā habuit. Ca-
put coma, anim⁹ ira feruescebat. Verū sicut p̃-
pter Achillē nō laudam⁹ irā in animo, ita nec
p̃pter eū admiramur capillos in corpore, tamē
adeo puipedit, vt Patroclo parētaret. Dion nō
allegat Homerū, sed detraxit syllabā, Cæsarie
flaua stās retro traxit Achillē. Homer⁹ aut̃ sic,
Post tergū dea veniēs ei⁹ cepit comā. Ex quib⁹
verbis conici possit etiā tūc caluitiē incepisse.
Aristoxen⁹ narrat Socratē fuisse natura pronū
ad irā, & ad alia vitia, verū tūc nō erat caluus.
Sed cū eēt. XLV. annorū, cū Zeno & Parmeni-
des Athenas venissent Panathenæa inspecturī.
Hector fratris sui fictitiā comā in cultu expo-
brauit. Ex quo patet, in iis quæ ad tōsurā hoīs
prudētis ptinet, similem fuisse. Præterea apud
Dionem de Hectore carmen Homeri allegādo
detrūcatū est. Nec etiā in Homero reperit̃. Nā
ne ipsm̃ quidē Iouē locū inuenturū puto, Si fla-
uo crine fuit Menelaus, non tamen inde comā
prehendimus fuisse comatū. Sed nec laus erat
comæ, sed sicut fuit Menelaus, poeta edocuit:
Dionī ob materiæ pœnuriā, visa sunt idem
laus comæ, & eius cōmemoratio. Iuno cū Iouis

concubitum appeteret, cum aliis viis, tū comæ
 exornatione fecit. Ego nō mēdaciis corrobore
 mea sicut Dion. Nō admitto vt quicq̄ comatū
 in cælo habitet. Nihil in astris reperitur vene
 reū. De Iouis coma dico Poetā locutū ad vul
 gi ostērationē & opinionē, de quo supra mul
 ta statuariis cōcessit. Nec tamē Dion sua ora
 tione scripsit comā esse bonā habentib⁹ ipsam,
 aut nō habētib⁹ malā. Nostra vero oratio, quæ
 essentias rerū scrutat̄, adinuenit caluitiū esse
 quādā rem diuinā, & diuino numini cognatā,
 si nēq; esse naturæ, & tēplū eius esse quo diuini
 tatē sapim⁹: alia quoq; ei⁹ circa corp⁹ animāq;
 infinita bona. Capillos vero cōtraria: nēpe bru
 talis esse naturę quasdā, vt sic dicā, aristas, filis
 quasq; aīaliū, naturæ ludibria, īperfectæ mate
 rię pustulas, & de oī eo genere qđ naturæ diui
 nę est cōtrariū. De genere comato sunt adulte
 ri. Homerus censuit stupratorē virginū deīn
 ceps se habere ad splēdidū coma. quasi ad stu
 prū mulierū, ornat⁹ comæ spectet. Et recte qđē.
 Nā splēdida quisq; coma adulter est. Principes
 adulterorū sunt ii, quib⁹ oīs abiect⁹ est pudor,
 gen⁹ maxime insidiosum: quippe venustus ali
 quis adolescēs filias & cōiuges quo terrarum
 marisve volet, abducet, aut ad quē āgulū, quas
 q; tenebras volet. Captiua mulier corpore ho
 stis est, animo aut̄ viri. Adulter vero comis mu
 lieris animū expilat, vnde marit⁹ vxorē suā ex
 integro amittat. Hęc autē lues, qm̄ vrbes euer
 tit, quēnā alia causa fuit, vt Europa & Asia cō
 currerent, nisi adulteriū! Quid impulit Græ
 cos ad Priamī urbē traicere, nisi adulterium!

ornandi
 studio
 turpiter
 succum =
 bentē. Iu
 no cū Io.
 Homer⁹
 Iliados se
 cundo de
 Iunone
 quæ ce
 litum Ve
 neris ac
 ceperat,
 Ioui blan
 diri vo =
 lens, sic
 inquit.

Ἡ Δὲ Χαίρι
 τὰς πε
 ἑαμένῃ
 Χερσὶ
 πλοκάμ
 μουσῆς
 πλεξε
 Φαίνο
 ὄσ, id est,
 hæc vbi
 crines
 Pexue =
 rat, niti =
 dos sibi
 compli =
 cat arte
 capillos.

Alterū
 malum
 est Pari =
 dis. Ales
 xander
 Paris
 Priamī
 filius, Ve
 neris au =
 xilio sibi
 fauēt, q

Synesii Oratio

huius formam Palladii Iunoni quae pretulisset, Helenam rapuit. Unde bellum Troianum fuit coortum. Dicit autem hic Synesius, Alterum malum Paridis longe deterius. unde Clysthenes, unde Timarchi, unde omnes illi emerere, qui suam pulchritudinem ad lucrum prostituerunt stipendia facientes, qui etsi non semper, tamen scelerata voluptate merent. Atque ut semel dicam, qui comam curant effoeminati sunt, & meritorii omnes, prostant enim, tantoque maiorem palmam se consequi putant, quanto magis foemineis ordinis imitatores fiant. Et quisquis est ingenio malo prauoque, is a populi munis exauctorandus est. Nunc vero quod quis sit de choro Cotys, extra hoc unum, indicium aliud non erit. nempe si comam saepe quis sinxerit, si saepe constrinxerit tricatum, si unguento perfuderit, statim in promptu est dici illum & deae illi, & Priapo sacrificia fecisse. Pherecydes iuvene commato sibi obuius, oculos tunica operuit, morbum digito ostendens, ex corpore eius manifestum fieri, illum esse de pathicorum grege. Quod si per uerba quicquam in se sapientiae contineant, ut Aristoteli placet. scribit enim ipsa antiqua esse, philosophiae post multam hominum stragem amissae quasdam etiam reliquias, ac propter suum compendium dexteritatemque esse seruata. Pro uerbum igitur est sermo dignitatem habens, & tanquam a sacrario philosophiae depromptum, eius antiquitatem referens. Veteres enim longe magis quam nostri homines, contemplationi ueritatis incubuere. Si uerba inquam quicquam in se continent sapientiae, quod sibi uult hoc uerbum, Nemo comatus qui non sine fine autem sermonis ad Echo tuipse annectas, quam ego non exprimam illud, & nomine & re obscenum. Euge quam annexuisti,

Loquendi
 modus ex
 graeco ser-
 uatus.

Estque id dictum ad graecanicum loquendi modum: sicut & illud supra Licet arte Dionis inferioriorem cum clariore uertere potuisset, Alterum malum est, Paridis crimine longe deterius. Quis est latinis nonnulli sic etiam loquantur. Sed

quidnā igit tibi videt? O veritatē ipsam, Nēpe oraculū arbitror. Hinc sane prouerbiorū vis patet. Cæterū ipsis quoq; testimoniū perhibet & ii, quibus nunc in ore sunt, & quibus olim. Nihil enim aliud prouerbiis elargitur immortalitatem, q̄ vtentium his assiduitas, res ipsiſ gestas cōmēdatiū. siquidem prouerbia cū ex singulis rerum accidentibus perspecta sint, ab exemplis & fidem accipiunt, & suo testimonio exempla corroborant.

quid nos
hæc ad-
mone-
mus, cū
totum li-
bellū ad-
eo reli-
giose ver-
terit, vt
verbum
x̄bo qua-
si reddi-
disse vi-
deatur?

Quale est

& illud circa initiū, Me fore Thrasymachū erubescere, cū potuisset dicere, Præſagiebā inſtar Thrasymachi rubore me suffuſum iri. & id quod huic loco proximū est, vbi inquit, Homerus cēſuit ſtupratorē virginū deinceps ſe habere ad ſplēdidum coma, & cætera, deinceps dixit (diuina- mur enim eſſe ἀκολούθω) pro cōſequēter, vt omittā, φ epitheta, quibus ſermo græcus in neutro gñe, nō ſine elegātia pro ſubſtātiuis vtitur, epithetis reddidit. Optandū itaq; eſt, vt in græcū exēplar alicubi incidere detur, quo tam eruditū opuſculū elegātius liberiusq; verti poſſit. At di- ces, quid in ſine nūc hæc inculcas? Cōſulto id egimus, ne ſi inter præſandū hoc audiſſes, vel minus diligētē libellū legiſſes, vel frigidius Syneſiū taz acute ratiocinantem fuiſſes cōplexus. Clyſthenes. Clyſthenes cinædus fuit, & quotidie tōdebat, vt ſp̄ iuuenis appareret. Meminit hui⁹ Suidas, hos Sophocleos verſiculos citās, καὶ πῶς ἄρ βένοι τ̄ ἔυτακτος πόλις ὄπου θεός γυμνὰ γεγυυῖα πανοπλίᾳ ἐσκεμῆχων κλειοθένης Δεῖ κερ κίθαξ. i. At quomodo huic ciuitati bene ſit, vbi Dea q̄ mulier eſt, ſtat armaturā geſtās, Clyſthenes aut radiū textoriū? Timarchi. Timarch⁹ circa vetitā libidinē fuit intēperatiſſimus autore Suida, q̄ refert etiā q̄ hic in auunculū & matrē fuerit inofficioſus. Cotys. Cotys vt ſcribit Suid. Dea fuit, turpitudinis p̄ſes, ap̄d Corinthios culta. Huic intēperantes ac calamitratuſe studiosi, formāq; venditātes, ſacrificabāt. Nemo comat⁹ q̄ nō. ſ. ſit cinēd⁹. id aut cū ſit turpiſſimū, noluit effari, ſz ad Echo .i. platox x̄box imitatricē reſonātiā adijci iuſſit. Eſtq; hic ioc⁹ nō inſe-

Clyſthenes
Cinædus.

Cotys.

Prouerbia

Quid opus eſt Platonica redargutiōe, q̄n̄ qui dē ipſe orator exiſtens rhetoricā manifeſtauit eſſe comaticā? Dionī magnā gratiā habēt ii, q̄ ſe luſtris dedūt, q̄ iniquis oculis vicinū ſpectāt. Qd̄ publice laudaſ, id imitabile eē neceſſe eſt, cū illi fides adhibet: quo ſit vt Dion ī ciuitate

ſtius.
Quid
opus eſt
Platoni-
ca redar-
gutione.
Socrates
ap̄d Pla-
tonem in

Synesi Orationis FINIS.

Gorgia
mulet) x:
bis offen
dit, Rhetorica sic
se habere
ad medicinā, quē
adinodū
fucato:
ria, quæ
mango =
nica dr,
(Græci
κοιμωτις
κην vo =
cant) ad
Gymna:
stica, &
coquina:
naria ad
medicinā
Est igit
Rhetori:
ca κοιμω
τικη per
analogiā.
Ibidē in:
gt Socra
tes τῆν ῥη

nostra catalogū pditissimorū hoīm laudaret fa
cile. Quos aut opponimus comatis, sunt lauda
tissimi qdē. E quorū numero sunt, q in deorū tē
plis sunt flamines, pphetæ, & dī uī. In gymnasiis
pceptores & pēdagogi. In militia, impatores ac
manipulariī, & alii q aliis p̄stare credūt. Aga
mēnon mulierē famose genitā nūq̄ comato cre
didisset. Pictores cū cinēdū adulterū ve p̄gere
volūt, comatū videbis. sin p̄hm, & dī tuīve, caluū
cōstituēt, qddā grauitatis prē se ferēs. Hāc ora
tionē nostrā philosophis, & sacerdotib⁹, & ciuī
bus reipublice gubernatorib⁹, modestis hoīb⁹,
gratā arbitrabor, etsi pp̄lo nō oīno p̄bet. discāt
tñ hinc, vt comati affecti rubore, modestā pudī
citiā, tōsurā sepi⁹ exerceāt, & beatos existimēt,
qb⁹ opus nō est tōsura. Nullē mihi habēde sūt
gratię, sed materię poti⁹, in qua dicēdi infantis
simus, aduersus peritissimū in disceptādo quī
uis esse videretur. Velim profit q̄ plurimis hu
ius nostrī laboris suscepta prouincia, qua nos
laudem habituros speramus.

τορικῆν εἶναι πολιτικῆς μορφῆς εἰδωλον. hoc est. Rhetoricā eē ciuīlis
pticulę simulactū. Agamēnon mulierē. Agamēnoni Chryseida generos
sam puellā nūq̄ comato custodiēdā tradidisset. Quib⁹ formose sunt vxo
res, hi sibi ministrōs parū bellos asciscere solēt. Feliciter em̄ formosis
dici non pōt q̄ faueat muliercularum genus.

SYNESII DE LAVDE CALVITII FINIS.

GERARDVS LISTRIVS RHENENSIS, IOANNI PALV:
DANO, INCLYTAE LOVANIENSIVM ACADEMIAE
PVBLICO RHETORIS. S. D.

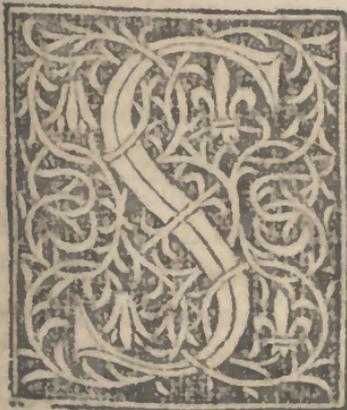
Quidē nō in infima felicitatis mee parte duco, doctissime Pa
ludane. q̄ mihi cōtigit cū Erasmo domesticā psuetudinē mēses
aliquot agitare. Tāta est hoīs integritas, comitas, festiuitas.
Nā eruditionē qd attinet p̄dicare, tot ipsi⁹ editis libris, vel or
bi testatissimā: Is mecū de nullo mortaliū colloqui psuevit, vl̄ crebri⁹, vl̄
amātius, vel honorificēt⁹, q̄ de suo Paludano, nec ego de quoq̄ audiebā

libētius. Deū immortalē, quo ore, qua faciēdia, solet ille referre tuā erudi-
tionē, iudiciū, multo rerū vsu collectā prudētīā, incredibile studiū erga
doctrina prestātes viros, singularem ingenij candorē, summā vitę comi-
tatē, ciuilitatē mirā, morū iāuditam suauitatē, in amicitia fidem plusq̃
Pyladeā, vt magis te p̃spexerim, illo te depingēte, q̃ cum Louanij publi-
ce profitentē audirē. Hic igit̃ inflāmauit aim meū, licet antea quoq̃ fla-
grātem, vt aliquo xeniolo Paludanū mihi conciliarē. Neq̃ defuit votis
nostris occasio. Forte fortuna parabat ad excudēdū Erasmi Morias en-
comiū, exigū libellus, & quē ille, qđ cōptissimū habeo, pauculis dieb⁹ lu-
sit magis q̃ scripsit, sed eiusmodi p̃fecto, vt dubites plus ne adferat utili-
tatis, an voluptatis. Itaq̃ nō sine causa, tātope placuit, vt iā plus decies
sit excusus typis. Verū sunt in eo pinulta, q̃ nō nisi ab eruditiss & attētis
possint itelligi, partim ob gręcitātē passim admixtā, ptim ob allusōes, &
crebras, & tacitas, ptim ob argutiā i iocādo, quā nō facile sētiat, nisi q̃ na-
ris sit emūctissimę. Nihil. n. ingeniosius, q̃ erudite iocari. Proinde suffura-
tus aliquot horas studiis meis, q̃ Gręcis & Hebraicis lris, p̃cipue vero
rei medicę solit⁹ sum ip̃edere, scholijs in loco additis, Erasmi mei Moriā
illustraui. Magis placebit, si magi fuerit itellecta. Et felici⁹ exibit i man⁹
hoim, tui qđq̃ nois auspicio. Quare xeniolū hoc tibi dicatū, p̃ tuo cādo-
re libētē accipies. Et vno libello, duos pariter agnosces, Erasmi veterē
amicū, & Listriū quōdā tuū ἀφορατῆρ, nūc nouū amicitię tuę cādidatū,
si nō reijcis, nemini tuosq̃ fide, bñuolētia q̃ cessurū. Bene Vale.

Μορίασ ἐγκώμιον, id est Morias encomium. μωρία stultitiā
significat. & ἐγκώμιον scriptum aliquod, in alicuius lau-
dem compositum, vt Lucianus scripsit Encomium De-
mosthenis. Et laudatorium genus Gręci vocant encos-
miasticum. Et ἐγκωμιῶν εἶδος, est laudes alicuius oratio =

ERASMVS ROTERODAMVS THO-
MAE MORO SVO, S.D.

Vperioribus dieb⁹ cū
me ex Italia in Angli-
am reciperem, ne ro-
tum hoc tempus, quo
equo fuit insidendum,
ἀνουσία, & illiteratis
fabulis tereretur, ma-
lūi mecum aliquoties
vel de communibus
studiis nostris aliquid
agitare, vel amicorum

ne profes-
qui. Dif-
fert au-
tem en-
comium
ab hyme-
no, vt
scribit
Ammo-
nius. Hy-
mnus
nāq̃ est
deorum,
Encomi-
um au-
tem ho-
minū. & z
μοίδοισ.
& μούχοσ

Quos hic vt doctissimos, ita & suauissimos
d iij

Erasmi Rote. Præfatio in

vocant in
 elegātia,
 parumq;
 docta, ve
 lut a mu
 sis aliena.

Agitare.
 est aliqd i
 aīo volue
 re. Disper
 eā. Deie
 rātis est,
 sicut emo
 riar. Ho
 rarius.

Disperē
 ni opti
 mū erat.

Cōmēta
 tionē. Cō
 mentatio
 est agita
 tio inge
 nij. Quæ

Pallas.
 Allusit ad
 Homerū
 qui subin
 de iducit
 Pallades
 hoc, aut
 illud, in
 animum
 mittentē

Vlyssiaut
 Penelope
 cum non
 apparet
 aliq; cau
 sa, cur illi
 hoc i mē
 tē venire
 debuerit,
 vt cū ali
 bi, tum
 Odyssē.

reliqueram recordatione frui. Inter hos tu mi
 More vel in primis occurrebas. Cuius equidē
 absentis absens memoria, nō aliter frui solebā,
 q̄ p̄sentis p̄sens cōsuetudine cōsueueram: qua,
 dispereā, si quid vnq̄ in vita contigit melliti⁹.
 Ergo quoniā omnino aliquid agēdum duxi, &
 id tempus ad seriam cōmentationē parum vi
 debatur accōmodatū, visum est Moriaē enco
 mion ludere. Quæ Pallas istuc tibi misit i men
 tem, inquit! Primū admonuit me Mori cogno
 men tibi gentile, qđ tā ad Moriaē vocabulū ac
 cedit, q̄ es ipse a re alien⁹. Es autem vel omniū
 suffragiis alienissimus. Deinde suspicabar, hūc
 ingenii nostri lusum, tibi p̄cipue probatū iri,
 propterea q̄ soleas hui⁹ generis iocis, hoc est,
 nec indoctis, ni fallor, nec vsquequaq; insulsis,
 impendio delectari: & omnino in cōmuni mor
 talium vita, Democritum quēdam agere. Quā
 tu quidē, vt pro singulari quadam ingenii tui
 perspicacitate, longe lateq; a vulgo dissentire
 soles, ita pro incredibili morū suauitate facili
 tateq; cū omnibus omniū horarū hominē age
 re, & potes, & gaudes. Hanc igitur declamatiū
 culam, nō solū lubens accipies, ceu *μνημόσων*
 tui sodalis, verū etiā tuēdam suscipies, vtpote
 tibi dicatam, iamq; tuam, nō meā. Etenim non
 deerunt fortasse vitilitigatores, qui calumniē
 tur, partim leuiores esse nugas, q̄ vt theologū
 deceant, partim mordaciores, q̄ vt christianæ
 cōueniant modestiæ: nosq; clamitabunt, vete
 rem comœdiam, aut Lucianum quēpiam refer
 re, atq; omnia mordicus arripere. Verū quos
 argumenti leuitas, & ludicrum offendit, cogi

tent velim, nō meū hoc exemplum esse, sed idē iam olim a magnis autorib⁹ factitatum. Cum ante tot sæcula βατραχομομοαχία luserit Ho-
 merus, Maro culicem, & Moretū, nucē Ouidi⁹. Cum Busiridem laudarit Polycrates, & huius castigator Isocrates, Iniustitiam Glauco, Ther-
 siten, & quartanam Febrim Phauorinus, Calui-
 tium Synesius, Muscam & Parasiticam Lucia-
 nus. Cum Seneca Claudii luserit ἀποδεώσιον. Φ. τῆ Δε
ἀρ ἐπι
Φρεσί θῆ
κε θεά
γλαυκῶς
πίσθῆς
νῆ id est,
Huic autē
in mentē
misit Dea
glaucā
Minerua
Mori co

gnomen. Vulgo maurū vocant morū. At Græcis μῶρος stultum signi-
 ficat. Gentile. id est gēlitiū, hoc est proprium familiæ. Democritū quē
 dam. Is quicquid esset in vita mortaliū, ridebat. Adeo stulta quedam res
 illi videbat vniuersa nostra vita. Iuuenalis Satyra decima. Iam ne igit
 laudas q̄ de sapientibus alter Ridebat quoties a limine mouerat vnū
 Profulerat q̄ pedē. Oim horarū hoīem. Tyberi⁹ Cēsar apud Suctoniū,
 duos sibi in oī negotio iucundissimos & aptissimos omnīū horarū ho-
 mines appellabat etiā in codicillis. Relege Chiliades Erasmi, si sup hoc
 plura scire cupis. Non solū. Accipimus quocūq̄ modo, suscipim⁹ quorū
 curā recipimus: Accipimus q̄ admittimus & approbamus, suscipimus
 onus. μνημόσυον tui sodalis. Hemi stichiū est Catulli, ad quod allusit.
 Mnemosynon autē dicit pignus, aut simile quippiā reliq̄ū apud amicū,
 qđ illū nostri cōmonefaciat. Vitilitigatores. idē, obtrectatores & calū-
 niatores, quos Cato nouato verbo, a vitio & morbo litigandi, vitilitiga-
 tores appellabat, vt testatur Plinius in p̄fatione. historię mundi, q̄ &
 Zoili, & Homeromastiges dicunt. Vetus comœdia. Vetus comœdia,
 cuius inuentor fuit Susarion Megarēsis, magna libertate, etiā nomina-
 tim quosuis taxabat, donec lex lata vetuit cuiusq̄ nomē perstringi, atq̄
 ita nata est noua comœdia. Apud latinos autē in locū veteris comœdiæ
 successit Satyra. Lucianum. Lucianus rhetor Samosatēsis adeo dicax,
 vt nec dijs ipsis parceret. Vnde ἄθεός, id est impius cognominat⁹ est.
 Mordicus arripere. Mordicus aduerbiū, quēadmodum apud Græcos
 βδάξ, id est dentibus & morfu. βατραχομομοαχία. id est, bellū rana-
 rum, & murū. βάτραχος enim rana dicitur, μῦς mus, & μάχη pugna,
 Extat autem titulo Homeri, qđ docti magis putant esse cōpositum, ali-
 cuius faceta quadam Homeri imitatione. Busiridem. Hanc orationē
 carpit & corrigit Isocrates. fuit autem tyrannus Aegyptius, quē intere-
 mit Hercules. Polycrates. Rhetor Atheniensis, qui scripsit Encomium
 Busiridis. Idem cōposuit orationē, qua fuit accusatus Socrates. Iniusti-
 tiam Glauco. Id est apud Platonē de republica, libro secūdo. Ther-
 siten & quartanā febrim. Aulus Gellius libro. xvij. capite. xij. scribit Phauo-
 rinum philosophū oppido q̄ libenter in eas materias dicere solitū: quas
 Græci ἀδόξους καὶ ἀτόπους ὑποθέσεις, id est, inopinatas & absurdas

Erasmii Rote. Prefatio in

materias appellat. Sicuti cum Therisitę laudes q̄stuit, & febrim quartis diebus recurrentē laudauit. Therisiten autem, Homerus Iliados. β. sic describit. ἄισχισος δ' ἀνὴρ ὅπῳ Ἴλιον ἦλθε. Φολκός ἐμυχὸς δ' ἔτερον πύδα, τῷ δ' ὀϊώω, κερτῶ ἐπὶ σῆθος οὐνοχηκό τε, ἀτὰρ ὕπερθερ φοξὸς ἐμυ κεφαλῆμ, τ' ἐδυνά δ' ἐπευήνοσε λάχυν id est, Ad Troiam venit, quo nō deformior alter, Distortis oculis, claudus pede, dein humeri illi Gibbi, pectore cōtra c̄ti, caput extat acutū Raris cōpersum villis.

Caluitium Synesius. Synesius patriā habuit Ptolemaida pentapolin. Episcopus fuit, qui inter multa alia scripsit Encomiū Caluitij. qđ opusculum plenum ingenij & eruditionis adhuc extat. Luserit Apotheosin. Luserit. i. iocose descripserit quo pacto Claudius ip̄erator Caligulę auūculus, qui Neronem p̄cessit, referri voluerit in numerum deorum.

Grylli cū

Vlysse dia Plutarchus Grylli cū Vlysse dialogum, Lucia
logum. nus & Apuleius asinū, & nescio quis Grunniū
Gryllus Gryllus Corocottę porcelli testamentū, cuius & diuus
Græcus, Corocottę porcelli testamentū, cuius & diuus
veneficijs meminit Hieronym⁹. Proinde si videbitur, sin
Circes x- gant isti me latrūculis interim animi causa lu
sus in suē sisse, aut si malint, equitasse in arundine longa.
disputa = Nā quæ tandē est iniquitas, cū oī vitæ institu
uit cum ro suos lusus concedamus, studiis nullū oīno
Vlysse, af lusum permittere, maxime si nuge seria ducāt
serēs bru atq; ita tractentur ludicra, vt ex his aliquanto
torū ani plus frugis referat lector, nō oīno naris obese,
mātiū cō ita tractare nugas, vt nihil minus q̄ nugatus
ditionem fuisse videaris. De me qđē aliorū erit iudiciū.
feliciores Tametsi, nisi plane me fallit φιλαντία, Stulti
eē huma riam laudauimus, sed non omnino stulte. Iam
na. Extat vero vt de mordacitatis cauillatione respon
inter opa Plutar =
Plutar = chi. Grū
chi. Grū nij Coro =
nij Coro = cottę. Est
cottę. Est iocosum
argumen tū de por
tū de por co cōdēte
co cōdēte testamen
testamen tū. Cuius
tū. Cuius meminit
meminit diu⁹ Hie
diu⁹ Hie ronym⁹ i
ronym⁹ i quadam
quadam pfatione.

deam, semper hæc ingenii libertas permiffa
fuit, vt in cõmunẽ hominũ vitam, falibus lude
rent impune, modo ne licentia exiret in rabiẽ.

cõmentarioruz in
Esaïam.

Latrũculis, Latrũculũ ludus.

lorum ludus est ille, q vulgo dicit Schacorũ, de quo Martialis in Apophoretis, Insidiosorũ si ludis bella latronũ, Gẽneus iste tibi miles & hostis erit. Ouidius itẽ, Siue latrocinij sub imagine calculus ibit, Fac peat vitreo miles ab hoste tuus. Animi causa. Animi grã dicimur facere qd Animi causa facere.

nõ ad vtilitatẽ, sed oblectationẽ facimus. Equitasse in arundine longa. Allusum ad carmen illud Horatianũ, Ludere par impar, equitare i arũdine longa. Sic em̃ significat ludos puciles & inceptos. Obesæ naris. i. crasse, dicunt, q nullo sunt iudicio. Horatiº in Odis. Nec sitro iuueni, neq naris obesæ. Ediuerso, emũctæ naris apud eundem dicit qui acri est iudicio. Consarcinata. i. vndiq collecta, quã Græci ῥα-ω Δειαρ, & πὸ τῷ ῥάπτει, qd est suere, Cuiusmodi opa græci vocãt κέντρωνος, latini ab iecto Rho, Cẽtones. Tacite aut notat eos qui nõ suo Marte, sed hinc atq hinc emendicatis verbis & sententiis, cõponũt orationẽ. Philosophiã. Huiusmodi orõnes solẽnes habent in auspiciãdis studijs, ad ostẽtationẽ ingenij magis, q vtilitatẽ. Principis alicuius. Nã i his plerũq plurimũ est adulationis, minimũ fructus. Aduersus Turcas. Cõplures huiusmodi orõnibº conati sunt prouocare principes ad bellũ, vt sub illiº prætextu q maxima pecunię vis exhauriretur, cũ magis expediat exhortari christianos ad bellũ capessendum aduersus vitia. Alius futura p̃dicit. Notat astrologos προγνώσας, vanissimũ & pestilẽtissimũ hoim genº.

Aliº nouas de lana caprina &c. Vcluti de collocutiõibº angeloz, de potestate p̃tificis, de p̃cellẽtia Petri & Pauli, & filibº, i qbº plurimũ est p̃tẽtiõis & rixarũ, nihil aut pietatĩ. De lana capna puerbialis dictũ est p eo qd ẽ de re nihili. Horat. i eplis. Alĩ rixat de lana sepe capna. Cõsine aut est illi Demosthenis. περὶ ὄνου ὀκιάς. i. de asini umbra. Φιλαντία. i. amor sui. Φίλος, amicº, εὐτόδ, ip̃e. Hũc Hora. i Odis, vocat cecũ, & i sermõibº stultũ & improbũ. Salibº lude. Sales dicitia salsa dicũt. Lucanº. Nec soliti lufere sales.

De lana caprina rixari.
Philautia.
Sales.

Quo magis admiror his tẽporibº aurium delicias, q nihil iam fere nisi solennes titulos ferre possunt. Porro nõnullos adeo p̃postere religiosos videas, vt vel grauissima in Christum cõuitia ferãt citius, q pontificẽ, aut principẽ leuissimo ioco aspergi: præsertim si quid πρὸς τὰ ἑλπίτα attinet. At enim qui vitas hominũ ita taxat, vt neminẽ omnino perstringat nomina tim, quãso vtrum is mordere videtur, an docere potius, ac monere? Alioqui quot obsecro

Solẽnes titulos. Solennes vocat iã veluti cõsuetudine receptos, qua res ges vocamus inuicissimos & serenissimos,

ad farinab. ad b.

Erasmi Rote. Prefatio in

Cardina noibus ipse me taxo! Preterea qui nullu hoim
les reue- genus ptermittit, is nulli homini, vitiis oibus
rendissi- irat⁹ videat. Ergo si qs exriterit, q sese lesum cla
mos, Po mabit, is aut cōscientiam prodet suā, aut certe
tifices sār metū. Lusit hoc in gñe multo liberius ac mor
atiffimos daci⁹ Diuus Hieronymus, ne noibus quidem
Epos re- aliquoties parcēs. Nos pter q̄ q̄ a noibus in to
uerēdos, tū abstinemus, ita pterea stilū tēperauimus, vt
Abbates cordat⁹ lector facile sit itellectur⁹, nos volupta
venerabi tē magis q̄ morsum quefisse. Neq̄. n. ad Iuena
les, atq̄ lis exēplū, occultā illā scelerū sentinā vsq̄ moui
itē de cete mus, & ridēda magis q̄ foeda recensere studui
ris. Vide mus. Tū si qs est, quē nec ista placare possunt, is
as. ὕπαλ saltē illud meminerit, pulchrū eē a stultitia vi
λαγῆ aut tuperari: quā cū loquētē fecerim⁹, decoro pso
ἐτέρω οἶδ ne seruiendū fuit. Sed qd ego hęc tibi, patrono
ponit em tā singulari, vt causas etiā nō optimas, oprime
secūda p- tñ tueri possis! Vale disertissime More, & Mo
sona pro riā tuā gnauiter defēde. Ex Rure. v. Id⁹ Iunias.
quis pso-
na, & est
mod⁹ po
tentialis.
Aspergi
.i. leuiter
cōtamia-
ri. Si qd

πρὸς τὰ ἀλφίτα. Hoc loco vba latina, q̄ i limie marginali fuerāt ascri
 pta, nescio qs retulerat i cōtextū. Est aut̄ dictū hoc apd Aristophanē in
 nebulis, τὶ δέ μ' ὠφελήσουσ' οἱ ῥυθμοὶ πρὸς τ' ἀλφίτα. Id ē, qd aut̄ mihi
 pderūt nūeri ad farinas! Farina viuim⁹, vñ qd ad cibū ac victū attinet,
 ad farinas p̄tinere dī, qd vulgo dicūt de pane lucrādo. A stultitia vitupe
 rari. Null⁹ igi opinor, erit tā iiqu⁹, vt si qd dictū videbit̄ i p̄ncipes, aut sa
 cerdotes, aut i alios, offendat, cū nō taxent̄ vlli, nisi leniter & iucūde ma
 gis q̄ acriter. Nec i p̄m hoim gen⁹ notat, sed q in bonoꝝ gñe mali sunt.
 Postremo cū Sultitię psonā loq̄ntē fecerit, nō pueniet̄ imagiari psonā au
 thor̄ id dicere, qd sub psona Morie dictū est. Nō Herde maḡ q̄ si qs dia
 bolū faciat disputātē cū Michaele de corpe Moysi, quē admodū est i Apo
 cryphis, q̄ qd diabolus dixerit, hoc ex author̄ psona dictū videat. Aut si
 qs Phalaridē loquētē inducat, sensisse videat q̄ qd Phalaridē loq̄ntē fece
 rit. Decoro psonę seruiēdū fuit. Decoꝝ qd Gręci πρέπου vocāt, sitū est
 in dignitate rerū & sermonū, cui⁹ p̄cipua ratio habet̄ in Tragœdijs, Co
 mœdijs, & Dialogis. Quid ego hęc tibi! ἀποδίωπιόεισ' est. Patrono tā
 singulari. Patronus hic significat aduocatū causarū. Nā aliqñ refert̄ ad
 libertū. Est aut̄ Thomas Morus pter egregiā optimarū literarū cogni
 tionē, inter Britannicarū legum p̄fessores p̄cipui nominis.

Pte vocauit declamationē, vt intelligas rem exercendi ingenij causa scriptam, ad lusum ac voluptatē. Porro Moriam fingit veterum more, ceu deam quandam, suas laudes narrantē, idq; decore, q̄ hoc stultis peculiare sit, seipsos admirari, deq; seipsis gloriose p̄dicare. Tamen hanc esse. Hāc ΔΕΙΚΤΙΚΩΣ accipiendum, vt seipsam digito ostendat. Frontem exporrexistis. Frontem exporrigitis, cum hilarescimus. Contra mœssi frontem cōtrahimus. quare in

MORIAE ENCOMION, ID EST, STULTITIAE LAUS. ERASMI ROTERODAMI DECLAMATIO.

STULTITIA LOQVITVR.

Tcunq; de me vulgo mortales loquuntur, C neq; em̄ sum nescia, q̄ male audiat Stultitia etiā apud stultissimos) tamen hanc esse, hanc inquā esse vnam, quæ meo numine deos atq; homines exhilaro vel illud abūde magnū

est argumentum, q̄ simul atq; in hunc cœtum frequentissimū dictura prodii, sic repente omnium vultus noua quadam atq; insolita hilaritate enituerunt: sic subito frontem exporrexistis, sic læto quodam & amabili applausistis risu, vt mihi p̄fecto quorquot vndiq; p̄sentes intueor, pariter deorū Homericorū nectare, nō sine Nepenthe, remulenti esse videamini, cum antehac tristes ac solliciti sederitis, perinde quasi nuper e Trophonii specu reuersi. Ceterū quēadmodū fieri cōsueuit, vt cum primū sol, formosum illud & aureum os terris ostēderit, aut vbi post asperam hyemem, nouū ver blan-

Chiliadibus Erasmi. Deorum Homericorū. Facete vocat Homericos, qui cū nō sint vlli i rerū natura, tamen ab Homero finguntur eiusmodi. Nō sine Nepenthe. Nepenthe herba, cuius meminit & Plinius. Apud Homerū Penelope huius succo addito poculis, discutit tristitiā conuiuij. Vnde illud Odysseæ. Δ. ἐνθα ἐπινοῦν ἠκρενθέος ἡ ἀχολύουτε καὶ

νεπε = η̄ρβ.

Erasmii Rote. Prefatio in

κῶμ ἐπι-
 ληθεὸς ἄ-
 πάντων
 id ē. Vn-
 de bibe-
 bant, Iræ
 Nepen-
 thes, o-
 mnifq;
 obliuia
 curę. Nā
 hāc vim
 hīc tra-
 datur, &
 hinc no-
 men ha-
 bet. Nā
 πέντοσ
 gręce, lu-
 ctus est,
 πᾶ priuā
 di viz ha-
 bet. Sunt
 qui pu-
 tant esse
 bugloisā,
 de q̄ Ga-
 len⁹ scri-
 bit, ὅτι
 οἰνοῖσ ἐμ-
 βαλλοσ
 μένι ἐν-
 φροσῶ-
 νησ γίνε-
 ται. id ē
 q̄ vino
 immissa
 lætitia
 causa sit.
 E Tro-
 phonij
 Ipecu.
 Prouer-
 biū est de
 vehemē-
 ter mœ-

dis aspirarit Fauoniis, protinus nouā rebus oī-
 bus facies, nouus color, ac plane iuuēta quēdā
 redeat, ita vobis me conspecta, mox alius ac-
 cessit vultus. Itaq; qđ magni alioqui Rhetores
 vix longa diuq; meditata oratione possunt ef-
 ficere, nēpe vt molestas animi curas discutiāt,
 id ego solo statim aspectu prestiri. Quāobrem
 autē hoc insolito cultu prodierim hodie, iam
 audietis, si modo nō grauabimini dicenti præ-
 bere aures, non eas sane quas sacris conciona-
 toribus, sed quas fori circulatorib⁹, scurris, ac
 morionibus consueuistis arrigere, quasq; olim
 Midas ille noster exhibuit Pani. Lubitum est
 enim paulisper apud vos, Sophistam agere, nō
 quidem huius generis, qđ hodie nugas quas-
 dam anxias inculcat pueris, ac plusq; muliebrē
 rixandi pertinaciā tradit: sed veteres illos imi-
 tator, qui quo infamem Sophorum appellatio-
 nē vitarent, sophistæ vocari maluerunt. Horū
 studiū erat, deorū ac fortiū viroꝝ laudes enco-
 miis celebrare. Encomium igitur audietis, non
 Herculis, neq; Solonis, sed meum ipsi⁹, hoc est,
 Stultitiæ. Iam vero non huius facio sapientes
 istos, qui stultissimum & insolentissimum esse
 prædicant, si quis ipse se laudib⁹ ferat. Sic sane
 q̄ volent stultum, modo decorum esse fatean-
 tur. Quid enim magis quadrat, q̄ vt ipsa Mo-
 ria, suarum laudum sit buccinatrix, & αὐτὴ ἑαυ-
 τὴν ἀυλῆ. Quis enim me melius exprimat, q̄ ipsa
 me! Nisi si cui forte notior sim, q̄ egomet sum
 mihi. Qz̄ ego hoc alioqui, non paulo etiā mo-
 destius arbitror, q̄ id qđ optimatum ac sapien-
 tum vulgus factitat, qui peruerso quodam pu-

Ph. f. 1. 2. 3. 4. 5.

in sui sub. rima

dore, vel Rhetorem quempiam palponem, vel poetam vaniloquum, subornare solent, eumq; mercede conductum, a quo suas laudes audiāt hoc est, mera mendacia. & tamen verecundus interim ille, Pauonis in morem pennas tollit, cristas erigit, cum impudens assentator nihili hominem, diis æquiparat: cum absolutum omnium virtutum exemplar proponit, a quo sciat ille se plus, q̄ *δι' ο' δια' πασῶν* abesse. Cum corniculam alienis conuestit plumis.

vocabāt. Specus autem erat Trophonij dictus, in quo putabāt oracula reddi per dæmonē quępiam, vnde macie confecti, squalidiq; redire con-
sueuerunt: si qui fuissent ingressi, qualia vulgo fere narrant de specu Pa-
tricij, apud Hibernos. Qui plura de hoc cupit cognoscere, legat Erasmi
Chiliades. Aspirauit Fauonijs. Fauonij venti sunt verni, ad quorum
flatum soluitur gelu, & laxatur humus. Horati⁹, Soluitur acris hyems
grata vice Veris & Fauoni. Allusit ad carmen Horatianum. Lucē redde
tuę dux bone patrię. Instar veris enim vultus vbi tuus Affulsit popu-
lo, gratior it dies, Et soles melius nitent. Sacris cōcionatorib⁹. Obiter
taxat vulgus hominum, qui concionantes in templis, oscitantes ac dor-
mitantes audiunt, multi ne audiunt quidem, cum circūforaneos ac secur-
ras miris modis auscultent. Id verum esse facile fatebitur, qui nouerit
Italiam, præsertim Rhomā, & Venetiorum urbem. Midas. Nota est
fabula de Mida, qui Panem canentem Apollini prætulit. Allusit autē ad
proverbium, Mideę aures. Sophistam. Olim sophistę dicebantur philo-

sophi & sapientię professores: deinde rhetores. Postremo abijt nomē in
inuidiam, vt sophistę dicerentur, qui fictam quandam sapientię speciem
iactitarent. Infamē. Hoc ad Morię personā referendum est, apud quā
vocari sapientē contumelia est. veluti apud aulicos, docti stulti vocant,
apud doctos vicissim aulici. Non huius facio. Et hoc *Δεικτικῶς* Acci-
piendū, vt floccū aut pilū ostēdat. Modo decorū. Decorū vocat nō sim-
pliciter, qđ p se deceat, s; qđ stultitię psonā deceat, veluti nō est decorum
lenoni loq de fide. *αὐτῆ αὐτῆρ αὐλῆ.* i. Ipsa sui tibia sit. Prouerbiū
est, vbi qs seipsus factis p̄rēdat. Tametsi hic alio deforsit, nēpe ad eā, q̄
sua iactat. Rhetorē palponē. Si qs audiat solēnes istas ořones, q̄ habent
in publico apđ Rhomāos pōtiffices, apđ reges, apđ prícpes, mirū est, qđ
frōte v̄l isti sic audeāt adulari, v̄l illi possint tā ięptas laudes audire. Nec
dubito, qn ista molesta sint cordat; prícpib⁹. Verecūd⁹ ille Irōice dicit
verecūdū, ipudētissimū significās, q talia possit audire. *Διδ' Δι' ἀ' πασῶν.* i.
bis p oia. Ea ē musicoꝝ harmōia, quā vulgo duplicē octauā vocāt. Abijt
autē i puerbiū, q̄ maximū iteruallū significam⁹. Vide Chiliades Erasmi

stis ac sol
licitis Nā
olim i Le
badia, vt
Suidas

ait. Χρη-
σίου ημ
ὁ κατα-
βάδιου
ἐκάλουμ.

id est ora-
culū erat,
qđ cataba-
sion, id ē,
descensuz

Rifus stul-
torum.

b. l. p. omnia

Duplices.
Sophistæ.

Prouer-
bium.

Adulatio
poctarū &
rhetorū.

Cū τὸν
 ἀθίοπα
 λευκαί =
 νεῖ. i. Ae-
thiopem
dealbat.
 est puer
 biū de re
 ipossibi =
 li. Veruz
 hic elegā =
 ter detor
 sit ad id,
 φῖς q̄ ni
 ger est fa
 ctis, hoc
 est infa =
 mis, vt
 candidus
 laudatur
 & ali⁹ p̄
 git q̄ est.
 ἐκ μυσίας
 τὸν ἐλέ =
 φαυτα
 ποιεῖ. i.
 Ex mu =
 sca dephā
 tē facit.
 Adagiuz
 est, cū q̄s
 rē nihili,
 ἄβῃ attol
 lit. Vul =
 gi puer =
 bium. Sic
 em̄ iocan
 tur vul =
 go, cū q̄s
 de se p̄di =
 cat arro =
 gāt⁹, vt
 dicāt, ma
 los habz
 vicinos,
 & ob id

Cum τὸν ἀθίοπα λευκαίνει, deniq; cū ἐκ μυσίας τὸν
 ἐλέφαντα ποιεῖ. Postremo sequor tritū illud vul
 gi prouerbiū, quo dicitur is recte laudare sese,
 cui nemo aliū cōtigit laudator. Quā hīc inte
 rim demīror mortaliū, ingratiudinē dicā, an
 segnitiē, quoz cū oēs me studiose colāt, meāq;
 libēt er sentiāt beneficētiā, nemo tñ tot iam se
 culis extitit, q̄ grata oratione, Stultitiē laudes
 celebrarūt, cū nō defuerint, qui Busirides, Pha
 larides, Febres quartanas, muscas, caluitia, atq;
 id genus pestes, accuratis, magnaq; & olei &
 somni iactura elucubratis laudib⁹ euexerint.
 A me extēporariā quidē illā, & illaboratā, sed
 tāto veriorē, audietis orationē. Id quod nolim
 existimetis ad ingenii ostentationē esse confi
 ctū, quēadmodū vulgus oratorū facit. Nā ii, si
 cuti nostis, cū orationē totis trigīta annis ela
 boratā, nonnunq; & alienā proferūt, tñ triduo
 sibi quasi per lusum scriptā, aut etiā dictatam
 esse deierant. Mihī porro semper gratissimum
 fuit ὅττι ἂν ἐπὶ γλῶτταν ἔλθοι dicere. At ne quis
 iam a nobis expectet, vt iuxta vulgariū istorū
 Rhetorū consuetudinē, meīpsam finitioe ex
 plicem, porro vt diuidam, multo minus. Nam
 vtrūq; ominis est inauspicati, v̄ sine circūscri
 bere eā cuius numen tā late pateat, vel secare,
 in cuius cultū, omne rerum genus ita consen
 tiat. Tamen si quorsum tādē attinet meī velut
 ymbrā atq; imaginē finitioe representare, cū
 ipsam me corā p̄sentes p̄sentem oculis in
 tuamini! Sū etem̄ vtī videtis, vera illa largitrix
 ἐάω, quā latini stultitiā, Grēci μωρίαν appellāt.
 Quā qd vel hoc opus erat dicere, quasi nō ip̄o

quod in hunc ad
 eam.

bonorum.

ex vultu fronteq; quod aiunt, satis que sim pre me feram, aut quasi si quis me Mineruam, aut Sophiam esse contendat, non statim solo pos sit obtutu coargui, etiam si nulla accedat ora tio minime mendax, animi speculum. Nullus apud me fucis locus, nec aliud fronte simulo, aliud in pectore premo. Sumq; mei vndiq; si millima, adeo vt nec ii me dissimulare possint, qui maxime Sapientia personam ac titulum si bi vendicant, και εν τη πορφύρα πίθηκοι και εν τη λεοντῆ ὄνοι obambulant. Quis autem sedulo sin gant, tamen alicunde prominentes auriculae Midam produnt. Ingratum me Hercule & hoc hominū genus, qui cum maxime sint nostre fa ctionis, tamen apud vulgū cognominis nostri sic pudet, vt id passim aliis magni probri vice obiciant. Proinde cum sint μωρότατοι re, cate rum sophi, ac Thales videri velint, nonne iu re optimo μωροσόφου illos appellabimus!

cogitur se lauda re. Pha larides. Phalari dis Apo logia scri psit Lu cianus.

De cate ris ia di ctuz est. Olei & somni ia ctura. Quia vi gilant ad lucernaz. ὅτι αὐ ἐπιγλώτ ταν ἔλα θοι. id est quicquid in lingua venerit. Prouer bium est

Orationes solennes.

Cy m purpura simis / et m leonina pelle asini.

Stultissimi.

Stultis sapientia.

sumptū ex Aeschilo tragico poeta, citate Platone. Porro vt diuidā. Al ludit ad dialecticos, qd mos est primū definire, qd aggrediūtur. Lar gitrix ἐάω. i. bonoq;. Alludit huc qd Homer⁹ subinde vocat deos Δοτῆ ραδ ἐάω. i. largitores bonoq;. Fronteq;, qd aiūt. Relucet em̄ in vultu quoq; stultitia aut sapiētia hoīs. Minime mēdax. Ex sermōe em̄ potissi mū colligit anim⁹ hoīs. και εν τη πορφύρα πίθηκοι και εν τη λεοντῆ ὄνοι obambulat. i. Et in purpura simie, & in leonina pelle asini. nā simie vulgo habent in delicijs, & nōnūq; ad lusum purpura vestiunt. Est aut Grēcū puerbiū in eos, q magnificā psonā pre se gerūt, cū sint nebulones. Cui sile est qd subterxit. In exuuiō leonis asini. Notus est Apologus de asi no, qui pelle leonis amictus, aliquādiu apud Cumanos habitus est pleo ne, donec auricularū indicio deprehēsus, pœnas daret. Cū sint μωρο τοι. i. stultissimi. Thales. Thales fuit vn⁹ e nūero septē sapiētū. μωροσόφου. Dicitio est cōposita, ex stulto & sapiēte, qsi dicat stulte sapiētes.

Definitio. Diuisio.

Descriptio

Visum est enim hac quoq; parte nostri tempo ris Rhetores imitari, qui plane deos sese cre dunt, si hīrudinum ritu bilingues appareant,

Si hiru dinum. Has vul go san guisugas

Mixtura ll guarum.

Erasmi Roterodami

vocant.

Est autē
huic ani-
māti lin-
gula bi-
sulca, vt
tradit

Affectata
obscuritas

Plinius.
Emble-
mata i.
immissu-
ras, id. n.
sonat vox
græca. si-
gnificat
autē tel-
fellas, ex
quib⁹ pin-
gūt i ope-
re musea

ut mouetur

har quidam her.

co, aut q-
bus va-
riant pa-
uimen-
ta. Hispa-
ni ex li-
gno simi-
lia confi-
ciunt in
mēsis p-
cipue Di-

Moris
pater.

ut h. h. d. i. i. i.

h. h. h. q. d. d. d. q. q.

cūtur au-
tem em-
blemata
παρά τὸ
ἐμβάλ-
λην, id ē,
ab iniiciē-
do. Si de-
sint exeti-
ca, id est,
extraria,
hoc ē alie-
næ linguae
puta græ-
cæ aut he-

ac præclarū facinus esse ducunt, latinis oratio-
nibus subinde græculas aliquot voculas, velut
emblemata intertexere, etiam si nunc non erat
his locus. Porro si desunt exotica, e putribus
chartis, quatuor aut quinq̄ prisca verba erunt,
quibus tenebras offundant lectori, videlicet,
vt qui intelligūt, magis ac magis sibi placeāt:
Qui non intelligunt, hoc ipso magis admirarē-
tur, quo minus intelligunt. Quandoquidē est
sane & hoc nostratiū voluptatū genus nō in-
elegans, q̄ maxime peregrina, maxime suspice-
re. Qz si qui paulo sunt ambitiosiores, arrideāt
tamen, & applaudant, atq; a sinu exēplo, τὰ ἄτα-
κίγῳσι, quo cæteris probe intelligere videātur.

ὅτι τὰυτα δὴ μὴ τὰυτα. Nunc ad institutum re-
curro. Nomen igitur habetis viri, Quid addā
epitheti? Quid, nisi stultissimi! Nā quo alio ho-
nestiore cognomine Mystas suos cōpellet dea
Stultitia! Sed quoniā non perinde multis nos-
tū est, quo genere prognata sim, id iam Musis
bene iuuātib⁹ exponere conabor. Mihi vero ne-
q; Chaos, neq; Orcus, neq; Saturnus, neq; Iape-
tus, aut alius id genus obsoletorū, ac putrium
deorū quispiā pater fuit, sed παντοῦ, ipse vnus,
vel inuitis Hesiodo & Homero, atq; ipso adeo
Ioue, κατῆρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε. Cuius vnus nutu;
vt olim, ita nunc quoq; sacra prophanæq; oīa
sursum ac deorsum miscentur. Cuius arbitrio
bella, paces, imperia, consilia, iudicia, comitia,
connubia, pacta, fœdera, leges, artes, ludicra, se-
ria (iam spiritus me deficit) breuiter, publica
priuataq; omnia mortalium negocia admini-
strantur. Citra cuius opem, totus ille poeticor

rum numinum populus, dicam audacius, ipsi quoque dii selecti, aut omnino non essent, aut certe *δικοίτοι*, sane quę frigide victitent. Quę quisquis iratum habuerit, huic ne Pallas quidem satis auxilii tulerit. Contra, quisquis proprium, is vel summo Ioui, cum suo fulmine maledare laqueum possit. *τὸτ' ἀπαρδὸς εὐχομαι εἶναι*. Argphic quidem me progenuit, non e cerebro suo, quęadmodum tetricam illam ac toruam Palladem Iupiter, verum ex Neotete, Nympha multo omnium venustissima, pariter ac festiuissima.

res habet mobiles, ac pręlongas. Et videtur valere aurium iudicio, cum sit solidissimus. Allusum est autem ad proverbium Gręcorum. *καὶ τῶν τὰ δὲ μὲν τᾶυτᾶ*, id est, Et hæc quidem hæc, verba sunt ridicule dicta a seruo Carione in Pluto Aristophanis. Idem est aliquoties apud Platonem. Viri, quid addam. Mos est addere epitheton aliquod honorificum, viri fortissimi, aut viri splendissimi, aut aliud simile. Porro hoc iocandi genus *ἀπροδόκητον* vocant, cum aliud expectatur, aliud succedit. *Μυστα*. *Μυστα* dicuntur initiati mysterijs alicuius numinis, unde & *Symmysta* dicuntur, ijdem initiati sacris. Dicuntur autem, *παρὰ τὸ μύω*, quod est initio, quod a *μύω*, quod est occulto arcana mysteriorum, quę nefas erat reuelare, dicitur. Sed quoniã. Allusit ad partes laudatorij generis, quod a natiuitate solet incipere. Musis bene iuuantibus. Alludit ad morem scriptorum, vt significet rem fore poeticam ac fabulosam. Chaos neque Orcus. Ad hos veluti antiquissimos deos, Hesiodus refert omnium deorum genus in Theogonia. Sed *πλοῦτος*, id est, diuitiarum. quę ea vox apud Gręcos sit masculini generis, & numeri singularis. Hunc veluti deum inducit Aristophanes. Hesiodo & Homero. Nam apud vtrumque sæpius est hoc hemistichium de Ioue, *πατὴρ εὐδρόνυτε θεόνυτε*, id est, pater hominumque deorumque. Dij selecti. Nam prisca Theologi gentilium, duodecim deos selectos, hoc est, summos habebant, veluti primates in tanta deorum turba. *δικοίτοι*, *δίκος*, domus, *εἶτος* cibus. Vnde qui domi capiunt cibum, & de suo viuunt, *δικοίτοι* vocantur. Porro, sunt qui ob parsimoniam domi tenuissimo vtantur victu, eoque libenter foris pransitant. Ne Pallas quidem. Palladem potissimum nominat, quę dea sapientię, stultitię sit inuisa, vel quę illa strenua sit bellatrix, & patrem defenderit aduersus gigantes, *τούτου πατρός εὐχομαι εἶναι*. id est, Huius patris gloriore esse. Hemistichium est solenne apud Homerum. Ex Neotete, id est ex iuuentute, id est enim sonat gręce neotes. Innuis autem ex diuitijs & iuuentute, nasci potissimum stultitiã.

Erasmí Roterodami

Faber ille. Vulca-
nū signi-
ficat ridi-
culum, &
tamen ex
matrimo-
nio natū
puta Io-
uis & Iu-
nonis. *ἐν*
Φιλότητι
μιχθεῖδ.
id est, In
amore
mixtus.

Est autē
hemisti-
chiū solē-
ne apud
Homerū
quoties
significat
furtiuū
cōcubitū,
extra ma-
trimoiū.

Iam ca-
pularis.
Capula =
res dicun-
tur senes
decrepiti.

Talis au-
tem indu-
citur Plu-
tus apud
Aristo-
phanem.

Calidus
q; iuuenta
Allusit ad
illud Ho-

Neq; rursus id, tristi illi alligatus coniugio,
quomodo faber ille claudus natus est, verū qđ
nō paulo suauius, *ἐν* *Φιλότητι* *μιχθεῖς*, quēadmo-
dum noster ait Homer⁹. Genuit autē, ne quid
erretis, nō Aristophanicus ille Plutus, iā capu-
laris, iā oculis captus, sed quondā integer ad-
huc, calidusq; iuuenta, neq; iuuenta solū, verū
multo magis nectare, qđ tum forte ī deorū cō-
uiuio largius ac meracius hauserat. Q; si locū
quoq; natalē requiritis (Quādoquidē id hodie
vel ī primis ad nobilitatem īteresse putāt, quo
loco primos edideris vagit⁹) Ego nec ī erraticā
Delo, nec in vndoso mari, nec *ἐν* *πρωῖσι* *γλαφυ-*
ροῖσι sum edita, sed ī ipsīs īsulis fortunatis, vbi
ἀσπάρτα *ἢ* *ἀνήροτα* oīa proueniunt. In quibus
neq; labor, neq; senitū, neq; morb⁹ est vllus: nec
vsq; ī agris Asphodelus, Malua, squilla, lupinū
ve, aut faba, aut aliud hoc genus nugarū cōspi-
cīt. Sed passim oculis simul atq; narib⁹ adblan-
duntur Moly, Panace, Nepenthes, Amaracus.
Ambrosia, Lotus, Rosa, viola, Hyacinth⁹, Ado-
nidis hortulī. Atq; in his quidē nata deliciis,
nequaq; a fletu sum auspīcata vitā, sed p̄tinus
blāde arrisi matri. Iā vero nō īuideo *τὸ* *ἔπος* *ἀπὸ*
κερπίου capram altricem, cū me duæ lepidissimę
nymphę suis aluerint māmīs, Methe Baccho
progenita, & Apædia Panos filia. Quas hic
quoq; ī ceterarū comitū, ac pedisequarū mearū
cōsortio, videtis. Quarū me hercle noīa, si vole-
tis cognoscere, ex me qđ n̄ nisi gręce audietis.

Non ego hæc ferrem calidus iuuenta. Erratica Delo. Hic
natus fuit Apollo cum sua sorore, quorum beneficio insula prius fluitans,
cepit immobilis esse. Nec ī vndoso mari. Nā hinc fingit nata Ven⁹.

amore mixtus.

amore mixtus.

Foribus & amic.
Sultitix
patria.

Scimitra & mor.
atq;.

Delicijs
alitur stul-
titia.

Nutrices
Moria.

anno p̄ dicitur.

anno p̄ dicitur.
anno p̄ dicitur.

Comites
Moria.

ἢ ὁ πῆσι γλαφυροῖσι. i. In specubus cauis. Est hoc carmen in. j. Odyf. lib. tū alias crebrū apud Home. ἄσπαρτα καὶ ἀνήροτα. i. infeminata & inarata, hoc est, citra sationē & aratiouē. Est aut̄ puerbiū quoties vtilitas cōtingit citra laborē. Estq; apud Lucianū in parasito, & itē in Rheto rū p̄ceptore, sumptū ex Homeri Odyf. lib. ix. ὅυτε φυτεύουσι χερσὶ φυτῶν, ὅυτε ἀρώουσι ἀλλὰ τὰ ἴ ἄσπαρτα καὶ ἀνήροτα πάντα φύονται. i. Neq; plantāt manibus plantā, neq; arāt, Sed infeminata, & inarata oīa credūt. Asphodelus, Malua. Hęc sunt vilia, ac plebeis mēsis apta, q̄e Lucianus scripsit nasci in insulis fortunatis, odit igitur hęc, veluti sobria, & tetricis apta. De Asphodelo & Malua, Hesiodus in opere cui titulus, ἔργα καὶ ἡμέραι. οὐδ' ὀδορ ἔμ μαλάχῃ καὶ ἀσφοδέλω μέγα ὄνησιν. id est, Neq; q̄ in Malua & Asphodelo magna vtilitas. Lupini meminit Lucianus. μῶλυ, hęcbe sunt fabulosę. De Moly meminit Homer⁹ Odyf. κ. quod dicit Mercuriū dedisse Vlyssi, vt a veneficijs Circes tutus esset. Versus Homeri sunt. ὦσ' ἄρα φωνόασ', πόρε φάρμακον ἀγρὶ φύοντός ἐκ γαῖνός ἐρύσασ' καὶ μὴ φύσιν αὐτοῦ ἔδειξεν ῥίγη μὲν μέλαρ ἔσκε, γάλακτι δὲ ἔικελον ἀνθος μῶλυ δὲ μὴ καλέουσι θεοί, χαλεπὸν δὲ τ' ἄρ' ὄσει μ' ἀμ' ἀράσσει θεοὶ τοῖσι, θεοὶ δὲ τε πάντα δύνανται. id est, Sic igitur dicens dedit medicamen Mercurius Ex terra trahens, & mihi natura ipsius monstravit. Radix quidē nigra erat lacti aut̄ silis flos. Moly aut̄ ipm vocāt Dei, difficile autē fodere viris mortalibus, dei autē oīa possunt. Panace dicitur efficax aduersus oēs morbos. Vnde vt Pli. dicit, nomē habet. πᾶν omne, ἀκεσίό medela, & ἀκέω medeor, Nepenthes trititiā discutit ī cōiuijs. Cætera nota sunt. Arrisi matri. Vulgo risum tribuūt stultis. Allusit aut̄ ad hoc, q̄ p̄ma vox hoīs, est plorat⁹. Et tñ legim⁹ q̄sdā natos statim arrisisse matri, qd̄ signū putāt auspiciatissimū. τῷ ὑπ' αὐτῶ κρονίου. i. Summo Ioui, quē saturniū, hoc est Saturni filiū vocāt Est autē hemistichiū Homericū. Caprā altricē. Iupiter in Creta clam est educatus lacte caprę, cuius cornu inter astra posuit, non ingratus alumnus. Methe, id est temulentia. Nam id gręce μέθη, cui apte tribuit patrem Bacchū, vini autorem. Αρξδια, id est, imperitia. Pan autem crassus, q̄ agrestis est, iuxta fabulas.

Moly.

Hęc nimirū quā sublatis superciliis cōspicami ni, φιλαυτία est. Huic, quā velut arridētib⁹ oculis, ac plaudētē manib⁹ videtis, κολακία nomen. Hęc semisomnis, ac dormitātī similis, λήθη vocatur. Hęc cubito vtroq; innitēs, cōsertisq; manibus, μισορρηϊα dicitur. Hęc roseo reuincta seroto, & vndiq; dilibuta vnguētis, ἡδονή. Hęc lubricis & huc atq; illuc errātib⁹ luminib⁹, ἄνοια dicit⁹. Hęc nitida cute, probeq; saginato corpore, τρυφή nomē habet. Videtis & deos duos, puel-

Φίλαυ= τία. id ē amor sui

Ἐπ̄ gręce adulatione.

ca vox fœ minimi Oblivio.

gñis est. ὀδύνη laboris. ἡδονή.

Hęc sublati sup volupētis.

cilijs fecit ob ara amensia

rogatiā.

κολακία. i. adulas

caput, num facies, num pectus, num manus, nū per iocus
 auris, quæ partes honestæ putantur, progene- signifi-
 rât deos aut homines! Nō opinor, imo ea pars bāt pmū
 adeo stulta, adeoq; ridicula, vt nec nomîari ci- q; literis
 tra risum possit, humani generis est propaga- olim no-
 trix. Is est sacer ille fons, vnde vitā hauriunt tarēt nu-
 omnia verius, q̄ ille Pythagoricus quaternio. meros.
 Age vero, qui vir obsecro matrimonii capi- Vñ illud,
 stro velit p̄bere os, si quēadmodū isti sapientes Ego sum
 facere cōsueuerūt, prius ei⁹ vitę incōmoda se- alpha &
 cū perpēderit: aut quæ tandem mulier virū ad ω. ὄβρι-
 missura sit, si part⁹ piculosos labores, si educa- μοπα-
 tiōis molestiā, vel norit, vel cogitarit: Porro si Τρηό. hoc
 cōiugiis debetis vitā, cōiugii aut debetis ἀνοία epithetō
 pedisequę, mihi nimirū qd debeat, itelligitis. Homer⁹
 Tū quæ semel hæc experta, denuo repetere ve- tribuit
 lit, nisi λυδης p̄sens numen adfuerit: Neq; vero Palladi,
 id Venus ipsa, vel reclamāte Lucretio, vñq; in- q; fortes
 ficias iuerit, sine nostri numinis accessiōe, suā ac poten-
 vim mancā atq; irritā esse. Itaq; ex nostro illo tē habeat
 temulēto ridiculoq; lusu, pueniūt, & supciliofi patrē lo-
 philosophi: in quorū locū nūc successere, quos uem. Est
 vulg⁹ Monachos appellat, & purpurei reges, aut tetri-
 & pii sacerdotes, postremo tot⁹ etiā ille deorū ca Pallas
 poeticorū cœtus, adeo frequēs, vt turbā vix iā cū vibrat
 ipse capiat olympus, tamen si spatiosissimus. hastam.
 ueφελη = γερέτου .i. Nubi-
 um p̄gre-
 gatoris:
 sic. n. sub-
 inde ap-
 p̄llat
 Homer⁹
 Iouem.

ueφελη γερέτα θεός. Aegis. est clypeus Iouis, ex pelle caprę altricis. hæc
 obtendit cum scuit, non cum amat. Titanicum. i. toruum. Nam Tita-
 nes vocantur antiquissimi deorum. Porro senes tetrici dicuntur Τι-
 τανῶδες, id est Titanicum obtuentes, qui toruo truculentosq; sunt
 aspectu. παῖδοποιεῖν. παῖς puer, ποιεῖν facere, hoc est, liberis crean-
 dis operam dare. sic verecunde vocat habere rem cum muliere. Do-
 gmata. i. decreta, sic enī vocantur placita philosophorum. Adaman na
 vocat q̄ certissima habeantur. Pythagoric⁹. Allusit ad carinē vulgatis-
 simū Pythagore. ναῖμα τὸν ἀμετέρα. τυχῆ παραδόντα τετρακτύμ

Erasmii Roterodami

παραπνεύματος φύσεως. id est, ne per animę nostrę dantę quaternionę fontę perpetuę naturę. Reclamante Lucretio. Nā is i carmine suo tribuit Veneri rerū oīm gignendarū viam, ac principatū. Vulgus Monachos. Qd̄ olim apud Hebręos erant filij prophetarum, qđ apud Gręcos & Indos philosophi, hoc apud Christianos monachi videntur esse.

Coitus a partu repetitus.

Cōmoda vitę ex stultitia.

Condimentum vitę stultitia.

Infantia stulta.

Adolescentia.

At sane pa. Oñdit stultitia vitę iitiū sibi debet, nūc demōstrat & oia vitę cōmoda a se pficisci.

Applausistis. Innuisit ita maxime videri, vitam absq̄ vulgaribus istis voluptatibus nō esse expetēdam.

Vel desipere poti⁹. Quāto cū decoro p̄sonę, variat correctionem? Porro qđ alijs ē desipere, id ē stultitię sapere. Vt deterritis alijs. Allusit ad Philoxenū, in pulpanētum, nasi mucum

At sane parū, mihi vitę seminarium ac fontē deberi, nisi qcqd̄ oī vita cōmodi est, id quoq; totū oñdero mei muneris eē. Quid autē vita hęc: nū oīno vita videt appellāda, si voluptatē detraheris! Applausistis. Equē sciebā neminē vestrū ita sapere, v̄l desipere magis, imo sapere poti⁹, vt in hac eēt sentētia. Quā ne Stoici qđē isti voluptatē aspiciant, tāetsi sedulo dissimulāt, milleq; cōuiciis eā apđ vulg⁹ dilacerāt. Nimirū vt deterritis alijs, ipsi plixi⁹ fruant. Sed dicāt mihi per Iouē, quę tandē vitę pars est, nō tristis, nō infestiuā, nō inuenusta, nō insipida, nō molesta, nisi voluptatē, id est, stultitię condimentū adiunxeris! Cuius rei cū satis idoneus testis esse possit ille nunq̄ satis laudat⁹ Sophocles: cui⁹ extat pulcherrimum illud de nobis Elogium, *ὦ τοῦ φρονεῖν ἢ μὴ ἐν ἡδύσσοις βίος*, tamen age, re omnē sigillatim aperiam⁹. Principio q̄ nescit primā hoīs ætatē multo lætissimā, multoq; oībus gratissimā esse! Quid est em̄ illud ī infantib⁹, qđ sic exosculamur, sic amplectimur, sic fouemus, vt hostis etiā huic ætati ferat opē, nisi stultitię lenociniū, qđ data opa prudēs natura, recens natis adiūxit, vt aliquo voluptatis velut autoramēto, & educatiū labores delinire q̄ant, & tuētīū fauores eblandiant! Deinde q̄ succedit huic adolescētia, q̄ est apud oēs gratiosa, q̄ candide fauēt oēs, q̄ studiose puehant, q̄ officiose porrigūt auxiliares manus! At vnde q̄so

nihil superbo
nostrum vita

ista iuuētæ gfa! vnde, nisi ex me! Cuius bñficio
 q̄ mínimū sapit, atq; ob id q̄ mínime ringitur.
 Mentior, nisi mox vbi grādiores facti p rerum
 vsum, ac disciplinas virile quiddā sapere cœpe
 rint, cōtinuo deflorescit formæ nitor, lāguescit
 alacritas, frigescit lepos, labascit vigor. Quoq;
 longi⁹ a me subducit, hoc mín⁹ minusq; viuūt,
 donec succedat τὸ χαλεπὸ γῆρας. i. molesta sene
 ctus, nō iam aliis modo, verū etiā sibimet iūsa.
 Quæ quidē prorsum nulli mortaliū foret tole
 rabilis, nisi rursus tantorū misera laborum,
 dextra adesset, & quēadmodū dii poetarū so
 lent peuntib⁹ aliqua Metamorphosi succurre
 re, itidē ego quoq; iā capulo proximos denuo
 quoad licet, ad pueritiam reuocarē. Vnde non
 ab re vulgus eos καλιμακιδας appellare con
 suevit. Porro si qs trāsformādi rationē reqrat,
 ne id quidē cēlarim. Ad Lethes nostrę fōtē, nā
 in insulis fortunatis oriē, siquidē apud inferos
 tenuis modo riuulus labit, eos pduco, vt simul
 atq; illic lōga potarint obliuia, paulatim dilu
 tis animi curis repubescant. At isti iā delirāt,
 inquit, iā desipiunt. Esto sane. Sed istuc ipm
 est repuerascere. An vero aliud est puerū esse q̄
 delirare! q̄ desipere! An non hoc vel maxime in
 ea delectat ætate, q̄ nihil sapit! Quis eī nō ceu
 portētū oderit, atq; exectet puerū virili sapia!
 τὸ χαλεπὸν γῆρας. i. molesta senect⁹. Nā id epitheti subinde tris
 buit illi Homer⁹. Aliqua Metamorphosi. i. trāsformatiōe. vt Phactōtē i
 cygnū, Alcyonē i auē trāsformāt. Iā capulo. i. morti, vñ & capulares se
 nes vocant, admodū defecti ætate. Capul⁹ autē est locus, quo cadauera
 efferunt. καλιμακιδας. i. iterū pueros, q̄ ad pueritiā redisse videntur.
 Notū ē puerbiū, Bis pueri senes. ad qd̄ allusit. Ad lethes. Qm̄ paulo su
 rius lethē. i. obliuionē, vnā ex suis fecit pedisequis. Innuit autē senes obli
 uiosos eē, & ob id iucūdi⁹ viuere, & q̄ multoꝝ vitę maloꝝ n̄ meminerit.

emūgere
 solitū. vt
 alijs auer
 santib⁹ ci
 bum, ipse
 solus ve
 sceretur.
 Elogiū,
 ἐμτῶ φρο
 μᾶν γάρ
 μηδὲν
 εἰδισοῶ
 βίος.
 Versus ē
 senarius
 Iābicus. i.
 In nihil
 sapiēdo,
 vita iucū
 dissima.

Virilis
 ætas.

Senectus.

Repuera =
 scentia.

Obliuio
 senilis.

τὸν πῦρ

Erasmi Rote. Prefatio in

Odi puerulū. Senari⁹ est puerbia-
lis, & ci- fatur ab Apuleio, in apolo-
gia ma- gię secun- da. Præ-
cox autē dicit, qđ ante tēp⁹ mature-
scit. Ad tres lite-
ras. Ita quidam senex apđ Plautum ait se tres didicisse literas, A, M, O.
Sic enim innuit se cōpisse amare. Melle dul-
cior. Sic enim scri-
psit Ho-
merus Iliad. A. τὰρ λαρτ⁹ οεααυ.
id est, flo-
ridā. Sic enim ait Iliados. γ. de seni-
bus seden-
tibus ἐπι-
οκαί κσι-
πύλιος

Astipulatur & vulgo iactatū prouerbiū, Odi puerulum præcoci sapiētia. Quis autē sustine-
ret habere cōmerciū aut consuetudinem cum eo sene, qui ad tantam rerū experiētiā, parem animi vigorē, iudiciiq; acrimoniā adiunxisset? Itaq; delirat senex meo munere. Sed tamē deli-
rus iste me⁹ interim miseris illis curis vacat, q- bus sapiens ille distorquet. Interim non illepi-
dus est cōpotor. Non sentit vitæ tediū, qđ ro- bustior ætas vix tolerat. Nōnunq; cū sene Plau-
tino ad tres illas literas reuertit. Infelicissim⁹ si sapiat. At interim meo bñficio felix, interim amicis gratus, ne congerro quidē infestius. Quādoquidē & apud Homerū e Nestoris ore
fluit oratio melle dulcior, cū Achillis sit ama- rulenta, & apud eundē senes in mœnib⁹ consi-
dentes, τὴν λαριόεσσαν Vocē edunt. Quo quidē calculo ipsam etiā superant pueritiā, suauem quidē illā, sed infantē, ac præcipuo vitæ oble-
tamento, puta garrulitate carentem. Addite huc q̄ pueris quoq; gaudent ipensius senes, ac pueri vicissim senib⁹ delectant, ὡς ἐπεὶ τὸν ὁμοίον ἄγει θεὸς ὡς τὸν ὁμοίον. Quid em̄ inter illos nō cō-
uenit, nisi q̄ hic rugosior, & plures numerat natales? Alioquī capilloꝝ albor, os edētulū, cor-
poris mod⁹ minor, lactis appetētia, balburies, garrulitas, ineptia, obliuio, incogitantia, breui-
ter oīa cetera cōgruūt. Quoq; magis accedunt ad senectā, hoc ppius ad pueritiā similitudinē redeūt, donec puerorū ritu, citra vitę tediū,
citra mortis sensum, emigrāt e vita. Eat nunc q̄ volet, & hoc meū bñficiū cū reliquorū deorū metamorphosī cōparet. Qui qđ irati faciant,

Garrula senectus.

condam.

similiter
ad p. 123

nō libet cōmemorare, sed quib⁹ q̄ maxime pro
 pitii sunt, eos solent in arborē, ī auē, in cicadā,
 aut etiā ī serpētē trāssformare. Quasi vero non
 istuc ipsum sit perire, aliud fieri. Ego vero ho-
 minē eūdē optimē ac felicissimē parti restituo.
 Qz si mortales prorsus ab oī sapientiā cōmer-
 cio tēperarēt, ac ppetuo mecū etatē agerent, ne
 esset qdē vllū seniū, verū ppetua iuuetā fruerē
 tur felices. An nō videtis tetricos istos, & vel
 philosophiā studiis, vel seriis & arduis addi-
 ctos negociis, plerūq; priusq; plāe iuuenes sint,
 iā consenuisse, videlicet curis, & assidua acriq;
 cogitationū agitatiōe, sensim spūs & succū illū
 vitalē exhauriēte! Cū cōtra Moriones mei, pin-
 guiculi sint, & nitidi, & bene curata cute, plane
 χαῖροι: (qd̄ aiunt) ἀκαρνάνιοι: nunq̄ pfecto senectu-
 tis incōmodū vllum sensuri, nisi nonnihil (vt
 fit) sapientū contagio inficerētur. Adeo nihil
 patitur hominū vita, oī ex parte beatū esse. Ac
 cedit ad hęc vulgaris prouerbii nō leue testi-
 moniū, quo dicitant, Stultitiam vnam esse rē,
 quę & iuuentam alioqui fugacissimā remore-
 tur, & improbam senectā procul arceat, Vt nō
 temere de Brabantis populari sermone iacta-
 tum sit, Cum cæteris hominibus ætas pruden-
 tiam adferre soleat, hos quo ppius ad senectā
 accedunt, hoc magis atq; magis stultescere.
 Atqui hac gente non est aliā, vel ad cōmunem
 vitæ cōsuetudinē festiuior, vel quę minus sen-
 tiat senectutis tristitiā. His quidē vt loco, ita
 & vitę instituto confines sunt Hollandi mei.
 Cur em̄ nō meos appellem, vsque adeo studio-
 sos mei cultores, vt inde vulgo cognomē enes-

ὅπως λει-
 οῦσιν ἄνθρω-
 πῶν. id ē,
 super læ-
 uas por-
 tas vocē
 floridam
 mittunt.
 Est autē
 tacita al-
 ludio ad
 λῆρον, qd̄
 nugas si-
 gnificat.
 Minimū
 discrimē
 est inter
 λῆρον &
 λείρον,
 id est iter
 nugas &
 florē. ὡς
 αἰεὶ τὸν
 ὅμοιον
 ἀγεί-
 οῦσιν ὡς
 τὸν ὅμοι-
 ον. id est,
 semper
 similem
 ducit de-
 us ad si-
 milem.
 Versus
 est Ho-
 mericus
 ex Iliā-
 dis. ε.
 χαῖροι
 ἀκαρνά-
 νιοι. idē,
 porci
 Acarna-
 nij. in
 delica-
 tos acui

Studia &
 occupatio-
 nes senius
 accederāt.

Brabantis

Hollandie

Stultitia
remoratur
senium.

tidus dicebatur,
fortassis
q̄ ea re-
gio piguis
firmos
mitteret
porcellos

De Bra-
bāt. Nul-
la natio
nec hu-
manior
nec meli-
or q̄ Bra-
bantorū.
Verū ob
perpetuā
hilarita-
tē, quā il-
lis nec se-
necta ad-
imit, di-

Deos ipos
stultitia cō-
mendari.

ctum est
hoc, ioco
vulgari
puerbiū,
Barbāt⁹
quo natu
grādiōr,
hoc stul-
tior. Hol-
lādi mei.
Et hęc
laudatif-
sima gēs

ruerint! Cuius illos adeo nō pudet, vt hinc vel
p̄cipue sese iactitēt. Eant nūc stultissimi mor-
tales, & Medeas, Circes, Veneres, Auroras, &
fontē nescio quē, regrāt, quo sibi iuuetam resti-
tuāt, cum id sola p̄stare, & possim, & soleam.
Apud me succ⁹ est ille mirific⁹, quo Mēnonis
filia Tithoni aui sui iuuetā progauit. Ego sū
Ven⁹ illa, cui⁹ fauore Phaon ille repubuit, ita
vt a Sapphone tantopere deamaret. Meę sunt
herbę, si quę sunt, mea p̄camina, meus ille fons,
qui nō solū reuocat elapsam adolescētiam, sed
(quod est optabilius) perpetuam seruat. Qz si
omnes huic sententię subscribitis, adolescē-
tia nihil esse melius, senectute nihil detestabi-
lius, quantū mihi debeat is videtis opinor, quę
tantum bonum retineam, tanto excluso malo.
Sed quid adhuc de mortalibus loquor! Cę-
lum omne lustrate, & mihi meum nomen op-
probet, licebit, quicunq; volet, si quem omnino
deorum repererit non insuauem & aspernabi-
lem, nisi meo numine cōmenderur. Etem cur
semp ephēbus & comat⁹ Bacchus! Nempe ga-
vecors ac tūmulentus, conuiuiis, saltationib⁹,
choreis, lusibus, vitā omnem transigens, ne tan-
tulum quidem habet cum Pallade cōmerci.

est, tamen ob ingenij simplicitatē, & mores minime fucatos, vulgo stul-
ti vocātur, prouerbio iocoso. Porro qd̄ dicit mei, nō ad Erasmū, q̄ Hol-
lādus est, sed ad Stultitię p̄sonā, referrī debet. Medeas, Circes, Veneres.
Medea magicis herbis semib⁹ reuocauit iuuetutē. Circe itē sua virga suoq;
poculo vertebat hoīes, in quas vellet formas. Ven⁹ Phaonē ex sene fecit
adolescētē elegātissimū, adeo vt postea a Sapphōe deamaret. Aurora suc-
co suo iuuetutē p̄duxit i plurimos annos suo Tithono. Et fontē, nescio
quē. Significat fontē iuuetutis, appellatū, i quē ingressi senes, repubescant.

Meū nomen, id est, Stultam me vocet. Semp ephēbus. Veteres Bac-
chum puerili specie, & promissis capillis sangebant, teste Macrobio.

Deniq̄ tantum abest, vt sapiens haberi postu-
 let, vt ludibriis ac iocis coli gaudeat. Neq̄ p̄
 uerbio offenditur, qđ illi fatui cognomentum
 attribuit. Id est huiusmodi, μορῦχος μωροπρῶς.
 Porro Morycho nomen vertetur, qđ illum pro
 templi foribus sedentem, musto, fisisq̄ recenti
 bus, agriculturalum lasciuia cōsueuerit oblinere.
 Tum autem quid nō scommatum in hunc ve-
 tus iacit comœdia! O insulsum, inquit, deū,
 & dignū, qui ex inguine nasceret. At quis non
 malit hic fatuus & insulsus esse, semp festiu⁹,
 semp pubescens, semper omnibus lusus ac vo-
 luptatem adferens, q̄ vel ἀγκυλομήδης ille lupi-
 ter oībus formidabilis, vel Pan suis tumultib⁹
 oīa senio virians, vel fauillis oppletus Vulca-
 nus, ac semp officinę laboribus squallidus, aut
 Pallas etiam ipsa, sua Gorgone & hasta terri-
 bilis, καὶ αἰὶ ἠωροῦτο δρῆμα! Cur semp puer Cu-
 pido! Cur, nisi quia nugator est, καὶ μηδὲρ ὕγιες,
 neq̄ facit, neq̄ cogitat! Cur aurea Veneri sep-
 vernat sua forma! Nimirū, quia mecum habet
 affinitatē, vnde & patris mei colorē vultu re-
 fert, atq̄ hac de causa est apud Homerū, χρυσῆ
ἀφροδίτη. Deinde perpetuo ridet, siquid modo
 poetis credimus, aut horū æmulis statuariis.
 Qđ numē vnq̄ religiosius coluere Romani, q̄
 Floræ omniū voluptatum parētis! Qđ siquis
 etiā tetricorū deorū vitā diligentius requirat
 ab Homero, reliquisq̄ poetis, reperiet stultitię
 plena omnia. Quid enim attinet reliquorum
 facta commemorare, cum Iouis ipsius fulmina
 toris amores ac lusus p̄be noritis! Cū seuera
 illa Diana oblita sexus, nihil aliud q̄ venetur,

Ludi-
 briis ac
 iocis. Sē-
 tit de p̄o-
 nis, oscil-
 lis, & vtri-
 b⁹ vnctis
 de quib⁹
 meminit
 Vergili⁹
 in Geor-
 gicis. μο-
 ρύχου μω-
 ρότερος.
 id est Mo-
 rycho
 stultior.

μορῦχος y. μορῦχος
 Morych⁹ / μορῦχος

ἀγκυλομήδης.
 Dij iocosi
 & dij seue-
 ri.

et semp iocosi

et nihil san-
 di.

Nā Ari-
 stophāes
 i Ramis,
 ridiculus
 inducit
 Bacchū,
 Herculis
 ornatu
 ad iferos
 cūtem, vt
 tragicos
 audiat.
 Exingu-
 ne. Nam
 Bacchus
 bis natus
 fingit, se-

et semp iocosi
 et nihil san-
 di.

Erasmii Rote. Prefatio in

mel ex Endymionē interim deperiēs ! Verum illi sua
 matre, se facinora, a Momo audiant malim, a quo sapi⁹
 mel ex Io facinora, a Momo audiant malim, a quo sapi⁹
 uis femo quondā audire solebant. Sed hunc nuper irati
 re. ἀγκυ= vna cū Ate, in terras præcipitem dederunt, q̄
 λομήτιό. sapientia sua felicitati deorū importunus ob
 Hoc co= streperet. Neq; mortalium vllus exulem digna
 gnomen tur hospitio, tantum abest vt illi in principum
 Homer⁹ aulis sit locus, in quib⁹ tamen mea κολακία pri
 subinde mas tenet, cui cū Momo nō magis conuenit, q̄
 tribuit aliđ offē= cū agno lupis. Itaq; sublato illo, iā multo licē
 Ioui, q̄ dat, & a= tius ac suauius nugantur dii vere ἔσθ' ἄγοντες,
 beat i ani vt inquit Homerus, nullo videlicet censore.
 mo. Pan.

Is deus putatur imittere subitos terrores, qui Panici vocātur, & senex
 fingit. Fauillis. Qz faber sit ararius. καὶ εἰ ἐνορεῖσθα Δριμύ. i. Semper
 intuens torue. sic em̄ apud Lucianū, Cupido ait se detereri ne Palladē
 adeat, q̄ semp sit toruis oculis μηδέ μ' ὄγιδό. i. nihil sanum. Est Græcis
 prouerbiū, cū oīa scelerata ac stulta significant. Aureq; Veneri. Sic enim
 vocat Homerus. χρυσὸν ἀφροδίτη, tū Iliados. ε. tum alibi frequenter.

Perpetuo ridet. Sic eā fingit Homerus multis locis, vnde Φιλομυδῶς
 dicit. Theocritus in Ceriocepta, ἡ μάτηρ γελᾷ δαδά. i. Et mater Ve
 nus videlicet ridens. & idem in Daphnide, ἡνθεγεμᾶρ ἀδεῖα καὶ ἡ κύ
 πρις γελᾷ δαδά. id est, Venit dulcis Ven⁹ ridens. Et Vergilius, Olli sub
 ridens. Nihil aliud q̄ venetur. id est tantū venetur. Sic Quintilia nts.
 Nihil aliud q̄ flebat. Endymionē. Nota est fabula, de luna ad Endymio
 nem descēdente. Momo. Is deus est reprehensionis, apud Platonē. Hunc
 Iucian⁹ fingit libere aduersus Iouē, & alios deos loquētē in cōcilio. Et ves
 tus est fabula, illū Palladis, Vulcani, ac Pro methei carpsisse opa. Ate.
 Græce sonat noxa. Hæc Homerus fingit a Ioue i terrā deturbatā & hui⁹
 opa iter mortales dissidia nasci. Mea κολακία. i. adulatio, quā pedisequā
 fecit. ῥᾶρον ἀγοντες. i. facile agētes. Sic & Terē. Qz vos facillime agit⁹ de
 diuitib⁹ ioqns, qz vita facili⁹ & expedita. Theocrit⁹ itē i Cydope, οὐτω
 ἡ ὄβη φαίσα Διὰ γ' ὁ κύκλω τ' ὁ παρ' ἡμῖ μ. i. Sic iḡ facillime egit Cydops
 apud nos. Ficuln⁹ ille. Allusit ad Horatianū Priapū, quē ille ficulnū
 facit i satyris. Olim truncus erā ficulnus inutile lignum. Tum Græcis
 quicquid cōtēnunt, ficulnū dicit, vt in suis Chiliadib⁹ testatur Erasm⁹.

Ac prestigijs, Lucianus narrat illū Vulcani forcipem furatum. Item
 apollinis boues, tū & sagittas p̄stigijs ademit. γελωτοποιόμ. i. Morio
 nē, sic em̄ vocant Græci, q̄ risum mouere studeat. Sic apud Homerum,
 Vulcanus i cōuiuio deorū ministrat, & claudicatōe risum mouet. Tū
 calicē porrigens matri ridicula quædā loquit, vt rixam discutiat inter
 Iouē & Iunonē. Vnde Homerus loquēs de Vulcano Iliados. α. ἄβρεσοῦ

Adulatio
 grata pri
 cipū aulis

Ἄρα ἐνώστῳ γέλωδ' ἀκάρεοσι θεοῖσιν, ὡς Ἴδου ἢ Φαισος διὰ δάμα
τα ποικυλοντα. i. Inextinguibilis igit motus est risus beatis dijs, Ut vi-

Quos enim non præbet iocos ficulnus ille Priapus! Quos non ludos exhibet furtis ac præstigiis suis Mercurius! Quin & Vulcanus ipse in deorum conuiujs modo claudicatione, modo cauillis, modo ridiculis dictis exhilarare cōpotationem. Tum & Silenus ille senex amator, Nymphis pri Atellanas agit, Pan insulsa quapiam cantiuncula risum omnibus mouet, quem ita matant, quæ ipsas audire Musas, præcipue cum iam necare cœperint madere. Porro quid ego nunc cōmemorem, quæ probe potius dii post conuiuium agitent! Adeo me Hercle stulta, ut ipsa non a risu temperare nequeam. At satius est in his Harpocratis meminisse, ne quis forte nos quoque Corycæus aliquis deus auscultet, ea narrante, quæ non Momus quidem impune prolocutus est. Sed iam tempus est, ut ad Homericum exemplar relicta cælitibus vicissim in terram demigremus, quod ibi nihil letum, aut felix, nisi meo munere, dispiciamus. In primis videtis, quanta prouidentia, natura parens & humani generis opifex, illud cauerit, ne usquam deesset stultitiæ condimentum. Etenim cum Stoicis definitioribus nihil aliud sit sapientia, quam duci ratione: contra stultitia, affectu arbitrio moueri, ne plane tristis ac tetra esset hominum vita, Iupiter quanto plus indidit affectuum quam rationis: quasi semiunciam cōpar-

& insidia
tur apud
Ouidiū.
τῶν κόρυ

Δακα.
Cordax
genus ridi-
culæ salta-
tionis ac
rusticæ
cuius me-
minit Lu-
cianus Ili-
bro de sal-
tatōe. me-
minit &
Pollux li-
bro quarto,
cap. xiiij.
περὶ ἐπι-
δάμου ὄρου
χίσεως.

τῶν τρεῖς
ταυλό.
Vox ficta
quæ represen-
tat saltati-
o Cyclo-
pis Poly-
phemi.
vñ & Ho-
ratius. Sal-
tare uti
Cydopa
rogabat.
Memi-
nit Ari-
stophanes in
Pluto.

Voluptates deorum.

Stultitia naturalis homini.

γυμνο-
πόδιον.
& hoc

Erasmii Rorodami

salutatiois
gen⁹ a nu
ditate pe
dū dictū.
Υυυυδδ
em nudū
πδδ pes
diditur.

Atella=
nas. At=
tellang sal
tionis est
genus in
quo ob=
scornis ge
sticulatio
nib⁹ libi=
do repre=
sentabat,
ab Attel=
la ciuita=
te voca=
tū. Pan.
Nā & is
stulū ha
bet, sed
agrestes.

Harpo=
cratis. Is
erat silen
tij deus.

Coryce⁹
Græci p=
uerbio
Coryceos
vocat, q
clanculū
auscultāt
& explo=
rāt, quid
agat, vi=
de in Chi
liadibus.
Ad Ho=
mericum
exēplar.

res ad assem. Præterea rationē in angustū capi
tis angulū relegauit, reliquū omē corpus ptur
bationib⁹ reliquit. Deinde duos quasi tyrānos
violētissimos vni opposuit, irā, quæ præcordio
rū arcē obtinet, atq; adeo ipm vitæ fontē cor: &
cōcupiscentiā, quæ ad imā vsq; pubē, latissime
imperium occupat. Aduersus has geminas co
pias quātum valeat ratio, cōis hoīm vita satis
declarat, cū illa, qd vnū licet, vel vsq; ad rauim
reclamat, & honesti dicat formulas: verū hi la
queū regi suo remittit, multoq; odios⁹ obstre
pūt, Donec iā is quoq; fessus vltro cedit, ac ma
nus dat. Cæterū qm viro administrādis rebus
nato, plusculū de rōnis vnciola erat aspergen
dū, vt huic quoq; p virili cōsuleret, me sicut in
ceteris in consiliū adhibuit, moxq; cōsiliū dedi
me dignū. Nempe vtī mulierē adrungeret, aīal
videlicet stultū quidē illud, atq; ineptū, verū ri
diculū & suaue, quo cōuictu domestico, virilis
ingenii tristitiā, sua stultitia cōdirer atq; edul
caret. Nā qd Plato dubitare videt, vtro in gñe
ponat mulierē, rationaliū animatiū, an bruto
rū, nihil aliud voluit, q̄ insignē eius sexus stul
titiā indicare. Qz si qua forte mulier sapiēs ha
berī velit, ea nihil aliud agit, q̄ vt bis stulta sit,
perinde quasi bouē aliqs ducat, ad ceroma, iui
ta reluctāteq; vt aiūt, Minerua. Cōduplicat. n.
vitiū, quisq; cōtra naturā virtutis fucū indu
cit, atq; alio deflectit ingeniū. Quēadmodū iu
xta Græcorū prouerbū, Simia semp est simia.
etiā si purpura vestiat, Ita mulier semp mulier
est, hoc est stulta, quācūq; psonā induxeris. Ne
q; vero mulierū genus vsque adeo stultū arbi

Mulier
stultū ani
mal.

Bis stulta
mulier q̄
sape velit.

tror, vt milii eam ob rem succenseant, q̄ illis, & ipsa mulier & Stultitia, stultitiam attribuã. Eteim si rem recta reputent via, hoc ipsum stultitię debent acceptum ferre, q̄ sint viris multis calculis fortunatiores. Primum formę gratiam, quã illę merito rebus omnib⁹ anteponũt, cuiusq̄ p̄sidio in tyrãnos etiam ipsos tyrannidẽ exercẽt. Alioqui vndenam horror ille formę, hispida cutis, & barbę sylua, plane senile quiddã in viro, nisi a prudẽtię vitio, cũ fœminarũ semper læues malę, vox semper exilis, cutis mollicula, quasi perpetuã quandã adolescẽtiã imitentur! Deinde quid aliud optãt in hac vita, q̄ vt viris q̄maxime placeãt! Nonne huc spectãt, tot cultus, tot fuci, tot balnea, tot compturę, tot vnguẽta, tot odores, tot cõponendi, pingẽdi, singẽdiq̄ vult⁹ artes! Iã num alio nomine viris magis commẽdatę sunt, q̄ stultitię! Quid em̄ est, qđ illi mulierib⁹ nõ pmittũt! At quo tandem auctoramẽto, nisi voluptatis! Delectant autem non alia re, q̄ stultitia. Id esse verum non ibit inficias, quisquis secum reputãrit, quas vir cum muliere dicat ineptias, quas agat nugas, quoties fœminea voluptate decenter vti. Habetis igitur primũ & p̄cipuum vitę oblectamentum, quo fonte proficiscatur. Sed nonnulli, cũ primis aut senes, bibaces quidem illi magis q̄ mulierosi, qui summam voluptatem in computationibus cõstituũt. Equidẽ an sit vllum laurũ cõuiuũ, vbi mulier nõ adsit, viderint alii. illud certe constat, citra stultitię cõdimentũ, nullũ oninino suaue esse. Adeo vt si desit qui seu vera, seu simulata stultitia

Nã huic mos est, nũc quid agant dij in celo, nũc quid homines in ferris, vicissim miscere narratio nẽ. Semunciã ad affem. i. vigesimã quartam partẽ ad totũ. Ridelicula autem meminit assis & vnciã, quę sunt ponderũ nomina, cũ de rebus animi loquatur. Rationẽ in angustum. Sic Plato rationẽ in cerebro collocat, iram in pectore, in inferioribus concupiscentiã. Vsq̄ ad rauim. i. vsq̄ ad raucedinẽ. Plau-

Quę cõmoda fœminis e stultitia.

Voluptas cõuiuorũ.

tinū pro
uerbium
est. Ad
ceroma.
Vnguenti
genus
est, quo i
ungeban
tur athle
tæ. Isti
usmodi
Trage
matum.
Trage
mata vo
cāt Græci
quæ Lati
ni bella
ria vocāt
nempe se
cūde men
sæ deliti
as. Regē
fortiri ta
lis. Rex
dicebat, q
singulis
prescribe
bat, quan
tum debe
rent bibe
re. Phi
lotetis.
Græci,
φιλοτη
σιὰδ vo
cant, qui
bus & ho
die no
strates
vtuntur,
cū in ami
citiæ si
gnū pre
libāt ali
cui, ac de

risum moueat, γελωτοπαιδιον quēpiam vel merce
de conductū accersant, aut ridiculum aliquem
parasitum adhibeant: qui ridendis, hoc est, stul
tis diceriis, silentium ac tristitiā compotatio
nis discutiāt. Quorsum enim attinebat tot bel
lariis, tot lautitiis, tot cupediis, onerare ven
trē, nisi & oculi pariter & aures, nisi totus ani
mus, risu, iocis, leporibus pasceret? At isti us
modi tragematum, ego sum architectrix vni
ca. Quā illa ipsa iam in conuiujs solennia, re
gem sortiri talis, lusitare tesseriis, Philotetis in
uitare, certare συμπεδιφορᾶσις, ad Myrtum canere,
saltare, gesticulari, non a septem Græciæ so
phis, verum a nobis ad humani generis salu
tem reperta sunt. Atqui omnium huiusmodi
rerum ea natura est, vt quo plus habeāt stultiti
æ, hoc plus conferant vitæ mortalium: quæ si
tristis sit, ne vita quidem appellanda videatur.
Tristis autem euadat, oportet, nisi cognatum
tædium, hoc genus oblectamentis absterferis.
Sed erunt fortassis, qui hoc quoq; voluptatis
genus negligant, & in amicorum charitate &
consuetudine acquiescant: amicitia dicitant
res vnam rebus omnibus anteponendam: qui p
pe rem vsque adeo necessariam, vt nec aer, nec
ignis, nec aqua magis. rursus adeo iucundam,
vt qui hanc de medio sustulerit, solem sustule
rit. adeo deniq; honestam, si quid tamē hoc ad
rem pertinet, vt nec ipsi philosophi vereantur
eam inter præcipua bona cōmemorare. Sed qd,
si doceo me huius quoq; tāti boni, & puppim
esse, & proram! Docebo autē non Crocodilitis,
aut Soritis, Ceratinis, aut aliis id genus diale

in laboribus.
ad primum
mudo
et
quous
solubus
is
ley
salus.

Nec amici
tiam cōsta
re sine stul
titiā.

amicorum argutiis, sed pingui (quod aiunt) Mi
nerua, rem digito propemodum ostendā. Age,
conniuere, labi, cæcutire, hallucinari in amico
rum vitiis, quædam etiā insignia vitia pro vir
tutibus amare, mirariq; an non stultitiæ vide
tur affine? Quid, cū alius exosculatur neuum
in amica, alium delectat Polypus Agnæ, cum fi
liū strabonem appellat petum pater, quid in
quam hoc est, nisi mera stultitia? Clamēt terq;
quaterq; stultitiam esse. Atqui hæc vna stulti
tia, & iungit iunctos, & seruat amicos. De mor
talibus loquor, quorum nemo sine vitiis nasci
tur, optimus ille est, qui minimis vrgetur. Cū
interim inter sapientes istos deos, aut omnino
non coalescit amicitia, aut tetrica quædam &
insuauis intercedit, nec ea nisi cum paucissimis
(nā cum nullis dicere religio est) propterea q̄
maxima pars hominū desipit, immo nullus est,
qui non multis modis deliret, & non nisi inter
similes cohæret necessitudo. Q; si quando in
ter seueros istos coierit mutua beniuolētia, ea
certe haudquaquam stabilis est, nec admodū dura
tura, nimirum inter morosos, & plus satis ocu
latos: vt qui in amicorum vitiis tam cernunt
acutum, q̄ aut aquila, aut sepens Epidaurius.

explicat Erasim⁹ i suis Chiliadib⁹. Ne vita qdē. Vnde veteres viuere dis
cebāt, genialiter agere lēteq;. Catullus. Viuam⁹ mea Lesbia, atq; ame
mus. Nec aer, nec ignis. Ita M. Tulli⁹ i Lēlio de amicitia. Et puppim
esse & prorā prouerbialiter dixit, prācipuū autorē & fontē. Nā q̄ pup
pim ac prorā nauis habet, totā habet nauim. Crocodilitis. Crocodili
tes genus est syllogisimi captiosi, quē dialectici fingunt Crocodilū propo
suisse mulieri, cuius filiū rapuerat. Si dixeris, inq; verū, reddā tibi filiū.
Illa respondit, nō reddes. Et ergo redde, qa verū dixi. Immo, inq; si reddi
dero, nō dixeris verū. Soritis. Sorites syllogisimus est, quē Cicero vocat
acerualē, q̄ aceruādīs paulatim singulis fallat, vt decē nūmi non faciunt

inde por
rigūt po=
culū. ουκ
περιφο=
ραίο. i.
circūla=
tionib⁹.
Sic. n. vo
cant, cuz
dicēdi, ca
nēdi, bibē
diq; vi=
ces, ordi=
ne p̄ oēs
circūfe=
runtur.
Ad Myr=
tum canc
re. Olim
qui canc
re iubeba
tur, Myr
tū ramū
accipe so=
litus erat
ab eo qui
ante ceci
nerat. at
q̄ is fini
ta cantio
ne trade
bat illi,
quē vellet
post se ca
nere, vt
copiosius

Ad Myrthum

Crocodilitis

Soritis

Erasmi Roterodami

diuitem, quid si vnum addas? quid si etiã vnum? Ita fiet vt nunq̄ fias diues, si nunq̄ vnus nũmus facit diuitem. Dicitur autẽ ἀπὸ τοῦ κόρου. i. a cumulo siue accruo. Cerafinis. Quos Latini cornutos vocant, cum e duobus quicquid respõderis, in te retorquetur. Huiusmodi syllogismis veteres dialectici ludebant. Dicitur autem ἀπὸ τοῦ κέρατος, id est, a cornu. Polypus. Alludit ad versus Horatianos. Polypus vitium est narium graueolentium. Agnam vocat amicam. Strabonem appellat petum. Strabonem esse, vitium est oculorum distortorum. Petum esse lenius est. nam petis oculis pingebatur Venus, q̄ id videatur amatoriuũ. Et iungit iunctos. Et hoc carmen est Horatianum, vt est illud, Nam vitij nemo sine nascit. Et illud, Q̄ aut aquila, aut serpens Epidaurius.

Mãticã i

tergo. Est At ipsi in p̄priis vitijis q̄ lippisũt, & q̄ nõ vidẽt hoc puer biũ in cos manticã in tergo pendẽtẽ! Itaq̄ cũ ea sit homi qui aliõ = nũ natura, vt nullũ ingeniũ reperiatur, nõ ma rum cer = gnis obnoxium vitijis: adde tantam animorum nunt vi = ac studiorũ dissimilitudinem, tot lapsus, tot er tia, sua nõ vident. rata, tot casus vitæ mortalis, quo pacto vel ho Natuz ex rã cõstabit inter Argos istos amicitie iucundi Aesopi fa tas, nisi accesserit ea quã mire Græci εὐθειας ap bula. Per pellant! hanc seu stulticiã, seu morum facilita sius. Vt tẽ veritas licebit. Quid autem! an non Cupido nemo in sefe tẽtat ille omnis necessitudinis autor & parẽs, prors descende = re nemo, sum oculis captus est! cui quemadmodum τὰ Sed p̄cece µὴ καλὰ καλὰ πέφανται, itidem inter vos quoq̄ denti spe = etat man efficit, vt suũ cuiq̄ pulchrum videatur, vt Cas etat man fca ter = scus cascã, perinde vt pupus pupam, deamet. go. Inter Hæc passim & fiunt & ridẽt. Sed tamen hæc Argos i = stos. Ar = ridicula iucundam vitæ glutinant, copulantq̄ cat plus societatem. Porro qđ de amicitia dictũ est, id Nõ p̄stare satis ocu = latos. Nã cõiugiũ si = vt Qui = ne stulti = dius ait, Deum imortalem, quæ nõ diuortia, aut etiam tia. Cinũ lu diuortijis deteriora passim acciderent, nisi viri minibus fœminẽq̄ domestica consuetudo, p̄ adulationẽ centũ ca = put Arg⁹ per iocũ, per facilitatem, errorem, dissimulatio habeat. nẽ, meũ vtq̄ satellitium, fulciretur, alereturq̄!

Amor ex =
cus iudex.

Amor ex =
cus iudex.

Nõ p̄stare
cõiugiũ si =
ne stulti =
tia.

Pape, q̄ pauca coirēt matrimonia, si spōsus prouideret exquireret, quos lusus delicata illa, sicuti uidef, ac pudens uirgūcula iam multo ante nuptias luserit! Tum quanto pauciora cohererēt inita, nisi plurima vxorū facta per uiri uel negligentiā, uel stuporem laterent! Atq; hęc qui dē merito stultitię tribuūtur: uerū ea interim prestat, ut marito iucunda sit vxor, vxori iucundus maritus, ut tranquilla domus, ut maneat affinitas. Ridef Cuculus, Carruca, & quid nō uocat, cū mœchæ lachrymas labellis exorbet. At quāto felici⁹, sic errare, q̄ Zelotypię diligētia, cū sese conficere, tū oīa miscere tragœdijs! In summa vsq; adeo nulla societas, nulla uitę cōiunctio, sine me uel iucūda, uel stabilis esse pōt, ut nec ppl⁹s principē, nec seruū herus, nec herā p̄dissequa, nec discipulū p̄ceptor, nec amic⁹ amicū, nec maritū vxor, nec locator cōductorē, nec cōtubernalis cōtubernalē, nec cōuictor cōuictorem diuti⁹ ferat, nisi uicissim iter sese nūc errēt, nūc adulent, nūc prudētes cōniueāt, nūc aliquo Stultitię melle sese deliniāt. Iā hęc scio uideri maxima, sed audietis maiora. Quęso num quēq; amabit, qui ipse semet oderit! Nūcū alio cōcordabit, qui secū ipse dissidet! Num ulli uoluptatē adfert, q̄ sibi met ipsi sit grauis ac molest⁹! Istud opinor nemo dixerit, nisi qui sit ipsa stultior stultitia. Atq; si me excluseris, adeo nemo poterit alterū ferre, ut ipse etiā sibi quisq; puteat, sua cuiq; sordeāt, sibi quisq; sit inuisus. Quādoquidē id mali natura, nō paucis in rebus nouerca magis q̄ parēs, mortaliū ingenijs inseuit, p̄cipue paulo cordatiorū, ut

τὸ μὴ καλὰ καλῶ πέρφαιται. i. nō pulchra, pulchra uidetur. Hemisti chiuz est Theocriti de amāte. Sic em̄ ait i Idyllio. γ. ἢ γὰρ ἔρω τι πολὺ λάκις ἔπι πολίφα μετὰ μὴ καλὰ καλὰ πέρφαιται. i. Etem̄ amoris sepe o Polipheme quę non pulchra, pulchra uidetur. Cęcus em̄ amor a poetis fingit, & τυφλῶται τὸ φιλοῦν περὶ τὸ φιλοῦμεν, ut ait Plato id est, Ex cæcatur amās circa amātū. Casc⁹

Nulla societas hoīz absq; stultitia.

Nemo sibi ipsi char⁹ absq; stultitia.

Erasmi Roterodami

Forma.

Iuuentus.

Actionis
decorum.

casca3. id est, vetu-
lus vetu-
lam. Sic
em̄ prisci
Latini lo-
queban-
tur. Est
q̄ puer-
biū. Pu-
pus. Pu-
pum an-
tiqui pue-
rum vo-
cabāt, pu-
pam pu-
ellā. Di-
uortijs
deterio-
ra. Signi-
ficat ve-
nencia,
aut ho-
micidia.
Cuculus,
carruca.

sui quēq; pœnitet, admiret aliena. Quo fit, vt
oēs dotes, oīs elegātia decorq; vitę vitiet per-
eatq;. Quid em̄ pderit forma, p̄cipuū deoꝝ im-
mortaliū mun⁹, si putiditatis vitio cōtaminet;
Quid iuuetā, si senilis tristitię fermēto corrū-
pat! Deniq; qd in oī vitę munere, vel tecū, vel
apud alios actur⁹ es cū decoro (est em̄ nō artis
modo, verū etiam oīs actionis caput, decere qđ
agas) nisi adsit dextra hęc Philautia! q̄ mihi me-
rito germanę est vice. Adeo strenue meas vbiq;
ptes agit. Quid aut̄ eque stultū, atq; tibi ipsi pla-
cere! teipm̄ admirari! At rursū qđ venustū, qđ
gratosū, qđ nō indecorū erit, qđ agas, ipse tibi
displicēs! Tolle hoc vitę cōdimētū, & prin⁹ frī-
gabit cū sua actiōe orator, n̄lii placebit cū suis
nūeris music⁹, explodet cū sua gesticulatiōe hi-
strio, ridebit vna suis cū musis poeta, sordebit
cū arte p̄ctor, esuriet cū pharmacis medicus:

sic vulgo vocant maritum vxoris parum pudicę, q̄q; Plautus cuculum
vocat maritum foris amantem aliam, q̄ hęc auis oua ponat in nido
alieno. Iuuenalis Currucam vocat maritum vxoris parum castę, q̄
alienos alat pro suis. Tu tibi nunc carruca places. Sibi quisq; pu-
teat. Putere dicitur, quod molestum est, ac displicet.

Pro Ni-
reo Ther-
sites.

Vterq;
est apud
Home-
rum. Ni-
reum di-
cit fuisse
omnium
formosissimū,
qui ad Tro-
iam ve-
nerunt,

Postremo p̄ Nireo Therites, pro Phaone Nestor,
pro Minerua sus, p̄ facūdo infans, pro vrbano
rustic⁹ videberis. Intātū necesse est, vt sibi
quocq; qsq; blādiatur, & assentatiūcula qua-
piam sibi prius commēdetur, q̄ aliis possit esse
commēdatus. Deniq; cum p̄cipua felicitatis
pars sit, vt qđ sis esse velis, nimirū totum hoc
prestat compendio mea Philautia, vt neminem
suę formę, neminem sui ingenii, neminem gene-
ris, neminem loci, neminem instituti, neminem
patrię pœnitet, adeo vt nec Hirculus cū Ira-

Sibi quisq;
placet per
stultitiam

lo, nec Thrax cū Atheniēsi, nec Scythā cū insu-
lis fortunatis cupiat pmutare. Et o singularē
naturę sollicitudinē, vt in tanta rerum varie-
tate paria fecit oīa. Vbi dotibus suis non nihil
detraxit, ibi plusculū Philautiæ solet addere,
q̄q̄ hoc ipsum stulte profecto dixi, cū hac ipsa
dos sit vel maxima. Vt ne dicā interim, nullū
egregiū facinus adiri, nisi meo impulsu, nullas
egregias artes, nisi me auctore fuisse repertas.
An nō omniū laudatorū facinorū seges ac fons
est bellū? Porro q̄d stultius, q̄ ob causas, nescio
quas, certamen eiusmodi suscipere, vnde pars
vtraq; semp plus aufert incōmodi q̄ boni? Nā
eorum qui cadunt, veluti Megarensium οὐδεὶς
λόγος. Dein cum iam vtrinq; constitere ferratę
acies, & rauco crepuerūt cornua cantu, q̄s oro
sapientum istorum vsus? Qui studiis exhausti,
vix tenui frigidorū sanguine spiritum ducūt.
Crassis ac pinguibus opus est, quib⁹ q̄ plurimū
adsit audacię, mētis q̄ minimū. Nisi si quis De-
mosthenem militē malit, qui Archilochi secu-
tus cōsiliū, vix cōspectis hostibus, abiecto cly-
peo fugit, tam ignauus miles, q̄ orator sapiēs.
Sed consiliū, inquit, in bellis plurimum ha-
bet momenti, Equidem fateor in duce, verū id
quidem militare, non philosophicū, alioqui pa-
rasitis, leōnib⁹, latronib⁹, sicariis, agricolis, stu-
pidis, oberatis, & huiusmodi mortalium fece,
res tam præclara geritur, non philosophis lu-
cernariis. Qui quidem q̄ sint ad omnem vitę
vsū inutiles, vel Socrates ipse vnus Apollis
nis oraculo sapiēs, sed minime sapiēter, iudica-
tus, documento esse potest, qui nescio quid pu-

Thersis
ten oim
maxie de
formem.
Phaone
Nestor.
Phaon
beneficio
Veneris
e sene re-
uocat? &
ad adole-
scētiā. Ne-
stor tria
sæcula vi-
xit, teste
Home-
ro Iliad-
dos. A.

Qd̄ sis
esse ve-
lis. Hemi-
stichium
est. Mar-
tial. Me-
garēsiū,
οὐδεὶς
λόγος. id
est, Nul-
lus respe-
ct⁹. Pro-
uerbium
est apud
Theocri-
tū ex ora-
culo na-
tum, quo
respōsus
est Mega-
renses ne
q̄ terti-
os eē, ne-
q̄ quar-
tos, pin-
de q̄ in
nullo sint

Bellum ex
finititia
nascitur.

Per pesti-
mos & stul-
tissimos
bellū opti-
me gerit.

Erasmi Roterodami

numero, blice conatus agere, summo cū omniū rīsu dis-
 de quibus cessit. Qz̄ vir is ī hoc nō vsquequaq; desipiūt,
 nulla sit q; sapientis cognomē nō agnoscit, atq; ipsi deo
 mentio. rescribit, q; censet sapienti a Republ. tractā-
 Et rauco da abstinendū esse, nisi q; poti⁹ monere debue-
 Hemisti- rat, a sapientia tēperandū ei, qui velit in homi-
 chius est num haberi numero. Deinde quid eundē ac-
 Vergilia= cusatum ad cicutam bibendam adegit, nisi sa-
 nū. Cras- pientia! Nam dum nubes & Ideas philosophat̄
 sis ac pin dum pulicis pedes meritur, dum culicū vocē
 guibus. miratur, quæ ad vitā cōmunē attinent, nō di-
 Hoc ex dicit. Sed adest p̄ceptorī de capite periclitanti
 Aristote- discipulus Plato, egregius scilicet patronus, q;
 lis senten turbē strepitu offensus, vix dimidiatā illā pio-
 tia, q; pu- dum pronunciare potuit. Iam quid dicam de
 tat eos q; Theophrasto! qui progressus in cōcionē, repē-
 minime te obmutuīt, perinde quasi lupo conspecto, qui
 valent in militem animasset in bello. Isocrates ob inge-
 genio, pl⁹ nī timiditatem, nec hiscere vnq; est ausus.
 pollere
 audacia.

Nec ad di-
 cēdū idone
 os esse q; sa-
 piunt.

Nā cras-
 sus san-
 guis, quo
 abundāt
 robustri,
 vt robur
 auget, ita ingeniū crassum efficit. Contra sanguis tenuis, ex quo spirit⁹
 tenues exhalant, vt corpusculum imbecillū, & meticulosum, ita ingeniū
 acutum timidū q; efficit. Demosthenē. Nam is abiecto clypeo fugit, vñ
 Rhipspaspis dictus est, vt Plutarchus in eius vita. Archilochi secut⁹ cō-
 filium. Lacedæmonij Archilochum poctam e finibus suis excedere coe-
 gerunt, q; in Epigrammate quodam gloriat⁹ esset se clypeum abieccisse,
 quasi id cōsulti⁹ sit q; mori ī pugna. Autor Plutarchus ī Apophthegma-
 tis Laconicis. Lege prouerbiū in Chilia dib⁹, Abiecit hastā. Ad cicutā.
 Hærbæ est mortifera, vñ Socrates bibit potionē. Dū nubes. Ita Aristo-
 phanes inducit eū adorātē nubes, tanq; deos. Et ideas. Alludit ad Ideas
 Platōicas, q; irrisit & Aristoteles. Dū pulicis pedes. Hoc q; de eodē fin-
 git ī nubib⁹ Aristophæes, irridēs illi⁹ Mathematicā. Dū culicū vocē. Est
 & hoc ī eadē fabula. Socratē fingit disputātē, vñ tantā vocē emittat culex
 tātillū aīal. Quē turbē strepitu. Hoc in ci⁹ vita legit, & extat iitū illius
 orōnis, Qz̄ oīm natu minim⁹ adsum & c. cū alioq; ī scholis & circulis eēt
 oīm facūdissim⁹. De Theophrasto. Is Aristotelis discipul⁹, ab eloq̄ntia
 nomē etiā iuenit, & tñ q; nō exercitat⁹, apud pplm dicturus obmutuīt.

Quasi lupo cōspecto. Lupus etiā si prius hominē videat, vocē adimere
 putatur. Isocrates. scripsit plurimas orationes, nullam egit causam,
 q; voce esset exili, & natura timidus, vt in illius vita legitur.

M. Tullius eloquętię Romanę parens, semper indecora trepidatiōe, p̄inde quasi puer singularis exordiri cōsuevit. Idę Fabius ĩterpretat̄ cordati oratoris, & periculū ĩtelligentis argumentū. Verū cū hoc dicit, an non palam fateĕ, sapientiã obſtare ad rem probe gerendã! Quid ĩsti facient, cū res ferro geritur, qui tum metu exanimantur, cū nudis verbis est decertandū! Et post hęc celebraĕ, si diis placet, p̄reclara illa Platonis ſerētia, beatas fore res publicas, si aut imperent philosophi, aut philosophent ĩperatores. Immo si consules historicos, reperies nimirū nullos reipublicę pestilētioreſ fuisse p̄ncipes, q̄ siquãdo in philosophastrum aliquem, aut literis addictum inciderit imperiū. Cuius rei satis op̄inor faciūt fidem Carones. Quorū alter insanis delationib⁹ reipub. tranquillitatem vexauit. Alter libertatē. P. R. dum nimīū sapienter vindicat, funditus subuertit. Adde his Brutos, Cassios, Gracchos, ac Ciceronem etiã ĩpsū, qui nō minus pestilens fuit Romanorū Reip. q̄ Demosthenes Atheniēsiū. Porro M. Antonius, vt donemus bonū ĩmperatorem fuisse (nã id ĩpsū extorquere possim) fuit eĩ hoc ĩpso nomine grauis, atq; inuisus ciuib⁹, q̄ tam philosophus esset. Sed tamen vt donemus fuisse bonum, at certe pestilentior fuit reipub. tali relicto filio, q̄ fuerat sua admiratione salutaris. Quãdoquidem solet hoc hominū genus qui sese sapientię studio dederūt, cū cæteris in rebus, tum p̄cipue in liberis propagandis in felicissimum esse, prouidente op̄inor natura, ne malū hoc sapientię inter mortales lati⁹ serpat.

M. Tullius. Hoc vitij Tullij ipse fatetur. Si aut imperent. Nō hęc dicuntur ex animo sed ad Morię p̄sonam respiciens ludit, euz autor ĩpe longe diuersa sentiat. Alť insanis.

De Censorio loquitur, q̄ qua dragies accusat⁹ semp̄ absolut⁹ est, ipse septuagies ac ſapi⁹ alios reos fecit, vt in eius vita narrat Plutarchus, & Plinius ĩ septimo.

Alter. Vti cęsem intelligit, qui puocato Cęsare subuertit libertatē Romanam.

Pernicioſos esse rei pub. sapiētes.

Sapiētum ſulti filij.

Erasmi Rote, Prefatio in

Brutos, Cassios. Hi Iulium occiderunt. At postea victi, manu sua sibi necem consciuerunt. Gracchos, Tiberium & Caium, vterque eloquens vterque seditiosus, vterque per tumultum perijt. lege Plin. de viris illustribus. Cicero Antonium in principem reip. puocauit. Demosthenes. Et hic Athenienses ad bellum aduersus Philippum suscipiendum incitauit. Quae res eis vertit male. M. Antonius. hic Pius dictus est, & cognominatus philosophus, vir omnium laudatissimus, sed Commodi illaudatissimi pater.

Ne malum hoc sapientiae. An non hic palam ludit, & stultitiam loqui facit, non suum animum?

Itaque Ciceroni. Ciceroni. Ciceroni. Ciceroni.

Ciceroni filius, Ciceronis, temulentus, ignarus, morosus, nullus in re familiaris, nisi in festiuitate, ut testatur Seneca.

Socrates liber, Itaque testatur Seneca.

Nam vixit, Socrates morosus, acris, ut testatur Gellius.

Itaque Socrates, Socrates, Socrates, Socrates.

Socrates, Socrates, Socrates, Socrates.

Socrates, Socrates, Socrates, Socrates.

Socrates, Socrates, Socrates, Socrates.

Socrates, Socrates, Socrates, Socrates.

Socrates, Socrates, Socrates, Socrates.

Socrates, Socrates, Socrates, Socrates.

Socrates, Socrates, Socrates, Socrates.

Socrates, Socrates, Socrates, Socrates.

Socrates, Socrates, Socrates, Socrates.

Itaque Ciceroni degenerem fuisse filium constat, & sapiens ille Socrates liberos habuit matris filios miliores quam patri, ut non omnino pessime scripsit quidam, id est stultos. Sed utcumque ferendum, si tantum ad publica munia forent *οἱ προὐδὸς λύσσω*, nisi ad omnem prorsus vitae functionem nihilo essent deterioriores. Ad conuiuium adhibe sapientem, aut tristis silentio, aut molestis quaestiuiculis obturbabit. Ad chorum aduoca, camelum saltare dices. Ad publicos ludos trahere, ipso vultu populi voluptatibus obstabit, & cogetur e theatro migrare sapiens Cato, quandoquidem supercilium non potest ponere. In colloquium inciderit, repete lupus in fabula. Si quid emendum, si contrahendum, breuiter si quid eorum agendum, sine quibus haec quotidiana vita transigi non potest, stipitem dicas sapientem istum, non hominem. Vtique adeo neque sibi, neque patriae, neque suis usquam vsui esse potest, propterea quod communium rerum sit imperitus, & a populari opinione, vulgaribusque institutis, longe lateque discrepet. Qua quidem ex re, odium quoque consequatur necessum est, nimirum obtantam vitam atque animorum dissimilitudinem. Quid enim omnino geritur inter mortales, non stultitiae plenum, idque a stultis, & apud stultos? Quae si quis vnus vniuersis velit obstrepere, huic ego sualerim, ut Timone

Ad oem vitam consuetudinem inepti sapientes.

Sapientia odium parit

imitat⁹, in solitudinē aliquā demigret, atq; ibi
 solus sua fruatur sapientia. Verū vt ad id qđ
 instituerā, reuertar, qđ vis saxeos & agrestes il-
 los homines in ciuitatem coegit, nisi adulario!
 Nihil enim aliud significat illa Amphionis &
 Orphei cithara. Quę res plebem Romanā iam
 extrema molientem, in concordia ciuitatis re-
 uocauit! Num oratio philosophica! Minime.
 Immo ridiculus ac puerilis apologus de ven-
 tre, reliquisq; corporis membris confictus. Idē
 valuit Themistoclis apologus consimilis de
 vulpe & ericio. Quę sapientis oratio tantun-
 dem potuisset, quantum commentitia illa cer-
 ua Sertorii potuit, quantum Laconis illius de
 duobus canibus, deq; vellendis equinæ cau-
 dę pilis ridendum commentum!

Catōe Cę-
 sorio, qui
 cū sederet
 i theatro
 nec aude-
 rent age-
 re, qđ actu
 ri erant
 floralia,
 in quibus
 mulieres
 nudę &
 viri tur-
 piter sal-
 tabāt, ius
 sus ē, aut
 mutare
 vultum,
 aut exire,
 exiuit ita
 qđ. Lup⁹
 est in fa-
 bula. Pro

Stultitia
 respub. cō-
 st. tuit.

uerbium est de subito silentio, in medio sermone oborto. Timonem.
 Timō Atheniensis offensus hominū morib⁹, abiit in solitudinē, & mor-
 talium omniū consortia fugit, adeo vt sepulchrum quoq; illius a conti-
 nente, sit vndis maris auulsū. Extat de hoc Luciani dialogus ab Eras-
 mo versus. Amphionis & Orphei. Est in fabulis, Amphione canente,
 saxa sua sponte in structuram murorū coisisse, atq; ita cantu, nō mani-
 bus extructas fuisse Thebas. De Orptheo quoq; fabulant, saxa & quę-
 rus, cantu illius cōmota fuisse. Id Horatius interpretatur, agrestē mul-
 titudinē, quā per saxa & quęrus intelligi voluit, illorū suavi loquētia in
 ciuitatis forinā fuisse coactam. Ac puerilis apologus. Cum plebs Ro-
 mana ære alieno demersa, autore Sicinio, in sacrū montē a patribus se-
 cussisset, atq; ita de republica actum esse videretur, Patres Menenium
 Agrippam oratorem ad plebem miserunt, qui huiusmodi apologo, ple-
 bem patribus reconciliauit. Tēpore, inquit, quo in homine, non vt nūc,
 omnia in vnum consentiebant, sed singulis membris, suum cuiq; consi-
 lium suus sermo fuerat, indignatas reliquas partes, sua cura, suo labo-
 re, ac ministerio, ventri omnia quęri, ventrem in medio quietum, nihil
 aliud, qđ datis voluptatibus frui, conspirasse inde, ne manus ad os
 cibum ferrent, nec os acciperet datum, nec dentes conficerent. Ac ita
 cum ventrem fame domare vellent, ipsa vna membra, totumq;
 corpus, ad extremam tabem venisse. inde apparuisse ventris quo-
 q; haud segne ministerium esse, quippe qui sanguinem hunc quo
 viuimus, vigemusq;, mitteret in omnes corporis partes.

Erasmi Rorodami

Hocq; apologo, ostēdens irā plēbis in partes similit̄ esse intestinē mēbro-
rū seditioni, flexit mentes hoim. Hęc ferme Liuius, p̄mē Decadis lib ij.

Themistoclis apologus. Themistocles populū Atheniēsem, egre ferē-
tem auaritiā magistratus, huiusmodi apologo deterruit a reb⁹ nouan-
dis. Vulpecula sitibūda, æstate media, sole fer uēte, dum fossam ingressa,
aquā querit, luto a sole indurato inhesit, inibiq; muscē totum vulpeculę
corpus obsidētes, sanguinē oēm exugebāt. Qd̄ erinacius, fossę ripā forte
fortuna prætergrediēs, cōspicatus, vulpeculę volēs suppetias ferre, mus-
scas spinis illis suis abigere parabat, Ibi vero vulpecula obsecrās, ne mus-
scas abigeret, dixit: Istę nūc sanguinis saturę sunt, quas si abegeris alię fa-
melię in horū locū succedētes, q̄quid sanguinis reliquū fuerit, prorsus
ebibēt. Cerua Sertorij Plutarchus in vita Sertorij refert cū, cū Iberiā
sibi subiecisset, Barbaros hoc modo illuisse. Ceruā candidi coloris, sic mā-
suefactā, vt vocantē exaudiret, & videntē sequerēt, iactabat sibi a Diana
missam, multaq; se per illā edoceri. Ita q; quoties hostes aduēturos cōie-
ctaret, simulabat sibi id a cerua indicatum, atq; siquādo victoria aliqua
suorū ducū deferebat, occulto nūcio, sibi a cerua, fausta nunciatū iacta-
bat. Ea q; arte fecit, vt Barbari eū numinis instar colerēt. Laconis di-
ctū. Lycurgi videlicet Lacedęmoniorū legillatoris, qui vt Plutarch⁹ scri-
bit in libello de puerorū educatione, duos catulos, iisdē editos parētib⁹,
sic educauit, vt alterū ignauū voracēq; alterū vero generosum venator-
rē redderēt. Deinde Lacedęmonijs in cōcione cōgregatis, Magnū momē-
tū ad virtutē, o Lacedęmonij, inq̄, sunt mores, doctrinę, & educationes.
Atq; ego hęc vobis manifesta faciā. Quo dicto, ponēs in mediū λοπάλα
id est, olam ac leporē e regione catulorū, ipsos catulos dimisit. Ibi vero
generosus ille, in leporē impetū fecit, alter vero ad olā se recepit. Lacedę-
monijs autē nondū cōiicientibus quid hęc sibi vellent, Lycurgus inquit,
Catuli isti iisdē parētibus prognati sunt, cęterū diuersam nacti educatio-
nē, alter venator strenuus, alter ignauus & gulosus euasit. De vellēdis
pilis. Cū Sertorius, vt Plutarchus in eius vita scribit, a duersus pōpeiū
bellū gereret, multitudo Barbarorū, ducis imperio minus pareret, hoc
cōmento vsus est. Aduocata toti⁹ exercitus cōcione, duos equos adduci
iussit, alterū macie senioq; cōfestū, alterū robustū, caudāq; habent. m ni
grā Macilento autē admouit virū robustū, forti vero homūculū imbe-
cillē. Dato autē signo vir ille magnus, vt illi præceptū erat, caudā gracilis
equi ambabus manib⁹ prehēdens, euellere setas oēs, vno ipctū annixus
est. Paruus cōtra homuncio, robusti equi caudā paulatim vellebat. Tan-
dem vero vbi ille frustra conatus sibi molestus esset, alijsq; risum moue-
ret, hic cōtra minimo labore setas statim euelleret, ibi Sertorius assur-
gēs, videtis cōmilitones, inquit, ingenium plus posse q̄ vires. Multa em̄
quæ vnico impetu superari non possunt, paulatim superantur.

Minoe

Legū reper- trix Stulti- tia.	Numa = q; Mi- nos Cre- tensium	Vt ne quid dicā de Minoe, deq; Numa, quorū vterq; fabulosis inuentis, stultā multitudinem rexit. Huiusmodi nugis cōmouet ingēs ac poe
-------------------------------------	---	---

tens illa belua, populus. At rursum, q̄ ciuitas
 vnq̄ Platonis, aut Aristotelis leges, aut Socra
 tis dogmata recepit! Tū autē quę res Decijs p
 suasit, vt vltro sese diis manibus deuouerent!
 Quid Q. Curtiū in specum traxit, nisi inanis
 gloria, dulcissima quaedam Siren, sed mirū q̄ a
 sapientibus istis dānata! Quid enim stultius, in
 quiunt, q̄ supplicem candidatū blandiri popu
 lo, congiariis fauorem emere, venari tot Stul
 totum applausus, acclamationib⁹ sibi placere,
 in triumpho veluti signū aliquod populo spe
 ctandum circumferri, æneum in foro stare!
 Odyssę.

Fortitudi
 nis laus a
 stultitia.

τ. μίνωδ' ἐννέωρον βασιλεύσ τε Διὸς μεγάλου ἐάρισυό. id est, Minos
 nono quoq; anno, cū Ioue familiarē habuit cōfabulationē. Vnde Hesio
 dus dixit cū Iouis sceptrū, quā Plato in Minoc doctrinā interpretatur,
 habere. Ἰνυδὸς ἔχωρ' ἐκ' ἄπτωρ, τῷ καὶ πόλεωρ βασιλεύει. id est, sceptrum
 Iouis retinens, quis Cretum rexerat vrbes. Numa item. Cū sub Numa
 Pompilio, secūdo Rhomanorū rege, Rhomani cū oibus finitinis pacē
 haberent, veritus Numa, ne luxuriarēt ocio animi, quos metus hostiū
 disciplinaq; militaris cōtinuerat, omniū primū, rem ad multitudinem
 imperitā, & illis sæculis rudem, efficacissimā, deorū metū iniiciendum
 ratus est, qui cū descendere ad animos sine aliquo cōmento miraculi nō
 posset, finxit sibi cū dea Aegeria cōgressus nocturnos esse, eiusq; se moni
 tu sacrificia insrituere, legesq; ferre. Hęc ferme Liuius. Belua populus.
 Plato libro de republica sexto, dicit Sophistas nihil aliud docere, q̄ vulgi
 sententias, in quib⁹ cum congregatus fuerit, consentiunt, hancq; vocare
 scientiā. Vcluti si quis εἰσέματὸς μεγάλου, καὶ ἰσχυροῦ τρεφομένου, i.
 bestię magnę robustęq; nutritę, iras & cupiditates singulas obserua
 rit, qua ratione hoc adire, tractareq; deceat, quib⁹ rebus mitescat, & qb⁹
 acerbius fiat, quib⁹ placetur, quibusq; irritetur. Dicitq;, sophistas singu
 la nominare ad illius bestię ingentis opinionē, bona videlicet dicere, qb⁹
 delectatur, mala vero quibus ipsa bestia offendit, neq; aliā vllam de his
 afferre rationē. Hęc Plato. Sed & nōnulli concionatores nostri tēporis
 nō multū sophistis illis vulgarib⁹ dissimiles esse videntur. Quippe qui
 magis in cōcionibus blaterant, quæ mercatoribus, mulierculisq; grata
 esse putant, quib⁹ & aliquid pecuniolę corradere queant, q̄ ea quib⁹ vul
 gus ad pietatē trahi possit. Horatius itē Platonē imitatus, vocat popu
 lum beluā multorū capitum. Socratis dogmata. i. decreta. Cuiusmodi
 sunt illa, Satius est iniuriā pati, q̄ facere & mors nihil est mali, & phi
 losophia nihil aliud est, q̄ meditatio mortis. Decijs psuasit. Nā Decij

Erasmii Roterodami

pro salute reipublicæ se deuouerūt. pater, vt Liuius scribit Decadis prima, lib. viij. in bello Latino. fili⁹. vt idē libro. x. testat, in bello, qđ aduersus Vmbros, Hetruscos, & Samnites gestum est. Quintum Curtium. Notissima est historia. Candidatū. Candidati vocant, qui magistratū petunt, quos mos erat nomēdatore p̄eunte blandē salutare, hunc patrem vocantes, hunc fratrem, hunc dominū, vt sibi fauerent. Congiarijs. Congius mēsuræ genus, vnde congiariū, qđ modo p̄ munere, qđ datur populo a principe, modo p̄ mensura accipit. Signū aliqđ. Signa statutz dicunt. Aeneū stare Alludit ad illud Horatianū, Aut æneus vt fies. Ponebantur enim æneæ statutz benemeritis, in circo aut in foro Rhomæ.

Nominū & cognominū
Mirus tu mult⁹ de
adoptioe
nominū
Antonini
Pij, Alexā
dri, Augu
sti, vt patet ex Aelio Spar
tiano, & alijs. In
deos relatoz. &c.
Rhomæ solent defunctos
iperatores, miris
quibusdā
cgrimo
nijs ī deos referre.
Extrusa turri lignea p̄alta, in hac con
gesta vitipularū
& aromatum, ī summo erat

Adde his nominū & cognominū adoptiones. Adde diuinos honores, homūcioni exhibitos, adde publicis cęrimonijs ī deos relatos, etiā sceleratissimos tyrānos. Stultissima sūt hec, & ad quæ ridenda, non vnus sufficiat Democritus. Quis negat! Atqui hoc fonte nata sunt fortissimè Heroum facinora, quæ tot eloquentissimū virorū literis in cælū tollunt. Hæc stultitia parit ciuitates, hæc cōstant imperia, magistrat⁹, religio, consilia, iudicia: nec aliud oīno est vita humana, q̄ stultitiæ lusus quidā. Iam vero vt de artibus dicam, quid tandem mortaliū ingenia ad excogitandas p̄dendasq; posteris, tot egregias vt putāt, disciplinas excitauit, nisi gloriæ sitis? tantis vigilijs, tātis sudorib⁹, famā, nescio quā, qua nihil esse potest inanius, redimendā putarunt hoīes vere stultissimi. Sed interim stultitiæ tot iā egregia vitę cōmoda debetis, quodq; est lōge dulcissimū, aliena fruimini insania. Ergo posteaq̄ mihi fortitudinis & industrię laudē vindicaui, qđ si prudentiæ quoq; vindicē! Sed dixerit aliquis, eadē opera ignē aquæ misceas, licebit. Verū hoc quoq; successurum arbitror, si vos modo qđ antehac fecistis, aurib⁹ atq; animis fauebitis. Principio si rerū vsu cōstat prudentia, in ytrum magis competet, eius cognos

Artium re
ptrix stultitia.

Prudentia
p̄nes stultitios verior.

minis honos! in sapientem, qui partim ob pu- aquila al-
 dorem, partim ob animi timiditatem nihil ag- ligata te-
 greditur, an in stultum, quem neq; pudor, quo nui funi-
 vacat, neq; periculum, quod non perpendit, ab culo. Is si
 vlla re deterret! Sapiens ad libros veterum cō mul atq;
 fugit, atq; hinc meras vocum argutias ediscit. solut? ef-
 Stultus adeundis cominusq; periclitandis re- set incen-
 bus, veram, ni fallor, prudētiā colligit. Id qđ dio, auis
 vidisse videtur Homerus, etiamsi cæcus, cum sūma pe-
 ait, εἰχθέρ δ' ἔτε νήπιος ἔγνων. Sunt enim duo præ tebat.
 cipua ad cognitionem rerum parandam obsta Gratissi-
 cula. Pudor, qui fumū offundit animo, & me- mus iteri
 tus, qui ostenso periculo, dehortatur ab adeun odor na-
 dis facinoribus. At his magnifice liberat stul- res olum
 titia. Pauci mortales intelligunt, ad q̄ multas perua-
 alias quoq; cōmoditates conducatur, nunq̄ pude bat, velu-
 scere, & nihil non audere. Q; si prudētiā ac- ti animæ
 cipere malunt eam, quæ rerum iudicio cōstat, impera-
 audite obsecro q̄ procul absint ab hac, qui hoc toriæ pe-
 nomine sese venditant. Principio constat res tētis cęlū.
 omneis humanas, velut Alcibiadis Silenos, bi- Aliena
 nas habere facies nimium inter sese dissimiles. frui mini
 Adeo vt qđ prima (qđ aiunt) fronte mors est, infania.
 si interius inspicias, vita sit. Contra qđ vita, Retulit
 mors: qđ formosum, deforme: qđ opulētum, id Plinij Cę-
 pauperrimū: qđ infame, gloriosum: qđ doctum cilij sentē-
 indoctū: qđ robustū, imbecille: qđ generosum, tiā, Opti-
 ignobile: qđ lætū, triste: qđ p̄sperū, aduersum: mum est
 qđ amicum, inimicum: quod salutare, noxium: aliena in-
 breuiter omnia repente versa reperies, si Sile- sania frui
 nū aperueris. Id sicui forte nimis philosophi- Insaniūt
 ce dictū videtur, age pinguiore (quę admodum nō solum
 dici solet) Minerua, planius faciā, Quis regem qui stul-
 vel expo-

facta est stult
 cognovit.

Meli⁹ iudi-
 cāt stulti.

Erasmi Rorodami

Putida fa-
pientum
iudicia.

liūt, infa-
nis labo-
rib⁹ pro-
sūt alijs.
Et horuz
infania
fruunt, q
iuuātur
illoz vi-
gilijs.
Ignem
aque mi-
sceas. Pu-
gnat em̄
ex diame-
tro, quod
aiūt, pru-
dētia cuz
stultitia.

non & opulentū, & domini fatetur! Atqui nul-
lis animi bonis instruct⁹ est, atqui nihil illi fa-
tis est, iam videlicet pauperrimus est. Tū ani-
mū habet plurimis addictum vitijs, iam tur-
piter seruus est. Ad eundem modū in ceteris
quoq; philosophari liceret. Sed hoc exēpli vi-
ce posuisse satis sit. At quorsum hæc! inquiet
alijs, Audite quo rem deducamus. Siquis hi-
strionibus in scena fabulā agentibus, personas
detrahere conetur, ac spectatorib⁹ veras natū-
asq; facies ostendere, nonne is fabulā omnem
peruerterit, dignusq; habeatur, quem omnes
e theatro velut lymphatum saxi eiiciant!

Est aut̄ prouerbiū apud Græcos, quo & Δύνατομ. i. qd fieri nō pōt, signi-
ficāt, πῦρ ὕδατι μίγνυσθαι. i. ignē aque miscere. Quo vsus est Plutarch⁹
i libello περὶ πρώτου τυχεροῦ. i. de p̄ma frigiditate. Neq; pudor q̄ vacat
.i. caret. Nā duo potissimū reddūt nos timidos, pudor, q̄ est met⁹ iustæ
reprehēnsionis, & periculū, qd̄ intelligimus. Vnde Lucian⁹ in eplā ad Ni-
grinum ait, τὸ λελογισμένον ὀκνηροῦς ποιεῖ, τὸ δὲ ἀμαθὲς ἠρσέει. i.
prudētia segnes facit, inscitia aut̄ audaces. Verā ni fallor. Huiusmodi q̄-
dā Aulus Gellius pdidit in philosophos vmbraticos, verū hæc iocās tra-
hit ad stultoꝝ experiētiā qui suo malo sūt paulo minus stulti. Hæc Plī-
nius miserā prudētiā vocat. Etiāsi cæcus. Subest facetia in vocibus, viz
disse, & cæcus. Nā hic videre pro itelligere positū est, & sunt q̄ tradāt Ho-
merū oculis captū fuisse. ῥεχθῆν Δέ τε νήπιος ἔγνω. i. Factū etiā stultus
cognouit. Expert⁹ stultus suo doctus malo, tum demū itelligit. At sapiē-
tis, q̄ rōne & cōsilio ducit, nō est dicere nō putarē. Sūptū est ab Homero
Ἰλιδος. π. Hesiodus dixit, παθὼν Δέ τε νήπιος ἔγνω. i. passus etiā stultus
nouit. Qui fumū offundit. Vnde Plinius speciē insanię, quā gignat stry-
chnum herba, quā medici vulgo solatrū appellāt, iusum pudoris vocat.
Videmus em̄ pudore fieri nōnūq; vt hoies profusus delirēt, & aliā p̄ alio
respōdeāt. Nunq̄ pudescere. Nā his tpibus, vbiq; plus valet audacia, q̄
sapiētia. Qz si prudētjā. Trifariā em̄ accipiūt prudētiā. Vel qua p̄gūi-
dem⁹ futura, vel q̄ rerū vsu collecta sit, vel in gnē, quę rerū iudicio & co-
gnitione cōstat. Ea potest esse vel citra experiētiā. Sese venditāt. Elegā-
ter dixit vēditāt p̄ iactāt. Alcibiadis Silenos. Sileni dicūtur senes Satyr-
ri. dicti sunt autē Sileni παρὰ τὸ βεθεσθαι περὶ τὸν λιγύμ, q̄ circa torcu-
lar versarētur. qui em̄ vvas calcabāt, hoc noie vocabātur. Nominatum
aut̄ p̄dagog⁹ Bacchi, quē Synesius caluū fuisse scribit, cui⁹ etiā Ouidius
meminit, Silenus vocabat̄. Erant etiā Sileni statuę, quę deforis ridiculæ

Alomo

erant, intus diuinas imagines continebāt. Quibus eleganter Alcibiades in conuiuio Platonis, Socratem comparat, q̄ is foris, bardus ac stupidus, intus autem merum numen videretur. Pinguiore quęadmodum. Hoc prouerbio significamus nos planius & apertius loqui. Nam docti quidā rem per se clarā, sic explicāt argute, vt intelligi nō possit. Quęadmodū Plato numeris suis tenebras offundit philosophię. Si quis. Mire, & faceta argutia, & arguta faceta, propositiorē hanc colligit. Fabulā agētibus. Agunt hisiriones, qui representāt, vnde & actores dicti. Perfonas detrahere. Persona hoc loco vult⁹ est apposititiu⁹, q̄ regē aut fœminā senem aut iuuenē imitat, vnde personati dicūtur. Veluti lympha tum. i. furiosum & laruatū, quem Gręci $\nu\mu\phi\acute{\alpha}\lambda\eta\pi\tau\omicron\upsilon$ vocant.

Persona

Exorietur autē repēte noua rerū species, vt qui modo mulier, nūc vir: q̄ modo iuuenis, mox senex: q̄ paulo ante rex, subito Dama: qui modo deus, repēte homūculus appareat. Verū eū errorē tollere, est fabulā omnem pturbare. Illud ipsum figmētū & fucus est, qđ spectatorū oculos detinet. Porro mortaliū vita oīs qđ aliud est, q̄ fabula quępiā, in qua alii aliis obfecti personis procedūt, aguntq; suas quisq; partes, donec choragus educat e proscenio: Qui sepe tñ eundē diuerso cultu prodire iubet, vt q̄ modo regē purpuratū egerat, nūc seruulū pānosum gerat. Adumbrata quidē omnia, sed hęc fabula nō aliter agitur. Hic si mihi sapiēs aliquis celo delapsus, subito exorietur, clamitetq; hūc quē omnes vt deum ac dominū suspiciunt: nec hominem esse, q̄ pecudum ritu ducatur affectib⁹: seruū esse infimum, q̄ tam multis, tamq; fœdis dominis spōte seruiat. Rursum alium, qui parētem extinctū luget, ridere iubeat, q̄ iam demum ille viuere cœperit, cum alioqui vita hęc nihil aliud sit, q̄ mors quędam, Porro aliū stemmatis gloriantem, ignobilem ac nothum appeller, q̄ a virtute longe absit, quę sola nobilitatis sit fons: adq; eundem modum de ceteris

Subito Dama.
Horati⁹ :
aliquoties Damā vocat ob scuruz & ignobilē, Vt ne tēgam spurco Dainę lat⁹? Per sius item Satyra qnta. Hic Dama ē non tres sis agaso. Vappa & lippus & in tenui farragine mendax. Donec chorag⁹. Gręci vocāt χορηγὸν prin cipez aut ducē choreę signi ficat & eū q̄ suppe ditat necessaria.

Humana vita nihil aliud q̄ fabula.

Princeps malus.

Luq⁹ mortui stultus

Nobilitas inanis.

Erasmi Roterodami

Vnde & choragiū
vt superi
us admo
nuimus.
Sed hęc

omnibus loquatur, quęso quid is aliud egerit,
nisi vt demens ac furiosus omnibus esse videa
tur? Vt nihil est stultius præpostera sapien
tia, ita peruersa prudētia nihil imprudentius.

fabula. Vitā itelligit, in qua nihil sincero rerū iudicio gerit. Sed vmbri
& simulacris rerū ducimur oēs. Deū ac dñm. Hūc titulū exegit etiā Do
mitian⁹ imperator. Martialis. Edictū dñi deiq; nostri. Et malo pncipe,
nulla bellua nocētior. Notū est illud Diogenis, qd cū cōtēso suggesto, sub
inde clamasset velut cōcionaturus ἀκούσατε ἀνθρώποι. i. audite hoīes.
Iā p̄ frequēs multitudo cōcurrēs, iuberet quę vellet proloqui. Ego, inqt,
hoīes cōuocaui, in vobis qd hominis video? significās nō esse dicēdos ho
mines, qui more brutorum animatiū, affectibus ducerētur, nō ratione.

Qz tam multis. Quot vitijs obnoxius es, tot habes dominos, & ij nō
nūq̄ diuersa imperāt. Auaritia cogit q̄rere, amor iubet insumere. Qd̄ ele
gāter depinxit Persius, Satyra quinta. Demēs ac furiosus. Nō mirū q̄
apud Ethnicos, rudi populo fuit inuisa veritas, nec Christiani hęc, quę
verissima sunt, ferre possunt. Et qn̄ præstābimus verā virtutē, si faciem
illi⁹ ferre nō possum⁹, si a cōmemoratione q̄q; abhorret animus? Præ
postera sapiētia. Veluti si quis sapiens videri velit inter stultos, aut i re
stulta.

Foroq; Siquidē peruerse facit, qui sese nō accōmodet
nolit vtī.
Prouer = rebus præsentibus, foroq; nolit vtī, nec saltē le
biū est ex gis illius cōiuiualis meminērit, ἢ πῖδι, ἢ ἄπῖδι,
Phormi postuletq; vt fabula iā nō sit fabula. Cōtra ve
one Terē re prudētis est, cū sis mortalīs, nihil vltra for
tiana. Fo rem sapere velle: cumq; vniuersa hominū mul
ro dicunt titudine, vel cōniuere libēter, vel comiter erra
vti, q̄ sese re. At istud ipsū, inquiunt, stultitię est. Haud
accōmo equidē inficias iuerim, modo fateantur illi vi
dant loco cissim, hoc esse, vitæ fabulā agere. Caterum fil
& tempo lud o dii imortales, eloquar ne, an fileā? Quis
ri. Sum autem fileam, cū sit vero verius? Sed præstite
ptū a ne rit fortassis ī re tāra Musas ex Helicone accer
gociatori sere, quas poetę sepi⁹ ob meras nugas aduoca
b⁹ q̄ mer re solent. Adeste igitur paulisper Iouis filię, dū
ces vēdūt ostendo nec ad egregiam illam sapientiā, ac fe
nō vt de licitatis (vt ipsi vocāt) arcem, aditū esse cuiq;
stinarāt domi, sed
vt depræ
hēderint
fori sta =
tū, q̄ vaq;

Ad egregiā
sapiētā nō
perueniri,
nisi p̄ stul
titiā.

f. b. b. ant. ab.

nisi stultitia duce. Iam primū illud in confesso est, affectus omneis ad stultitiā pertinere. Quādoquidē hac nota a stulto sapientē discernūt, q̄ illū affectus, hūc ratio temperat. Eoq; Stoici perturbationes omnes ceu morbos a sapiēte se mouent. Verum affectus isti non solum p̄dagogorum vice fungūtur ad sapientiæ portum properātibus, verū etiam in omni virtutis functione, ceu calcaria stimuliq; quidam adesse solent, velut ad bene agēdum exhortatores. Quā hic fortiter reclamatione bis Stoic⁹ Seneca, q̄ prorsum omnem affectum adimit sapienti. Verum cum id facit, iam ne hominem quidē relinquit, sed nouum potius deū quēdam *δευσιουγενει*, qui nusq; nec exitit vnq; nec extabit: immo vt apertius dicam, marmoreum hominis simulacrum constituit, stupidum, & ab omni prorsus humano sensu alienum. Proinde si libet, ipsi suo sapiente fruātur, citraq; riualem ament licet, cūq; eo vel in ciuitate Platonis, vel si malint, in Idearū regione, vel in Tantaliiis inhabitēt horris. Quis em̄ non istiusmodi hominem, ceu portētū ac spectrum fugitet, horreatq; qui ad oēs naturę sensus obsurduerit, qui nullis sit affectibus, nec amore, nec misericordia magis cōmoueat, q̄ si dura silex, aut stet Marpesia cautes, quē nihil fugiat, q̄ nihil erret, sed ceu Lynceus quispiam nihil nō perspiciat, nihil nō ad amissim perpendat, nihil ignoscat, q̄ solus seipso sit cōtentus, solus diues, solus sanus, solus rex, solus liber, breuiter oīa solus, sed suo solius iudicio, q̄ nullū moretur amicū, ipse amicus nemini, qui diis quoq; ipsis non dubitet mādare la-

rius est. Est diligēti⁹ explicatum in Chiliadi b⁹ Erasmi. ἢ πῖσι ἢ ἔπισι. i. Aug bibe, aut abi. Vete res in cōsuiijs sortiebātur reges, qui cuiq; cyathoz modum p̄scriberēt. *→* Ponebantur & leses iocosaz, quarū hęc vna ē quę in p̄uerbium abiit, quo significabant, aut obseruēdū moribus eoz, inter q̄s agis, aut discedendum. Sic Cato discessit effloralibus, q̄ vultus seueritatem mutare non posset.

*ἀπὸ θεῶν
Stoicorū*

Stoicus sapiens.

Cum sis mortalis.

Erasmi Roterodami

Iuxta illud
 Catonis,
 Cum sis
 mortalis
 quæ sunt
 mortalia
 cura. Itæ
 illud So-
 cratis,
 Quæ su-
 pra nos,
 nihil ad
 nos. Vel cõnuere. Vt diffimules te sentire qd sentis. Vel comiter. id e,
 ciuilitate, vt ciuilitatis & vrbانيتatis causa vere tibi persuadeas rectum
 esse, qd nemo nõ sequatur. Ceterum illud odij. Ostendit ppositionẽ esse
 duriusculã, quã aggredit. Quas poetæ. Obiter taxat poetas, quibus hoc
 familiare est, subinde inuocare musas. In confesso est. In cõfesso est id,
 de quo nulla est cõtrouersia. Affectus oēs. quos Græci πάθη vocant, La-
 tini perturbationes, aut cupiditates, quib⁹ Plato in Phædone, tanq̃ cla-
 uis quibusdã animã corpori dicit affigi. Pædagogorū vice. Hæc est opi-
 nio Peripateticorū, qui putant affectus, veluti stimulos a natura datos,
 quib⁹ excitemur ad virtutẽ. Quæ hanc acriter refellit Seneca. Et apte di-
 xit, pædagogorū, nã imbecilles adhuc, & veluti pueri, ducimur affectib⁹.
 Affectu sapientiã, contẽptis illis, solo rationis ductu gubernamur. In
 ciuitate Platonis. Nã is ita descripsit formã reipublicæ, vt nemo sequi
 voluerit. Iocatur & Lucianus, in veris narrationib⁹, Platonem solũ in
 sua viuere ciuitate. In Idearũ regione. Plato formas quasdam ponit, a
 materia separatas, in mente diuina, quas irrisit Aristoteles. Alludit autẽ
 ad regiones fabulosas lunæ, solis, nubium, ventorũ, de quib⁹ multa Lucia-
 nus in veris narrationibus, Tantalij hortis. Prouerbiũ est Græcis,
 cũ significant aliqd nusq̃ esse, q̃ putent fabulas esse, q̃ poetæ de inferis re-
 ferunt. Quæ si dura. Eleganter intexuit carmen Maronis e sexto Aenci-
 dos de Didone Lynceus quispiã. Hic p̃p̃modũ in puerbiũ abiit, ob in-
 credibilem oculorū p̃spicientiã. Horati⁹ i epistolis. Nõ possis oculo quãtũ
 cõtẽdere Lynceus, Nõ tñ idcirco cõtẽnas lippus inungi. Ad amussim p̃-
 p̃dat. i. accuratissime. sic Gelli⁹ libro. j. Ad hæc, scripta oia at̃iq̃ora, tã cu-
 rioso p̃spectabat, aut vtutes p̃nitabat, aut vitia rimabatur, vt iudiciũ fa-
 ctũ ad amussim diceret. Est autẽ amussis fabrorū lapididarũq̃ linea, q̃ ad
 dirigenda ligna, saxaq̃ vtũt. Nihil ignoscat. Nã Stoici dicũt, πλὴν τὰ
 ἀμαρτῆματα ἴσα εἶναι. i. Oia p̃tã eẽ x̃q̃lia, ab alijsq̃, q̃s stultos vocat,
 nihil nõ p̃perã fieri. Vñ illud Persij Satyr a quinta, Dignũ exere peccas.
 Et quid tã paruũ est? sed nullo thure litabis &c. Quis solus seipso cõtẽt⁹,
 παράδοξον εἶναι Stoicorũ est, τὸν σοφὸν ἀυτάρκην εἶναι. id est, sapiẽtem
 sibi ipsi sufficere. Sicq̃ Plutarchus ait in libello, cui titulum fecit περὶ
 ἀρετῆς καὶ κακίας, ἀυτάρκης ἔδει ἕαυμάθης, τί τὸ καλὸν καὶ ἀγα-
 θὸν ἐστὶ, τρυφῆς ἰδὲ ἐμπευίας καὶ βασιλεύσεως. id est, Tibi ipsi sufficies
 si didiceris quid honestum, & bonum, deliciaberis in paupertate, & re-

gnabis. Solus diues. Est & hoc παρόδοξον, ὅτι μόνος σοφὸς πλούσιος
 .i. φ solus sapiēs diues sit Horatius in eplis. Ad summā sapiēs vno mi-
 nor est Ioue, diues, Liber, honorat⁹, pulcher, rex deniq; regū. Πρεξίπυε sa-
 nus, nisi cū pituita molesta est. Et Plutarchus in eodē libello, quē modo
 citauim⁹. ὁ βιωσὴ φιλοσοφίασ ἀκιδῶσ, ἀλλὰ πανταχοῦ ἡμῆδέωσ
 μαθέσῃ, καὶ ἀπὸ πάντων, εὐφρανεὶ δε πλῆτος, πολλοῦσ εὐεργετοῦν-
 τα, καὶ πενία πολλὰ μὴ μεριμνῶντα, καὶ Δόξα τιμῶμενορικαὶ ἀΔοξία
 μὴ φθονόσμενορικα. Non vixeris si philosopheris iniucunde, sed vbiq; vi-
 uere lēte discas, & ab oib⁹ delectabūt te diuitię, de mltis bñmerētē, & pau-
 ptas nō multa curātē, & glīa φ honorerī, & ignobilitas φ nō iūi dearis.

Quis autē nō malit, vel vnum quēuis de media
 stultissimorū hoīm plebe, q stultus stultis vel
 impare possit, vel parere, q sui similib⁹ placeat,
 sed q plurimīs, q comis sit ī vxorē, iucūdus ami-
 cis, bellus cōiuiua, cōuictor facilis, postremo q
 nihil humani a se alienū putet? Sed me quidē
 iādudum isti⁹ sapiētis piget. Quare ad reliqua
 commoda sese recipiat oratio. Agedū, si qs ve-
 lut e sublimi specula circūspiciat, ita vt Iouem
 poetę facere prædicant, quot calamitatib⁹ ho-
 minū vita sit obnoxia: q̄ misera, q̄q; sordida na-
 tiuitas, q̄ laboriosa educatio, quot iūriis expo-
 sita pueritia, quot sudorib⁹ adacta iuuētus, q̄
 grauis senect⁹, q̄ dura mortis necessitas: deinde
 in omni vita, quot morborū agmina infestent,
 quot imineāt casus, quot ingruāt incōmoda: q̄
 nihil vsq; nō plurimo felle tinctū: vt ne cōme-
 morem ista, quę homini ab hoīe inferunt mala,
 qđ genus sunt paupertas, carcer, infamia, pudor,
 tormēta, insidię, pditio, cōuicia, lites, fraudes.
 Sed ego iam plane τὸν ἄμμορ ἀναμετρεῖν aggre-
 dior. Porro qbus admissis ista cōmeruerint ho-
 mines, aut quis deus iratus, eos in has miseras
 nasci coegerit, nō est mihi fas in presentia pro-
 loqui, Verū ista q secū ppendat, nōne Milesiarū

Qui nul-
 lum mo-
 retur. id
 est curet.
 Stoico sa-
 piētī, nec
 amico est
 opus, vt
 q oia con-
 stituat in
 seipō Mā-
 dare la-
 queum.
 Hoc pro-
 uerbio ex-
 tremū cō-
 tēptū si-
 gnifica-
 mus. Iu-
 uenal' de
 Democri-
 to, Saty.
 x. Cū for-
 tunę ipse
 minaci
 Mādaret
 laqū, me-
 diūq; oñ-
 deret vn-
 guē. τὸν
 ἄμμορ ἀ-
 ναμετρε-
 ῖν. i. are-
 nā pcedē-
 re, siue cō-
 mētiri.

Sola stulti-
 tia cōsolat
 huius vite
 miseriam.

Erasmi Roterodami

Prouer-
 biū est de
 re ipossi-
 bili. Sile-
 illi Theo-
 criti i cha-
 ritibus.
 ἀλλ' ἴδωσ
 γὰρ ὁ μὲν
 χροὸς ἐκ
 ἔου κί-
 ματα με-
 τρεῖ. i.
 Metiri si-
 milis la-
 bor est in-
 littore flu-
 ō. quod
 eleganter
 & Maro
 exp̄ssit li-
 bro Geor-
 gicon se-
 cūdo. Mi-
 lestarum
 virginū.
 Milesias
 virgines
 mir⁹ qdā
 amor spō-
 tanæ
 mortis
 quōdā in-
 uaserat,
 vt refert
 Aul⁹ Gel-
 lius. Dio-
 genes, Xe-
 nocrates.
 ἐτέρωθεν
 est nume-
 ri festiui
 fatis cau-
 sa. Hi oēs
 sibi mor-
 tē accersi-
 uirginū probabit exemplum, etiam si miserān-
 dum! At quīnā potissimum sibi vitæ tēdio fa-
 tum accersiuere! Nōne sapientiæ cōfines! Inter
 quos, vt interim Diogenes, Xenocrates, Cato-
 nes, Cassios, ac Brutos sileā, Chirō ille cū imor-
 talē esse liceret, vltro mortē p̄optauit. Vide-
 tis opinor, quid futurū sit, si passim sapiāt ho-
 mines. Nēpe altero luto, altero figulo Prome-
 theo opus fore. Verū ego partim p̄ ignorātiā,
 partim p̄ incogitātiā, nōnūq̄ p̄ obliuionē malo-
 rū, aliqñ spem bonorū, aliquoties nōnihil mellis
 voluptatib⁹ aspergēs, ita tātis in malis succur-
 ro, vt ne tū qdē libeat vitā relinquere, cum exa-
 cto Parcarū stamine, ipsa iādudum eos relinqt
 vita: quoq̄ min⁹ sit causē, cur ī vita manere de-
 beant, hoc magis iuuet viuere: tantū abest, vt
 vllō vitę tēdio tangātur. Mei nimirū muneris
 est, q̄ passim Nestorea senecta senes videtis, q̄
 bus iam ne species quidē hominis superest, bal-
 bos, deliros, edentulos, canos, caluos, vel vt ma-
 gis Aristophanicis eos describā verbis, *ἑπτῶν
 τασ κυφούσ ἀθλίσσ ἑυσούσ μαδῶντασ νωδούσ κῆλ
 λουσ*, tñ vsq̄ adeo vita delectari, adeoq̄ *νεανίζεσθ*,
 vt ali⁹ rīgat canos, ali⁹ appositia coma caluitiū
 dissimulet, alius dētib⁹ vtať mutuo fortassis a-
 sue quopiā sumptis: hic in puellā aliquā mise-
 re depereat, & amatoriiis ineptiis quēuis etiam
 superet adolescētulū. Nā vt capulares iam, me-
 raq̄ silicernia, tenerā aliquā iuuenulā ducant
 vxorem, eamq̄ & indotatā, & aliis vsui futurā,
 id adeo frequēs, vt propemodū & laudi detur.
 Sed multo etiā suauius, si quis animaduertat
 anus, lōgo iā senio mortuas, adeoq̄ cadaueros

Senes vitę
cupidi.

Senex puellę
marit⁹.

Anus libi-
dinosę.

fas, vt ab inferis redisse videri possint, tñ illud
semper in ore habere, φῶσ ἀγαθόν, adhuc catul
lire, atq; (vt Græci dicere solēt) καπεδῶν & ma
gna mercede cōductū aliquē Phaonem inducere,
fucis assidue vultū oblinere, nusq; a speculo
discedere, infimę pubis sylvā vellere, vietas æ
putres ostētare māmās, tremuloq; gānitu lan
guētē sollicitare cupidinē, potitare, mīseri pu
ellarū choris, literulas amatorias scribere. Ri
dent hęc ab oīb; tāq; (vti sunt) stultissima. At
ipsę sibi placēt, & in summis iterim versant de
liciiis, totasq; sese melle perungūt, meo videli
cet bñficio felices. Porro qb; hęc deridicula vi
dētur, illud secū expendāt velim, vtrum satius
ducāt huiusmodi stultitia vitā plane mellitam
exigere, an trabē (vt aiunt) suspendio quęrere.
Porro q; hęc vulgo putātur infamię obnoxia
istud nihil ad stultos meos, qui malū hoc, aut
nō sentiunt, aut siquid sentiūt, facile negligūt.

tenore recurrētū. Ita Lucian⁹ ἐμ νεκρικοῖς. Altero luto. Ridet obiter fa
bulā, q̄ narrat Prometheū hoīs simulacrū ex argilla finxisse. Dein subla
to Iouis igne, ididisse mētē. Parcarū stamie. Hi dicūt ὕπερ τῶν ἀτρει
κτοῦ. i. vltra colū viuere. Taxat obiter turpē vitę cupiditatē, etiā i decre
pitis. Nestora senesta. Nestora senesta, pro quātūuis magna dicūt, q;
apud Home. tres hoīz etates vixisse dicūt. Vñ illud Iliad. j. τῶ δ' ἦδη δύο
μὲν γενέαι μερόπων ἀνθρώπων ἐθ' ἄθο. i. huic iā duo qdē scla hoīz pter
ierūt. Et paulo post. μετὰ δὲ τρίτῃ τοισιν ἀναοσεν. i. cū tertijs aut rez
gnabit. ῥυπῶντα. i. for detes siue squalidos, κυφοῦς. i. icuruos, ῥυοῦς
.i. rugofos, καλῶντα. i. glabros, siue caluos, hoc est, nullos hñtes pilos,
υῶλοῦς. i. edētulos, ἄωλοῦς. i. carētes mētula. His epithetis Carion ser
uus describit senes i Pluto Aristophanis. Adeoq; νεανίῃ. νεανίῃς i iuue
nis. inde νεανίῃ. i. iuueniliter agere, qd Horati⁹ dixit iuuenari. Appo
sitiua coma. Hęc qdē galericulū vocāt. Id frequēs est apd Hispanos. Dē
tib; vtaf. Qui dā edētuli, dētes arte gingiuis infertos habēt, non suos, sed
forte porci cuiuspiā. Quēuis etiā superēt. Nulli iuuenes infaniūt impo
tētī, q̄ senex si cōperit amare. Nā ferrū, cui senex similis est ob mēdrosę
& siccitatē & frigiditatē, vt haud facile incalescit, ita si semel incaluerit,
omniū tar diffime frigescit, caletq; maxime. Nihil autē turpius amato

re cano, vel Ouidio teste. Turpe senex miles, turpe senilis amor. Nunc & militant, & amant passim senes. Silicernia. Terentius in Adelphis, senem silicernium vocat, vel q̄ incuruus cernat silices, vel q̄ mox silentibus vmdris cernendus sit. vnde Græcis senex γέρων dicit̄, παρὰ τὸ εἶδ γλῦ ὄρῃμ, id est, a terrā inspiciendo, vel παρὰ τὸ τῆς γλῦ ἔρῃμ, id est a terrā amando, q̄ propinqui mortī, iam de sepultura solliciti sint. Capulares item vocat decrepitos, quasi iam capulo proximos. Capul⁹ est loculus cadauerū. Φῶδ ἄγαθου, i. lumē bonū. Vita lumē est. Id aut̄ dictū est ab anu quapiā moriente, quā etiānum iuuabat viuere. Adhuc catullire. Catullire vocat more catellarū lasciuire. καπροῦμ, i. libidinari, ab hircis deducto verbo. Est aut̄ Græcis in prouerbio, γρᾶῦδ καπρῶσα, id est anus hircissans, vt Erasmus copiosius docet in suis Chiliadibus. Aliquē Phaonē. Phaonē posuit p̄ quouis formoso adolescētulo. Phaon em̄ adamatus fuit a Sapphone, nec mutuo tñ adamabat. Ita anus p̄ter ætatis decorū libidinosa, pecunia cōducūt amatorē. Iuuenalis. Optima certe Nunc via processus vetulę vesica beatæ. Huiusmodi quandā inducit Aristophanes in Pluto. Est autē ἀσειδῦδ, q̄ rē obscōnā, nō obscōnis extulit verbis. Infirmę pubis syluam. Et hic rē fœdam honesta Περὶ Φράσῃ textit. Significat aut̄ obscōnū mulieris mēbrū. Huiusmodi Martialis inducit Ligellā vetulā. Vietas ac putres. Victum flaccidum est, id qđ accidit in aniculis, & carne & humorib⁹ absumptis flaccidū māmę. Putres dixit in Odis Horatius. Sed incitat me pectus & māmę putres, equina quales vbera. Tremuloq̄ gānitu. Gannitū vocat ineptū cantū. Allusit ad illud Horatianū, Et cantu tremulo pota cupidinē lentū sollicitas. Totasq̄ sese melle perungunt. Græcū prouerbiū est, in eos, qui se totos imergūt delitijs, vt mellei sunt vndiq̄. Refertur hoc, explicaturq̄ in Erasmi Chiliadibus. An trabē (vt aiunt) suspendio quęrere. Prouerbiū de summa desperatione, aut de negocio intolerabili. Nam solent infani quidam ad laqueos confugere.

Stultū me
tuere infamiam.

Si saxū
in caput
incidat.
Bella di-
istinctio
veri ma-
li, & non
veri, plas-
neq̄ di-
gna stul-
titia, sed
quę tñ ni-
miū pla-
cuit vul-
go mor-
talium.

Si saxū in caput incidat, id vere malū sit. Cæterum pudor, infamia, p̄brū, maledicta, tantū adferunt noxę, quātū sentiunt̄. Si sensus absit, ne mala quidē sunt. Quid lēdit, si totus popul⁹ in te sibilet, modo tute tibi plaudas! Atq̄ vt id liceat, sola stultitia p̄stat. Sed mihi videor audire reclamantes philosophos. Atqui hoc ipsum est (inquiūt) miserū, stultitia teneri, errare, falli, ignorare. Immo hoc est hominē esse. Porro miserū cur vocent, nō video, quādogdē sic natī estis, sic institutī, sic cōditī, ea est cōis oīm fors. Nihil aut̄ miserū, qđ in suo genere constat, nisi

Miserū nō
est, q̄qd
cundū na-
turam est.

Si totus

forte quis hoīem deplorandū existimet, q̄ neq̄
 volare possit cū auibus, neq̄ quaternis ingredi
 pedib⁹, cū reliquo pecudū genere, neq̄ cornib⁹
 sit obarmatus, quēadmodū tauri. Verū is eadē
 opera, equū etiā bellissimū, infelicē vocabit, q̄
 neq̄ Grāmaticā didicerit, neq̄ placētis vescat.
 Taurū miserū, q̄ ad palēstricā sit inutilis. Igit̄
 vt equus īperitus. Grāmaticē, miser nō est, ita
 nec homo stult⁹ infelix, p̄pterea q̄ hęc cū illi⁹
 natura coherent. Verū rursus vrgent logode
 dali. Est, inquit, homini peculiariter addita
 disciplinarū cognitio, quarum adminiculis id
 qđ natura dīminutū est, ingenio penset. Quasi
 vero vllā verī faciē habeat, naturā, q̄ in culici
 bus, atq̄ adeo in hērbis, ac flosculis tā sollicitē
 vīgilauerit, in vno hoīe dormitasse, vt discipli
 nis opus esset, quas Theutus ille humano ge
 nerē infensus genius, in summā p̄niciē excogi
 tauit: adeo nō vtilis ad felicitatē, vt illi quoq̄
 ipsi officiant, ad qđ proprie repertæ dicunt, vt
 eleganter arguit apud Platonē, rex ille pruden
 tissimus de literarū inuento. Igit̄ discipline cū
 reliquis humanę vitæ pestib⁹ irrepsērūt, iisdē
 autorib⁹, a quib⁹ oīa flagitia p̄fiscunt, puta
 dæmonib⁹, quib⁹ hinc nomē etiā inuētū: quasi
^{θαίμονας}, hoc est scientes, appelles. Siquidē sim
 plex illa aurei sæculi gens, nullis armata disci
 plinis, solo naturæ ductu, instinctuq̄ viuebat.
 Quorsum em̄ opus erat Grāmatica, cum eadē
 esset oībus lingua, nec aliud sermone petebat,
 nisi vt alius aliū itelligeret! Quis vsus dialecti
 ces, vbi nulla erat pugnantiū inter se sententia
 rum dimicatio! Quis Rhetoricæ locus, cū nul

popul⁹ in
 te. Alludit
 ad illud
 Horatij.
 Populus
 me sibi =
 lat, at mi
 hi plau =
 do Ipse do
 mi, simul
 ac num =
 mos con =
 templor
 in arca.

Logode
 dali. De
 dalō Grę
 ci vocant
 ingenio =
 sum. Vñ
 Dardala
 Circe. Vñ
 argutos
 disputa =
 tores λο
 γοδαι
 δαίλους
 appellat,

partetor
 queāt syl
 logismos

Theut⁹
 ille huma
 no gene =
 ri. De hoc
 Theuto
 Socrates
 apud Pla
 tonem in
 Phædro,

Gramma
 ita loqui =
 tur. Audi

ui equi =
 dē, circa
 Nauera =
 tim Aegy

Discipli =
 nas inuti =
 les esse &
 noxias.

Artes a
 malis dæ =
 monibus
 excogitatę.

Gramma
 tica.

Dialectica

Rhetorica

Erasmi Roterodami

Leges. pti, p̄sco-
 rū quēdā
 fuisse deo
 rū, cui di-
 cata sit a-
 uis, quam
Physica. lbim vo-
 cant, De-
 moni aut
 ipsi nomē
 Theuth,
 hūc p̄mū,
 numerū,
 geometri-
 am, astro-
 nomiāq;
Magia. inuenisse,
 p̄terea lu-
 sus talo-
 rum, alea-
 rū, l̄rasq;
 Erat tūc
 toti⁹ Ae-
 gypti rex
 Thamus
 & in aplif-
 sima eni-
 nētissima
 q; quita-
 te, quas
 Græci Ae-
 gyptias
 Thebas
 vocant, & deū ipsum Ammonē vocant. Ad hunc Theuth profect⁹, artes
 demonstravit suas, dixitq; eas distribui Aegyptijs ceteris oportere. In
 hunc fere modū Plato. Vnde cū idem demō, qui talorū & tesserarū, lu do-
 rū pestiferorū, inuentor fuit, humanas has scientias cōmētus est, cons-
 stat hæc nō minus grauter, q̄ iocose dicta esse. De literarū inuēto. Locus
 est apud Platonē, quē modo citauimus. Rex eīn rogabat Theuth, ad quōd
 conducerent literę, quibus scribitur? Respōdit, valere ad memorię sub-
 sidium. At ille demonstravit literas officere memorię, dum homines his
 freti, nō inscriberent animo, q̄ audissent, sed chartis. Quib⁹ hinc nomē
 etiam. Græcis eīn Δαίμονες appellantur scientes, a prisco verbo Δαίμων,
 quod est disco, siue scio, vnde dæmones appellatos putant Grammatici.
 Negotium faceretur, id est, molestus esset intus vocando Porro Rhetor-
 um opera, in iudicijs requirebatur. Bonę leges. Id testatum etiā est
 lus alteri negociū faceretur? Quorsum requireret legū prudentia, cū abessent malī mores, ex quib⁹ haud dubie bonę leges p̄gnatę sunt? Porro religiosiores erant, q̄ vt ip̄ia curiositate arcana nature, siderū mēsuras, motus, effect⁹, abditas rerū causas scrutarent: nefas esse rati, si homo mortalīs vltra sortē suā sape conaret. Iā quid extra cælū esset inquirēdi demētia, ne ī mentē quidē veniebat. At labēte paulatim ætatis aureæ puritate, primū a malis, vt dixi, genitīs inuentę sunt artes, sed pauca, atq; hæc quę a paucis recepta. Postea sexcētas addidit Chaldaeorū superstitio, & Græcorū ociosa leuitas, metas ingeniorū cruces, adeo vt vel vna Græmatica, abūde satis sit ad p̄petuā vitæ carnificinā. Quę iter has ipsas disciplinas, hæc potissimū ī precio sunt, q̄ ad sensum cōmunē, hoc est, ad stultitiā, q̄ p̄xime accedunt. Esuritur Theologi, friget Physici, rident Astrologi, negliguntur Dialectici. Solus ἰατρος γὰρ ἀνὴρ πολλῶν ἀντάξιός ἀνδρῶν. Atq; in hoc ipso genere, quo quisq; indoctior, audacior, incogitantiorq; hoc plus ris fit etiam apud torquatos istos principes.

proverbio, bonas leges ex malis nasci moribus. Vt enim medicina non esset, si nulli fuissent morbi: ita leges non fuissent, nisi flagitia coegissent.

Religiosiores etiã. Quasi sit impium scrutari naturã arcana, a quib⁹ in totum abstinuit Socrates, dicens nihil ad nos attinere, quã supra nos essent. Iam quid extra cælum. Iam hoc loco vim habet cõnectendi, alludit autẽ ad illud Plinianũ. Furor est profecto, furor egredi ex eo, &c.

Chaldæorum superstitione. Isti addiderunt Astrologiam ac Magiam. Superstitionem his tribuit, q̄ stellis diuinitatem tribuerint. Frigent Physiici. Frigent, qui negliguntur, nec vigent aut florent. ἰατρὸς γὰρ ἀνὴρ πολλῶν ἀντ' ἑαυτοῦ ἄλλων. id est, medicus vir multis æquiualens alijs. Est autem versus Homericus, sumptus ex Iliados. λ. quẽ Plato tũ alibi, tum in Symposio citat. In hoc ipso genere, id est, in genere medicorum. Cum periculosa sit huius artis professio, mirum tamen est, q̄ passim audeant hanc exercere mulierculã, idiotã, erroneas. Atq; hoc magis mirum, esse magnates, qui talibus vitam suam malunt committere, q̄ vere medico. Adeo vulgus hominum amat decipi. Nisi statim procul inspecto lotio, pronuncies sexum, ætatem, morbum, & morbi causam, medicum non credunt. Nec hoc arbitror ad artis meã contumeliam pertinere, sed potius ad gloriam, si taxatur illorum temeritas, qui hanc illotis pedibus aggrediuntur.

Atqui medicina, p̄sertim vt nunc a cõplurib⁹ exercetur, nihil aliud est, q̄ assentationis partícula, nõ minus profecto, q̄ Rhetorica. Secundũ hos proximus datur locus leguleis, & haud scio, an primus, quorũ professionẽ, ne quid ipsa pronuncie, velut asininã philosophi magno cõsensu ridere solent. Sed tamẽ horũ asinorũ arbitrio maxima minimaq; negocia transigunt. His latifundia crescũt, cũ Theologus interim excussis totius diuinitatis scrinijs, lupinũ arrodit, cũ cimicibus ac pediculis assidue bellum gerens. Vt igitur feliciores sunt artes, q̄ maorem habent cũ stultitiã affinitatẽ, ita longe felicissimi sunt hi, quibus prorsus licuit ab oĩm disciplinarum cõmercio abstinere, solamq; naturam ducẽ sequi, quẽ nulla sui parte manca est, nisi forte mortalis sortis pomœria trãsiliere velimus. Odit natura fucos, multoq; felici⁹

Atq; medicina.

Plato in Gorgia

duas ponit artes,

gymnasticam, &

medicinã ad corp⁹,

duas itẽ ad animã

pertinẽtes, no-

motheticam gym-

nasticã, & iustitiã

iudicialiã

et iustitiã

et iustitiã

et iustitiã

Iureconsulti.

Feliciores oĩa q̄ carẽt arte.

Erasmi Rorodami

ait opti-
me cura-
re. Assen-
tatoria
no id sen-
tēs, qua-
drifariaz
se diuidit
in q̄tuor
illas ar-
tes, dūq̄
sic semp̄
nō quod
optimuz
est, sed qd̄
dulcissi-
prouenit, qd̄ nulla sit arte violatū. Agedū, an
nō videtis ex vnoquoq̄ reliquorū animatiū ge-
nere ea felicissime degere, quę sūt a disciplinis
alienissima, nec vlli⁹ magisterio nisi naturę du-
cūtur! Quid apib⁹, aut felicius, aut mirabilius!
At his ne corporis quidem oēs sensus adsunt.
Quid file in extruēdis ēdificiis reperiat archi-
tectura! Quis vnq̄ philosoph⁹ similē instituit
rēpublicā! Rursum equus qm̄ humanis sensib⁹
affinis est, & in hominū contuberniū demigra-
uit, humanarū item calamitatū est particeps.

Miserima
animantia
quę discipuli
nē capacia.

mū præbet, plurimos illaqueat. Porro coquinariā, medicinā ait subire,
eiusq̄ esse veluti simiam, fucatoriā gymnasticāz imitari, sophisticā item
legalem, rhetoricā iudiciariā iustitiam. Verū si ad medicos nostrī seculi
respexerimus, vt vineta egomet cędam mea, iuxta prouerbiū, ipsa medi-
cina magis assentationis, q̄ artis particula esse videbitur. Leguleis. Le-
gulei per cōtemptū dicti sunt, qui nō ex literis iurecōsultorū, sed ex for-
mulis, & rubricis ius petebant. Vnde & rubricarij dicti sunt. Velut asi-
ninā Propterea q̄ nō sint instructi sophisticis argutiis, sed legib⁹ addu-
ctis disputent, cum hi tamen propius accedāt ad verū, q̄ hi, qui sibi vidē-
tur acutissimi, quibus illud vsu venit, Nimiū altercādo veritas amitti-
tur. Latifundia. Sunt lasi fundi. Plinius citat illud ceu prouerbio di-
ctum, Italiā perdidere latifundia. Pomæria. i. terminos. Pomæriū id
spatiū, tã intra, q̄ extra murū dicebatur, quod intra omni ēdificio, extra
autē omni cultu vacuū relinquebatur. Liuius libro primo Aggere & fos-
sis & muro circūdat vrbem, pomæriū profert. Odit natura fucos. Quę
em̄ natiaua sunt, lōge gratiora venustioraq̄ sunt adulterinis atq̄ fuca-
tis. quod festiuiter Propertius Elegiarū. j. de flosculis, lapillis, & auicua-
lis probat. Nā vt Pli. li. xxvij. ait, Nulli nulla est facilius loqui, q̄ rerum
naturę pingere. Quid apibus. Plinius libro vndecimo de insectis lo-
quēs ait. Sed inter oīa principatus apib⁹, & iure p̄cipua admiratio, solis
ex eo genere, hominū causa genitis. Mella cōtrahunt, succūq̄ dulcissimū
atq̄ subtilissimū ac saluberrimū, fauos confingunt ac ceras. Ille ad vsus
vitę, laborem tolerāt, opera cōficiunt, rēpublicā habēt, cōsilia priuatim,
ac duces gregatim, & quod maxime mirum sit, morcs habent. Aristote-
les q̄q̄ libris q̄nto & nono historię aīaliū, multa de apū laudib⁹ scripsit.

Ducit

Quippe qui non raro dū vinci pudet in certa-
minibus, ducit ilia: & in bellis dum ambit triū
in episto-
lis, Solue phū, cōfunditur, simulq̄ cum; sessore terrā ore

momordit. Ut ne cōmemorem interim lupata
 frena, aculeata calcaria, stabuli carcerē, scuticas
 fustes, vincula, fessorē, breuiter omnē illā serui
 tutis Tragœdiā, cui se vltro addixit, dū fortes
 viros imitat⁹, ipēsius hostē vlcisci studet. Quā
 to optabilior muscarū & auicularū vita, ex tē
 pore soloq; naturæ sensu degentiū, modo p ho
 minū insidias liceat! Quæ siquādo caueis iclu
 sã, assuescant hūanas sonare linguas, mirū q̄ a
 natiuo illo nitore degenerer. Adeo modis oib⁹
 lætius est: qđ natura cōdidit, q̄ qđ fucavit ars.
 Proinde nunq̄ satis laudari, Gallum illū Py
 thagorā, qui cū vnus oīa fuisset, philosophus,
 vir, mulier, rex, priuat⁹, piscis, equus, rana, opi
 nor etiā spongia: tamē nullū animal iudicauit
 calamitosius homine, p̄pterea q̄ cætera oīa na
 turæ finibus essent cōtēta, solus hō sortis suæ
 limites egredi conaret. Rursum inter homīes,
 idiotas multis partib⁹ anteponit doctis ac ma
 gnis. Et Gryllus ille non paulo plus sapuit, q̄
 πλυμῆλις ὀδυσσεύς, qui maluit in hara grunnire,
 q̄ cū illo tot miseris obiici casib⁹. Ab his mihi
 nō dissentire videtur Homerus, nugarum pa
 ter, qui cum mortalīs omneis subinde δειλῶν
 ἰσχυροῦς appellat, tum Vlyssēm illum su
 um, sapientis exēplar, sæpenumero δὲ ψλωρῶν vo
 cat, Paridem nusq̄, nec Aiacem, nec Achillem.

senescētē
 mature
 san⁹ equū
 ne Peccet
 ad extre
 mū riden
 d⁹, & illa
 ducat.

Terram
 ore mo
 mordit.
 Hemisti
 chium est
 Vergilia
 nū de mi
 lite mo
 riente, qđ
 imitatus
 est ex illo
 Homeri,
 Odyssea.
 X. loquen
 tis de pcis
 ab Vlysse
 iterfectis.

Quoduis
 animal fer
 licius hoie.

ἴα μὲρ
 ἐπειθ
 ἄμα πάν
 τεσ ὀδῶξ
 ἔλωρ ἄσ
 πετορ οὔ
 δῶσ. id ē,
 illi quidē,
 deinde si
 mul oēs
 mordic⁹
 ceperunt
 imensum
 solum, &

mult. ὀφθ. ὀφθ.
 miserob. et cal.
 ὀφθ.
 miseru.

Iliados. χ. γαίαρ ὀδῶξ ἔλωρ. id est, terrā mordicus ceperunt.
 Lupata frena. Lupata frena dicuntur asperrima, ad domandos equos præfero
 ces. Vergilius in Georgicis. Et duris parere lupatis. Dicta sunt a lupo
 rum dentibus, qui sunt inæquales, & ob id morsus huius animantis ma
 gis est noxius. Impensius hostem. Apologus est apud Horatium de
 equo, qđ dū conatur ceruū e cōib⁹ pascuis depellerē, fessorē tergo, & frenū
 ore recepit. Fortes viros. εἰς ὠνικῶσ διῶν est in stultos principes, qđ dū

Erasmi Roterodami

hosti nocere student, in summū conijciunt seipfos discrimē. Gallū illū Pythagorā. Lucianus facit Mycillū cū Gallo suo loquētē, qui se Pythago rā esse diceret. Extat libellus ab Erasmo latinitate donat⁹. Opinor etiā spongia. Sūt em̄ qui spongiā aial esse putent, vt testat Aristoteles, libro de natura aialiu quito q spongiarū tria ponit genera. Nā alię inqt rare, alię spissę, alię quas Achilleas vocāt. Nascunt oēs ad litus, aut ad saxa, nutriuntur q luto. Sensum quoq illis inesse credit, p̄pterea q ad euulso- ris accessum cōtrahunt. Plini⁹ plane credit spongas esse aialia. Nuga- rū p̄r. Q apud hunc fons sit oim fabularum. πολυμητις ὀδυσεύς. i. multi cōiulij Vlysses. Sic em̄ frequēter Homerus cū vocat. Δειλοῦς, καὶ μοχθηροῦς. Δειλοῦς. i. miser os. Est em̄ hoc pene solēne ap̄d Homerū & Heiodū, Δειλοὶ εἰ βροτοὶ εἰ. Vñ Odyssę. μ. πάντεσσι μὲν συγροὶ θάνα- τοι Δειλοὶ οἱ βροτοὶ εἰ. i. Sunt mortes tristes miseris mortalib⁹ oēs. Et μοχθηροῦς. i. calamitosos. Illud dictū est a metu, nā Δειλία timiditas di- citur, & Δειλιᾶ μὴ Δειλιά ζειν timere. hoc a labore, nā μόχθος labor dē, & μόχθεω, laboro. Δύσνομον vocat. Δύσνομος. i. miser, q multū suspirat. Sic Homer⁹ Odyssę p̄mo. τοῦ θυγάτηρ Δύσνομον ὀδυρόμενον κατέρυ- κει. i. huius filia miserū, lugētēq detinet, de Calypso Vlyssē in Ogygia detinēte.

Gigātū exemplo. θεομα- χεῖν vocant greci pugnare cum dijs. Cicero in terpretat̄ gigātū fabulā, vbi qs aduersus natura conat̄. Disciplinarū machinis. Explicuit metapho rā addito verbo p- prio, machinis em̄ bellicis ex pugnans oppida. Bliteos.

Quāobré id tandē! Nisi q ille vafer & artifex nihil nō Palladis cōsilio agebat, nimīūq sapiē- bat, a nature ductu q lōgissime recedēs! Vt igi- tur iter mortales, ii lōgissime absunt a felicitate, q sapiētię student: nimirū hoc ipso bis stultī, q hoīes natī cū sint, tñ obliti cōditiōis suę, deorū imortalīū vitā affectāt, & gigantū exem- plo, disciplinarū machinis, naturę bellū iferūt, ita q minime miserī vident̄ ii, q ad brutorū ingeniū stultitiāq, q proxime accedunt, neq qcq̄ vltra hoīem moliunt̄. Age experiamur nū hoc quoq non Stoicis enthymematis, sed crasso quopiā exēplo queamus ostēdere. Ac p̄ deos im- mortales, est ne qcq̄ felici⁹ isto hoīum genere, quos vulgo Moriōes, stultos, fatuos, ac bliteos appellāt, pulcherrimis (vt eqdē opinor) cogno- minib⁹? Rem dicā prima frōte stultā fortassis atq̄ absurdā, sed tamē vnā multo verissimam. Prīcipio vacant mortis metu, nō mediocri per

Moriones & fatui oīs felicissimi.

Iouē malo. Vacant cōsciētīæ carnificina. Non
 territant manū fabulamētis. Nō expauescunt
 spectris ac lemurib⁹, nō torquent metu spendē
 tiū malorū, nō spe futurorū bonorū distēdunt.
 In sūma, nō dilacerant milib⁹ curarū, qbus hęc
 vita obnoxia est. Nō pudescūt, Nō verent, Nō
 ambiūt, Nō inuidēt, Nō amant. Deniq; si prop
 rius etiā ad brutorū animatiū insipientiā ac
 cesserint, ne peccant qdē, autorib⁹ Theologis.
 Hic mihi iā expendas velim stultissime sapiēs,
 quot vndiq; sollicitudinib⁹ noctes diesq; discru
 ciet anim⁹ tu⁹, cōgeras ī vnū acerū vniuersa
 vite tue icōmoda, atq; ita demū itelliges, quā
 tis malis meos fatuos subduxerim. Adde huc,
 q nō solū ipsi ppetuo gaudēt, ludūt, cātillāt, ri
 dent, verū etiā ceteris oīb⁹ quocūq; sese verte
 rint, voluptatē, iocū, lusum, risūq; adfert, velut
 in hoc ipm a deoꝝ idulgētia dati, vt humanæ
 vitæ tristitiā exhilarēt. Vnde fit, vt cū aliis in
 alios vari⁹ sit affect⁹, hos oēs ex æquo tāq; suos
 agnoscāt, experāt, pascāt, foueāt, cōplectāt, suc
 currāt, si qd acciderit, ipune pmittant. qcqd vī
 dixerint, vel fecerint. Adeoq; nemo illis nocere
 cupit, vt ferē quoq; beluæ ab illorū iniuria tē
 perent, sensu quodā innocentīæ naturali. Sunt
 em̄ vere sacri diis, p̄cipue mihi, ideoq; nō iū
 ria hunc honorem oīes illis habent. Quid q
 summis etiā regibus adeo sunt in deliciis, vt
 nonnulli sine his neq; prandere, nec ingredi,
 nec omnino vel horam durare possint. Neq;
 vero paulo interuallo hos bliteos, suis illis te
 tricis sophis anteponunt: quos tamen ipsos
 aliquot honoris gratia solent alere.

Hoc vbo
 delectat⁹
 est Osta =
 tius At =
 gust⁹. Bli
 ton græ =
 ce betam
 sonat, ea
 herba qm̄
 insipida ē
 ac diluta,
 fatua voc =
 at apud
 Martialē.
 Vt sapiāt
 fatua fa =
 broꝝ p̄ā
 dia betæ,
 O q̄ sape
 coqu⁹ vi =
 na pipere =
 q; petet.
 Vt feræ
 q; Mirū
 est dictu,
 qd̄ tamen
 videmus
 in canib⁹
 in pue =
 ros, & na
 tura fa =
 tuos, non
 facile sa =
 uiunt, &
 agnoscūt
 naturæ
 simplici =
 tatem.
 Omnes il
 lis habēt.
 Nam re =
 ligio nu =
 minum
 ad oīes
 ex æquo
 pertinet.

Sulti non
 peccant.

Iucūdi oī =
 bus fatui.

Fatui pri =
 cipum dei
 licia.

Erasmi Rorodami

Auricu Cur autem anteponant, nec obscurū arbitror,
las tene- nec mirū videri debet, cum sapientes illi nil ni
ras. Ver si triste soleāt adferre principib⁹: suaq; doctri-
sus ē e Sa na freti, nō vereātur aliquoties, aurículas tene-
tyra Per ras mordaci radere vero, Moriones autē id pre-
sij p̄ma. stent, qđ vnū vndecunq; principes modis omni-
Sed quid bus aucupant, iocos, risus, cachinnos, delicias.
opus, te- lam accipite & hanc non aspernādā stultorū
neras dotē, q̄ solī simplices ac veridici sunt. Quid au-
mordaci tem veritate laudatius? Qz̄ q̄ em̄ Alcibiadeum
radere ve apud Platonem prouerbiū, veritatem vino pu-
ro Auri- eritiq; tribuit, tamen oīs ea laus mihi peculia-
culas. riter debet, vel Euripide teste, cui⁹ extat illud
Apđ Pla celebre de nobis dictū, μωρὰ γὰρ μωρὸς λέγει. Fa-
tonē. Sic tuus quicquid habet in pectore, id & vultu pre-
em̄ in cō- se fert, & oratione promit. At sapientum sunt
uiuio pla duæ illę linguæ (vt idem meminit Euripides)
tonis, Al- quarum altera verum dicunt, altera, quæ pro-
cibiades tempore iudicarint opportuna. Horū est ni-
narratu- grum in candida vertere, & eodē ex ore frigi-
rus, quē- dū pariter & calidum efflare: longeq; aliud cō-
admodū ditum habere in pectore, aliud sermōe fingere.
cum So- Porro in tanta felicitate tamen hoc noīe prin-
crate cu- cipes mihi vidētur infelicissimi, q̄ deest, a quo
bitauerit verū audiant, & assentatores p̄ amicis habere
prefatur. coguntur. Sed abhorrent a vero principū au-
τὸ δ' ἐν = res, dixerit aliquis, & hac ip̄a de causa sapiētes
τεῦθε μ istos fugitāt, q̄ vereātur, ne quis forte liberior
δουκ ἔμ existat, q̄ vera magis, q̄ iucunda loqui audeat.
μου ἠκού Ita quidē res habet, inuisa regibus veritas. Sed
όατε λέ = tñ hoc ipsum mire in fatuis meis vsu venit, vt
γούτος, nō vera mō, veruetiā apta cōuicia cū voluptate
εἰ μὴ πρῶ te audiant. Adeo vt idē dictū, qđ si a sapientis
τορ μὲρ
τὸ λεγό =
μενομ, οἱ
vos μὲρ
ἔνευτε
παίδωρ
καὶ μετὰ
παίδωρ,
ἢ μὲ ἀλη =
θῆσ. i. Ca
terum ea
q̄ restant
non au =

Veritas pe-
nes fatuos

*Alud f. m. l. t. a.
p. quibus.*

ore proficiscatur, capitale fuerat futurū, a Morione profectū, incredibilem voluptatem pariat. Habet enim genuinā quandam delectandī vim veritas, si nihil accedat quod offendat. Verum id quidem solis fatuis dii dederunt. Iisdem ferme de causis, hoc hominum genere, mulieres gaudere solent impensius, vt pote ad voluptatem & nugas natura propensiores.

diueritis
me dicen
tem, nisi
prius, id
quod vulgo
dicit, vi-
num qui
dem & si
ne pueris
& cū pue
ri erat ve
rū. μωρὰ

Fatui gra-
ti foeminae

γὰρ μωρὸς λέγει. i. Stultus stulta loquitur. Prouerbiū est apud Euripidē in Bacchis Dux illę linguę. Euripides scripsit vnicuique mortaliū duas esse linguas, alterā qua vera loqueret, alterā qua loqueretur, quę tēpori essent accommoda. Nigrū in cādida. Ita Iuuenalis Satyra. iij. Qui nigrū in candida verterunt. i. defendunt turpia. Et eodē ex ore. Allusit ad Apologū Auiiani fabulatoris, huiusmodi. Satyrus quidā, cū hyberno gēu vehementer seuiete, a rustico quopiā in hospitium inductus esset, vidēs hominē inflare in manus, ori admotas, rogauit, cur ita faceret. is respōdit, vt manus frigidās, anhelitus tepore calefaceret. Deinde mēsa apposita, cū in pulsem feruentē rursus inflaret, admiratus Satyrus, sciscitatus est, cur id faceret, vtī pulcē, inquit refrigerē. Tum Satyrus surgens quid audio inquit, σὺ ἐκ τῆς αὐτοῦ σώματος, τὸ θερμὸν, καὶ τὸ ψυχρὸν ἐξάγεις, id est, Tu ne ex eodē ore, calidum & frigidum educis? non mihi cum talibus habendum commercium est, idē dicens abiit.

Proinde quicquid cū huiusmodi factitarint, etiam si nōnunquā serium nimis, illę tamen iocum ac lulum interpretant, vt est ingeniosus, presertim ad prætenda cōmissa sua, sexus ille. Igitur vt ad fatuorū felicitatē redeā, multa cum iucunditate peracta vita, nullo mortis vel metu, vel sensu, recta in cāpos elysios demigrāt, & illic pias atq; ociosas animas, lusibus suis delectaturī. Eamus nunc, & quēuis etiā sapientem cū huius Morionis: sorte conferamus. Finge quod huic opponas exemplar sapientię, hominē qui totam pueritiā atq; adolescētiam in perdiscendis disciplinis cōtriuērit, & sua uisimam vitę partem, perpetuis vigiliis, curis, sudorib⁹ perdiderit: ne in reliqua

Serium
nimis.

Veretur
de signifi
cat nōnū
quod mulie
res coire
cum mo
rionibus
& ex ijs
concipe
re, putan
tes futu
rum vtī
lateat.

Elysios.
Elystum
Suidas
ait πένδι
ου εἶναι

Erasmii Roterodami

ἐν τῷ δι- quidem omni vita, vel tantillum voluptatis des
 παρ' ἑλ- gustarit, semper parcus, pauper, tristis, tetricus,
 ἀνὸς δι- sibi ipsi iniquus ac durus, aliis grauis & inuisus,
 καὶ οἱ αὐ- pallore, macie, valetudine, lippitudine cōfectus,
 λίσουται μετὰ θά- senio, cauitieq; multo ante diem contracta, ante
 νατορ ἐξ- diem fugiens e vita. Quā quid refert quando mo-
 κείσε ἐ- riatur istiusmodi, q̄ nunq̄ vixerit? Habetis egre-
 κλευσό- giam illam sapientis imaginē. At hic rursus ob-
 μενοι, id est cāpus gannūnt mihi, οἱ ἐκ φησὶ σώας βάρηραχοι. Nihil in-
 εἶ, in quo apud Gre- quiunt miserius insania. Sed insignis Stultitia,
 cos, iusti demoran- vel insanie proxima est, vel ipsa potius insania.
 tur, post Quid em̄ aliud est insanire, q̄ errare animo? Sed
 mortē eo isti tota errant via. Age hunc quoq; syllogismū
 se conferē- tes, quē- dissipemus, Musis bene fortunantibus. Argute
 tes, quē- admodū. iusti ad quidem isti: Verum quemadmodum apud Pla-
 Cocytuz tonem docet Socrates, ex vna Venere secta, du-
 vadunt. as, & ex vno Cupidine dissecto, duos faciens, ite-
 hunc nō- nulli apud dem & istos Dialecticos decebat insaniam ab in-
 inferos, sania distinguere, si modo ipsi sani videri vellēt,
 nonnulli Neq; enim p̄tinus om̄is insania calamitosa est.
 sub cōca- Alioqui nō dixisset Horatius, An me ludit ama-
 uo orbis bilis insania. Neq; Plato poetarum, vatū, &
 lunz esse putant, amantium furorem, inter præcipua vitæ bona
 nec desūt collocasset. Nec vates illa laborem Aeneæ voca-
 qui Ely- set insanum. Verum est duplex insanie genus.
 sium pu- tent esse
 ipsas usu

Insania du-
plex.

las fortunatas. Ante diem contracta. In vehementer studiosis, dum in-
 tentissime meditantur, oportet vehementem spiritum fieri agitatio-
 nē, quā calor consequitur, caloris aut̄ comes est resolutio, consumptio,
 & exicatio. Spiritus aut̄ sic resolutos oportet ex optimo sanguine instau-
 rari, vnde sanguinē paucū euadere necesse est, sic subinde in spiritus re-
 solutum. Ad hæc in studiosis, p̄pter cerebri agitationem, & ex agitatioe
 ortū calorē, oportet ex corde spiritus copiosos, qui fiunt aiales, ascēdere
 siquidē vbi agitatio, eo spūs & calor vergūt. spūs igitur naturales, q̄ in
 ventriculo & iocinore cōcoctioni seruiūt, diminuant, quibus diminu-
 tis sanguis & paucus & pituitosus gñat. Quocirca studiosos necessus

est ὀλίγαίμωδον euadere, τὰ δ' ὀλίγαίμα ἴδη, vt ait Aristoteles, in secundo libro de partibus animalium. προοδοποιεῖται πρὸς τὴν φθοράν, ἢ γὰρ πρὸς ὀλίγαίμια ἐστὶ. καὶ τὸ ὀλίγον παθητικὸν καὶ ὑπὸ ψυχρῶ τῶ τυχεύουσιν, καὶ ὑπὸ θερμῶ, id est, Quæ pauci sanguinis sunt, iam faciunt viam ad corruptionem. Corruptio enim paucitas sanguinis est, & quæ paucum est, facile patitur a quouis & frigore & calore. Galenus quoque author est, eos qui paucum habent sanguinem, senium accelerare. Nunquam vixerit. Viuere hic accipit per sua uiter viuere. vt Terentius. Vixit, dum vixit bene. Et Persius Satyra quinta. Indulge genio, carpe dulcia nostrum, est quæ diuis. Et Martialis. Viue velut raptus, fugitiuaque gaudia carpe, quæ dicitur Græci βραχὺν ἀγῆμι. δι' ἐκ τῆς ὀλιγαίμια βατραχοί. i. Stoicæ rang. Sic illos vocat, quod obstrepat suis argumētis. Et Origenes, atque hinc secutus Hieronymus Aegyptiorum ranas dialecticorum & sophistarum molestam garrulitatem interpresat. vt etiam scriptum est in decretis canonicis, distinctio tricesima septima. Ex vna Venere secta. Pausanias in Symposio Platonis, reprehendit Phædri orationem, quæ de amore disputasset, eum neque diuidens, neque definiens. Itaque Pausanias diuidere volens amorem, duasque dicens esse Veneres, ait. ἢ μὲν γέφυρ πρεσβυτέρα, καὶ αἰμῶντων, ἕρπυσι οὐ γόστηρ, ἢ μὲν δὲ καὶ ἕρπυσι ἄρπυιαν ἐπινοοῦσιν, ἢ δὲ νεωτέρα Διὸς καὶ Διώνης, ἢ μὲν δὲ πάντων δημοῦ καλοῦμεν ἀναγκαῖον Διὸς καὶ ἕρπυσι τὸν μὲν τῆ ἑτέρωθεν ὄνυργον, πάντων δημοῦ ὀρθῶς καλεῖσθαι τὸν δὲ ἕρπυσιον. i. altera quidem antiquior matrem carens, Cæli filia, quæ cælestem cognominatur. Altera autem iunior, Iouis & Dionæ, quæ vulgarè vocamus. Necessum est autem, Cupidinem alterum, Veneri alteri cooperatorem, vulgarè recte vocari, alterum autem cælestem. Vulgarè Cupidinem, dicit Pausanias stimulare ad amorem foeminarum partemque corporis, cælestem autem, ad amandos mares, disciplinis idoneos, ad partemque animi stimulare. An me ludit amabilis. Est in Odis, vbi de furore poetico loquitur, quo fit, vt videre videantur, quæ procul ab sunt. Poetarum, vatum, & amantiū. Socrates in Phædro Platonis, amorem laudaturus, negansque amorem esse vituperandum, quod furoris species esset, quadruplicem facit furorē, quorum vnum quæque felicem videri vult. Primum vatum, quæ μαυτικῆν μαυίαν, quasi μαυικῆν, interpositionem τῶν, vocari. Secundo dum, mysterialem, qui per expiationes propitiationesque, morborum remedia inuenit. Tertium poetarum, de quo dicit, ὅς δ' ἀνευ μουδῶν μαυίασ, ἐπὶ ποιητικῶς εὐραὸς ἀφίκηται. περὶ θεῶν ὡς ἕρπυσι ἐκ τέχνης ἰκανῶς ποιητῶν ἑδούμενος, ἀτελεῶς αὐτόσ τε, καὶ ἢ ποιητῶν, ὑπὸ τῆς τῶν μαυίαν μείων. ἢ τῶ ὄφρουστος ἠφανίσθη. i. Qui autem sine musarum furore, ad poeticas artes se fert, persuasus quod arte sufficenter poeta sit euasurus. i. profectus quod tū ipse, tū poësis eius, per illa quæ ex furore procedit, quæ quod hæc quæ a prudentia sit, euasit. Quartum furorē facit amatorium, quod ἀπ' αὐτῶν ὄνυργον ἐπὶ πρῶτον λαβῶν ἕρπυσι ἐκλήθη. i. quod ab ipso robore cognomen sumens amor quasi robur dicitur. Nec vates illa. Et apud Maro. Aenei. lib. vj. vbi Sibylla sic loquitur Aeneæ. Et insano iuuat indulgere labori. Næc inanem vocas quæquod immodicū est. Vnde illud, Insanire libet.

Alterum quod ab inferis direm vltices submitunt trices. Diras poetæ quoties immixtis anguibus, vel ardorem belli, vel hij

Erasmi Roterodami

furias vocant, vltres, q̄ son-
 tes torq̄-
 ant. Im-
 missis an-
 guibus.
 Ap̄d Ma-
 ronē Ae-
 neidos se-
 ptimo, A-
 lecto fu-
 riā, Ama-
 tē & Tur-
 no imit-
 tit. No-
 centem &
 consciū
 animū.
 Cicero in
 Parado-
 xis. Quo-
 cūq̄ aspe-
 xisti, vt
 furia sic
 tuæ tibi
 occurrūt
 iniuriæ,
 suspirare
 q̄ te libe-
 rū nō si-
 nūt. His
 furis cō-
 scij ani-
 mi, fuit
 agitatus
 Orestes.
 Pœna au-
 tē quam
 hæ furie
 infligunt
 vehemēs
 Et mul-
 to seuior
 illis, vt
 ait Iuue-

inexplebilem auri sitim, vel dedecorosum ac ne-
 farium amorem, vel paricidium, incestum, facti-
 legiū, aut aliam id genus pestem aliquam, in pe-
 ctora mortalium inuehūt, siue cum nocētem &
 consciū animū, furis ac terriculorum facibus
 agunt. Est alterū huic longe dissimile, qđ videli-
 cet a me proficiscitur, omnium maxime exoptā-
 dum. Id accidit quoties iucundus quidam men-
 tis error, simul & anxiiis illis curis animum libe-
 rat, & multiiuga voluptate delibutum reddit.
 Atqui hunc mēris errorem, ceu magnum quod-
 dam deorum munus, ad Atticum scribēs optat
 Cicero, nimirum quo tātorum malorum sensu
 carere posset. Neq; perperam sensit Argiuus ille
 qui hætenus insaniebat, vt totos dies solus desi-
 deret in teatro, ridens, plaudens, gaudens: qđ
 crederet illic miras agi tragœdias, cū nihil om̄i-
 no ageretur: cū in ceteris vitę officiis, probe sese
 gereret, iucundus amicis, comis in vxorem: pos-
 set qui ignoscere seruis, Et signo læsæ non insa-
 nire lagenæ. Hunc vbi cognatorum opera da-
 tis pharmacis, morbo leuasset, sibiq; iam totus
 esset redditus, hunc in modum cum amicis ex-
 postulans, Pol, me occidistis amici, Non serua-
 stis ait, cui sic extorta voluptas, Et demptus per-
 vim mentis gratissimus error. Et merito quidē.
 Errabant enim ipsi, atq; elleboro magis opus ha-
 bebant, qui tam felicem, ac iucundam insaniam,
 ceu malum aliquod, existimarēt porcionibus ex-
 pellendam. Quā illud equidem nondum statui,
 num quiuis sensus, aut mentis error insanie no-
 mine sit appellandus. Neq; enim si cui lippienti,
 mulus asinus esse videatur, aut si quis indoctum

Nō ois ex-
 ror insania
 est.

carmē velutī doctīssimū admīretur, is continuo videbitur insanīte. Verū si quis nō sensu tantū, sed animī iudicio fallatur, idq; prāter vsitatum morē ac perpetuo, is demū insanīe censebitur af finis esse, velutī si qs quoties asinū audierit ru dentē, arbitretur sese miros Symphoniscos au dite: aut si quis pauperculus, infimo loco natus, Croesum Lydorum regē esse se credat. Sed hoc insanīe genus, si (quēadmodū fere fit) vergat ad voluptatē, non mediocrē delectationē adfert, tū iis qui eo tenent, tū illis, quibus est hoc animad uersum: nec tamē eodē insanīūt. Nā hęc insanīe species multo latius patet, q̄ vulgus hoīm intel ligit. Sed vicissim insan⁹ insanū ridet, ac mutuā sibi voluptatem inuicē ministrāt. Neq; rato fieri videbitis, vt maior insanus, vehemētius rideat minotē. Verū, hoc quisq; felicior, quo plurib⁹ desipit modis, Stultitia iudice, modo in eo gene re insanīe maneat, quod nobis est peculiare.

aūt errorē mētis, quo tātorū malorū sensu vacaret. Itidē apud Euripi dem, Ajax dolet, q̄ ab insanīa respuisset. Et apud Senecā Phēdra. Quis me dolori reddit, & q̄ bene exciderā mihi. Arguius De hoc Horatius in eplis. Iacūdus auicis &c. Verba sunt Horatij. Elleboro magis op⁹. qđ Latini veratrum, Gręci Elleborū vocāt. cuius duo sunt ḡna. alterū albū, qđ vt Dioscorides in quarto ait, φύλλα ἔχει ὁμοια τοις τοῦ ἀρνο γλωσσου ἢ δεύτλου ἀγρίου id est folia habet silia folijs plātaginis, aut betę syluestris. alterū nigrū, qđ gręcis ἐλλέβορος μέλας, vel λαμπόδιον siue πολυῖριζον dicit. Vtrūq; autē medet melācholicis & insanīetib⁹, educitq; melācholiā, qbus & dari solet. Vnde Horati⁹. Dāda est Ellebori ps cito multo maxima auarīs. & Si trib⁹ Anticyris caput isanabile. Sympho nisco. Sic musicos vocat cōcinne canētes, ἀπὸ τοῦ σύμφωνειν, qđ cōcinete significat. Croesum. Hic oīm mortaliū ditissimus fuit, cui tñ Solon q̄renti, an oīm beatissimus foret, respōdit, ἐμοὶ δὲ οὐ πλουτέω μέγα φαίνεαι, καὶ βασιλεύς εἶναι πολλῶν ἀνθρώπων. ἐκεῖνο δὲ τὸ εἶρεός με οὐκω σὶ ἐγώ, πρὶν ἄν τελευτήσῃ σου καλῶς τοῦ αἰῶνα πύθομαι. i. Mihi o Croese, apprime diues esse videris, rexq; multorū hoīm, illud autē qđ sciscitaris, nō antea a me audieris, q̄ te vita feliciter desuētū audiero.

Major insan⁹. Sic Horat. in sermonib⁹, lib. ij. O maior tādē parcas in-

Erasmi Roterodami

sane mi = Quod quidem vsque adeo late patet, vt haud sci
 nori. am, an ex vniuersa mortalium summa, quempiã
 Oib⁹ ho = liceat reperire, qui omnibus horis sapiat, quib⁹
 ris sapi = at. Pro- non aliquo insanię genere teneatur. Qzq̃ hoc tã
 at. Pro- uerbiũ ẽ, tum interest, qui cucurbitam cum videt, mulier
 Nullus of = Nemine oib⁹ hori rem esse credit, huic insano nomen ponunt, pro
 no vacat i = sapa. Ne: pterea q̃ perpaucis id vsu veniat. Verũ vbi q̃
 sania. mo est, q̃ vxorem suam, quam cum multis habet cõmunẽ
 Vxor cõis = bi peccet. eam plusq̃ Penelopen esse deierat, sibiq̃ maiorẽ
 tantũ in- Qzq̃ hoc in modũ plaudit, feliciter errans, hũc nullus in
 terest. In sanum appellat, propterea q̃ passim maritis hoc
 hac dis- accidere videant. Ad hunc ordinem pertinent
 putatio = ne de insa & isti, qui pre venatu ferarum omnia contẽnt,
 nia nõni = atq̃ incredibilem animi voluptatem percipere
 hil mu- se prædicant, quoties foedum illum cornuũ can
 Voluptas = ex Hora: tum audierint, quoties canum eiulatus. Opinor
 venandi. tij Saty: etiam cum excrementa canum odorantur, illis
 ra, cuius initium, cinnamomũ videri. Deinde que suauitas, quoties
 Sic raro fera lanianda est! Tauros & verueces humili ple
 scribis. bi laniare licet, ferã nisi a generoso secari nefas.
 Qui cu- Is nudo capite, inflexis genibus, gladio ad id de
 eurbitã. Hic mor- stinato (neq̃ enim quouis idem facere fas est)
 bus ori- tur ex certis gestibus, certa membra, certo ordine, reli
 corrupti- giose secat. Miratur interim, perinde vt in re no
 one vir = futi ima ua, circũstans tacita turba. Porro cui cõrigerit e
 ginatiuẽ. belua nõnihil gustare, is vero existimat sibi non
 Penelo- parũ nobilitatis accedere. Itaq̃ cõ isti assidua fe
 pen esse. rarũ insectatione atq̃ esu, nihil aliud assequant,
 Penelope nisi vt ipsi propemodum in feras degenerent, ta
 vxor fu- it Vlyssis men interea regiã vitam agere se putãt. Est his
 quãcasti- simaz in simillimũ genus eorum, qui insatiabili ædifican
 Aedificãdi = Odyssæa di studio flagrant, nunc rotunda quadratis, nunc
 morbus. facit Ho: mer⁹, vn quadrata rotundis permutantes, Neq̃ vero fla

nis vllus, neq; modus, donec ad extremam redactis inopiam, nec vbi habitent, nec quid edant, superest. Quid tum postea ! Interim annos alios quot, summa cū voluptate peregerūt . Ad quos mihi quidem proxime videtur accedere, qui no uis & arcanis artibus, rerum species vertere moluntur, ac terra mariq; quintam quādam essentiam venantur. Hos adeo lactat mellita spes, vt neq; laborum, neq; impensarum vnq̄ pigeat, mi roq; ingenio semper aliquid excogitāt, quo sese denuo fallant, sibiq; ipsis gratam faciant imposturam, donec absumptis omnibus, non sit quoniam fornaculam instruant. Non desinunt tamen iucunda somniare somnia, ceteros pro viribus ad eandem felicitatem animantes . Cumq; iam prorsus omni spe destituuntur, superest tamen vna sententia, abūde magnum solatium, In magnis & voluisse sat est. Ac tum vitæ breuitatem incusant, vt quæ magnitudini negocii non suffecerit. Porro aleatores non nihil addubito, num in nostrum collegium sint admittendi . Sed tamen stultum omnino ridiculumq; spectaculum est, quoties videmus nonnullos vsque adeo addictos, vt simul atq; strepitum talorum audierint, protinus illis cor saliat, palpitetq;. Deinde cum semper illiciente vincendi spe, omnium facultatū naufragium fecerint, in aleæ scopulum illisa naue, non paulo formidabiliorem Malea, vixq; nudī emerferint, quosuis potius fraudant, q̄ victorem: ne scilicet viri parum graues habeantur . Quid cum senes iam & cæcutientes, vitreis etiam oculis lusingant.!

existimāt magis eē Platycerotas. Nonnulli malūt syluestriū caprearū gen⁹

de subin
de περι
φρωρ .i.
casta , &
αι Δοιη .i.
verecun
da, ab eo
dem vo
cat. Oui
ditus. Pe
nelopepo
terat taz
multos
salua per
ānos Vi
uere, taz
mult⁹ for
mina di
gna viri.
Ad hūc
ordinez.
Taxat in
eptissi
mum ve
nādi stu
dium, in
quo sic i
saniunt
quidam
magna
tes, vt in
omni vi
ta nihil a
liud agāt.
Is nu
do capite.
Id acci
pio fieri
passim a
pud Bri
tannos in
his quoq;
feri, quas
illi damas
vocāt, qdā

Chalcomi
str.

Furor alea
torum.

Nūc rotunda quadratis. Sic Horatius. Diruit, ædificat, mutat quædrata rotūdis. Malea. Malea promōtorii est Laconię, circa quod periculossimā eē navigationē, author est Strabo libro octauo, vnde proverbiū hoc celebratū fuisse dicit, *υάλα αδε καμ-λασ επιλάου τερ δικααε*, id est Maleam præternavigans, domesticorū obliuiscere. Quouis potius fraudat. Id Narrat Cornelius Tacitus de populis ac morib⁹ Germanię, eos hybernis mensibus potissimum oblectare se alea, & victum aliquoties ad mortem, & seruitutem dedere sese, summa fide.

Iusta chi

ragra. Postremo cū iam iusta chiragra cōtudit articulos, Chiragra spe- los, vicariū etiam mercede conductū, qui pro se talos in pyrgū mittat! Suauis quidem res, nisi quæ threticæ, hic ludus plerūq; solet in rabiem euadere, iamque quam iustā vocat, ad furias, nō ad me pertinere. Cæterū illud hoc quæ alcatorum punitur in sanā. Allusio autē ad illud Horatianū in sermonebus, Verū tūmis, quot sūt, nat⁹ iis, Scurra Volane rī⁹, postquā illi iusta chiragra contudit articulos, quod pro se tolleret, atque Mitteret in pyrgū talos, mercede diurna Conductū. Pyrgus turricula est lusoria, quā alij fritillū dicūt, vt Iuuenalis. Si dānata senem iurat alea, ludit & heres Bullatus, paruoque eadem mouet arma fritillo. Nostræ farine, id est, nostræ cōditionis. Per sius. Nostræ paulo ante farine. Laruæ & leuures. Laruæ noxiæ inferorum.

Cōstituta mi racula.

Suppositio sus imagi nū cultus.

vmbrę sunt, quas vulgo spiritus vocamus, a laribus dictę. Qui miraculis ac prodigijs. Hac de re libellũ cõscripsit Lucianus, quę Morus, cui libellus hic dicatus, elegãtissime vertit in sermonę latinũ. Hoc genus hominũ execrat & ditius Hieronymus in epistolis, qui pugnas cũ dęmonibus, atq; huiusmodi portęta cõfingunt. Sacrificiis & cõcionatoribus. Palę est, hic non reprehędi miracula, sed cõficta, & cõficta ad quę sũ, quo plus extorqueant a mulierculis, & senibus, stulteq; credulis. Nam his difficillime credũt, qui maxime credũt Euangelio. Et fere videmus, vt q; huiusmodi fabulamętis maxime fidem habęt, apud hos Eua gelij leuissima sit autoritas. Videtur autę taxare genus hominũ illud datũ, quos vulgo quęstuarios vocant, qui circũferentes sanctorum reliquias, magna impudętia soleant apud populũ huiusmodi portęta narrare, quę post ipsi inter pocula rident. Polyphemũ Christophorum. Polyphemũ vocat, q; hunc immani, & plusq; gigantea magnitudine fingant pictores & sculptores, & malum baculi loco tenentę ingressum vndas, qualis Polyphemus apud Vergiliũ, quę tertio Aeneidos sic describit. Monstrũ horrendũ ingens, cui lumen ademptũ, Trunca manu pinus regit, & vestigia firmat. Et paulo post, Graditurq; per equor iam medium, necdum fluctus latera ardua tinxit. Quę & Homerus Odyssę. I. describit. Aspexerint eo die. Quęso quid dici potuit stultius aut superstitiosius? & tamen mirũ, q; id vulgo persuasum habeatur. Quis istiusmodi plusq; hęreticas opiniones inseuit in animos Christianos? Bene morietur, quisquis vixerit in Christo, nõ q; ligneum viderit Christophorũ. Atit qui sculptam Barbarã. Vtriusq; historia nõ admodũ grauis est. Et tamen huiusmodi fabulamentis, permissum est olim ludere Christianis, potiusq; Ethnicis. Aut si quis Erasimũ. Aminaduerte lector, & intelliges, nihil hic dici cõtumeliosum in sanctos, sed in eos, q; te illos superstitiose colũt. Nauticũ genus, quo vix aliud sceleratis, cum nõ mutęt vitã, tamę ita se domũ redituros cõfidũt, si simulacrũ Christophori cõspexerint. Milites perditissimũ genus, si ad Barbarę procubuerint imaginę, & castrensia quędã demurrurauerint precamina, credũt se incolumes ad pristinã vitã redituros e prelio. Auari in hoc colũt Erasmus, & id superstitiose, vt breui ditescant.

Iam vero Georgium etiã Herculę inuenerũt, Georgium Hercule. Nõ nullã, q; de hoc ferunt, videtur esse ficta ex Herculis laborib; q; cũ hydra Lernæa con-
quemadmodum & Hippolytum alterũ. Huius equum phaleris ac bullis religiosissime adornatum, tantũ non adorant, ac subinde nouo quopiam munusculo demerentur. Per huius aream galeam deierare plane regiũ habetur. Nã quid dicam de iis, qui sibi fictis scelerũ condonationibus, suauissime blandiuntur: ac purgatorii spatia veluti clepsydris metiuntur, sæcula, annos.

Erasmi Roterodami

gressus ē. Hippo-
lytū alter-
rū. Nam
habēt gē-
tiles suū
Hippo-
lytum ab
equis dif-
cerptus.
Vñ & no-
men indi-
tū, nam
ἵππος
equus, λυ-
τός solu-
tus dicitur.

menses, dies, horas, tanq̄ e tabula mathematica,
citra vllum errorem dimetiētes! Aut de iis, qui
magicis quibusdā notulis ac preculis, quas pius
aliquis impostor, vel animi causa, vel ad quæ-
stum excogitauit, freti, nihil sibi nō pollicentur,
opes, honores, voluptates, saturitates, valetudi-
nem perpetuo prosperam, vitā longæuam, senes-
ctam viridem, deniq; proximū Christo apud su-
peros confessum: quem tamen nolint, nisi admo-
dum sero cōtingere, hoc est cum huius vitę vo-
luptates, inuitos eos ac mordicus retinentes, ta-
mē deseruerint, tum succedāt illę cælitū delicię!

Phaleris ac bullis. Olim ī tēplis Christianorū nihil erat neq; sculptū,
neq; pictū, nunc equus Georgij veris instructus armis, bonā aliquo-
ties tēpli partē occupat. Tantū non adorāt. id est, propemodū. quē ad-
modum Gręci dicūt μονοουχῆ, id est tantū non. Quasi figura vsus est
Titus Linius, Suetonius, & Valerius Maximus. Munusculo demerē-
tur. id est, conciliant, & sibi deuinciūt. Scelerū condonationibus. Has
vulgo vocāt indulgentias, quas hic nō improbat, si verę sint, sed simula-
tas ridet, ideoq; addidit, fictis. Sæpe enim quidā ad quęstū factas bullas
circūferūt, vt agrestibus & imperitis imponant. Nonnunq̄ abutūtur &
his, quas vere cōcessit pontifex, dū eas populo proponūt & cōmendant,
nō quatenus conducit ad salutem animarū, sed quatenus ad ipsorū quę-
stū maxime cōfert. In summa non erat nostrū de potestate pontificum
disputare. Hoc vnū scio, certius esse, quod Christus in Euāgelio promi-
sit, de remittēdis peccatis, q̄ quod pollicētur homines, præsertim cū hæc
tota res, recens sit, & nuper inuenta. Postremo cōplures mortahū his
condonationibus freti, sibi male blandiūtur, nec cogitant de vita mutā-
da. Veluti clepsydris. Clepsydris olim horas metiebātur, in agēdis cau-
sis. Vasa erāt angustis foraminibus, per quæ guttatim defluens aqua,
temporis modū significabat. Plinius in epistolis. Dixeram horis pene
quinq; nā tribus clepsydris, quas spatiosissime acceperam, sunt additæ
quatuor. Dicūtur autē ἀπὸ τοῦ κλέπτειν, id est, furādo, seu absconden-
do, & ἀπὸ τοῦ ὑφαρτῶς, id est, aqua, q̄ aquam absconderēt. Sæcula, an-
nos Sæculū, spatium centum annorū. Qui magicis quibusdā. Huius-
modi superstitiosissimis nugis passim referta sunt oīa. Quodq; magis
mirū est, hæc pietas habetur apud nōnullos etiā cruditos & religiosos.

Pius impostor. Facete cōiunxit pugnātia. Sentit eū qui sub specie pie-
tatis imposturā facit. Opes, honores. Vides quid isti petāt suis preci-
bus, non bonā mentem, sed cōmoda huius mundi, vt palā intelligas, nō
taxari preces, sed superstitiosas, præsertim si his vtaris ad hunc finem,

quem dicit. Nā tales & Ethnici irriserunt poetæ. Vnde Persius Satyra secūda huiusmodi preculas ridendū ait, Haud cuius promptū est murmurq; hūileq; susurros Tollere de tēplis, & aperto viuere voto. Et Iu uena. saty. x. Prima fere vota, & cūctis notissima tēplis Diuitię, crescant vt opes, vt maxima toto Nostra sit arca foro.

Vitzæ

Lernam.

Lerna pa

lus Ar

giuoruz

pestilen =

tissima,

quæ pro

didit hy =

dram se =

ptem ca =

pitum.

Prouer =

bium est

λερον κα

κωμ, id

est, lerna

malorū,

de iminē

sis & in =

numeris

malis.

Et ita

redimi.

Et hinc

palam, ni

hil dici

aduer =

sus indul

gentias.

Taxan =

tur enim

non qui

his vtun

tur vt de

bent, sed

qui satis

putāt ab

ieisse nū

Hic mihi puta negociator aliquis, aut miles, aut iudex, abiecto ex tot rapinis vnico nummulo, vniuersam vitæ Lernam, semel expurgatam putat: tot periuria, tot libidines, tot ebrietates, tot rixas, tot cædes, tot imposturas, tot perfidias, tot prodiones existimat, velut ex pacto redimi, & ita redimi: vt iam liceat ad nouum scelerum orbem, de integro reuerti. Quid autem stultius iis, immo quid felicius, qui septem illis sacrorum Psalmorum versiculis, cotidie recitatis, plusq̃ summam felicitatem sibi promittunt! Atq; hos magicos versiculos, demon quispiam, facetus quidem ille, sed futilis magis q̃ calidus, diuo Bernardo creditur indicasse, sed arte circumuentus miser. Et hæc tam stulta, vt me ipsam propemodum pudeat, tamen approbatur, idq; non a vulgo modo, verumetiam a religionis professoribus. Quid iam, nonne eodē fere pertinet, cū singule regiones, suū aliquē peculiarem vindicant diuum: cūq; in singulos singula quædā partiūtur, singulis suos quosdā cultu rē ritus attribuūt, vt hic in dentiū cruciatu succurrat, ille parturientib⁹ dexter adsit, alius rem furto sublatā restituat, hic in naufragio prosper affulgeat, ille regem tueatur, atq; itē de ceteris!

num in corbonam cum nihil de vita pristina mutetur. Septem illis sacrorum Psalmorum versiculis. Quidam tū e septem fecerunt octo.

Erasmii Roterodami

Super hac re vide quod ridiculam narrent, immo scribant fabulam. Demon occurrens diuo Bernardo, iactauit se scire septem versiculos in psalmis Dauidicis, quos qui quotidie recitasset, non posset non ire in celum. Instabat Bernardus, ut indicaret, quinam essent. Cumque ille recusaret, Nihil agis, inquit Bernardus, quandoquidem cotidie totum euoluam psalterium in quo tui quoque septem versus insint, necesse est. At demon veritus, ne tibi boni dedisset occasionem, maluit versiculos suos indicare, atque hoc tantum bonum, quantum nec in euangelio legimus, cacodemoni ferimus acceptum.

Deipara

8go. Imi
tat⁹ e gre
ca vocem

ΘΕΟΤΟΚΟΣ

Mirum est

aut, quod vul

gus homi

ab hac o

mnia pe

tat, perin

de quasi

Christ⁹,

aut mi

nus sit ex

orabilis

quam Maria,

aut mi

nus pos

sit. Sed

stultum

vulgus,

imaginat

in sacra

gine, quod

vident in

filio quo

piam prin

cipe, &

huius ma

tre. Quod

ab alio non

possunt ex

torquere

vel quod sit

implaca

bilius hic

sexus. vel

Nam omnia percensere longissimum fuerit. Sunt

qui singuli pluribus in rebus valeant, precipue

Deipara virgo, cui vulgus hominum plus prope

tribuit, quam filio. Verum ab his diuis quid tandem

petunt homines, nisi quod ad stultitiam attinet?

Agedum inter tot anathemata, quibus templorum

quorundam parietes omnes, ac testudinem ipsam

refertam conspiciatis: vidistis ne unquam qui stulti

tiam effugerit, qui vel pilo sit factus sapientior?

Alius enatauit incolumis. Alius ab hoste perfol

lus vixit. Alius e prelio, pugnatoribus ceteris, non

minus feliciter, quam fortiter aufugit. Alius in cru

cem subactus, fauore diuini cuiuspiam, furibus ami

ci, decidit: ut nonnullos etiam male diuitiis onus

stos pergeret exonerare. Alius perfracto carcere

fugit. Alius irato medico, a febre reualuit. Alii po

tum venenum, aluo soluta, remedio, non exiguo fuit,

idque non admodum leta vxore, quae operam & impem

sam luserit. Alius euerso plaustro, equos incolu

mes domum abegit. Alius oppressus ruina vixit.

Alius a marito deprehensus elusit. Nullus pro

depulsa stultitia gratias agit. Adeo suavis quae

dam res est nihil sapere, ut omnia prius deprecetur

mortales, quam Moriam. Sed quid ego hoc super

stitutionum pelagus ingredior?

Vulgus non
optat a su
peris sapien
tiam.

quod adhuc non pateat aditus, id per mulierem impetrari putant.

Illud animaduerte lector, q̄q̄ Moriam loquentē facit, tamē hoc cauit, ne vsq̄ ledat Christianā religionē. Ne videretur taxare eos, qui impēse ad dicti sunt cultui Diuę virginis, addit, plus prope tribuit q̄ filio, vt intelligeres stultā vulgi superstitionē notatā, q̄ magis fidit Marię q̄ Christo. Ipse cū in Italia studiorū gratia cōmorarer, vidi in x̄de sacra affixū Epigrāma, in quo quidā testabatur se grauissima febri correptū, nihil spei collocasse in medico, nō multū in deo, sed t̄ū diuę virginis ope reuixisse. Nulla, inq̄t, erat in medico mihi spes, neq̄ multa Deo nā. hūc versū culū forte memoria teneo. Inter tot anathemata. Ita vocant donaria, suspēsa in tēplis, ac monumēta dicata diuis. Apud Italos in x̄dib⁹ sacris huiusmodi plena sunt om̄ia. Ali⁹ enatauit. Effingūt argumētū picturis aut cęris, deinde addūt subscriptionem miraculi. Ludit aut mira factia, in his argumētis explicādis. Alius irato medico. Quia maluerit morbū diuturniorē, quęstus sui causa. Tales em̄ nōnulli sunt, sed hoc indigni noīe. Alij potū venenū Extat Ausonij super hac res sane q̄ lepidū Epigrāma, de vxore, q̄ virū voluit veneno necare. Toxicā Zeloty po dedit vxor mōcha marito. Nec satis ad mortē credidit esse datū. Miscuit argētī letalia pōdera viui. Cogeret vt celerem vis geminata necē. Diuidat hęc si qs, faciūt discretā venenū. Antidotū sumet, q̄ sociata bibet Ergo inter sese dū noxia pocula certāt, Cessit letalis noxa salutiferę. Protinus & vacuos alui petiere recessus Lubrica, deiectis qua via nota cibus. Q̄ pia cura deum, prodest crudelior vxor. Et cum fata volunt, bina venena iuuant. A marito deprehensus elusit. Sunt qui constanter, in his quoq̄ casibus sanctos sibi fuisse p̄sidio iactent.

Non mihi si linguę centū sint, oraq̄ centū, **Ferrea** vox, omneis fatuorū euoluere formas, **Om̄ia** stultitię percurrere nomina possim. Vsque adeo omnis omnium Christianorum vita, istiusmodi delirationibus vndiq̄ scatet. Quas ipsas tamen sacrificii non grauatim & admittunt & alunt, non ignari quantum hinc lucellī soleat accrescere. Inter hęc, si quis odiosus sapiens exoriatur, succinatq̄ id quod res est, Nō male peribis, si bene vixeris: peccata redimis, si nummulo addideris odium malefactorū: tum lachrymas, vigilias, orationes, ieiunia, ac totā vitę rōnē cōmutaris.

Nō mihi si linguę. Car men Maronis cōmutatis aliq̄t verbis, ad suā detorsit sententiam. Est aut̄ aeneidos. vj. Nō mihi si linguę cētū sint, oraq̄ centum, Ferrea vox

oēs scelerū cōprehendere formas. Oīa p̄narū percurrere noīa possem qđ imitatū est ex illo Home Iliā. β. οὐ δ' εἰ μοι Δέκα κ' ἔμ γλωσσά, Δέκα δ' εἰ σόμα τ' εἴμ, φωνή δ' ἄρρηκτος, χαλκείον δέ μοι ἦτορ εὐεῖν. i. Non mihi

Erasmi Roterodami

si denę linguę sint, oraq; dena, Vox simul infracta, ac animus mihi ahe-
neus ętt. Ois oim Christianoꝝ. Caue sic accipias lector, quasi Christia-
na vita sit supstitiosa. Sed eoꝝ q; Christiani vocant mores his supstitio-
nibꝰ sic sunt infecti, vt nulla pene res sit tā sacra, cui nō admisceat aliqd
huiusmodi. Quę qđ tã multa sunt, vt Liuianã superet historiã, tã ridi-
cula, vt satius sit reticere. Non male peribis. Hoc pertinet ad imaginem
Christophori cōspectam, & ad versiculos a dæmone proditos. Peccata
redimis. Hoc ad condonationes pertinet.

Diuus

hic. Hoc
ad Eras-
mū cultū

Si vitā
illiꝰ. Hic

est verissi-
mus atq;

ipsis acce-
ptissimꝰ

diuoruz
cultꝰ. Sed

qm̄ hoc lō-
ge diffici-

liꝰ, negli-
git a vul-

go, & ad
faciles q̄-

dam ceri-
monias

pfugiūt.

Quot
luctꝰ hi-

striones.

Durat
hic mos

adhuc

apđ plu-
res xp̄ia-

nos, ex gē-
tilitate, re-

licūus, vt
cōductiq;

dā plorēt
i funere.

Vñ Flac-
cus. Vt q;

conduci

Diuus hic tibi fauebit, si vitā illius æmulaberis.

Hęc inquā atq; id genus alia, si sapiens ille obgā-

niat, vide a quāta felicitate, repēte mortaliū ani-

mos, in quē tumultū retraxerit! Ad hoc collegiū

ptinēt, q; viui qua funeris pōpa velint efferri, tā

diligēter statuūt, vt nominatim etiā p̄scribāt,

quot redas, quot pullatos, quot cantores, quot lu-

ctus histriones velint adesse: p̄rinde quasi futu-

rū sit, vt aliq; huiꝰ spectaculi sensus ad ipsos sit

rediturꝰ, aut vt pudeſcāt defuncti, nisi cadauer

magnifice defodiāt: haud alio studio, q̄ si adiles

creati, ludos aut epulū edere studeāt. Equidē tā-

etsi p̄pero, tñ haud possum istos silētio p̄tercur-

rere, q; cū nihil ab īfimo cerdone differāt, tñ īani

nobilitatis titulo, mirū q̄ sibi blādiunt. Alius ad

Aeneā, alius ad Brutū, alius ad Arcturū, genus

suū refert. Ostēdūt vndiq; sculptas & piētas ma-

ioꝝ imagines. Nūerāt proauos, atq; atauos, & an-

tiqua cognomina cōmēorāt, cū ip̄i nō multū ab

sint a muta statua, pene iis ipsis q̄ ostētāt signis.

deteriores. Et tñ hac tā suauī philautia felicem

prorsum vitā agūt. Neq; desūt æque stulti, q; hoc

beluarū genꝰ, pindevt deos suspiciūt. Sed qđ ego

deyno aut alto gñe loquor, q̄ si veronō passim hęc

Philautia plurios vbiq; miris modis felicissimos

efficiat! Cū hic quauis simia deformior sibi plane

Cura se-
pulchri.

Stulta no-
bilitas.

Sua cuiq;
placent.

plorat in funere, dicunt, Et faciunt prope plura dolentibus ex aio. Principes, equos etiam pullis oblectos stragulis, in hac popa iducunt, ceruice ad tibias alligata, quasi iugeant, & dominum requirant. Huiusmodi spectaculi. Nam ista defuncti aut non sentiunt, aut suo malo sentiunt. Sed tolerant in solatio infirmorum. Si modo tam moderate fiat, ut ferri possint. Nunc aliquoties ambitio usque ad insaniam exit. Aediles creati. Horum erat fabulas edere populo, & viscera tiones exhibere. Nihil ab infimo cerdone. Vide ut circumspecte taxat nobiles, non quosuis. Sunt enim vere nobiles, qui generis claritati, doctrina, moribusque respondent. Sed eos qui vita, ceterisque bonis rebus, nihilo antecellunt infimam plebem, aut quod saepe videmus, vincunt vitijis.

Nireus videtur: alius simulatque tres lineas circi no duxerit, prorsum Euclidem sese putat: hic $\pi\rho\sigma\ \lambda\upsilon\gamma\alpha\rho$, & quo deterius nec ille sonat, quo mordef gallina marito, tamen alterum Hermogenem esse se credit. Est autem illud longe suauissimum insanie genus, quo nonnulli quicquid vili suorum dotis adest, eo non aliter, atque suo gloriantur. Qualis erat ille bis beatus apud Senecam diues, qui narratur historiolam quampiam, seruos ad manum habebat, qui noxia suggererent, non dubitaturus, vel in pugilum certamen descendere, homo alioqui adeo imbecillus, ut vix viueret, hac re fretus, quod multos haberet domi seruos egregie robustos. Porro de artium professoribus, quid attrinet commemorare, quando peculiaris est horum omnium Philautia, adeo ut reperias citius, qui velit agello paterno, quam ingenio cedere!

Nireus
Nireum per
formosiss
simo pos
suit. nam
Homerus
ut Ther
sitem tur
pissimus
Graecorum
ita huic
post
Achillem
formosiss
simum se
cit, quem
sic descri
bit Iliad.
β. υιρὸς
ἀγλαΐης
ἠὲ θ' ὕϊος
χαρόπιος
ἰότ' ἄνακ
κτος, υιρ

υιρὸς, ὅς καλλιστὸς ἀνὴρ ὑπὸ Ἰλίου ἠλάε τῶν ἀλλῶν Δαναῶν, μετ' ἀμύμονα πηλεΐδαν, ἀλλ' ἀλαπαδνὸς ἔκρη. i. Filius Aglaies Nireus regis, Charopiæ, Nireus, quo Troiam venit formosior alter Graecorum haud vllus, si iniunctum demis Achillem, Sed mollis fuit. Lucianus ἐν νεκρικῶϊ, cum hoc Thersitem de forma fecit cōtēdentem. ὄνομα πρὸς λύρα μ. i. asinus ad lyra. Graecis in proverbium est, de indocili. Quo deterius nec. Carmen est Iuuenalis e satyra. iij. quo gallum significat gallinaceum, nec. Carmen est Iuuenalis e satyra. iij. quo gallum significat gallinaceum, cui vox est rauca & inamabilis. Proinde ab animante Graeci nomen dederunt huic vocis vitio, ut testatur Quintilianus. Alterum Hermogenem. Hunc Flaccus noiat in satyris, ut summum canendi artificem. Inuideat, quod & Hermogenes ego cato. Qualis erat ille beatus. Est lepidissima fabula de quodam diuite stulto, qui putabat se, scire quicquid vili seruos sciret. Erat adco

Erasmi Roterodami

obliuio =
sus, vt
narratu
rus aliqd
sepe req-
reret no-
men He-
ctoris,
aut Achil-
lis. Et o-
pus erat
seruo, q
nomē sug-
gereret.

Huic
adeo in-
ualidovt
vix viue-
ret, adu-
latores
suadebāt

vt in pu-
gilū certa-
mē descē-
deret, &
respōden-
ti, q pos-
sum? vix
vivo, nō
vides in-
quiūt, q
multos
validos
seruos ha-
beas do-
mī tuæ?

Vt repe-
riasciti?
Ita Mar-
tialis in
Epigrā-
matis ait
inueniri
forte, q ce-
dāt agro
paterno.

Verū præcipue histrionū, cantorū, oratorū, ac
Poetarū, quorū quo quisq; est indoctior, hoc sibi
placet insolentius: hoc sese magis iactat, ac dila-
tat. Et inueniūt similes labra lactucas, immo quo
quicq; est ineptius, hoc plures admiratores nā-
ciscitur: vt pessima quæq; semp plurimis arridēt
propterea q maxima pars hominū (vt dixim⁹)
Stultitię obnoxia est. Proinde si quis est imperi-
tior, & ipse multo iucūdior est, & pluribus admi-
rationi, quid est q is verā eruditionē malit, pri-
mū magno cōstaturā, deinde redditurā & puti-
diorē & timidiorē, postremo multo paucioribus
placiturā? Iā vero video naturā, vt singulis mor-
talibus suā, ita singulis nationibus, ac pene ciui-
tatibus, cōmunē quādā inseuisse Philautiā. Atq;
hinc fieri, vt Britāni p̄ter alia, formā, musicam,
& lautas mēsas, proprie sibi vindicēt. Scoti, uobi-
litate, & regię affinitatis titulo, neq; nō dialecti-
cis argutiis sibi blandiant. Gallī morū ciuilitatē
sibi sumāt. Parisienses Theologicę sciētię laudē,
omnibus prope submotis, sibi peculiariter arro-
gēt. Itali bonas literas & eloquentiā asserāt, atq;
hoc nomine sibi suauissime blandiant oēs, q solī
mortaliū barbari non sint. Quo quidē in genere
felicitatis, Rhomani primas tenēt, ac veterē illā
Rhomā, adhuc iucūdissime somniāt. Veneti no-
bilitatis opinione sunt felices. Gręci tanq̄ disci-
plinārū autores, veteribus illis laudatorū herōū
titulis sese venditāt. Turcæ, totaq; illa vere bar-
barorū colluuiēs, etiā religionis laudē sibi vindi-
cat, Christianos perinde vt supstitiosos irridēs.
At multo etiā suauius Iudei, etiā dum Messiam
suū cōstāter expectāt, ac Mōsen suū hodieq; mor

Cōis regio
nū Philau-
tia.

Turcæ.

Iudæi.

dicus tenēt. Hispani bellicā gloriā nulli cōcedū. Germani corporū pceritate, & magię cognitione sibi placēt. Ac ne singula persequar, videtis opinor, quātū vbiq; voluptatis pariat singulis & vniuersis mortalib⁹ Philautia, cui prope par est Assentatio soror. Nihil enim aliud Philautia, q̄ cū qs ipse sibi palpat. Idem si alteri facias, κολακία fuerit. At hodie res quedā infamis est adulatio, sed apud eos, q̄ rerū vocabulis magis, q̄ reb⁹ ipsis cōmouētur. Existimāt cū adulatione fidem male coherere. Qd̄ multo seculus sese habere, vel brutorū animantiū exemplis poterant admoneri. Quid em̄ cane adulantius: at rursus qd̄ fidelius! Quid sciuro blandius! At hoc quid est homini magis amicū? Nisi forte vel asperi leones, vel imites tigres, vel irritabiles pardi, magis ad vitā hominum conducere videntur. Qz̄ est omnino pernicioſa quædam adulatio, qua nonnulli perfidiosi & irrisores, miserōs in perniciem adigunt.

Et putidiorē. Putidum aliquādo molestum vocant. Horati⁹. Quorsum hæc tam putida tendunt? Britanni præter alia. Vide lector vt rem per se mordacem, festiuit, & citra morsum tractat. Quis nescit, vt singulis hominibus, ita & singulis nationib⁹, sua quedam vitia esse, de quibus vulgus etiā sua habet prouerbia? At hic nihil attingit odiosum, sed tantū ridicula quedā commemorat, vt intelligas illū candido illo Mercurij sale ludere voluisse. Nam Britannos etiā laudauit, si vindicat sibi qd̄ & habent, & habere pulchrū est. Soli mortalū. Olim Gręci cęteros apellabant Barbaros, deinde culti literis Itali, cęteros oēs præter Gręcos, Barbaros appellare cęperunt. Et nunc rebus oibus cōmutatis, adhuc mirum est, q̄ inani nomine sibi placeant, & quātōpere Barbaros execretur. Veterem illam Rhomā. Refertem hoc loco nōnihil de Rhomā: o rū affectu, ni scirē, sine gemitu nō posse audiri a pijs. Et præstat Erasmi, quem interpretor, modestiā imitari. Nihil enim aliud. Festiuit per collationis occasionem misit iocum, & tamen iocando verum dixit. Est enim perniciosissima adulatio, cum quis assentatur sibi. κολακία. κολαξ, id est, adulator. Inde κολακία adulatio. Miro vero ingenio, rem

Qui ve=
lit inge=
nio cede=
re, nullus
erit. Si=
miles la=
bra lactu
Proz=
uerbium
est, cū di=
gna con=
tingunt
dignis,
vt inept⁹
cantor in
sulso au=
ditori.

Inter Phi=
lautiam &
κολακίαν
qd̄ interfit.
Adulatio
res saluber
rima.

Pluri=
mis arri=
dent. Ele=
gāter ar=
ridēt po=
sunt pro=
placent,
quemad=
modū &
blādiri di=
cūtur, q̄
placent.

Erasmi Roterodami

omniū pessimā laudat, & ita ludit, vt nihilominus verū dicat. Sciuro blādus. Sciurus muris genus est, pilosa cauda, qua se tegit, vnde & nomē habet $\sigma\kappa\iota$ & vmbra, & $\delta\upsilon\phi\alpha$ cauda dicitur. Est em̄ huic animāti pecu liare, cauda corpus obtegere. Habetur in delicijs ob lustum perpetuum.

Vt ait

Bona adu-
latio lauda
ta.

Horati⁹.
Is ponit
duo vitia
in amici-
tia., Affe-
tationez,
& huic di-
uersam,
asperam
morum
truculen-
tiaz, qua
nihil ami-
co cōcedi
mus. Est
autē me-
diū quid-
dā, vt a-
micū ad-
moneas
errātem,
non qua-
uis de re,
nec ama-
rulēte, s;
amicē, q̄-
dā cōdo-
nes, qui-
bus dā fo-

Verū hęc mea, ab ingeniū benignitate, cādore
q; quodā p̄ficiscitur, multoq; virtuti vicinior
est, q̄ ea quę huic opponit̄, asperitas ac morosi-
tas icōcinna, vt ait Horati⁹, grauisq;. Hęc deie-
ctiores aīos erigit, demulcet tristes, extrimulat
lāguētes, expergefācit stupidos, egrotos leuat,
feroces mollit, amores cōciliat, cōciliatos reti-
net. Pueritiā ad capeſſenda studia l̄farū allicit,
senes exhilarat, Prīcipes citra offēsā sub ima-
gine laudis, & admonet & docet. In summa fa-
cit, vt q̄sq; sibi ipse sit iucūdior & charior, q̄ q̄-
dē felicitatis pars est vel p̄cipua. Quid autem
officiosius, q̄ cum mutuū muli scabunt? Vt ne
dicam interim hanc esse magnā illius laudatæ
eloquentiæ partem, maiorē medicinæ, maximā
poeticę. Deniq; hāc esse totius humanę cōsue-
tudinis mel & condimentū. Sed falli, inquiunt,
miserum est, immo nō falli, miserrimū. Nimiū
em̄ desipiunt, qui in rebus ipsīs felicitatē hoīs
sitā esse existimant. Ex opinionibus ea pendet.

Est error
felix.
Vita hoīs
ex opiniōe
pendet.

ueas. Vnde Flaccus in epistola ad Loliū sic ait. Discolor infido scurræ di-
stabit amicus. Est huic diuersum vitio vitium prope maius, Asperitas
agrestis, & incōcinna grauisq;. Quę se cōmēdat tonsa cute, dētib⁹ atris,
Dū vult libertas dici mera, veraq; virt⁹. Virt⁹ est mediū vitioꝝ vtrinq;
redactū. Pueritiā ad capeſſenda. Laude & munusculis olim alliciebāt pu-
eros ad amādas literas. Vnde Flacc⁹. Pueris olim dant crustula, blandi
Doctores, elemēta velint vt discere prima. Nūc vero truculentia docto-
rū, & plagis, primū discūt odisse literas & p̄ceptorē, qua re, vel Fabio
teste, nihil magis puerorū ingenijs perniciosū esse pōt. Nā p̄ter odiū lite-
rarū, ingenijs seruitatē, quā sēuitia p̄ceptorū parit, etiā corpusculis ad-
huc teneris & crescētib⁹, nō parū nocet nimia illa sēuitia & asperitas, quā
mirū, quātū stulti nō sane pauci, tanq̄ p̄ceptoris virtutē mirātur. Prin-

cipes citra. Si necesse est admonere principem, tamen iucunde monendus est, nō acerbe, ne eueniat, qđ euenit Callistheni p̄ceptorī Alexādrī, & p̄dagogo Ptolēgi. Porro colorem quem ostēdit, ipse mire seruauit in Panegyrico, quo Philippi Burgundionum ducis laudes p̄secutus est. Nihil enim aliud illic agit laudans, q̄ vt doceat & admoneat, qualem oporteat esse principem. Mutuum muli scabunt. Prouerbiū est, cum vicissim alius alium laudat, a mulis sumptum, qui q̄ manibus carent, mutuo se scabunt. Magnam illius laudat̄. Nam vt supra diximus, Plato in Gorgia, oratoriam assentationis partem fecit.

Nam rerū humanarū tanta est obscuritas, varietasq̄, vt nihil dilucide sciri possit, quēadmodū recte dictū est ab Academicis meis, iter philosophos q̄ minimū insolētib⁹. Aut si quid sciri potest, id nō raro officit, etiā vitæ iucūditati. Postremo sic sculpt⁹ est hominis animus, vt longe magis, fucis, q̄ veris capiatur. Cuius rei si quis experimentū expositū & obuium quærat, conciones ac templa petat, in quib⁹ si quid serium narratur, dormitant, oscitant, nauseant oēs. Qz si clamator ille (lapsa sum, declamator dicere volebā) ita vt sæpe faciunt, anilem aliquā fabellam exordiat, expergiscuntur, eriguntur, inhiant omnes. Item si qs sit diuus fabulosior & poeticus (q̄ si exemplū requiris, singe huius generis Georgiū, aut Christophorū, aut Barbarā) videbitis hunc longe religiosius colī, q̄ Petrū, aut Paulum, aut ipsum etiā Christum. Verū hęc non huius sunt loci. Iam quāto minoris cōstat hęc felicitatis accessio! Quādoquidē res ipsas aliquoties magno negotio pares oportet, vel leuissimas, vti grāmaticen. At opinio facillime sumit, quæ tamen tantūdem, aut amplius etiā ad felicitatē conducit.

Inter philosophos Socrates modestię causa dicebat, se nihil scire, ridens arroganciam sophistarum professionē, qui se iactabant nihil nescire. hic Academi ci nihil affirmabant, sed quod vbi q̄ probabile viderent, id sequebantur. Porro, Socrates i apologia dicit se putare, idcirco ab Apolline iudicatū omnium

sapientissimum, q̄ se nihil scire sciret. Sic enim ait loquens de quodam

Erasmi Roterodami

qui & sibi & alijs videretur sapiētissimus. πρὸς ἑαυτὸν δ' οὐκ ἀπιῶν, ἔλογίζομαι, ἔτι τούτου μὲν τοῦ ἀνερώπε ἐγὼ σοφώτερος εἰμι, κινδυνεύει μὲν γὰρ ἡμῶν δουλέτερος οὐδὲν καλὸν οὐδ' ἀγαθὸν εἶδέναι, ἀλλ' οὗτος μὲν οἶεται εἶδέναι, οὐκ εἰδῶς. ἐγὼ δὲ ὡς περ οὐκ οἶδα οὐδ' οἶομαι εἶδεναι γούρ τούτου γε μικρῶ τιμῇ, αὐτῷ τούτῳ σοφώτερος εἶναι, ἔτι & ἠδ' ἔτι οὐδὲ οἶομαι εἶδέναι. id est. Ad me ipsum igitur cōuersus sic ratiocinabor, hoc pfecto hoīe sapiētior sum. Videt enim nos rē neuter qd bonū, qd ve malū sit scire. Caterū hic qdē putat se aliquid scire, nihil sciens. Ego vero vt nihil scio, ita nihil scire me puto. Visus sum igit paulo hoc ipso esse sapiētior, qd ea qd nescio, ne puto qdē me scire.

Clamator. Quidā clamant fātū. Declamāt autē, qd ex arte dicunt, pferim exercēdi causa. Qd autē per iocū hic narrat, mirū est qd quēdie videmus euenire. Finge huius generis. Ne qs hic calumniē, aliqd parū reuerenter dictū de sanctis. nō enim vocat diuos fabulosos, qd nō sint sancti, sed qd de his fabulosa quādam ferant, vt Horatius fabulosum dixit Hydaspeū fluuiū. nec id simpliciter affirmat, sed addit, exēpli causa. Nā horū historix fabulis simillimę vident. Et tamen hęc quali acūq; sunt, libentius amplectitur vulgus, qd quā in actibus apostolorum, aut in Euangelijs legimus, certa & indubitata.

Acipēser alicui.

Age si quis putrib⁹ vescatur falsamentis, quorū rū alius nec odorem ferre possit, & tamē huic ambrosiā sapiant, quęso, quid interest ad felicitatē? Cōtra si Acipēser alicui nauseam sapiat, qd referet ad vitę beatitudinē? Si cui sit vxor egregie deformis, qd tamē marito, vel cum ipsa Venere certare posse videat, nōne perinde fuerit, ac si vere formosa foret? Si qs tabulā minio lutoq; male oblitā, suspectet, ac demiret, psuasum habens Apellis aut Zeufidis esse picturā, nōne felicitior etiā fuerit eo, qui eorū artificū manū magno emerit, fortassis min⁹ ex eo spectaculo voluptatis pceptur⁹. Noui ego quēdā meī neminis, qd nouę nuptę gemmas aliquot adulterinas dono dedit, psuadens, vt erat faciendus nugator, eas non modo veras ac natiuas esse, verū etiā singulari atq; inastimabili p̄cio. Quęso, quid intererat puellę: cū vitro nō minus iucunde pasceret, & oculos, & animū, nu-

Error gustus.

Error oculorum.

Impostura i gemis factitijs.

Acipēser siue acipēs sis, piscis est optimi saporis, qd squamas ad os versas habet, oli in maximo precio habitus. Martialis in distichis. Ad palatinas acipensem mittite mensas. Ambrosias ornerant munerera dapes.

gas perinde vt eximiū aliquē thesaurū cōditas apd sese seruaret! Marit⁹ interim & sumptum effugiebat, & vxoris errore fruebat, nec eā tñ sibi min⁹ habebat deuinctā, q̄ si magno empta donasset. Nū qd interesse censeris iter eos, q̄ in specu illo Platonico, variarū rerū vmbras, ac si mulacra demirant, modo nihil desiderēt, neq; minus sibi placeāt, & sapiētē illū, q̄ specū egres- sus, veras res aspicit! Qz si Mycillo Lucianico, diues illd̄ & aureū somniū p̄petuo somniare li- cuisset, nihil erat, cur aliā optaret felicitatem. Aut nihil igit̄ interest, aut si qd interest, potior etiā stultorū conditio. Primū q̄ iis sua felicitas minimo cōstat, id est sola psuasiūcula. Deīde, q̄ ea fruūt cū plurimis cōiter. Porro nulli⁹ boni iucūda sine socio possessio. Quis, n. nescit quā- ta sapiētū paucitas! si modo quisq̄ inueniatur.

Apellis
aut Zeu-
sidis. Plin-
ni⁹ libro
xxxv. A =
pellē dicit
superasse
oēs añ se
genitos
posteaq;
sequutos
quippe q̄
pixerit ea
q̄ alij pin-
gere non
potuerit,
fulmina,
tonitrua
Brōtem,
Astrapē.
Zeusidis
itē memi-
nit Plini
us, quem
summas

Spec⁹ Pla-
tonicus.

Felici⁹ est
errare q̄ sa-
pere.

diuitias dicit arte sua sibi cōparasse, posteaq; cēsente opa sua maiora eē, q̄ q̄ pcio possent pparari, cōpisse ea dono dare. Plura de his apd eūdē in- uenies. Mei nois. Apparet eū loq de quopiā, cui nomē fuerit Moro, qui puellā spōsaz, hac arte deluserit. Specu illo Platonico. Plato πολιτεϊῶν .? hoies q̄ relictis diuinis ideis, & spū alib⁹ reb⁹, q̄ verę sūt, nihil p̄ter res corpeas verarū rerū vmbras, mirant, tanq̄ cecos & somniātes fingit, ἐμ καταγείω δὲ κήσδ σπυλαϊώδδ. i. i subterraneo domicilio spelūce formā p̄ se ferēt, suis affectib⁹ vinctos sedere. Ad hūc em̄ modū Socrates fere apd eū loq̄t. Naturā nostrā, q̄ ad eruditionē & ruditatē p̄tinet, tali qdā imagi- ne cōtēplare, finge subterraneū spec⁹, cuius igr̄essus x̄sus lumen p̄ antrū totū perui⁹ vndiq; pateat. In eo hoies nutritos a pueritia, ceruicē & cru- ra ita deuictos, vt & immobiles pmanere cogant, & ad sola anteriora pspi- cere, capita x̄o viculis adstricta, circūducere nequeāt. Post tergū aut̄ su- p̄ne, ac pcul, ignis lumē suspēsus sit, iterq; ignē, & vīctos hoies, via supi- or pateat, sec⁹ quā paries sit cōstruēt⁹, quēadmodū a p̄stigiatorib⁹ appo- nūtur corā spectātū oculis, cortinq; qdā, sup̄ qb⁹ sua mirāda ostētāt. Fin- ge p̄terea hoies alios itra parietes ferre res varias. Hos demū hoies, ait, nihil aliud qcq̄, vel sui ipsorū, vl̄ aliarū rerū posse videre, p̄ter vmbras, q̄ ex igne ad aduersam spelūce partē cadūt. Mycillo Lucianico. Apd Lucia- nū Mycillus quispiā cerdo, paupculus, cōnauerat apd p̄rdiuitē vicinū. Nocteq; somniauit se subito diuitē vehi humeris, possidereq; q̄cūq; diui

Stultitię cō
moditas la
tius patet.

tes possi-
dent. Et
ob id mi
nat gallo
q̄ suo cā-
tu fātam
felicitatē
interru-
pisset. Ex
tat dialo
gus ab
Erasmo
latin⁹ fa-
ct⁹. Vel
triētē.
Triēs est
q̄rtapar-
affis, hoc
ē tres vn
ciā. Q̄
animi cu
ras. Vn-
de in epi-
grāmate
Græco,
γῆρόθυ-
vos i lex-
tus, λυσί-
μέριμος
.i. curam
soluens,
Φιλομει-
διός. i. a-
mator ri-
sus, τέρ-
πυθός. i.
delectabi-
lis, & ῥα-
διυθός. i.
facilis di-
ct. Bac-
chi lau-
des cōple-
x⁹ ē Flac-
cus hoc
carmine.

Qz̄q̄ ex totis sęculis, Gręci septem oīno nume-
rāt, quos me hercle, si qs accuratius excutiat,
dispereā si vel semisapientē inueniet, imo si vel
trientē viri sapientis. Proinde cū inter multas
Bacchi laudes, illud habeat (vt est) primariū,
q̄ animi curas eluat, idq̄ ad exiguū modo tem-
pus, nā simul atq̄ villū edormieris, p̄tinus al-
bis (vt aiunt) quadrigis recurrūt animi mole-
stic: quāto meū bñficiū, cū plenius, tū p̄sentius,
que p̄petua quadā ebrietate, mētē gaudiis, deli-
ciis, tripudiis expleo, idq̄ nullo negotio! Neq̄
quēq̄ oīno mortālē, mei muneris expertem esse
sino, cū relique nūminū dotes, aliæ ad alios per-
ueniāt. Nō vbiuis nascitur generosum, & lene
merū, qđ curas abigat, qđ cū spē diuite manet.
Paucis cōtigit formę grā, Veneris mun⁹. Pau-
ciorib⁹ eloquētia, Mercurii donū. Nō ita mul-
tis obtigerūt opes, dextro Hercule. Imperiū nō
cuiuis cōcedit Iupiter Homeric⁹. Sęp numero
Mauors neutris fauet copiis. Complures ab
Apollinis tripode tristes discedūt. Sępe fulmi-
nat Saturni⁹. Phœb⁹ aliquñ iaculis pestē imittit.
Neptun⁹ plures extinguit, q̄ seruat. Vt iterim
Veioves istos Plutones, Atas, Pœnas, Febres,
atq̄ id gen⁹, nō deos sed carniffices cōmemorē.
Ego sum vna illa Stultitia, q̄ omneis ex æquo,
tā parata bñficiā cōplector. Nec vota moror,
nec irascor, exposcens piamina, si quid carimo-
niarū fuerit p̄termissum. Nec cælū terræ mi-
sceo, si quis reliquis inuitatis diis, me domi re-
linquat, nec admittat ad nidorē illum victima-
rum. Nam cęterorum deorum tanta in his est
morositas, vt prope maius sit operepreciū, atq̄

adeo tutius, illos negligere q̄ colere. Quemad- Quid nō
modum sunt & homines nonnulli, tam diffici- ebrietas
les, & ad ledēdū irritabiles, vt p̄stiterit eos pr- designat
sum alienissimos habere, q̄ familiares. At ne- operta re
mo, inquit, Stultitię sacrificat, neq; replū sta- cludit,
tuit. Equidē demiror, vt dixi, nō nihil hęc igra- Spes iu-
titudinē. Verū hoc quoq; p̄ mea facilitate bo- bet eē ra-
ni cōsulo. Qz̄q; ne hęc quidē desiderare possim. tas, ad p̄-
Sollicitis
animis

Stultitię tē
plū & sacra

onus eximit, addocet artes. Fœcūdi calices quē nō fecere disertū? Cōtra-
sta quē non in paup̄tate solutū? Tibullus quoq; Adde merū, vinoq; no-
uos cōpescē dolores. Et Propertius Elegiarū tertio ad Bacchū ait. Cura
rūq; tuo sit medicina mero. Homerus itē Iliados. ? ἀνδρῶν δὲ κεκλιῶτι,
μῆνοσ μέγα δῖνοσ ἀέξει. i. viro autē qui laborauit, robur magnū vinum
augebit. Albi quadrigis. Hoc prouerbio summā indicamus celeritatē.

Generosum & lene. Sic Horati⁹. Ad mare cū venio, generosum & lene
repro, Qd̄ curas abigat, qd̄ cū spe diuite manet, Qd̄ me Lucanę iuuenē
cōmēdet amicę. Dextro Hercule. Huic decimas bonoꝝ vouerūt, vt dite
scrēt. vñ Per si⁹ Satyrā. ij. Et o si sub rastro crepet argēti mihi seria, dex-
tro Hercule. Iupiter Homeric⁹. Homerus scribit sceptrū & ius a Ioue
dari regi⁹ apud quē Vlysses Iliad. β. sic loq̄r εἰσ κοίρανοσ ἔσω, εἰσ βασι-
λεὺσ, ὧ ἔδωκε κρόνου πατῖσ ἀγκυλομήτεω σκῆπτρῶ τ ἠδὲ θέμισσάσι-
να σφίσι βασιλεύη. i. Vnius dñs sit, vnus rex, cui dedit fili⁹ Saturni ver-
luti sceptrū atq; fas. vt ip̄os regat. Et Nestor Iliad. α. σκηπτρῶσ βασι-
λεὺσ ὧ τε θεὸσ κῆδοσ ἔδωκεμ. i. Scepterifer rex cui Iupiter gloriā dedit.

Apollinis tripode. cū rñdet q̄ nollēt audisse. Saturni⁹. i. Iupiter, cui ful-
mē tribuīt poetę, vñ τερπικέρανοσ δῖ. Phœb⁹ aliqñ. vt in p̄mo Iliados
ob creptā sacerdotis Chriſtę filiā βασιλῆι χολωθεῖσ, νοῦδοσ ἀνά στρατῶν
ῶροσ κακῆμ, δλέκουτο δὲ λαοί. i. Regi irat⁹ morbū excitauit malū, p̄ie-
rūtq; ppli Vñ P̄zan dicit ἀπὸ τῶ παίδμ. i. a feriēdo, & Apollo, ἀπὸ ἀπολ-
λῦειμ. a corrūpēdo, & βελεωίχαρῶσ. i. sagittis gaudēs, & ἑκατηβόλοσ. i.
lōge iaciēs. Veioes istos. Antiq; Rhomani vt Iouē & Diyouē, a iuuan-
do appellauerūt, ita eū deū, q̄ nō iuuādi poterāt, sed vim nocēdi habes-
ret (Nā deos quosdam, vt prodesent, colebant, quosdam vt non obessent,
placabāt) Veioem appellauerunt dempta atq; detracta iuuādi faculta-
te, per hoc σερητῖ κομμορομ. i. priuatiuam particulamvc. Huius dei si-
mulacrū, quod fuit Rhomæ in æde ipsius, quæ crat inter arcem & capi-
tolium, sagittas tenebat, quę videlicet erant ad nocēdū paratę. Quapro-
pter eum deum pleriq; Apollinem dixerunt. Huiusmodi fere Aulus Gd-
lius libri quinti capite duodecimo. Atas. Aten finxit Homerus, quā lati-
ne noxam possis dicere Hęc immittit turbas & offensas rebus morta-
lium, quas Litæ student componere. Eam Iupiter, capillis arreptis, præ-
cipitavit e cęlo, vt dicit Homerus Iliad. τ. Eadem inter Agamemnonem

& Achillem excitauit diffidium. de qua Iliados quoq; nono sic dicit, ἢ δὲ
 & τῆ θεοαρχίῃ καὶ ἀρτίποδ ὄννεκα πάδας πολλῶν ὑπερπροσέει, θεός
 υει δὲ τε πῆσάρηκ δὲ αὐ βλάπτουσ ἀνερώπουσ. i. Ate autem robusta
 velocq; est. quoniā omnes Litās cursu superat præuenit autē in omnē
 terram, nocens hominibus. Pœnas, Febres. Quidam duos tantū deos
 faciebant, Beneficium, & Pœnam, vt Democritus, qđ (vt Plinius ait) ad
 maiorem accedit socordiam, q̄ ponere innumeros. Qui & libro secundo
 autor est, Febri publice phanum dicatum fuisse in palatio. Piamina.
 Credebant offendi deos, si quid in sacris fuisse nō rite peractum. Id si ac
 cidisset, expiabant. Nec cælum terræ. Prouerbiū est, quo significamus
 summum tumultum. Sic Iuuenalis satyra secunda, Quis cælum terris
 non misceat, & mare cælo? Idem sexta. Clames licet, & mare cælo Cōfun-
 das. Allusit autem ad fabulam apri Calydonij, quem immisit Diana, q̄
 cæteris Dijs ad conuiuū vocatis, sola domi remanserit, quæ apud Na-
 sonem transformatorum libro octauo sic. Tangit & ira deos, at nō im-
 pune feremus, Quæq; inhonoratæ, non & dicemur inultæ, Inquit, &
 Omeos vltorē spreta per agros Misit aprū. De hac re multus est iocus
 apud Lucianum, in conuiuio philosophorum, siue Lapithis.

Tusculū Quid em̄ est cur tusculum, aut molā, aut hira
 Ture oli cum, aut suem requirā, cum mihi mortales oēs
 litabāt & mola. Pli vbiq; gentiū, eum cultū p̄soluant, q̄ vel a Theo
 nius in p̄- logis maxime p̄bari solet! Nisi forte Dianæ de
 fatione, beā inuidere, q̄ illi humano sanguine litatur.
 Et mola beā inuidere, q̄ illi humano sanguine litatur.
 tantū sal- Ego me tū religiosissime colī puto, cū passim:
 fa litant q̄ vt faciunt, oēs animo complectuntur: moribus
 nō habēt exprimunt, vita repræsentant. Qui quidē diuo
 tura. Est rum cultus, nec apud Christianos admodū fre
 aut mola quens est. Quanta turba eorum, qui Deiparæ
 far tostū, sale p̄sper virginī cereolū affigunt, idq; in meridie, cū ni
 sum, quo hil est opus! Rursum q̄ pauci qui eandem, vitæ
 hostiæ as- pergebant castimonia, modestia, cælestiū rerū amore, stu
 tur dictū deant æmulari! Nam is demum verus est cul
 a molito tus, longeq; cælitib⁹ gratissim⁹. Præterea cur
 farre Dia templum desyderem, cum orbis hic vniuersus
 næ debeā templū mihi sit, ni fallor, pulcherrimum! Neq;
 inuidere. Nec iam vsque adeo stulta sum, vt saxeas, ac co
 Apud lorib⁹ fucatas imagines requiram, quæ cultū
 Scythas
 Thauri-
 cæ Dianæ
 humano
 sanguine

Supstitio-
 sus cultus
 imaginū.

nostro nonnunq̄ officiunt, cum a stupidis, & pinguibus istis, signa pro diuis ipsis adorantur. Nobis interim vsu venit, quod solet iis, qui a vicariis suis extruduntur. Mihi tot statuas erectas puto, quot sunt mortales viam mei imaginem pre se ferentes, etiam si nolint. Itaque nihil est quod reliquis diis inuideam, si aliis in angulis terrarum alii colantur, idque statis diebus

litabatur. in Latio quoque, vt Strabo i quito scribit, templum Dianę Thauricę erat, Artemisium dię etum, nõ

procul ab Alba, in quo humanis hostijs litabatur Dianę. Idcirco inquit laçantius diuinarum institutionum libro secundo, Dij humanas hostias excogita uerunt ipsi hostes humani generis, vt quę plurimas deuorarent animas. Quanta turba. Ostendit quid dixisset cultum optimũ, qui constat imitatione vitę, non cęrimonijs. Et ait plurimos esse, quę beatam Mariam cęrimonijs colant, per paucos qui vitam studeant amulari, hoc est, humilitatem, puritatę, contemptum diuitiarum, meditationem diuinę scripture. Quod autę per iocum additum est, i meridie, nemo malignus interpresetur, quasi damnet simplicem populi pietatę. Etiã si Hieronymus Vigilanti deridenti hunc morem, nihil aliud respondet, quę cęreos accendi, non in honorem martyrum, vt ipse calumniabatur, sed in solatium nocturnę caliginis. Desunt mystę. Qui initiati numini sacra cęlebrant. Vt saxeas. Omnes ferme veteres sancti, damnabant in templis imagines, ob metum idololatrię, id quod ex compluribus patet locis, vel apud Hieronymum, Episcopus quidam velum fustulit, & concidit e templo, quod hominis haberet pictam imaginem. Et diuus Gregorius episcopum quendam reprehendit, nõ quod imagines fregerit, sed quod id fecerit absque consilio fratrum. Et in eadem epistola sapius iculcat, nihil manufactum vilo modo debere adorari. At posteriores theologi rationę inuenere, vt ipsis videat, argutã, qua eadę rone adorem saxeã aliquã, & vermiculosam imaginę, & Christũ, Verũ de his nõ disputo. Sit magna pietatis pars, prouolui gypso, coloribus lito. Nõ taxat hic cõsuetudo Christianorũ, sed illoꝝ stultitia, qui imagines venerant, nõ vt signa, sed p̄inde quę ipsę sensus aliquę habeat, & huic magis fidat quę illi. Quę si cõsultũ est vitare scelerũ occasiones, nullũ aut scelus execrabilius, idololatria, p̄fecto nõ alienum fuerit, hanc e medio tollere, nequid offendat imperitos.

Rhodii.

Quę admodũ Rhodi Phœbũ, in Cypro Venus, Argis Iuno, Athenis Mínerua, i Olympo Iupiter, Tarenti Neptunũ, Lampsaci Priapũ, modo mihi cõmuniter orbis omnis lōge potiores victimas assidue prebeat. Arquĩ si cui videor hęc

Insula est Lycię, vt Mela scribit, i qua, vt Solinũ ait nunquã tam nubi

Cōmunis lū est ca:
vita inor= luz, vt sol
taliū frul= no videat
titię plena. tur Vnde

Horati⁹
in Odis,
eam da=
ram dicit
Quocir=
ca in ea
Phœbus
colebatur
Cypro.

Insula est
quæ Cili:
ciam a se=
pterrione
Illicum si
num ab
oriente,
Pamphy
liū ab oc=
cidente, &
Aegyptia
cuz a me=
ridie ha=
bet. De q̄
Strabo li
bro. xiiii.

Hæc Flac=
cus dicit
dilectam
Veneri,
vnde &
Cypria
dicit. Ar=
gis Stra=
bo libro
octauo,

Amantes
zelotypi.
Luctus fu
nebris.

multipli=
ces ponit
Argos,
hic de Pe
loponesia
colloquit,
vbi dica=

audacius q̄ veri⁹ dicere, a gedū paulisper ipsas
hominum vitas inspiciamus, quo palam fiat, &
quātū mihi debeant, & quāti me faciāt maximī
pariter, ac minimī. At nō quorūlibet vitā recē=
sebinus, nam id quidē per longū, verū insigniū
tantū, vnde reliquos facile sit æstimare. Quid
enim attinet de vulgo, plebeculaq̄, cōmemora
re, quæ citra controuersiam tota mea est! Tot
enim vndiq; Stultitiæ formis abundat, tot in=
dies nouas comminiscitur, vt nec mille Demo
criti ad tantos risus suffecerint. Qz̄ illis ipsis
Democritis, rursū alio Democrito foret opus.
Quinetiā incredibile sit dictu, quos risus, quos
ludos: quas delicias, homūculi quotidie p̄beāt
superis. Nam hi quidem horas illas sobrias, &
antemeridianas iurgiosis consulationibus, ac
votis audiendis impertiunt. Cæterum vbi iam
nectare madēt, neq; lubet quicq̄ serium agere,
tum qua parte cælum q̄ maxime prominet, ibi
confident, ac pronis frontib⁹, quid agitent ho
mines speculantur. Nec est aliud spectaculum
illis suauius. Deum imortalem, qd̄ theatrū est
illud, q̄ varius stultorum tumultus! Nam ipsa
nōnunq̄ in deorū poeticorum ordinibus con=
sidere soleo. Hic deperit ī mulierculam, & quo
minus adamatur, hoc amat impotentius. Ille
dotem ducit, non vxorem. Ille sponsam suā p̄=
stituit. Alius zelotypus velut Argus obseruat
Hic in luctu, papæ q̄ stulta dicit facitq; condu
ctis etiam velut histrionibus, qui luctus fabu=
lam peragant. Ille flet ad nouercę tumulū. Hic
quicquid vndecunq; potest corradere, id totū
vetriculo donat, paulo post fortiter esuritur⁹.

Hic somno & ocio nihil putat felicius. Sunt qui alienis obeundis negociis sedulo tumultuant, sua negligunt. Est qui versuris, atq; ære alieno diuitem se esse putat, mox decocturus. Alius nihil arbitratur felicius, q̄ si ipse pauper, hæredem locupleter. Hic ob exiguum, idq; incertum lucellum, per omnia maria volitat, vndis ac ventis vitam committens, nulla pecunia reparabilem. Ille mauult bello diuitias quærere, q̄ tutum ocium exigere domi. Sunt qui captandis orbis senibus, putant q̄ comodissime ad opes perueniri. Neq; desunt, qui idem malint de amandis beatis aniculis aucupari. Quorum vtriq; tum demum egregiam de se voluptatem diis spectatoribus præbent, cū ab illis ipsis, quos captant, arte deluduntur. Est omnium stultissimum, ac sordidissimum negociatorum genus, quippe qui rem omnium sordidissimam tractent, idq; sordidissimis rationibus: qui cum passim mentiantur, peierent: furentur, fraudent, impendant, tamen omnium primos sese faciunt: propterea q̄ digitos habeant auro reuinctos.

tum erat
Iunoni tē
plum. De
hoc apud
Homerū
Iliados.
Δ. sic lo-
quitur Iu-
no. ἔτοι-
έμοι τρε-
ἰόμεν πο-
λύφιλ-
ταταί ἐί-
οιμ πό-
ληος ἄρ-
γοσόπαρ-
τη τε, καὶ
ἐυρούα-
γυία μου-
κύνη, idē,
Treis mi-
hi ciuita-
tes mul-
to omniū
sunt ma-
xime dile-
ctę Argos
Sparta &
latas vi-
as habēs
Mycene.
In Olym-

Ociosi
Curiosi
Decoctos
res .

Auari.

Militēs.

Hæredipes-
ta.

Negocia-
tores.

po. Strabo lib. octauo, quatuor dicit esse Olympos hic de Peloponesiaco loquitur. circa quę est Elis & Pysa Ioui dicata, vt Strabo ait, & Olympia, vbi olympici agones fiebant. Lampfaci. Lampfacum oppidum est circa angustias Helleponticas, nō pcul ab Abydo vbi Priapus colebatur. De hoc Plini⁹ libro quinto. Cōsultati. Lege Icaromenippū Lucia: ni, quę Erasim⁹ latinitate donauit, & rectius itelliges hūc locū. Hic locus tot⁹ iocosus est, & tñ ludēs depingit imaginē vitę hūanę. Flet ad nouerex tumulū. Prouerbio dictū est apud Græcos, Δακρύδμ πρὸς τὸν τῆσ μητρύινὸ τὰ φόρμ. i. Fiere ad nouerex tumulū, de his q̄ fingerēt dolorē, cū apud se gauderēt. Vētriculo. Quę vulgus stomachū, Latini vētriculū vo.āt. Versuris. Versura est, cum æs alienū cre alieno dissoluitur, & creditor mutatur, nō liberatur debitor, sed magis inuoluit, hinc ducta voce, vt autor est Festus, q̄ creditorem verterent. Terētius in Phormione. In eodem luto hæsitās, vorsuram solues. Decocturus. Decoxisse dicitur, qui absumptis omnibus, cedunt bonis, vt loquitur iurecōsulti.

Orbis senibus. Orbi sunt, quib⁹ liberi nō sunt, hos potissimū captāt. Beatis aniculis. Beatas vocat diuites. Iuuenalis. Optima summi Nūc via processus vetulę vesica beatę. Quos captāt. Id Horatius narrat de Nasica & Corano. Lucian⁹ itē de nōnullis ἐμ νεκρικοῖς. Rem oim sordidissimā. Sordidū vocat illiberale, & magno animo indignū. Porro in bonorū ordine, etiā iuxta Peripateticos, nihil vili⁹ pecunia, quā solā captant negociatores. Nec Cicero pbat hoc negociatorū genus, qui hic coemūt, vt alibi carius vendāt. Et paucissimi sunt, imo nulli opinor q sine fraude ditescāt. Et tñ hi soli habētur in precio, cū in sentētijis Theologorū plane damnata sit negociatio, si Gregorio credimus, nā hic citatur in sentētijis, nec min⁹ Chrysofostomo, Augustino, & Cassiodoro credim⁹, nā hi citātur in decretis distinct. octogesima octaua, quorū sanctissimis scriptis, nescio qs frater, mercatorib⁹ assentari volēs, paleas pposuit. Augusti. palā dicit in lib. de pōnitētia, mercatores & milites pōnitētiā agere nō posse.

Adulatio
cōcionato-
rum.

Adula-
tores fra-
terculi.

Nec desunt adulatores fraterculi, qui mirētur istos, ac venerabiles palam appellent, nimirū,

Fures.

Non ta-
xat reli-
giosos, s; adulato-
res, cuius
modi sūt
in hoc ge-
nere non
parū ml-
ti, qui cō-
cionātur
ad quæ-
stum, &
nullos sa-
pius aut
honorifi-
cētius ap-
pellāt, q̄
mercato-
res, quos
vocāt ve-
nerabili
mercādā-
ti, q̄ hi
dent lar-
gi⁹. Ali-
bi videas
Pythago

vt ad ipsos aliqua male partorū portiuncula redeat. Alibi videas Pythagoricos quosdā, quibus vsqueadeo omnia videntur esse cōmunia, vt quicquid vsq; incustoditum nacti fuerit, id velut hæreditate obuenerit, æquo animo tol-

Optatores

lāt. Sunt qui votis tantū diuites sunt, & iucūda quædam sibi fingunt somnia, idq; ad felicitatem satis esse putant. Nōnulli foris diuites ha-

berī gaudēt, domi gnauiter esuriunt. Hic festinat quicquid habet profundere, ille per fas ne-

Profuso-
res.
Ambitiosi.

fasq; cōgerit. Hic cādīdatus ambit populares honores, ille ad focū semet oblectat. Bona pars

lites nūq; finiedas agitat, & hinc atq; hinc certatim cōtendunt, vt prorogatorem iudicem, & collusorem ditēt aduocatū. Hic rebus nouan-

Litigato-
res.

dis studet, ille magnum quiddam molitur. Est

qui Hierosolymā, Rhomā, aut diuū Iacobum adeat, vbi nihil est illi negocii, domi relictis cū

Qui sacra
visūt loca.

vxore liberis. In summa, si mortalitū innumera-
biles tumultus e luna, quēadmodū Menippus

biles tumultus e luna, quēadmodū Menippus

biles tumultus e luna, quēadmodū Menippus

biles tumultus e luna, quēadmodū Menippus

biles tumultus e luna, quēadmodū Menippus

biles tumultus e luna, quēadmodū Menippus

olim, despicias, putes te muscarum, aut culicū
videre turbam inter se rixantium bellantium,
insidiantium, rapiantium, ludantium, lasciuientium,
nascantium, cadentium, morientium.

Neq; satis credi potest, quos motus, quas tra-
gœdias cieat tantulū animalculum, tāq; mox
periturum. Nam aliquoties vel leuis belli, seu
pestilentiaę procella, multa simul milia rapit,
ac dissipat. Sed ipsa stultissima sim, planeq; di-
gna, quā multis cachinis rideat Democritus,
si pergam popularium stultitiarum, & insania-
rum formas enumerare. Ad eos accingar, qui
sapientiaę speciem inter mortales tenent, & au-
reum illum ramū (vt aiunt) aucupantur: inter
quos Grammatici primas tenent, genus ho-
minum profecto, quo nihil calamitosius, ni-
hil afflictius, nihil æque diis inuisum foret,
nisi ego miserriam professionis incommoda,
dulci quodam insaniaę genere mitigarem.

ricos. Ios-
catur in
furaces,
quia Py-
thagoras
dixit τῶν
φίλων
τὰ πάντα
τα κοινὰ
εἶναι. i.
amicorū
oia esse cō-
mūia. Id
dogma se
qui viden-
tur, cū ab
oib; ve-
lut ab a-
micis ac-
cipiunt.

[Stultitia
doctorum
hominū.

Votis
tantum.
Vt apud
Lucianuz
in nauī.

Grāmatis-
a miseri.

Foris
diuites.

Aiunt Ve-

netijs multos huiusmodi patricos esse. Prorogatorē iudicem. Dissert
enim sententiam, ne perdat quæstum. Et collusorē. Colludit qui nocet
parti, quam videtur tueri, & adiuuat, quam videtur oppugnare, quod
iureconsulti vocant præuaricationem. Est qui Hierosolymam. Non
damnat eos, qui pro animo visunt loca quædam. Tametsi non video
quid in his sit magnæ pietatis, nisi forte sit aliquid vidisse vestigia
Christi & sanctorum, vt his accendamus ad æmulationem. Et maxi-
ma pars hominum, hodie maximo suo malo peregrinatur. Pleriq; sub
hoc prætextu planos & erroneos agunt. Verum hæc non libenter au-
diunt, qui ex hominum vel superstitione vel malitia lucrum sentiunt.
Veruntamen vide q̄ circumspecte locutus est Erasmus, etiam sub alie-
na persona, ne quis possit offendi. Non probat eos, qui domi relin-
quunt, quos curare debeant, & visunt loca, in quibus nihil negocij ha-
bebant, tantum visunt, vt visant. Quæadmodum Menippus. Extat;
vt dixi, dialogus Icaromenippus, in quo Menippus in luna sedens,
contemplatur mortalium vitam. Aureum illum ramum. Allusit ad
ramum, quem duce Sibylla, repperit Aeneas apud Vergilium æneis
lib. vi. ad inferos descendurus, hunc interpretatur sapientiam.

Erasmii Roterodami

Πέντε κατάραι δ.
 id ē, quę
 execratio
 nib⁹, siue
 deuotio =
 nib⁹, Allu
 sit aut ad
 Græcum
 Epigram
 ma, qđ io
 caſ Grā=
 maticis
 Πέντε γέ
 νη, Πέντε
 πτώσειδ
 και Πέν=
 τε κατάραι
 δ. id ē,
 quę
 nera, quę
 casus,
 & quę de
 uotiōes,
 ob quę
 pmos x=
 sus Ho=
 mericos
 quorum
 primus
 incipit a
 μηνιμ, qđ
 irā signi=
 ficat. Ser=
 cundus,
 δυλομέ=
 νημ, qđ
 perniciem
 significat,
 habet &

Neg enim πέντε κατάραις, id est, quinque tantum
 diris obnoxii sunt isti, quęadmodū indicat epī
 grāma gręcū, verum sexcentis, vt qui semper
 famelici, sordidique ī ludis illis suis, ī ludis dixi,
 imo in φροντιστηρίοις, vel pistrinis potius, ac carni
 ficinis, inter puerorū greges, cōsenescant labo
 rib⁹, obsurdescant clamorib⁹, foetore pędoreq;
 contabescāt, tñ meo beneficio fit, vt sibi primī
 mortaliū esse videant. Adeo sibi placent, dum
 pauidam turbā, minaci vultu voceq; territāt,
 dum ferulis, virgis, lorisq; cōscindunt miseros
 dumq; modis omnibus suo arbitrato seuiunt,
 asinū illū Cumanum imitantes. Interim sordes
 illę, merę munditię videntur, pędor amarici
 num olet, miserrima illa seruit⁹ regnū esse pu
 tatur, adeo vt tyrānidem suam nolint cū Pha
 laridis aut Dionysii īperio cōmutare. Sed lon
 ge etiā feliciores sunt, noua quadam doctrinę
 persuasione. Siquidem cum mera deliramenta
 pueris inculcent, tamen dii boni, quem non illi
 Palemonē, quem nō Donatum, prę sese contē
 nunt! idq; nescio quibus pręstigiis, mire effi
 ciunt, vt stultis materculis & idiotis patribus
 tales videant, quales ipsi se faciūt. Iam adde &

Tyrannis
 ludi magi=
 strorum.

Arrogātia
 torūdem.

υμ, qđ
 lores. Tertius animas mittit ad inferos. Quartus, canū laniationem.
 Quintus, auium, & iram Iouis. Atq; his auspicijs ingrediuntur suum
 munus. Epigramma autem est libro primo, Palladę titulo, huiusmodi.
 Αρχή γραμματικῆς πεντάσιχός ἐστι κατάραι. πρῶτος μῆνιμ ἔχει,
 δεύτερο δὲ δυλομένημ, καὶ μετὰ δὲ δυλομένημ, Δαναῶν παλιμ ἄλγεα
 πολλὰ. ὁ τρίτατος τυχὰς, εἰς ἀττῆμ κατάραι. τοῦ δὲ τεταρταίου
 τὰ ἔλ ἄρια, καὶ κύνας ἀργοί, πέμπτοι, διωνοί, καὶ χόλος ἐστὶ Διδό. πῶς
 ὄυμ γραμματικὸς δύναται μετὰ πέντε κατάραις, καὶ πέντε πτώσειδ
 μῆγεα πένθος ἔχειμ, i. Principiū grāmatices, quinque ver sibi⁹ contenta

est deuotio. Primus iram habet, secundus pniciosam. Et post pniciosam, Græcorū rursū dolores multos. Tertius animas ni infernū deducit. Quarti autē tractus, & canes veloces. Quiti, aues, & ira est Iouis. Quō igit Grāmatic⁹ pōt post quinque execratiōes, & quinque casus, nō magnū lū sum habere? In Φροντιστικίῳ. Aristophanes ἐμνεστέλας, Socratis scholā vocat Φροντιστήριον, q̄si dicas sollicitudinis locū, q̄ illic tristes ac cogitabūdi federēt. Et Socrates dicere p̄suevit, Φρόντιστον, hoc est cogita hoc dicto adhortās ad diligētē rei p̄siderationē. Asinū illū Cumanū. Is reptū leonis exuuiū, adaptarat corpori suo, atq; ita leo credit⁹ timebat, donec qdā ex auriū p̄minētū indicio, sensit asinū esse, deinde fuste cōtus, ad stabulū reducēt⁹ est. Amaricinū olet. De p̄positiōe vnguētī Amaricini, qd̄ & sansucinū vocāt, vide Dioscoridē i p̄mo. Hoc Plini⁹ in. xiii. libro dicit, optimū fuisse in Cypro & Mytileni, q̄ ibi sansucus abundet.

Tyrānidē suā. Est oīno simulacrū tyrāni, seuuus, vt fere sūt oēs ludi magistri. Adeo vt Dionysi⁹ Syracusis expuls⁹, Corinthi ludū apuerit l̄ariū cū sine Tyrānide viuere nō posset, tā mal⁹ p̄ceptor, q̄ fuerat rex. Phalaridis. Phalaris Agrigētinoꝝ tyrān⁹, adeo crudelis, vt φαλαριόμου vocēt duri⁹ imperiū.

Anchisæ matrē, aut vocolam vulgo incognitā, in putri quapiam charta deprehenderit, pu-
 ta busequā, bouinatorē, aut manticatorē, aut si quis vetusti saxi fragmētū, mutilis notatum literis, alicubi effoderit, o Iupiter quæ tū exultatio, q̄ triūphi, quæ Encomia, perinde quæ si vel Africam deuicerint, vel Babylonas ceperint. Quid autē cum frigidissimos, & insulsissimos versiculos suos passim ostētāt, neq; desūt qui mirent? Iam plane Maronis animā in suspectus demigrasse credunt. At nihil oīm suauius, q̄ cū ipsi inter sese mutua talione, laudāt ac mirant, vicissimq; scabunt. Qz si quis alius verbulo lapsus sit, idq; forte fortuna, hic oculatior deprehēderit, ἡρώδεις, quæ protinus Tragediæ, quæ diglaciones, q̄ conuicia, quæ inuestiua: Male propitios habeam omneis grāmaticos, si quid mētior. Noui quēdam πολιτεχνῶν τῶν μαθηματικῶν, græcum, Latinū, Mathematicū, philosophum, medicū, καὶ ταῦτα βασιλικῶν, iam sexagenariū, qui ceteris rebus omissis, annis plus vi-

matrem.
 Ex Home
 ro solēt ta
 lia p̄pone
 re, & fa
 cinus est
 ignorare
 quicq; hu
 iusmodi
 Busequā
 Hoc uti
 tur Apu
 leius, pro
 eo qui se
 quitur bo
 ues. Bou
 inatorē.
 Bouina =
 ri vete
 res dice
 bant ter
 giuersari
 in causa,
 & Bouina
 tor, tergi
 uersator.

hercules
 mulier hercules
 et ipse est

Erasmi Rorodami

Cui⁹ me
 minit
 Aul⁹ Ged
 lius. Mā
 ticulato-
 rem. Fe-
 stus ostē
 dit olim
 manticu-
 lari di-
 ctū fuis-
 se, pro
 clanculus
 suffura-
 ri. Ve-
 tusti saxi
 fragmen-
 tum. Sūt
 qui adeo
 supersti-
 tiose ve-
 nerentur
 antiqui-
 tatem, vt
 rudera
 quoq; tā-
 tum non
 adorent,
 & putria
 saxa, q̄q;
 modera-
 tum an-
 tiquita-
 tis studi-
 um i lau-
 de ponen-
 dum est.

ginti, se torquet ac discruciat ī grāmatica, pra
 sus felicē se fore rat⁹, si tādiu liceat viuere, do
 nec certo statuat, quō distīguēde sint octo par-
 tes orationis, qđ haecenus nemo græcorū aut
 latinorū ad plenū p̄stare valuit. Perinde quasi
 res sit bello quoq; vindicāda, si qs cōiunctionē
 faciat dictionē ad aduerbiorū ius p̄tinentē. Et
 hac gratia, cū totidē sint grāmaticę, quot grā-
 maticī, imo plures, qñquidē Aldus meus vnus
 plus quīquies grāmaticā dedit, hic nullā oīno
 quātūuis barbare aut moleste scriptā p̄termittit,
 quā nō euoluat, excutiatq;: nemini nō inui-
 dēs, si qđ quātūlibet inepte moliatur in hoc ge-
 nere, misere timēs, ne qs forte gloriā hāc p̄teri-
 piat, & pereant tot annorū labores. Vtrū insa-
 niā hāc vocare mauultis, an stultitiā? Nā mea
 quidē haud magni refert, modo fateamini meo
 bñficio fieri, vt aīal oīm alioq; lōge miserimū,
 eo felicitatis euehat, vt sortē suā neq; cū Persa-
 rū regib⁹ cupiat pmutare. Min⁹ mihi debēt poe-
 tē, tāetsi vel ex p̄fesso meæ sunt factiōis: q̄ppe li-
 berū genus, vt habet puerbiū, quoq; oē studiū
 nō alio p̄tinet, q̄ ad demulcēdas stultoꝝ aures
 idq; meris nugamentis ridiculis fabulis. Et tñ
 his freti, mirū dictu, vt cū sibi polliceāt īmorta-
 litatē, & diis parē vitā, tū aliis eādē p̄mittant.

Poetę.

Africam deuicerint. Qz longo ancipitiq; bello, vix tandem Scipionum
 maxime auspicijs deuicta sit a Rhomanis. Vel Babyionas. Prouerbia
 le est apud Lucianum Hanc opulentissimam vrbem cepit Darius ope-
 ra Zopyri. Maronis animum. Allusit ad id, quod Ennius somniauit,
 animam Homeri in suum demigrasse corpus. Quod notans Persius
 ait, Nec in bicipiti somniaisse Parnaso Memini, vt repente sic poeta pro-
 direm. Ἡρακλεῖς. id est, O Hercules. Est autem vox abominantis, q̄
 Hercules soleat in malis opitulari. Vnde ἀποτρόποιον vocant. Cum
 Persarum regibus, Qz de horum opulencia, prodigiosa quædam fere-

bantur. Horatius. Persarū vigui rege beatior. Et, Persicos odi puer ap-
paratus. Ut habet proverbiū. τῶν ποιητῶν καὶ ζωγραφέωυ ἀνεύθου
νομγένοδ. id est, Poetarū & pictorū liberū genus. Meminit Lucianus.
Itē Horat. Pictorib⁹ atq; poetis. Quidlibet audēdi semp fuit equa ptās.

Huic ordini præ cæteris familiares φιλαυτία καὶ
κολακία: nec ab vlllo mortaliū genere color, neq;
simplicius, neq; constantius. Porro Rhetores, q̄q;
non nihil illi quidem præuaricantur, colluduntq;
cum philosophis, tamen hos quoq; nostræ factio-
nis esse, cum aliā multa, tum illud in primis ar-
guit, q̄ præter alias nugas, tam accurate, tā mul-
ta de iocandī ratione conscripserunt. Atq; adeo
stultitiam ipsam inter facetiarum species nume-
rat, quisquis is fuit, qui ad Herenniū dicendī ar-
tem scripsit. Q̄ p̄ apud Quintilianum, huius or-
dinis longe principem, caput est, de risu vel Illia-
de prolixius, tantūq; stultitiæ tribuunt, vt saepe
numero qđ nullis argumentis dilui possit, risu
tamē eludatur. Nisi & si quis hoc arbitretur ad
stultitiam non pertinere, ridiculis dictis excita-
re cachinnos, idq; arte. Huius farinae sunt & isti,
qui libris edendis famam immortalem aucupan-
tur. Hi cum omnes mihi plurimum debent, tum
præcipue qui meras nugas chartis iliniunt. Nā
qui erudite ad paucorum doctorum iudiciū
scribunt, quiq; nec Persium, nec Lelium iudicem
recusant, mihi quidem miserandī magis q̄ bea-
tī videntur, vt qui sese perpetuo torqueant.

de facetia, apud Quintilianū de risu. Ad Herēnium. Stilus indicat nō
esse Ciceronis, & alia quedā argumēta. Is igitur quisquis fuit, in primo
libro tradēs quibus modis succurrendū est, quoties iudex defessus est
audiendo, plurimas iocandī species attingit, & inter cæteras ponit stul-
titiā. Risu tamen eludatur. Vt Cicero deprehensus in mendacio, q̄
domum emisset, quā negauerat se empturum, elusit ad hunc modum,
vt diceret esse sapiētis patrifamilias, dissimulare quod velit agere. Nec

φιλαυ-
τία καὶ
κολακία

φιλαυ-
τία, id est
Amor sui
q̄ fere si-
biipsis pla-
cēt. κολα-
κία, id est
adulatio
q̄ palā as-
sentētur
his quos
laudāt, &
ex nebulo-
nib⁹ spur-
cissimis
deos non
nunq̄ fa-
ciūt. Col-
ludūtq;.

Admiscēt
em hi nō
nihil phi-
losophiæ
veluti Fa-
bius & Ci-
cero. De
iocandī ra-
tione. In
oratore
Cicerōis,
plurima
tradūtur

Rhetores.

Scripto-
res libroꝝ

Erasmi Roterodami

Persium, nec Lælium. Hos iudices velut doctos recusat Lucilius, qui locat se Tarētinis & Consentinis, velut crassis hominibus scribere Lege præfationē Ciceronis, in primū librum de finibus bonorū & malorum.

Nonum

in annū premūt.

Allusit ad illud Ho-

rationū, Nonūq;

premat i annum.

Somni re rū oim

dulcissi- mi. Nam

id Epithe tum poe

te somno frequētis

sime tri- buūt, vt

Theocri- tus i Eu

ropa.

ἕκαστος

ὅτε γλυ κίωμ μέ-

λιτος βλεφά-

ροισιμ ἐφίωμ.

id est, Sō nus quā

do dul- cior mel-

le palpe- ris inse- dit. Ab al

tero lip- po. Qz lip

pianat se- re impen

dio stu- diosi. Ita

Horati⁹.

Addunt, mutāt, adimūt, reponūt, repetunt, recu-
dūt, ostendūt, nonum in annū premunt, nec vūq;
sibi satisfaciunt: ac futile præmium, nempe lau-
dem, eamq; per paucorum, tantū emunt, tot vigi-
liis, somniq; rerum omnium dulcissimi, tanta ia-
ctura, tot sudoribus, tot crucibus. Adde nūc va-
letudinis dispēditū, formę perniciem, lippitudinē
aut etiam cecitatē, paupertatem, inuidiam, volu-
ptatū abstinentiā, senectutem præpoperam, mor-
tem præmaturā, & si qua sunt alia eiusmodi. Tan-
tis malis sapiens ille redimendum existimat, vt
ab vno aut altero lippo probetur. At meus ille
scriptor, quanto delirat felicius, dum nulla lucu-
bratione, verum vtcunq; visum est animo, quic-
quid in calamum incidit, vel somnia sua, statim
literis prodit, leui duntaxat chartarum iactura,
non ignarus futurum, vt quo nugaciores nu-
gas scripserit, hoc a pluribus, id est, stultis &
indoctis omnibus probetur! Quid enim est ne-
gocii treis illos doctos, si tamen ea legerint, con-
temnere? Aut quid valebit, tam paucorū sapien-
tium calculis, in tam immensa reclamantium tur-
ba! Sed magis etiam sapiunt qui aliena pro suis
edunt, & alieno magno partam labore gloriam,
verbis in se transmouent, hoc videlicet freti,
q; arbitrentur futurum: vt etiam si maxime con-
arguantur plagii, tamen aliquanti temporis
vsuram sint interim lucrifacturi. Videre est
operæ precium, q̄ hi sibi placeant, cum vulgo
laudantur, cum digito ostenduntur in turba:

Nāq̄ p̄lla crudis inimicum & ludere lippis. Alieno magno. Retulit Te
rentij verba ex Eunuchō. Coarguantur plagij. Plagium est furti ge-
nus quoties abducuntur aliena mand̄pia, aut liberi. id qui faciūt, pla-
garij vocantur.

Hic est Demosthenes.

οὗτος, ὅστις ὀδύεινός ἐκεῖνος, cum apud bibliopolas
prostant, cum in omnium paginarum frontibus
legūtur tria nomina, p̄sertim peregrina, ac ma-
gis illis similia. Quę per deū immortalē, quid
aliud sunt q̄ nomina? Deinde q̄ a paucis cogno-
scenda, si mundi vastitatem respicias, tū a quan-
to paucioribus laudāda, vt sunt etiam indocto-
rum diuersa palata! Quid q̄ ea ipsa nomina, nō
raro confinguntur, aut e priscorū libris adoptā-
tur! Cum alius sese Telemachū, alius Stelenium,
aut Laertē, hic Polycratem, ille Thrasymachum
sese nominari gaudet, vt nihil iam referat, etiā
si Chameleonti, aut Cucurbite, siue quemadmo-
dum solent philosophi loqui, Alpha aut Beta, li-
brum inscribas. Illud autem lepidissimum, cum
mutuis epistolis, Carminibus, Encomiis sese vi-
cissim laudant, stulti stultos, indoctos indocti.

οὗτος
ἔστιν ὁ
Δημόσθε-
νός.
id est,
Hic est
admiran-
dus ille.
Id enim
ioco tor-
tum est
in Demo-
sthenem,
glorię cu-
pidissi-
mum,
οὗτος
ἔστιν ὁ Δι-
μοσθένης
id est, hic
est ille De-
mosthe-
nes. At
Dioge-
nes osten-
dit illum
medio di-

bito porrecto. Perflus. At pulchrum est digito monstrari, & dicier,
hic est. Et Horatius. Qz monstror digito p̄tereuntium. In eundem
Demosthenem iactatum est carmen illud Homeri, Δεινὸς ἀνὴρ τὰ χα-
κέρκαϊ ἀντίστον ἀτιώωτο, id est difficilis vir facilis vir facile & inson-
tem accusauerit. P̄sertim peregrina. Fastidiunt enim Christiana
nomina, sed iam Hercules, Hannibales vocari gaudent. Ac magicis il-
lis. Nam magi Hebraicis, aut Arabicis, & q̄ possunt, peregrinis vtū-
tur verbis, quo magis miretur vulgus. Diuersa palata. Non omni-
bus idem placet cibus, ita non idem stilius omnibus. Horatius. Tres
mihi conuixę prope dissentire videntur, Poscentes vario multum
diuersa palato. Telemachum alius. Vide vt data opera cauerit, ne
alicuius famam læderet. Hic poterat nominare quosdam, & locus rez-
quirebat, tamen de industria posuit nomina, quę nullus adhuc scri-
ptorum huius temporis vsurpauit. Alpha & Beta. Per literas de-
monstrat sæpenumero & Aristoteles, & maxime Mathematici.

Erasmii Roterodami

Hic illius suffragio discedit Alcæus, ille huius
 Callimachus: ille huic est M. Tullio superior, hic
 illi Platone doctior. Nonnunquam etiam Antagoni-
 stam querunt, cuius æmulatione famam augeat.
 Hinc scinditur incertum studia in contraria vul-
 gus, donec uterque dux re bene gesta victor disce-
 dit, uterque triumphum agit. Rident hæc sapien-
 tes, ut (veluti sunt) stultissima. Quis enim ne-
 gat? Sed interim meo beneficio suavem vitam
 agunt, ne cum Scipionibus quidem suos trium-
 phos commutaturi. Quam docti quoque interim dum
 hæc magna cum animi voluptate rident, & alie-
 na fruuntur insaniam, non paulum mihi debent &
 ipsi: quod inficiari non possunt, nisi sint omnium
 ingrati. Inter eruditos iureconsulti sibi vel
 primum vindicant locum, neque quisquam alius eque
 sibi placet, dum Sisyphi saxum assidue voluunt,
 ac sexcentas leges eodem spiritu contextunt, ni-
 hil refert quam ad rem pertinentes: dumque glosse-
 matas glossematas, opiniones opinionibus cumu-
 lantes, efficiunt, ut studium illud omnium diffi-
 cillimum esse videatur. Quicquid enim laborio-
 sum, idem protinus & præclarum existimant. Ad-
 iungamus his Dialecticos, ac Sophistas, hominum
 genus, quovis are Dodoneo loquacius, ut quoque
 unusquisque, cum vicinis delectis mulieribus, gar-
 rulitate decertare possit: feliciores tamen futuri,
 si tantum linguaces essent, non etiam rixosi: adeo
 ut de lana caprina pertinacissime digladiantur,
 & nimium altercando, plerumque veritatem amit-
 tant. Hos tamen sua *ἄλκυ τῆρα* beatos reddit, dum
 tribus instructi syllogismis, incunctanter audet
 quavis de re, cum quovis manum conferere.

Iureconsulti.

Dialectici.

Hic il-
 lius suf-
 fragio.
 Alludit
 ad illam
 Horatia:
 nam fa-
 bulam,
 de duo-
 bus fra-
 tribus, al-
 tero rhe-
 tore, alte-
 ro iurecō-
 sulto qui
 mutuo se
 laudabāt
 in causis
 agendis.
 Ita poeta
 poetæ adu-
 la. Disce
 do, iquit,
 Alcæ? pū-
 sto illi?
 ille meo
 qs? Quis
 nisi Calli-
 machus?
 Antago-
 nista. & v-
 τὰ γωνί-
 σῆς est cō-
 certator,
 siue ad-
 uersari? i
 certami-
 ne. Scin-
 ditur in-
 certum.
 Versus
 est Ver-
 gilianus.
 Studiuz
 vorat hic
 fauores.

Sisyphi saxum. Apud inferos magno conatu Sisyphus saxū voluit in summū montē id rursus deuoluī in imā vallē, illeq; rursus in montē tollit. Ita quidā iu recōsulti, mittūt nos ad aliquā legē. Ad eā vbi ventū est, & nihil inuentū, remittūt nos ad superiorē legē: atq; ita lectorē Sisyphio labore exercēt. Aere Dodongo loquacius. In oraculo Iouis Dodongo, locus erat vndiq; septus æreis lebetibus, ita cōpositus, vt vn⁹ motus moueret pximū, & is itē proximū. Sicq; sonitu p̄ successiōē obambulāte in orbē, multo tēpore durabat tinnitus. Vnde puerbiū dictū in querulos, & quis pusilla de re, verba sine fine faciētes. Qui plura vult cognoscere, legat Erasini Chiliadas, in qbus copiosius explicat. Illud obiter annotandū, pueriliter lapsus Franciscū Picū in cōmentariolis illis, quę scripsit in hymnū suū, de trinitatis laude. Admirat eñ quosdā interpretari de loquacib⁹, cū Suidas testes dici solitū, περι τῶν μικρολογούντων, arbitrās μικρολογεῖν idē esse, qd̄ pauca loqui, cū significet de re pusilla, verba facere, qd̄ est sordidorū & parcorū, quos minima quoq; mouēt. Stephanus in dictione Δωδώνη palā interpretat de loquacib⁹. Sic eñ ait, ἐστὶ δὲ καὶ παροιμία Δωδωνίῳ χαλκείῳ, ἐπὶ τῶν πολλὰ λαλοῦντων, ἢ ὅτι τὸ χαλκεῖον πληττόμενον ἢ χι ἢ πὸ μάστιγος, ἢ ὅτι τῆ βίᾳ τῶν ἀνέμων ἢ χι, ἀφ' οὗ ἡ παροιμία, id est, Est autē prouerbiū, Dodoneum æs, de multa loquētib⁹, vel q; æs dū percussus a flagello, sonat, vel q; ventorū violētia sonat. a quo puerbiū. De lana caprina. Prouerbiū pro re nihili, simile illi, De asini umbra. Horat. Rixātur de lana sepe caprina. Nimiū altercando. Mimus est Publianus, quē citāt inter cæteros Aulus Gellius, & Macrobius, Nimiū altercādo veritas amittitur.

Tribus instructi. Tres posuit pro paucis, vt illud apud Terentium. Tria hodie non commutabitis verba.

Cæterū pertinaciā reddit inuictos, etiā si Stentorem opponas. Sub hos prodeunt philosophi, barba pallioq; verendi, qui se solos sapere predicāt, reliquos omnes mortales, umbras volitare. Quæ vero suauiter delirant, cū innumerabiles ædificāt mūdōs, dum solem, dū lunam, stellas, orbes, tanq̄ pollice filoue metiuntur: dū fulminū ventorum, eclipsium, ac cæterarū inexplicabilium rerū causas reddūt: nihil vsq; hēsitantes, perinde quasi nature rerū architectrici, fuerint a secretis: quasive e deorū cōsilio nobis aduenerint. Quos interim Natura, cū suis coniecturis magnifice ridet. Nā nihil apud illos eē cōpetti, vel illud satis magnū est argumentū, q; singulis de rebus inexplicabi-

Etiā si Stentorē. Hunc inducit Homeros clamosissimum, vt vox illi⁹ esset tanta, quāta quinquaginta hominum. Vñ Iliados. ὁ σέντορι εἰσαμὲν μεγαλήτορι χαλκῷ. z

Philosophi.

Erasmi Roterodami

Φῶν,
 ὁ τόδου
 ἀνδρῶν
 ἄλλοι
 κεντή =
 κούτα. i.

Stentori
 affimilis
 magnani
 mo, zneā
 vocē ha-
 βῆti. Qui
 tantū da-
 mauit,
 quātum
 alij quin-
 quaginta
 Vñ Inue-
 nalis. Cla-
 mas vt
 Stentora
 vincere
 possis.

Mathema-
 tici.

Theologi.

Palinodia

Vmbras
 volitare.
 Homer⁹
 Odyssæz.
 κ. scribit
 solū inter
 manes
 Tiresiāsa
 pere, cæte-
 ros vm-
 bras voli-
 tare. Vn-
 de Circe
 ad Vlyf-
 sem, de Ti-
 resia lo-
 quens sic
 ait. τοῦ
 τε φρέ =
 νεό εἰπε
 Δοί εἶσι
 τῶ καί.

lis inter ipsos est digladiatio. Ii cum nihil omni-
 no sciant, tamen omnia se scire profitentur, cūq;
 se ipsos ignorent neq; fossam aliquoties, aut sa-
 xum obuiū videant, vel quia lippīūt pleriq;, vel
 quia peregrinantur animi, tñ ideas, vniuersalia,
 formas separatas, primas materias, quidditates,
 ecceitates videre se predicāt, res tenues, vt neq;
 Lynceus (opinor) possit pspicere. Tum vero pre-
 cipue prophanū vulgus aspernātur, quoties tri-
 quetris, & tetragonis circulis, atq; huiusmodi
 picturis Mathematicis, aliis super alias inductis,
 & in Labyrinthi speciem confusis, præterea lite-
 ris velut in acie dispositis, ac subinde alio, atq;
 alio repetitis ordine, tenebras offundūt imperi-
 tioribus. Neq; desunt ex hoc genere qui futura
 quoq; predicāt cōsultis astris, ac miracula plusq;
 magica polliceantur: & inueniunt homines for-
 tunati, qui hæc quoq; credant. Porro Theolo-
 gos silentio trāsire, fortasse prestiterit, καὶ τὰ αὐτῶν
 ἀναγινῶσκει μη κινεῖν, nec hęc Anagyrim tangere,
 vt pote genus hominū mire superciliosum, atq;
 irritabile: ne forte turmatim sexcentis cōclusio-
 nibus adoriantur, & ad Palinodiam adigant: qđ
 si recusem, protinus hereticam clamitent. Nam
 ilico solent hoc terrere fulmine, si cui sunt parū
 propitii. Sane qđ non alii sunt, qui minus liben-
 ter agnoscant meā in se beneficentiam, tamē hi
 quoq; nō mediocribus nominibus obstricti, sunt,
 dū felices sua philautia, perinde quasi ipsi tertiū
 incolant cælum, ita reliquos mortaleis omneis,
 vt humi reptantes pecudes, e sublimi despiciūt,
 ac prope cōmiserantur: dum tāto magistralium
 definitionū, conclusionū, corollariorum, propo-

fitionū explicitarū & implicitarū agmine septi
 sunt, tot exuberāt ^{κρησφυγέρις}, vt nec Vulcaniis
 vinculis sic possint irretiri, quin elabant distri-
 ctionibus, qbus nodos omneis adeo facile secāt,
 vt nō Tenedia bipennis melius: tot nuper exco-
 gitatis vocabulis, ac prodigiosis vocibus scatēt.

τεθειωται
 νόου πό-
 ρε περθε
 Φόυδα,
 οίω πέπ-
 υυθαι
 τοι δε
 οικια
 δειουσι,

id est, Huius mēs firma est, Huicq; mortuo mortē dedit Persephone,
 vt solus sapere possit, aliz autē vmbrae volitant. Quia lippit. Nimiū
 ob stūdiū. Animus autē peregrinatur, dū intenti cogitationibus, nō su-
 mus apud nos. Horatius. Dum peregre est animus sine corpore velox
 Allusit ad duas fabellas, alterā de philosopho, dū cōtemplatur astra, in
 foueam lapsō, quem anus irrisit, q; conaretur videre, qd esset in cēlis, cū
 quod ante pedes esset, nō videret. alterā de Astrologo, qui reuertēs a cō-
 na, impegit in saxum, e pariete prominēs. cuius meminī Ioannes Cā-
 panus. Quiditates, eccitates. Hęc sunt portenta verborū, a recētiori
 bus Theologis excogitata. Alijs super alias. Hoc imitatus est ex Icaro
 menippo Luciani, sicut alia nōnulla. In Labyrinthi. Dicūtur & pictu-
 rē quēdā Labyrinthi, lineis ita circumductis, vt nō sit exitus. Nota autē
 figuras Astrologorū. Tenebras offundūt. Hinc palā est, hoc loco nō re-
 prehēdi eos, qui figuris his docēdi causa vtunt, sed in hoc, vt res diffi-
 cilior cognitu videatur: vt solent indocti ostētatores, aut certe molesti.
 Quorsum enim attinet rem per se facilem, huiusmodi difficultatibus
 inuoluere? Ita vt fecit Rabanus suis literarijs figuris. καὶ τὰυτην κα-
 μαριναν οὐ κινεῖς. id est, Et hanc Camarinā non mouere. Camarina pa-
 lus erat, pestilēti exhalatione noxia ciuitati proxime. Consultus Apollo
 num eā deberēt siccare, respondit μὴ κινεῖς τὴν καμαριναν, id est, ne mo-
 uete Camarinā. post obliiti oraculi, desiccant, & cessauit quidē pestis,
 sed hostes per eā ingressi, populati sunt ciuitatē. Ita Seruius, sed copios-
 sus sup hac re in Chiliadibus suis Erasmus. Neq; vero quisq; iniquius
 interpretē hic notari Theologos, vere Theologos, cū id habeā cōpertū,
 Erasimū omnib; qdem fauere studijs, nulli tū magis, q̄ Theologorū, in
 quo totus noctes, diesq; versat. Notātur autē quidā crassi Theologi, &
 nihil minus, q̄ Theologi, q̄ velineptas q̄ stiunculas cōsectant, vel arrogā-
 ter magis, q̄ pie docti sunt id qd paulopost ex ipsius v̄bis palā fiet. Ne
 ter Anagyrim. Quidā Anagyrim herbā putant, quæ cōtrectata, pesti-
 me oleat, quam Dioscorides libro. iij. sic describit. ἀνάγυρις θάμνος ἐστὶ,
 φύλλοις καὶ ῥάβδιος προσεμφερὴς ἄγρω, Δευδρωδικῶς, βαρύουμος
 ἰόχυρῶς, ἀνθος κράμβη τοικῶς. i. Anagyris frutex est, folijs & virgis as-
 similis agno, arbori similis, odore vehementer graui, florem habet Crā-
 bx similem. Ad palinodiam. παλινοδία, recantatio, cum diuersa ora-
 tione corrigim; superiorem. Parū propitij. Propitios vocamus deos
 aut parentes, cū irati non sunt, sed bene volunt. Est autē mirū superci-
 liū quorūdam Theologorū, nā de doctis, & bonis non loquor, qui nihil

non definiunt, vt qui vlli decretorum refragetur, aut vllum verbū cō-
mutet, statim odiosum illud nomen hæretici occlamant, cum palā sit,
nullum hominū genus lōgus abesse a vera Christi doctrina. Nomi-
nibus obstricti. Nomina vocat titulos debitorum, & quidem elegāter.
Corollariorum. Corollarium Latini vocāt auctarium illud, quod præ-
ter debitum additur, dictū a coronis. Nam si in ludis placuissent acto-
res, adijciebantur eis præter coronam promissam, parue corollæ, quæ
corollaria vocabant. Sophistæ capiūt corollariū pro propositiōe, quam
ex alijs conclusionibus inferunt. Explicitarum & implicitarum. His
verbis vtunt illi, putidis profecto immium ac molestis, auribus inge-
nuis. Explicitas exigūt ab omnibus christianis, implicitas ab eruditis.

κρησφυγετοιο. κρησφύγετομ Græci vocant suffugium, a creta & fu-
ga, composita dictione. De quo Sui. κρησφύγετα τὰ πρὸς τοῦσ χλιω-
νάσ σενά, καὶ ὄχυρά μετὰ καὶ καταφυγὰ. οἱ δὲ Φαξιμίτι τοῦσ κρη-
ταιεῖσ οἱ υνδιῶται, ἄμα μίνω τῷ βασιλεῖ, θαλαττοκρατῆντασ, ἔφυ-
γομεῖσ ὀπλιαιά τινα, ὄθερ ἐκεῖνα ὠνουάσθησάμ κρησφύγετα. id est
Cresphygeta sunt quæ cōtra acris frigiditatem angusta sunt, & muni-
tiones & refugium nōnulli autē dicūt, q̄ Cretēs. simul cū Minoe rege
maris imperiū tenentes, cæteri insulares fugerunt in speluncas, vnde il-
lę vocatæ sunt Cresphygeta. Vulcanijs vinculis. Apud Homerū Vul-
canus obsepit thorum suum vinculis adamantinis, & inuitabilibus
quibus Martē & Venerem irretiuit. Quæ Homerus Odyssæ. θ. sic de-
scribit. βῆρ ἵμερῆσ χαλκεῶνα, κακὰ φρεσὶ βυσο δουμένωμ, ἐμ δ' ἔρετ'
ἀκμοθέτω μέγαμ ἄκκονα, κόπτε δὴ δεδμούσ ἀρήκτωσ, ἀλύτουσ,
ὄφρ' ἔυπεδομ ἄσθι μένοιεμ, αὐτὰρ ἔπει δὴ τεῦξε δόλομ κεχολωμένωσ
ἄρει, βῆρ ἵμερῆσ κόκλω ἀπαντη. πολλὰ δὲ καὶ καθύπερθε μελαερό-
φιν ἔξεκέχυστο ἡῖτ' ἀραχνια λεπτὰ τὰκ' ὀυκέτιό σδ' ἔἴδοιτο σδ'
εεῶν μακάρων. id est, Properiter iuit in officinam, mala p̄funda mente
struens, suoq; loco incudem imposuit, excuditq; vincula infrangibilia,
insolubilia, vt firma manerēt. sed postq̄ fabricauit dolum, iratus Mar-
ti, iuit in thalamū, vbi chara cubilia posita erant, circūq; fulcra fudit
vincula, in circuitu vbiq;. Multa autem & superius per domū effusa
fuerunt, tanq̄ aranæ tenues, quas nullus videret, ne deorū quisq;. Ela-
bantur distinctionibus. Aptē dixit Elabantur. Elabitur enim, q̄ captus
erat. Quid est enim quod distinctionib⁹ solui non possit? Tenedia bi-
pennis. Proverbium est in eos, qui statim ac facile rē expediunt, τένε-
διοσ πέλεκυσ, a securi Tenedia, qua statim occidebat, qui in causa vi-
ctus fuisset. Sed de hoc copiosius in Chiliadibus. Nuper excogitatis
vocalibus. Quæ nec apud Ethnicos repeririunt, vt sorteitas, quidditas,
qualificatio, ecceitas, annihilare, trās substantiare, atq; id genus sexceta.

Arcana
myste = Præterea dum arcana mysteria, suo explicant ar-
ria. Lu = bitratu, qua ratione cōditus, ac digestus sit mū-
dit Mo =
ria, tamē dus, per quos canales labes illa peccati in poster

ritatę deriuata sit: qbus modis, qua męsura, quā tulo tēpore in virginitate vtero sit absolutus Christus: quęadmodū in Synaxi accidentia subsistant sine domicilio. Sed hęc protrita. Illa demum magnis & illuminatis (vt vocāt) Theologis digna putant, ad hęc, si quando incidunt, expergiscuntur, Num quod instans in generatione diuina? Num plures in Christo filiationes? Num possibilis propositio, Pater deus odit filium? Num deus potuerit suppositare mulierem, num diabolum, num asinū, num cucurbitam, num silicem? Tum quęadmodum cucurbita fuerit concionatura, editura miracula, figēda cruci? Et quid consecrasset Petrus, si cōsecrasset eo tēpore, quo corpus Christi pendebat in cruce? Et num eodē tēpore Christus homo dici potuerit? & num post resurrectionem edere aut bibere fas sit futurū? iam nunc famę sitimq; præcauentes. Sunt innumerabiles λεπτολεχία, his quoq; multo subtiliores, de instantibus, de formalitatibus, de quidditatibus, ecceitatibus, quas nemo possit oculis assequi, nisi tam Lynceus, vt ea quoq; p altissimas tenebras videat, quę nusq; sunt. Adde nunc his γυναίκες illas, adeo *ἡ ἀπόδοσις*, vt illa Stoicorū oracula, quę paradoxa vocāt, crassissima præ his videantur, & circumforanea, velut leuius esse criminem, homines mille iugulare, q̄ semel in die dominico calceum pauperi consuere.

xisse ab Adā. Nūc q̄ putide disputāt de mō defluēdi? quasi vero quę hoc ptineat ad Christianā pietatē aut Christi mysteria, q̄ magis sunt adoranda, q̄ excutiēda sophisticis argutijs. In Synaxi. Quā latine dicere possis p̄iunctionē, siue coagmētationē, aut p̄ciliationē. Ita vocat Dionysius, quā nos vocam⁹ Eucharistiā, q̄ hoc mysterio representat hūana coniūctio, & (vt ita dicā) vnitas Christianorū. Illuminatis, vt vocāt. Tribuūt illu-

vt serio loquar
veteres illi theologo-
gi, qui vere diuinas literas imberant, & sapiebant eas nō solum itelligebāt de rebus huiusmodi, & pauca tradiderūt, & nō sine reuerētia, deniq; coacti disputationib⁹ Hereticorū. Nūc miro suspicio definim⁹ omnia, nō solū quid sit, sed quibus modis id fieri possit, aut factū sit. Veteres tantū crediderūt peccatū deflu-

Friuoletar
gutia.

Paradoxa
theologorū

Erasmi Roterodami

minato Theologo, nonihil supra Rhomanū pōtificē, aut etiā cōcilium.

Nū qđ instās. Quot locis diuus Paulus deterret ab hmōi q̄stionib⁹ q̄ nihil cōferāt ad pietatē, sed magis gignant lites & rixas, sapiunt fastū & scholā (vt ait Augustin⁹) diaboli? Quo magis admiror eē theologos, qb⁹ nihil aliud placeat. Pater de⁹ odit filiū. Dic mihi cādide lector, etiā si vera sint, q̄ sup his disputant, q̄so, cui⁹ piē aures nō ab istis abhorreant? Et tñ his absurdiora plurima disputant a qbusdā, nō solū in scholis publicis, verū etiā apud plebē in cōcionib⁹. Deploranda magis sunt hęc, q̄ ridenda. Suppositare. Et illud vnū est e verbis illorū factitijs, p eo qđ est suppositū siue personā assumere, quā Græci nōnunq̄ vocant, ὑπόσχημα. λεπτολεόχεια. i. subtilia nugamenta, vox est composita a λεπτός, qđ tenuis est, & λέσχη, qđ nugas significat. Aristophanes philo sophos, de minutulis qbusdā reb⁹ disputātes, λεπτολεόκειός, & λεπτολόγος vocauit ἐμμεφέλαϊός, quo noīe vt digni sint, sedulo nostri philo sophi, & theologi operā nauāt. Philostratus Apolloniū tanq̄ verū philo sophū dicit. Ἐδὲ λεπτολογία δεδωκέναι τοῦ λόγου. i. neq; de tenuibus illis nugis habuisse orationes. Instātibus. De illis instātib⁹ loquit, quę Scotiste ponūt in gnatione diuina. Porro id qđ in lineis punctū, in motu mutātū esse, id in tēpore, instās dicūt esse. Et Scotus distinctione secūda libri secūdi, ponit istās vnā illarū quatuor mēsurarū, quā dicit mēsurari mutatiōes instātaneas. Formalitatibus & quidditatibus. Formalitates eas vocāt, quę recipiunt in subiecto, quidditates autem quę recipiūt. Ecceitatibus. Somniāt etiā λεπτολόγοι nostri quāsdā differentias indiuiduales & indiuiduationes, quarū Thomas, secundū scripti distin. tertia, principiū esse vult materiā & quātitatē, cui Scotus sup eadē distin. refragat. Atq; ita diuersa somniāt somnia. Has differētias quidā ecceitates, quidā sorteitates vocāt, portēta inaudita monstrois, & inauditis vocibus appellātes. Lynceus. Hic vnus Argonautarū fuit tā acuto p̄dit⁹ visu, vt ipsos visu penetraret parietes, quo non stri sophiste lōge sunt oculatiores q̄ppe q̄ ea vidēt, q̄ sunt nusq̄. Quę nusq̄ sunt. Nā neminē opinor tam bardū esse, q̄ harū nugarū aliqd esse putet, & tamē mirū est, q̄ nihil aliud, q̄ de secūdis intētationibus, naturis cōmunib⁹, qđditatib⁹, respectib⁹, ecceitatibus, atq; id gen⁹ alijs sexcētis, his nugatorib⁹ nugis disputēt. Cūq; hęc mōstra somniāt, subtiles sibi vident, grauiq; supelilio eos q̄ his cōtēptis, ad ipsas res penetrant, prę se cōtēnūt γυνώσος. i. sentētias, quas παραδόξου vocat. i. iopinatas. Leui⁹ eē crimē hoies. Sic em̄ dicūt, p̄pterea q̄ alterū immediate est p̄tra deū, alterum immediate contra proximū. Argutior profecto ratio, q̄ quam Christus, crassus videlicet theologus, potuerit intelligere, cū bouē pximi in foucā plapsū, etiā in sabbato extrahi voluerit.

Et poti⁹ esse p̄mit Et poti⁹ esse cōmittendum, vt vnīuersus orbis p̄reat, vna cum victu & vestitu, qđ aiunt, suo, q̄ reddū. De vnīcū quātumlibet leue mendaciolū dicere. Iam hac re videtur de i decre- tis cano- has subtilissimas subtilitates, subtiliores etiam

Prouerbiū

reddūt tot scholasticorū vie, vt citius e Labyrinthis temet explices, q̄ ex inuolucris Realium, Nominalium, Thomistarū, Albertistarū, Occanistarū, Scotistarū, & nondū omneis dixi, sed p̄cipuas dū taxat. In q̄bus oib⁹ tantū est eruditionis, tantum difficultatis, vt existimē ipsis apostolis alio spiritu opus fore, si cogantur hīsce de rebus, cū hoc nouo Theologorū genere cōserere manus. Paulus fidē p̄stare potuit, at cū ait, Fides est substantia rerū sperandarū, argumētū nō apparentium parū magistraliter definiuit. Idē vt charitatem optime p̄stitit, ita parū dialectice vel diuisit, vel finiuit, in priore ad Corinthios epistola, capite decimotertio. Ac pie quidē illi cōsecrabāt synaxim, & tamen rogati de termino a quo, & termino ad quē, de trāsubstātiatiōe, de modo quo corpus Christi est in cœlo, quo fuit in cruce, quo in sacramento synaxeos, quo pūcto fiat trāsubstātiatio, cū oratio per quā ea fit, vt quāritas discreta sit in fluxu, non pari, sicut opinor, respondissent acumine, quo Scotidē differūt hęc, ac definiunt. Nouerāt illi Iesu matrē, sed quis eorū, tā philosophice demōstrauit, quo modo fuerit ab Adā macula p̄seruata, q̄ nostri Theologi? Petrus accepit clauēs, & accepit ab eo, qui non committat indigno, & tamē an intellexerit, nescio, certe nūq̄ attrigit subtilitatem, quomodo scientiæ clauem habeat is quoq̄, qui scientiam non habeat.

nicis. xxiij
questi. ij.
Ne qs ar
bitret. &
in senten
tijs, libro
iij. disti.
xxxviii.
vbi ex Au
gustini sē
tētia dicit
q̄ p̄fect⁹
p̄ vita ali
cuius, nō
debet mē
tiri, sed ve
rū occultare,
ac si longe
aliquid esset
verum
occulta
re & mentiri.

Setz theo
logorum.

Definitio
fidei.

Charitas.

Labyrinthis. Labyrinthi, loca erāt viarū ambagibus adeo inflexa, vt qui intrasset, exitus in eis iuenerē nō posset, quālibet quatuor fuissememo-

tantur. Realium. H ponunt vniuersalia esse res distinctas a singularibus, quāritatem a re quanta, respectus a fundamētis & terminis. Vnde ad saltū pulicis, totū mūdū dicūt moteri. Nominaliū. Hi dicunt vniuersalia nihil aliud eē q̄ terminos. Alio spiritu. Sophistico videlicet & mūdano, quem se habere negat, sic enim ait. Ημεῖς δε οὐ τὸ πνεῦμα τῆς κοίτης ἐλάβομεν, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ. id est, nos enim nō spiri-

Erasmi Roterodami

tum mundi accepimus, sed spiritū dei. Magistraliter definiunt. Allu-
 sit ad glossam illud, quod est in principio Decretalium, asserens definitionē
 fidei, a Paulo datam, non esse bonā, tum quod conueniat spei, quæ etiam est
 substantia rerū sperandarū, tum quod tantū loquatur de futuris. Definit
 autem magistraliter fidem sic, Fides est voluntaria certitudo absentium,
 infra scientiam, & supra opinionem constituta. De termino a quo. Hu-
 iusmodi nūc nostri Theologi tractant super decimā quarti distinctio-
 nem, quæ plurimū habent contentionis, & pietatis nihil. Scotidæ. Sic
 vocauit Scotistas, alludens ad Iuuenalem, qui stoicos vocauit stoi-
 cidas. Fugerūt trepidi, vera ac manifesta fatentem Stoicidæ. Scientiæ
 clauem habeat. Hoc cōstanter affirmant super distincti. decima octaua
 quarti. Nam clauem scientiæ dicūt, non aliquā actualem, aut habitua-
 lem scientiam (vt verbis eorum loquar) aut vllam discretionem, sed so-
 lam auctoritatem & potestatem discernendi, quam Scotus dicit posse es-
 se in eo, qui omni scientia & discretionem vacat. Et si is, qui collegit senten-
 tias, clauem scientiæ vocat scientiam discernendi.

Causa
 materia:
 lis baptis-
 mi. Nam
 in singu-
 lis sacra-
 mentis
 causas quæ-
 tuor in-
 quirunt.

Chara-
 cteris de-
 lebilis.
 Vocant
 characte-
 ra signū
 quoddam
 spiritua-
 le, impres-
 sū a Deo,
 suscipiēti
 sacramen-
 tū, non ite-
 rabile,
 manēs in
 debili-
 ter. Por-
 ro sacra-
 mēta non
 iterabilia

Baptizabāt illi passim, & tamen nusquam docuerūt,
 quæ sit causa formalis, materialis, efficiens, & fi-
 nalis baptismi: nec characteris delebilis, & indele-
 bilis, apud hos vlla mentio. Adorabant quidē il-
 li, sed in spiritu, nihil aliud sequētes, quā illud euā-
 gelicum, spiritus est deus, & eos qui adorant eū,
 in spiritu & veritate oportet adorare. Verum
 haud apparet eis tum fuisse reuelatum, vna ea-
 demque adoratione, adorandā imaginem carbo-
 ne delineatam in pariete, & Christū ipsum, summo
 do duobus sit porrectis digitis, intonsa coma, &
 in umbone quæ adhæret occipitio, tres habeat nos-
 tas. Quis enim hæc percipiat, nisi triginta sex an-
 nos totos in physicis, & vltimūdanis Aristote-
 lis cōtriuērit? Identidem inculcant apostoli gra-
 tiam, at iidem nusquam distinguūt, quid intersit in-
 ter gratiam gratis datā, & gratiā gratificatē.
 Passim inculcant charitatem, nec secernūt infusa-
 sam ab acquisita, nec explicāt, accidens ne sit, an
 substantia, creata res, an increata. Detestatur pec-
 catū, at emoriar, si potuerūt scientificè definire,

quid sit illud, qđ peccatum vocamus, nisi forte dicunt et
 Scotistarum spiritu fuerunt edocti. Nec em̄ ad- tria, Ba-
 duci possum, vt credam Paulum, e cuius vnus ptismuz,
 eruditione licet omneis aestimare, toties damna confirma-
 turum fuisse quæstiones, disceptationes, genealo tionē, &
 gias, & vt ipse vocat, λογμαχίας, si eas percalluis ordinem.
 set argurias, præferri cum omnes illius tem- De his
 poris contentiones, pugneq; rusticanę fuerint & caracte-
 crasse, si cum magistrorum nostrorū plusq; Chry rib⁹ neq;
 sippeis subtilitatibus cōferantur. Qzq; homines sacre lite-
 modestissimi, si quid forte scriptū sit ab aposto- re, neq; ve-
 lis indolentius, parūq; magistraliter, nō damnant teres The-
 quidem, sed commode interpretantur: hoc vide ologi me-
 licet honoris, partim antiquitati, partim aposto minerūt.
 lico nomini deferentes. Et hercle parum æquum Ceterum
 erat, res tantas ab illis reqrere, de quibus ex præ quemad-
 ceptore suo, ne verbum quidem vnq; audissent. modum
 Idem si eueniat in Chrysostomo, Basilio, Hiero- Astrono-
 nymo, tum sat habent ascribere, Non tenetur. mi, nō po-
 Et illi quidem cōfutarūt ethnicos, philosophos, tētes mo-
 ac Iudęos suapte natura pertinacissimos, sed vi tuum cæ-
 ta magis ac miraculis, q̄ syllogismis, tum eos, lestiū va-
 quorum nemo fuerit idoneus vel vnicum Sco- rietatis
 ti Quodlibetum, ingenio consequi. causam i-
 uenire, ec-
 centricos
 & epicu-
 dos i or-
 bibus sin-
 xerūt: sic
 neoterici
 theologi,
 vt causa;
 aliquam
 darent,

λογμα-
 χία.

Interpreta-
 tio theolo-
 gorum.

quare vnū sacramētū non nisi semel, aliud fr̄ quēter licet sumere, hos
 characteres cōmēti sunt, quibus semel receptis, nam vt Aristoteles ait.
 εὐδὸς ἀπότου ποθέντος τ' ἄλλα οὐυβαίνυ. plurimæ de his dubitatōdes
 motę sunt, quales sunt hę, Vtrū character sit forma absoluta: an relati-
 uum, vtrū sit in potentia animæ, an in essentia, an baptizatis flamine &
 igni, etiā insit character: an Marię & Christo etiā insit character. Vna
 eadēq; adoratione. Hęc em̄ est vna conclusio Thologorū scribentiū su-
 per distin. decima libri tertij, Imagines rerū adorādarū, eadē specie ado-
 randas esse, quia ipse res significata, sic q; si res adorent latrīa, latrīa &
 imagines adorabuntur, si dulia, dulia, si hyperdulia, hyperdulia. Car-
 bone. Allusit iocose ad illas imagūculas, qbus videmus nebulones in so-

Erasmi Roterodami

ociosos passim parietes per ociū insicere, quas dicunt non minus adorasandas, q̄ ipsum Christum, cum tamen tales a nemine, nisi nō admodū sani capitis, sic adorari videamus. Porrectis digitis. Graphice expressi habitum & gestū, quo Christū pingūt, nā digitis porrectis pingitur ut videtur dare benedictionem, aut cruce se munire. Tres habeat notas. Nam in umbone, hoc est, hemicyclo, qui caput circumdat, tres radiorū ordines delineat, vnū in vertice, & reliquos duos a temporibus. Quid insit inter gratiam. Theologi sup̄ vicesimasexta distinctione libri secundū, varias ponūt gratiæ diuisiones. Secāt em̄ eam in increatam, & creatam, & in large acceptā, & strictē, itē in largissime acceptā, & strictissime & in gratū faciētē, & gratis datā. Itē in disponētē, p̄ueniētē, & cooperātē.

λογουαχιδος. id est, Pugnas verborū, quas interpretes Græcus σαόςος λογισμῶν, id est, seditionis opinionū, interpretatus est. Sic. II. ait Paulus in epistola ad Timotheū. ἀλλὰ νοόςμ̄ περί ζητησίος καί λογουαχιδος, ἐξ ὧν γίνετοί φθόνος, ἐριός, βλασφημιαί, ὑπόνοιαι πονηραί. i. Sed & grotans circa quaestiones & pugnas verborū, ex quibus fit inuidia, rixā, maledicentia, suspitiones malā. Chrysippeis. Chrysippus discipulus fuit Cleanthis, post quem p̄fuit scholæ Stoicorū. hic solitus fuit argutissima quædam sophismata proponere, quale fuit hoc. ὁ λέγων τοίος ἀμύητοίος τὰ μυσήρια ἀσέβει, ὁ δέ γε ἱερο φάνητος τοίος ἀμύητοίος λέγει, ὁ ἱερο φάνητος ἀρχ ἀσέβει. id est qui dicit prophanis mysteria, impie agit, sacerdos prophanis dicit, sacerdos igitur impie agit. Itē illud ἐσι τις κεφαλῆ, ἐκείνου δέ ἐκ ἑχιδος, ἐσι δέ γε τίος κεφαλῆ ἢ ἐκ ἑρα ἑχιδος κεφαλῆ. id est, Est aliquod caput, illud autem non habes, est igitur aliquod caput, quod non habes, non igitur habes caput.

Nunc
qs ethni-
cus. Indu-
ctioe ra-
tione na-
tiorinaf
sophisti-
cam hanc
theologiā
nec ad cō-
futatio-
nē hereti-
corū uti-
lē esse. Nā
heretici,
aut eorū
argutias
non intel-
ligūt, aut
intellectas
spernunt
aut ipsi,

Nunc qs ethnicus, qs hereticus non cōtinuo cedat, tot tenuissimis subtilitatibus, nisi tam crassus, vt non assequatur, aut tam impudens, vt exibilis, aut iisdē instruct⁹ laqueis, vt iā par sit pugna! perinde quasi magum cum mago committas, aut si gladio fortunato pugnet aliquis cū eo cui gladius sit fortunatus. Tū enim nihil aliud q̄ tela Penelopes retexeretur. Ac meo quidem iudicio saperēt Christiani, si p̄ pinguibus istis militū cohortibus, per quas iam olim ancipiti Marte belligerantur, clamofissimos Scotistas, & principissimos Occanistas, & iuictos Albertistas, vna cum tota sophistarū manu, mitterent in Turcas & Sarracenos: spectarent opinor, & cōflictū omīum lepidissimum, & victoriam nō ante visam.

theologis melius intelligūt. Gladio fortunato. Talem gladiū nōnulli principes nostri tēporis habētes, lēdi cū ille adest a nemine possunt, nisi similem habente. Tela Penelopes. ΠENEΛΟΠΗΟΣ ἰσὸν ἀναλύειμ. i. Penelope tela resoluere, aut retexere, prouerbio dictū est, pro eo qđ est operā inanem sumere, rursūmq; destruere, qđ effeceris. Nam Homerus Iliados. β. fingit Pendopen telā, quā interdū texuit, noctu retexuisse, atq; eo pacto p̄cos illuisse qbus simul atq; tela p̄fecta fuisset, pmiserat se nupturā. Vnde sic ait. ἔθεα καλὴματαίη μὲν ὑφαίνεσκεν μέγαμ ἰσὸν, ὕφκασ δ' ἀλλύεσκεν, ἐπὶ μὲν Δαΐδας παραθεῖτο. i. & interdū qđē texebat magnam telam, Noctū autē retexebat, postq̄ faces appofuit.

Quis enim vsque adeo frigidus, quem istorū nō inflammant acumina! Quis tā stupidus, vt tales non excitent aculei! Quis tam ꝑculatus, vt hæc illi non maximas offundant tenebras! Verū hæc om̄ia videor vobis propemodū ioco dicere. Nec mirum sane, cū sint & inter ipsos theologos, melioribus instituti literis, q ad has friuolas, vt putāt, Theologorū argutias nauseant. Sūt q velut sacrilegii genus execrentur, summāq; ducāt impietate, de rebus tam arcanis, & adorandis magis, q̄ explicādis, tam illoto ore loqui, tam ꝑphanis Ethnicorū argutiis disputare, tam arroganter definire, ac diuinæ theologię maiestatem, tam frigidis, immo sordidis verbis simul & sententiis conspurcare. At interim ipsi felicissime sibi placeant, immo plaudūt, adeo vt his suauissimis noctis, nocte dieq; occupatis, ne tantulum quidem oculi supersit, vt euangeliū, aut Paulinas epistolas, vel semel liceat euoluere. Atq; interim dum hæc nugantur in scholis, existimāt sese vniuersam ecclesiam, alioqui ruituram, non aliter syllogismorum fulcire tibicinibus, q̄ Athlas cælū humeris sustinet apud Poetas. Iam illud quātē felicitatis esse putatis, dum arcanas literas, perinde quasi cęcæ sint, pro libidine formāt, ac reformāt

Quis

em vsq;
Tot? hic
locus est
ρωικῶς
accipien-
dus. Tā
illoto ore
i dest irre-
uerenter
simile est
illis, ἀνί-
πτοι ὅπο-
σιν, καὶ
ἀνίπτοις
χερσίν. i.
est, illotis
pedibus,
& illotis
manibus
Vt euā-
gelium,
aut Pau-
linas epi-
stolas.
Ex hoc lo-
co palam
est, non
reprehen-
di theo-
logos do-
ctos & pi-
os, sed
eos qui
totam vī-
tam in

Erasmii Roterodami

huiusmodi conclusiones suas, quibus iam aliquot scho-
 lastici scripserunt, plusquam Solonis leges videri po-
 stulant, & vel pontificiis decretis anteponendas:
 dumque veluti censores orbis ad palinodiam tra-
 hunt, si quid usquam cum explicitis & implicitis il-
 lorum conclusionibus, non ad amussim quadra-
 rit: ac non secus, atque ex oraculo pronunciant, hec
 propositio scandalosa est, hec parum reuerentia-
 lis, hec heresim olet, haec male tinnit: vt iam nec
 baptisimus, nec euangelium, nec Paulus aut Petrus
 nec sanctus Hieronymus, aut Augustinus, immo
 nec ipse Thomas Αριστοτελικώτατος, Christianum
 efficiat, nisi baccula riorum calculus accesserit.
 Tanta est in iudicando subtilitas. Quis enim sen-
 surus erat eum Christianum non esse, qui diceret,
 has duas orationes, Matula putes, & Matula pu-
 tet, Item ollae feruere, & ollam feruere, pariter ef-
 se congruas, nisi sapientes illi docuissent! Quis
 tantis errorum tenebris liberasset ecclesiam, quos
 ne lecturus quidem unquam quisquam fuerat, nisi magnis
 sigillis isti prodidissent! Verum an non felicissimi,
 dum haec agunt! Praeterea dum inferiorum res
 omnes, sic examussim depingunt, tanquam in ea rep-
 coplureis annos sint versati! Praeterea dum per arbi-
 trio novos orbis fabricantur, addito denique latif-
 simo illo, pulcherrimoque, ne scilicet deesset vbi fe-
 lices animae commode vel spatium, vel conuiuium
 agitare, vel etiam pila ludere possent! His atque id-
 genus bis mille nugis, horum capita adeo disten-
 ta differtaque sunt, vt arbitrer nec Iouis cerebrum
 eque grauidum fuisse, cum ille Palladem partu-
 riens, Vulcani securim imploraret.

legunt. Noui permultos theologos, doctores, vt vocant, qui ante quin

quagesimū annū, nondum euoluerant omnes epistolas Pauli, vt per fa-
 miliaritatem mihi fatebantur. Isti quoties ad interpretandum sacras li-
 teras accedūt, Dij boni, q̄ frigent, q̄ sordent oīa, q̄ nihil adferunt Christo
 dignū. Formāt ac reformāt. Notat eos qui nō accōmodant suas senten-
 tias ad mentē scripturārū, sed scripturas ad suā mentē trahūt, qđ vocāt
 fundare. veluti eum duos Petri gladios trahūt ad duplicem potestātē. cū
 is locus prorsus eo spectet, ne pugnem⁹ Christiani. Cēsores orbis. Cēsō-
 res Rhone morū magistri, & iudices erāt. hi ciues sic notabāt, vt q̄ sena-
 tor esset, e senatu eijceret: q̄ eques Romanus, equū publicū pderet: q̄ ple-
 beius, in centū tabulas referret, & erari⁹ fieret. Palinodiā canere. Gręci
 prouerbic dicūt, καλινω Δείρ pro eo qđ est, prius dānata pbare, & prio-
 rem sentētiā reuocare. De hac Palinodia Socrates apud Platonē, in Phę-
 dro sic loqitur. ἐστὶ δὲ τοῖς ἀμαρτάνουσι περὶ μυθολογίαν, καθαρὸς
 ἀρχαῖος, ὅς ὄμηρος μὲρ δὲ καὶ ἠῶς εἶπε, σὺ δὲ ἰσοχόρος δὲ, τῶν γὰρ ἑμμάτων
 εἰρηθεῖς, διὰ τὴν τῆς ἐλένης κακηνγορίαν, δὲ ἠγνόησεν, ὡς περὶ ὄμηρος,
 καὶ ποιήσας δὲ πάσας τὴν καλουμένην παλινωδίαν, παραχρῆμα
 ἀνέβλεψεν. i. Est his q̄ peccāt circa fabularum narrationē, expiatio anti-
 qua, quā Homerus quidē nō cognouit, Stesichorus autē, oculis em̄ priua-
 tus fuit ppter Helens maledicentiā, nō ignorauit, quē admodū Homē-
 rus, q̄ simulatq̄ oēm palinodiā fecisset, euestigio rursus vidit. Hęc scan-
 dalosa est. Data opera, barbaria eorum imitatus est. ὁκάνδαλον em̄
 Gręci Διαστροφῶν. i. p. uersionem uocant. Est autem dictū scandalum,
 quasi ὁκάζον τούτους, χῶλαινον περὶ τὴν ἀλθειαν. i. claudicāt circa ve-
 ritatem. A scandalo autem inepte dicitur scandalosus. Hęc h̄eresim olet.
 Sic em̄ ipsi dicunt, hęc ppositio sapit h̄eresim. data autē opera mutauit
 sapit in olet. Indicat autē hoc loco reuocationes & condemnationes frigi-
 das, quę habent in articulis illis erroneis, vt ipsi dicūt, Parisijs & in An-
 glia cōdemnatis. Hęc male tinnit. Sic em̄ frequēter dicunt, hęc ppositio
 male sonat. qđ iocose vertit tinnit. ἀριστοτελικώτατος i. Aristotelicissi-
 mus, q̄ hic fere primus fuit, qui Aristotelica miscuit sacris. Bacculau-
 riorū calculus. Nā in articulis illis Bacculauriorū autoritate, & iudicio
 cōdemnātur ppositiones aliquot Thomę, quas, nescio qs fraterculus, cū
 tanq̄ veras docuisset, coact⁹ fuit a bacculaurijs, reuocare. Matula putet,
 & Matula putet. Sic vertit qđ isti dicūt, Socrates curris, & Socrates cur-
 rit. Quas orōnes, nescio qs frater, dixerat esse eque perfectas & congruas
 vt ipsi dicunt: quocirca Bacculaurij Oxoniēses eas damnauerunt. Ma-
 gnis sigillis. Nā hic mos est istis, vt post ppositiones dānatas, in testi-
 moniū applicēt magnū sigillū vniuersitatis. Dum inferorū res Nemo
 putet hic rideri inferos, sed fabulas, quas quidā veluti certā rem narrāt
 apud populū. Nouos orbis. Veteres, spheras singulas, septem tribue-
 runt planetis. His imposuerunt octauum orbem, stellarum fixarū. De-
 inde videntes octauum duobus motibus moueri, discentēsq̄ ab Aristō-
 tele, vniuscuiusq̄ orbis nō esse nisi vniū motū naturā, coacti sunt dicere
 alterū motū octaui orbis esse violētū. Motu autē violēto nō potest mo-
 ueri superior orbis ab inferiori. Quocirca coacti sunt ponere nouū or-
 bem, quem primum mobile vocant. His deinde Theologi addiderunt

decimū orbē, quē empyreum dicunt, Perinde quasi sancti felices esse non possint, nisi suū habeāt celum. At Basilides hereticus celos fabricatus est trecentos sexaginta quinque, teste Augustino. Vulcani securim. Est Luciani dialogus de Ioue capite grauido, cuius caput, ipso Ioue iubete, Vulcanus securi medium secuit. Atque ita e Iouis cerebro Pallas nata est.

Tot fa-

Solennis
cultus theo-
logorum.

Barbaries
theologorum

Magistri
nostri.

Monachi.

scijs. Id potissimum videmus in doctoribus apud Parthis, quorum capita tot facti sunt oboluta, ut vix possint evoluere sese. Dissolutum autem, quod ruptum in varias partes, minimum soluitur. Ipsa quoque non nunquam vehementer stultum sit oportet, quod ipsi quoque stultitiam ridiculum, ac stultum esse videatur. Hoc quod ait, nimis verum est in multis, quod nihil existimant ex auditum, nihil acutum quod non sit barbaris, ac spurcis dictum verbis. Quicquid elegans, id ut grammaticum aspernatur. Simpliciter sermonis probe decet theologum, spurcitate minime, quae veritatem non nudam, ut ipsi iactant, ostentat.

Quare nolite mirari, si videtis caput illoque, tot fasciis, tam diligenter obuinctum in publicis disputationibus. Alioquin enim plane dissiliret. Illud ipsa quoque non nunquam ridere soleo, cum ita demum maxime sibi videntur Theologi, si quae maxime barbare spurceque loquantur: cumque adeo balbutiunt ut a nemine, nisi balbo, possint intelligi, acumen appellant, quod vulgus non assequatur. Negant enim e dignitate sacrarum literarum esse, si grammaticorum legibus parere cogantur. Mira vero maiestas Theologorum, si solis illis fas est, medose loqui: quaeque hoc ipsum habet cum multis cerdonibus commune. Postremo iam diis proximos sese ducunt, quoties quasi religiose, magistri nostri salutant. In quo quidem nomine tale quiddam subesse putant, quale est apud Iudeos *τὸ τετραγράμματον*. Ita quoque nefas autem esse, MAGISTER NOSTER, seculus quoque maiusculis scribere literis. Quod si quis praepostere, Noster magister dixerit, is semel omnem theologicum nominis peruerterit maiestatem. Ad horum felicitatem proxime accedunt illi, qui se vulgo religiosos ac monachos appellant, utroque falsissimo cognomine, cum & bona pars istorum longissime absit a religione, & nulli magis omnibus locis sint obuii. His non video quod possit esse miserum, nisi ego multis modis succurrerem.

dit, sed oblitā & sorditatā. Τετραγράμματου. i. q̄tuor literarū. qđ solū
 εὐεφώντορ. i. ineffabile est inter noīa illa decem, qbus Hebręi deū vo
 cāt, q̄, vt etiā Hieronymus in epistola ad Marcellū testaf, ista sunt. Pri
 mū El, qđ Aquila εὐχρησῶν. i. forte interpretatur. Secūdū ϩϫϩ. Tertium
 ϩϫϩ, que deū significāt. Quartū ϩϫϩϩ. qđ. lxx. virtutu, Aquila exer
 cituū interpretaf. Quintū ϩϫϩϩ. i. excelsum. Sextū ϩϫϩϩ ϩϫϩ. i. q̄ ero.
 Septimū. ϩϫϩϩ. i. dñs. Octauū iah, qđ in ϩϫϩϩϩ. i. laudate dñm, tantū
 ponit. Nonū de q̄ hic loquit IHVH, qđ ineffabile est. Nā quatuor illę li
 terę, Iod, He, Vau, He, quib⁹ signaf, cōiunctę nihil sonāt. Quo mysterio
 innuūt diuinā essentiā, modis oibus ineffabilem. At nos illā totā depingi
 mus ineptis, vt ego censeo, cōmētis. Nā vt scriptū est, iascheth choscheq
 sithero. i. posuit tenebras secretū suū. Decimū schadai, qđ Aquila ἄλκι
 μου. i. robustū interpretaf. Sunt & alia noīa, quib⁹ deus apud Hebręos
 significatur, vt esch. i. ignis, & ϩϫϩϩ. i. sapiētia &c. Vtroq; falsissimo.
 Nam monachus Gręce dicitur solitarius, & religio nihil aliud est q̄ pie
 tas, & dei cultus, quod est omniū Christianorū. Loquitur autem de ma
 lis, quæ maxima turba est, & hoc cognomine indignis.

Etenim cū hoc hominū genus omnes sic ex
 crentur, vt fortuitū etiā occursum, ominosum
 esse psuasum sit, tñ ipsi sibi magnifice blandiū
 tur. Primū summā existimant pietatem, si vsq;
 adeo nihil attigerint literarū, vt ne legere qui
 dem possint. Deinde cū psalmos suos, numera
 tos quidē illos, at nō intellectos, asininis voci
 bus in templis derudent, tū vero se putāt di
 uoꝝ aures mīta voluptate demulcere. Et sunt
 ex iis nōnulli, qui sordes ac mendicitatem ma
 gno vendūt, proq; foribus magno mugitu pa
 nem efflagitāt, imo in nullis diuersoriis, vehi
 culis, nauibus nō obturbant, nō mediocri pro
 secto reliquorū mendicorum iactura. Atq; ad
 eum modum hoīes suauissimi, sordibus, insci
 tia, rusticitate, impudētia, apostolos (vt aiunt)
 nobis referunt. Quid autem iucundius, q̄ q̄
 omnia faciūt ex prescripto, quasi mathemati
 cis vtētes rationibus, quas p̄terire piaculū sit!
 Quot nodos habeat calceus, quo colore singu

Sic ex
 crentur.
 De vul
 go loq̄t.
 Et nimi
 um verū
 est, qđ di
 cit. Quin
 ipse di
 uus Hie
 ronym⁹
 testatur,
 Rhomæ
 q̄q; mo
 nachī no
 men in
 uisisti
 mū fuis
 se. Q̄q; ea
 tempesta
 te, nihil
 aliā erāt
 monachi
 q̄ vere &
 simplicit
 Christia
 ni, nul
 lis obstr
 ixi caris

Medicātes

Erasmi Roterodami

Dissensio
monachorum.

Cognomina
monachorum.

monijs, nullo p̄digiōso cultu, nullis vinculis, nulla seruitute, s̄ in libertate spirit⁹ deo seruītes. Nichil attigerint. Oli monachi sere laici erāt, quales Benedictini, & Francisci socij. Vñ sunt q̄ putent irreligiosum scire literas, p̄cipue bonas: nec recipiunt eruditos, & libēter expellunt forte receptos, cuz ipsi ventres magis sint, q̄ homines. Cū psal- mos suos Attēde lector, non rideri cultum diuinum, sed eos, qui plurimi sunt, qui non curant intelligere, quod psallunt & odiosis

la vestis, quot discrimīnib⁹ variegāda, qua materia, quotq; culmis latū cingulū, qua specie: & quot modiorū capax cucullus, quot digitis larum capillitium, quot dormiendū horas. Atq; hac quidē æqualitas in tanta corporū, & ingeniorū varietate, q̄ sit inæqualis, quis nō perspicit! Et tamen his iugis non alios modo p̄ se nauici faciūt, verū iuicem alii alios cōtemnūt: atq; homines apostolicam charitatem professi, ob aliter cinctam vestem, ob colorem paulo fuscio- rem, omnia miris Tragoedijs miscent. Ex his videas quosdā adeo rigide religiosos, vt summa veste, nō nisi Cilicina vtatur, itima Milesia: alios cōtra, qui superne linei sint: itime lanei. Rursū alios qui pecuniæ contactū ceu acornitū horreant: nec a vino interim, nec a mulierū contactu temperātes. Deniq; mirū omnibus studiū, ne quid in ratione vitæ conueniat. Nec illud studio est, vt Christo similes sint, sed vt ita se dissimiles. Porro magna felicitatis pars est in cognomētis, dū hi funigeros appellari se gaudēt: & iter hos alii Coletas, alii Minores, alii Minimos, alii bullistas: Rursū hi Bñdictinos, illi Bernardinos, hi Brigidēses, illi Augustinēses, hi Guilhelmitas, illi Iacobitas: quasi veroparū sit dici Christianos. Horū magna pars intantū suis n̄ritur cerimonijs & hominū tradi- tiunculis, vt putet vnū cælū parum dignū esse tantis meritis præmiū: haud cogitātes futurū, vt Christus contemptis his omnibus, suum illud sit exacturus præceptū, nempe charitatis.

superos. Tum preces non numero constant, sed animi affectu. Magno vendunt. Vendūt, dixit pro ostentāt. Ita Politian⁹, Vultuq; tristes vendūt sanctimonias. Simulant em̄ nonnulli sordes, vt plus accipiant a mulierculis. Magno mugitu. Pudet me, queticus id video. Et tamen videmus, immo irrumpunt in diuersoria publica, obstrepūt in medijs cōiuijs, nihil pudet lacerdotes. Paulus manib⁹ laborauit, Christi⁹ vsus est liberalitate amico: Ego putarim magis cōuenire, vt istis, si beni sint, alia ratione prouideretur. Et tamen his nugis. Aperit pestem criminariarū, q; his freti cōplures, contemnāt eos, qui non eadē faciant, putantes in his esse pietatem, quę Christus & Apostoli adeo non tradiderūt, vt dehortentur etiā. Summa veste. Habet hoc ordo Cluniacensium, quorū magna pars ob diuitias corrupta fuit, etiā a tate Bernardi, qđ ex illi⁹ patet epistolis Ciliciā autē vestē asperrimā vocat, vtpote quę ex vilis eaprarū fieri soleat apud Cilices, vnde & nomen habet, quęadmodū Milesiā vestē p̄ mollissima posuit. Sicut & Horati⁹ in eplis. Alter Miletī textā, cane peius & angue, Vitabit chlamydē. Qui pecunię contactū. Animo contemnēda est pecunia, q; si quid est in cōtactu periculi, certe plus est in cōtactu formiņę, q̄ pecunię. At scaminarū cōtactū non prohibet Frācisus, sed turpē amorē: Pecunię cōtactū cur tātopere phibuisset? Q; si diuus Frācisus eū ait, nō recipiāt, intelligi vult, nō attingant, cur addidit, neq; p̄ se, neq; p̄ alios? Quis em̄ dicit p̄ aliū aliqd attingere? Et qđ si chirotheca cōtingat? Palā est Frācilcū sensisse, qđ xba sonāt. Recipit dñs, cui soluit pecunia. Recipiūt pcuratores, vnde receptores dicti. Administrationē iter dixit pecunię, nō cōtactū. sed ad eū modū interpretatus est pōtifex, nescio qs. Dcū imortalē, etiā pōtifice opus erat, vt intelligerem⁹ rē vel pueris p̄spiciat? Verū hisce de reb⁹ disputēt alij. Mihi satis est illud optare, vt Christi regulā, hoc est Euāgelicā doctrinā, tāti factimus oēs Christiani, quāti faciūt regulā hoīs. Aconitū. Aconitū hęrba est venenosa, quā Dioscorides in quarto inter frigidissimas numerat, q; in saxis crescit, vnde vt Plinius auctor est, nomē habet. Ακόνη em̄ cautes dī. Huius duas species Dioscorides faciēs, & de altero loquēs ait. κτείνει δὲ καὶ παραδάλειος, καὶ οὖος, καὶ λύκος, καὶ πᾶρθηρίον, κρεαδίσιό ἐντιθέμενον, καὶ παραβαλλόμενον. i. Occidit autē & pardales, & sues, lupos, & oēm bestiā, carunculis impositū & proiectū. Hi funigeros. Hęc sunt portētosa noīa Christianę illi & vnitati, & charitati inimica, quę Paulus lōge ante p̄uidēs, tātopere detestatus est, nullas volēs factiōes esse inter Christianos. Vñ Corinthijs scribēs ait. παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς ἀδελφοὶ δὲ αὐτοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες, καὶ μὴ ἦ ἑμὺ μίσησθε, ἢ τε δὲ καθηρημένοι ἑμὲ τῷ αὐτοῦ νοῖ. καὶ ἑμὲ τῷ αὐτῷ γνωσθε. i. Hortor vos fratres p̄idem nomen dñi nostri Iesu Christi, vt idem dicatis oēs, & nō sint in vob; scissurę: sitis autē perfecti in eadē mēte, & in eadē sciētia. Quāto affectu has factiōnes Christianę paci & vnitati perniciosissimas deprecā? vnde idē indignatur, q; alij cognomē sumeret Cephę, alij Apollo, alij Iuū, hoc est Pauli. Et vehementer ob id stomachans, Quid, inquit, diuisus est Christus? Quāto ergo minus hmōi stultis cognomētis gloriādū est? idē cult⁹, aut

certe liber, idem victus, aut liber, idem Christi cognomé, multo magis fa-
ceret ad cōcordiā. Nūc videmus ex his tot discriminib⁹ magnas ac peri-
culosas nasci discordias. De quibus quid attinet multa dicere, cum nemo
nesciat? Suū illud sit exactur⁹. Nā Christ⁹ in illa oratione plena feruo-
ris & charitatis, quā vltimā cum suis discipulis habuit, post multā cha-
ritatis commēdationem ita demum præcepit, αὐτὴ ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμὴ,
ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς. i. hoc demum manda-
tum meum est, vt diligatis vos mutuo, quemadmodū dilexi vos. Quor-
sum igitur tantę hominulorū traditiuncule, ad quas solum discendas
vita non sufficit, cū sine hac, charitatem dico, quam solam Christus præ-
cepit, nihil bene a quoq̄ fieri possit, & cum hac nihil male?

Aquali
culum. ὕποκορι
sικόν est,
ab aqua=
lis, qd̄ al-
uū signi-
ficat Per
suis sate=
ra p̄ma.
Nugaris
cum tibi
calue Pi-
guis aqli-
cus pp̄a
so sesqui-
pede ex=
tat. Quē
distentū
dixit, eo
q̄ fratres
isti fere
piscibus
vescātur,
q̄ q̄nqui-
dē carni-
bus frigi-
diores
sunt, pl⁹
pinguedi-
nis, quam
Alius ostentabit aqualiculū, omī pisciū genere
distentū. Alius psalmorū centū effunderet mo-
dios. Alius ieiuniorū myriadas annumerabit,
& toties vnico prædīo pene disruptā imputa-
bit aluum. Alius tantū cērimoniārū aceruum
proferet, quātum vix septē onerariis nauib⁹ ve-
hi possit. Alius gloriabit̄ sexaginta annos nūq̄
attactā pecuniā, nisi digitis duplici chirotheca
munitis. Alius cucullam ingeret, adeo sordidā
& crassam, vt nullus nauta suo digneē corpo-
re. Cōmemorabit ali⁹, se plusq̄ vndecim lustris
spongiæ vitā egisse, semper eidem affixū loco.
Alius raucā assiduo cātu vocē adducet. Alius
lethargum solitudine cōtractū, alius linguam
iugi silētio torpētē. At Christus interpellatis,
nunq̄ alioqui finiendis gloriis, vndenā hoc in-
quiet nouum Iudeorū genus! Vnicam ego le-
gē vere meā agnosco, de qua sola nihil audio.
Et olim palam, nulloq; parabolārū vtens inuo-
lucro, paternā hereditatē pollicit⁹ sum, nō cu-
cullis, p̄culis, aut inediis, sed charitatis officis,
medici pituitā cōgelatā esse aiūt, generāt. Ad hæc distētū dixit, ne videret̄
dānare, q̄ a carnib⁹ abstineāt, q̄q̄ ne id quidē magnope p̄bet Paulus, sed
q̄ tā multis & varijs piscib⁹ se ingurgitet, vt nulli rei, p̄terq̄ somno, vti-
les sint. Effundet modios. Attēde candide lector, nō hic dānari p̄ces, q̄q̄

ne Christ⁹ quidē has verbosas preces pbauit: sed modios psalmoꝝ. i. certas & statas preces. modijs em̄ mēsuramus. Ieiuniorū myriadas. Myrias numer⁹ est decē miliū. sed nec hic ieiunia dānauit, sed illa numerata, & in qbus tantū vorāt vnico prādio, vt nec corpe, nec mente qcq̄ possint. Quib⁹ mirū, q̄ gloriētur, qui cultū diuinū magis externis & corporalibus quibusdā obseruatiūculis, q̄ spū metiunt. Plusq̄ vndecim lustriis. Nā tales sunt nōnulli fratres, q̄ spongiarū, quę saxis semp adherēt, ritu, nunq̄ locū mutēt, somniātes pietatē esse inanimata imitari. Spōgiā q̄q̄ esse animal, supra ex Aristotelis & Plinij sentētia probauim⁹. Nā ipsīs detractis, sępe sanguis saxis adherere videt̄. Lethargū. Letharg⁹ apostema est in posteriori vētriculo cerebri, somnū, obliuionē, & motus paucitatē inducens, qd̄ oritur ex pituita crassissima, p̄cipue in his, q̄ simul multū vorant, p̄cipue pisciū, & parū mouent, simulq̄ in solitudine & ocio degūt, quales sunt fratres isti, qui se ad p̄petuos carceres dānarunt.

Iugi silētio. Nā certa sua habēt silētia. Hi fratres frigidis p̄cipue morbis sunt obnoxij, quales sunt apoplexia, paralysis, tortura, lethargus, & spasmus. Vnde multos tales vidi, q̄ linguā, nā hęc cū primis humida est, paralysis vitiatā, mouere nō possent. Iudęorū genus. Nam quēmadmodū Iudęi in circūcisione, sabbatis, ieiunijs, & alijs id genus cęrimonijs, gloriabātur, quēadmodū Paulus sępe eis exprobrat, cū spiritu vacarēt: ita nōnulli Christiani, plus cęrimonijs illis per se inanib⁹ tribuūt, q̄ spiritali, cuius nunq̄ scintillā senserunt: quos tanq̄ nihil a Iudęis re differētes, nouum Iudęorum genus Stultitia, sed haudquaq̄ stulte, vocat.

Nec eos aghosco, q̄ sua facta nimis agnoscunt. isti qui me quoq̄ sanctiores videri volūt, Abrahę cęlos, si libet, occupēt: aut ab his sibi nouum extrui cęlū iubeāt, quoq̄ traditiunculas meis p̄ceptis anteposuerūt. Cū hęc audiēt, & videbūt nautas & aurigas sibi p̄ferri, qbus putatis vultib⁹ sese mutuo cōtuebunt: Sed interim spē sua felices sunt, non absq̄ meo bñficio. Atq̄ hos qdē, q̄q̄ a republica semotos, nemo tñ audet cōtemnere, p̄cipue mēdicātes, p̄pterea q̄ oīa omniū arcana teneant, ex confessionibus quas vocant. Quę tñ prodere nefas habēt, nisi siquando potī, fabulis amœniorib⁹ delectare se volūt. sed coniecturis modo rem indicāt, tacitis interim nominibus. Qz si qs hos crabrones irritarit, tū in popularibus cōcionibus probe

Nec eos
agnosco.
Allusit
ad illum
locum
Euange-
licū, q̄ est
apd̄ Mat
thęum,
vbi iu-
sti illi,
quorum
opa Chri-
stus tan-
topere ex-
osculatus
fuit, sua
opa igno-
rant. Sic
em̄ aiūt.
Κύριε
πότε εἶς
Δομεν

πεινῶν =
 τα, καὶ
 ἐσθῆ-τα =
 μεν. id est
 Domine,
 quādo vi-
 dim⁹ esu-
 rientem,
 & nutri-
 uim⁹? & c.
 Mali con-
 tra sua
 bōa agno-
 scūt, & la-
 stant, di-
 cētes, Do-
 mine, qm̄
 vidimus
 esurientē,

vlciscūtur sese, & obliqs dictis hostem notant,
 adeo recte, vt nemo nō itelligat: nisi q nihil itel-
 ligit. Nec prius oblatrandi finē faciunt, q̄ in os
 offam obieceris. Age vero, quē tu mihi Comœ-
 dum, quem circulatorum spectare malis, q̄ istos
 in cōcionibus suis rhetoricantes, omnino ridi-
 cule, sed tamen suauissime imitantē ea, q̄ rhe-
 tores de dicendī ratione tradiderunt? Deum
 imortalem, vt gesticulantur: vt apte cōmutant
 vocem, vt cantillant: vt iactant sese, vt subinde
 alios atq; alios vultus induunt: vt oīa clamo-
 ribus miscent. Atq; hanc orandī artem, ceu rē
 arcanā: fraterculus fraterculo p manus tradit.

& nō nutriuim⁹? Sed horū opera Christus nō agnouit. Similis est illa
 parabola publicani & pharisæi, sua ieiunia & preculas iactātis, & quasi
 deo opprobrantis. Abraxasiorū cælos. Basilides hæreticus trecentos
 sexagintaquiq; fabricat⁹ est cælos, vt auctor est diuus Augustin⁹ in libro
 ad Quuultdecum. Inde mysticum illud nomē suis discipulis cōmēdauit
 & βραξασ. Nā his literis iuxta græcā supputacionē, hic numerus signi-
 ficatur. α & β significant vnū & duo, ρ & α centū & vnū, ξ & α ducenta
 & vnū, σ quæ septima est in hac dictione litera, significat sexaginta. In
 sūma reddent treccēta sexagintaquiq;. De hoc plura vide in scholijs Eras-
 mi, i Hieronymi epistolās. Nisi siquādo poti. Hæc nihil ad bonos mo-
 nachos ptinent. Mali putent se admonitos, qd debeāt corrigere. Audiui-
 mus cū sꝑ penumero narrantes, qd qd audiuerint a cōsistentib⁹, idq; nō
 ad adificationē, sed ridendi causa. Nominant vrbem, nomināt collegiū,
 deniq; domū, hominē quoq; si defunctus sit. Quasi satis sit, si viuū no-
 minatim nō pdant. Multa possent hoc loco referri de malis, quæ malo
 ob bonorū honorem reticere. Hos crabrones irritarit. Crabro insecti
 genus pertinacissimū, aculoq; pestilentissimo. Cuius ictum Plinius li-
 bro vndecimo, dicit haud temere sine febris esse. Vnde prouerbio dictū
 est, τὰς σφουκιὰς ἐρεσιῖ. id est, Crabrones irritare, in ptinaces & rixo-
 sos, quo Plautus in Amphitryone vsus est i mulieris. In os offam. Sic
 apud Maronē Aeneas Cerbero oblatrāti, offam objicit, quo sileat. Co-
 mœdum. Comœdus dicit qui agit, comicus vero qui scribit comœdias.
 Per manus tradit. id est per successionem, prouerbiali dictum figura.

Mihi nō
 est fas.
 Mihi re-
 fertur ad

Eam tamen si mihi nō est fas scire, tamē vt cūq;
 cōiecturis sequar. Primo loco iuocant, id qd a

Proœmiū

poetis mutuo sūperūt. Deinde dicturi de cha-
 ritate, a Nilo Aegypti fluuio sumunt exordiū:
 aut crucis mysteriū enarraturi, a Babylōio dra-
 cone Bel, feliciter auspiciant, aut de ieiunio dis-
 putaturi, a duodecim zodiaci signis principiū
 faciūt, aut de fide verba facturi, diu de quadra-
 tura circuli p̄loquunt. Audiui ipsa quēdā exi-
 mie stultū, errauī, doctū volebā dicere: q̄ in cō-
 cione celeberrima diuę triadis mysteriū expli-
 caturus, quo & doctrinā suā nō vulgarē osten-
 taret, & theologīcis satīfaceret auribus, noua
 p̄rsus īgressus est via, nimirū a literis, syllabis:
 & ořone, tū a cōcordia nominis & verbi, adie-
 ctiuī nominis & substāriui, mirātib⁹ iā plerisq;
 ac nōnullis Horatianū illud apud se musitātī
 bus, Quorsum hæc tā putida tendunt! Tandē
 huc rem deduxit: vt in grāmatorū rudimen-
 tis sic expressum ostenderet totius triadis si-
 mulacrū, vt nemo mathematicorū in puluere
 posset euidenti⁹ depingere. Atq; ī hac oratio-
 ne θεολογώτατος ille, totos octo mēses ita desu-
 dat: vt hodie quoq; magis cęcutiat q̄ talpæ,
 nimirū tota luminū acie ad īgeniī cuspidē auo-
 cata. Verū haud pœnitet hominē cęcitatī, ac
 paruo quoq; putat emptā eā gl̄iā. Audit⁹ est a
 nobis ali⁹ qdā octogenari⁹, adeo theolog⁹: vt ī
 hoc Scotū ipsum renatū putes. Is explicatur⁹
 mysteriū noīs Iesu, mira subtilitate demonstra-
 uit ī ipsis literis latere, qcqd de illo dici possit.

Nā in Hebræo nō habet, quēadmodū nec Susannę historia, nec hymn⁹
 triū puerorū, q̄ oīa obeliscis antepositis, diu⁹ Hieronym⁹ iugulauit, tāq;
 adulterina. A duodeci zodiaci. Solē em̄ aiunt ī Martio arietē, primū zo-
 diaci signū īgredi, eoq; tūc oīa magis humescere & calefcere, crassosq; hu-
 mores corporū, q̄ ī hyeme p̄pter czli frigiditatē resolui nō poterāt, tūc

personā
 Morię, q̄
 nolit mu-
 lierē scire
 lras aut
 disciplias
 A Nilo
 Aegypti.
 id est a re
 alienissi-
 ma. In
 his autē
 mira qua
 dam ὑπό-
 τυπώσει
 depingit
 illorum
 τὸν κακὸν
 ἦλον, vt
 Greci vo-
 cant. i. p̄-
 uersam
 imitatio-
 nē. Nihil
 em̄ odio-
 si⁹, q̄ ars
 male af-
 fectata.

A Baby-
 lonio dra-
 cone Bel.
 Hęc fabu-
 la de Bel
 dracone
 inserta est
 scriptis
 Danielis
 a Theo-
 dotione,
 vt nōnul-
 li putant

Ridicula
 fabula de
 theologo
 quodam.

Alia fabula
 non min⁹
 amœna.

Erasmi Roterodami

resolui incipere, atq; idcirco paucis tunc egere corpora nutritis, eoque bene institutum esse ab ecclesia ieiunium verno tempore. Hac occasione mira de zodiaco, eiusque signis blaterant, quo indocta plebecula docti videntur. De quadratura circuli. Aristoteles ἐν κοσμηγορίαις περὶ τῶν πρὸς τὴν γῆν, scriptum reliquit, ἐπισήμηός δ' ἐστὶν οὐσῆός, οὐ δὲ μὴ κωλύει ἐπισήμη τὸν εἶναι οἶον καὶ ὁ τοῦ κύκλου τετραγωνισμός, εἴγε ἐσὶν ἐπισήμη τὸν ἐπισήμη μὲν αὐτοῦ οὐκ ἐστὶν οὐδέπω, αὐτὸς δ' ἐστὶν ἐπισήμη τὸν ἐστὶν. Scientia autem non existete, nihil prohibet scibile esse, ut circuli quadratura: & si scibile sit, scientia tamen ipsius nondum est, ipsa autem scibile est. Hac igitur occasione, ut Aristoteles plus scire videantur, & Sophistæ in suis scholis, & in concionibus suis fratres, de quadratura circuli multa garriunt. Triadis, τριᾶδος græco vocabulo dixit. Nam trinitas quo vulgus utitur, non satis est latinum.

Theologicis, locus est tacite. n. significat, theologos malle audire has subtiles nugas fabellasque, quæ euangelium, aut Paulinas epistolas. Nemo mathematicorum. Nam his mos est, figuras suas in pulvere depingere. θεολογῶν τὰ τοῦ suplatiu⁹ est græc⁹ ab hoc positio theolog⁹. Magis cæcutiat quam talpa. Græcis est puerbium ἄσπάλλακος τυφλωτέρου. i. talpa cæcius: invehementer lusciosum locat autem in aliquo theologum sibi notum, & fortelusciosum.

Tota lumen acies ad aiam referretur, cuius autem non dicitur nisi de re corporea data autem opera hic vertit. ἄρρητος id est, arcanum, & ineffabile. se siuiter huius deliri fratris iepti as ridet, qui vocem Hebraicam quæ vel teste Hieronymo ineptissimi Etenim quod tribus duntaxat inflectitur casibus, id manifestum esse simulacrum diuini ternionis, Deinde quæ prima vox Iesus, desinat in s, secunda Iesum in m, tertia Iesu in u, in hoc ἄρρητος subesse mysterium. Nempe tribus literulis indicantibus eum esse summum, medium, & vltimum. Restabat mysterium his quoque retrusius. Mathematica ratione, Iesus sic in duas æquales dividit portiones: ut scilicet penthemimeres in medio resideret. Deinde docuit eam literam apud Hebræos esse **V**, quam illi Synappellent, porro Syn Scotorum opinor lingua, peccatum sonat. Atque hinc palam declarari, Iesum esse qui peccata tolleret mundi. Hoc tam nouum exordium sic inhiantes admirati sunt omnes, præcipue theologici: ut parum abfuerit, quin illis acciderit, quod olim Niobæ: cum mihi propemodum euenerit, quod ficulno illi Priapo, qui magno suo malo, Canidiæ Saganæque nocturna sacra spectauit. Nec iniuria profecto. Nam quando similem

Ἰσοδοῦ commētus est Demosthenes ille Graius aut Cicero latinus! Illis vitiosum habebatur procemiū, qđ a re foret alieni⁹. Quasi vero non ad istum modum exordiantur & subulci, natu-
ra videlicet magistra. At hi docti præambulū suum, sic enim vocant: ita demū eximie rheto-
ricum fore ducunt, si nusq̄ quicq̄ habeat cū re
liquo argumēto cōsine: vt auditor interim ad-
mirans illud secū murmuret, Quo nūc se pro-
ripit ille! Tertio loco ceu narrationis vice, nō
nihil ex euangelio: sed cursim ac velut obiter
interpretantur, cū id solum fuerit agendum.

breos interponit Vau cū He i sine, vt ibi, $\eta\alpha\upsilon\omega\mu\epsilon\tau\alpha\ \eta\alpha\upsilon\omega\mu\epsilon\tau\alpha$ i. dñi est salus.
qđ alio sequēte mutat i Thau i statu regimini. vt $\theta\eta\upsilon\omega\mu\epsilon\tau\alpha\ \eta\alpha\upsilon\omega\mu\epsilon\tau\alpha$.
Oculi mei defecerūt in salutari tuo. Ab iescha autē $\epsilon\iota\sigma\chi\alpha$ dicūt nostri
saluatoris nomē dictū esse. Sunt tñ qđ dictū putent a $\omega\upsilon$ verbo substan-
tiu. Penthemimeres. πέντε quinque sunt. ἡμιόβ dimidium, μέρος pars,
vnde πενθημιμερῆς dimidiū quique dicit. Quēmodum etiā Terentian⁹ ait
Hoc πενθημιμερῆς mediū de quinque vocat. Sicut igit Gramaticis pen-
themimeres vocat, quando post duos primos pedes relinquūt syllaba,
dictionē terminans: nā duo cū semis dimidiū faciunt quinque: sic syn i me-
dio pēthemimeris positū erat a fratre, vt si diuideret, vtrūq̄ ei⁹ dimi-
diū, cū reliqs duab⁹ lris sumptū, pēthemimeres faceret. Niobe. Hęc cū
pulcherrimos pmultosq̄ liberos haberet, eosq̄ cerneret ab Apolline &
Diana sagittis cōfossos, nimio dolore obstupuit dirigitq̄. Vñ a poetis
singit ὄσα in saxū. De q̄ Oui. transformator. li. vj. Exanimis inter natos
nat asq̄ virūq̄ Dirigitq̄ malis, nullos mouet aura capillos. In vultu
color ē sine sāguie, lūina moxtis Stāt imota genis, nihil ē i imagine viuū
Gręci maxia & itolerāda mala, $\nu\iota\omicron\beta\eta\omicron\varsigma\ \pi\alpha\omicron\eta\iota$. i. Niobes passioes vocant.

Ficulus illi Priapo. Significat se adeo risisse, cū stulti theologi p̄ admi-
ratioē stuperēt, vt p̄modū crepitū vētris faceret. Allusit ei ad Priapū
illū ficulnū, qđ vt Horati⁹ i ea satyra, qđ icipit, Oli trūc⁹ erā ficuln⁹ iutile
lignū, dicit, cū Canidię & Saganę magica & nocturna sacra qbus furias
Hecatē & aias mortuorū cuocabāt, spectaret, p̄ timore magnū bonūq̄
crepitū vētr⁹ emisit, qđ aniculę territę, reliētis dētib⁹ & caliedro, euefugia
aufugēt. Vñ sic ait, Et vt nō testis iult⁹ Horrueri voces furiarū, & fata-
duarū. Nā displosa sonat quātū vesica pepedi Diffisa nate sic⁹, at ille cur-
rere i vrbē. Canidię dētēs, altū Saganę caliedrū Excideret, atq̄ herbas, at-
q̄ icātata lacertis Vicula cū magno risuq̄ iococoq̄ videres. ἔφοδος. i. iſi-
nuationē, qđ ē ofo qđā dissimulatioē & circuitioē, obscure subiens audito-
ris aim, vt scribit i Rhetorica ad Herēniū. Hac Qui. li. iiii. vtedū eē ait i
cā admirabili & turpi. Quo nūc se pripit ille. Vergilia. est hemistichū

mum est
in alienā
linguam;
traxerit.
Siquidez
 $\epsilon\psi\chi\alpha$ ief-
cha, He-
braica
vox est,
id signifi-
cans, qđ
gręce $\omicron\omega\tau\eta\omicron\iota\alpha$, &
latine sa-
lus, cui
passim apud He-

Narratio,

Erasmi Roterodami

Argumēta
tio,

Theo-
logalem.
μικτι-
κῶς legē-
dū rifus
causa.

Sic. n. illi
solēt vo-
care x̄bo
nō admo-
dum lati-
no. ὅυτε
γῆδ, ὅυ-

Conclusio.

τε ὅυρα-
υδ̄ & πτο-
μέυη. i.
neq; ter-
ram neq;
cēlū atti-
gētē. Pro-
uerbium
est apud
Lucianū,

Pronūci-
tio.

de re ve-
hemēter
aliena a
proposito.
In quin-
to actū.
Allūit
ad hoc q̄
comōdia
quinq; cō-
stat acti-
bus. Et
M. Tul-
lius dicit
in extre-
mo actu,
poetam
oportere
esse opti-
mum. Et
eadē iter-
pretatur.
Allego =

Quarto loco iam noua sumpta persona, quaestio-
nem mouet Theologalem, aliquoties ὅυτε γῆδ,
ὅυτε ὅυραυδ̄. & πτομέυη, atq; id quoq; ad artē arbi-
trantur pertinere. Hic demū theologicū attol-
lunt supercilium, doctores solennes, doctores
subtiles, doctores subtilissimos, doctores sera-
phicos, magnifica noīa aurib⁹ inculcantes. Tū
syllogismos, maiores, minores, cōclusiones, co-
rollaria, suppositiones frigidissimas, ac plusq̄
scholasticas nugas apd̄ imperitū vulgus iacta-
tāt. Superest iā quintus actus, in quo summū ar-
tificē p̄stare cōuenit. Hic mihi stultā aliquam
& indoctā fabulam, ex Speculo opinor historia-
li, in mediū adferunt, & eandē interpretantur,
Atq; ad hunc quidem modū Chimēram suam
absoluunt, qualē nec Horatius vnq̄ assequi po-
tuit, cū scriberet, Humano capiti &c. Sed audi-
erūt, a nescio quibus, ingressum orationis seda-
tū, minimeq; clamorū esse oportere. Itaq; p̄ci-
picio sic exordiūtur, vt nec ipsi vocē propriam
exaudiāt, quasi referat dici, qd̄ nullus itelligat.
Audierūt nōnunq̄ ad cōcitandos affectus, ex-
clamationibus vtendū esse, Proinde presse alio
qui loquētes, subinde repēte vocē tollūt, furio-
so plane clamore, etiā cū nihil opus. Iures elle-
boro hoī opus eē, p̄inde quasi nihil referat, vbi
clames. P̄terea qm̄ audierunt oportere sermo-
nē in progressu feruescere, in singulis partib⁹,
p̄icipiis vtcūq; sane recitatis, mox mira vocis
cōtētiōe vtūtur, etiā si res sit frigidissima, atq;
ita deniq; desinunt, vt spū defectos credas. Po-
stremo didicerūt apd̄ rhetores de risu fieri mē-
tionē, eoq; studēt & ipsi iocos quosdā aspgere,

Festiuitas,

ὡς ἐλάκη ἀφροδίτη, ἣ plenos gratiarū, ἣ in loco: rias in ve
 ut plane ὄνομα πρὸς τὴν λύρα esse dicas. Mordent tū tēst a=
 quoq; nōnūq;: sed ita, ut tirillēt magis, ἣ vulne mētū nō
 rēt. Nec vnq; veri⁹ adulant, ἣ cū maxime πᾶσι nisi neces
 εἶς ἰάζειαι, videri student. Deniq; tota actio est sitas nos
 eiusmodi, ut iures eos a fori circulatorib⁹ didi At quis fe
 cisse, a quib⁹ longe vincuntur. Quzq; vtriq; alte ret som =
 ris vsque adeo sunt similes: ut nemo dubitet, qn niū ociosi
 aut hi ab illis, aut illi ab his rhetoricen suam nebulōis,
 didicerint. Et tamen inueniunt hi quoq; mea & rursū
 nimirū opera, qui cū hos audiunt, Demosthe alio sōnio
 nes meros, ac Cicerones audire se putant. Qd somniuz
 genus sunt p̄cipue mercatores ac mulierculæ: explicatū? At q=
 quorū aurib⁹ vnice placere student: q̄ illi nō dam hęc
 nullā prædæ porriunculā, de reb⁹ male partis religios⁹
 soleant impertiri, si commode fuerint palpari. pene le=
 gelium.

Mulieres
& merca=
tores.

Hoc est, sermonē portētosum ex partib⁹ multo diuersissimis tanq̄ mō=
 strum, constantē. Chimērā, Iliados. 3. Homer⁹ sic describit, ἢ δ' ἀρ' ἐμυ
 θεῖον γένος, ἔδ' ἀνορώπων, πρόθε λέων, ὅπιθερ δὲ δράκων, μέων
 δὲ χιμαίρα, Δεινὸν ἀποπνεύουσα πρὸς μένος ἀιθομένοιο. id est, Hęc
 igitur erat diuinū genus, nō humanū: Ante leo, retro autē draco, media
 autē Chimæra, grauē afflans ignis vim ardentis. Versus Homeri Lu
 cretius sic imitat⁹ est. Prima leo, postrema draco, media ipsa Chimera
 Humano capiti. Sic orditur artem poeticā reprehendens inæqualita=
 tem argumenti. Elleboro opus esse. Hoc est insanire. Quandoquidem
 elleboro purgatur atra bilis, ut supra diximus. De risu fieri. De risu
 mouendo multa fit mentio apud Fabium libro sexto. ἢ φίλη ἀφρο
 δίτη, id est, o amica Venus. ut viri dicunt ἡράκλειος cum admirantur
 aut abominantur, ita fœminæ dicunt, ἢ φίλη ἀφροδίτη. ὄνομα
 πρὸς τὴν λύρα, id est, Asinum adhibitum lyra. Prouerbiū est,
 quo significant hominem minime idoneum ad rem gerendam. παρ=
 ῥησιάζεσθαι. id est libere loqui. Inde παρρησία libertas in admonen=
 do, aut alioqui loquendi: contraria assentationi. Quod dicit, vero
 verius est. Clamant in mulierculas, q̄ trahant caudas, q̄ nimium ni=
 teant & forma sollicitent viros, q̄ gemmis & auro fulgeant, q̄ viris
 imprent. Atq; hæc narrat, ut illæ gaudeant. Fori circulatoribus.
 Iuxta morē Italiæ dixit. Nā illic in foro posita mēsa, cōscēdūt nebulones
 herbarij, aut p̄stigiatores, aut aliud quippiā simile p̄fitētes, & ofone po
 putū illicūt. Quoz; p̄nūciatio nō alia est q̄ p̄cionatoz; nisi q̄ illos vicēt.

Si quid in maritos. Est enim querulum mulierum genus. Ad hos igitur deferunt, quicquid maritus domi delirat.

Simpli-
cissime color. Hoc est aperte, & sine fuco, non quemadmodum a monachis. Eius qui rerum gubernacula. Ut ludens tam men ita principis officium, complexus est, ut non Aristoteles melior in suis Politicis. Nec latum digittum. id est ne minimum quidem spatium. Sermo est puerilis.

De principum stultitia.

Forma boni principis

Illæ cum aliis multis de causis huic ordini fauētum p̄cipue, q̄ in horū sinus soleant effundere si quid ī maritos stomachatur. Videtis opinor, quantopere mihi debeat hoc hominū genus, cū cerimoniolis, & nugis deridiculis, clamoribusq̄, tyrannidem quandā inter mortales exerceant, & Paulos atq̄ Antonios sese credāt. Verū ego istos histriones tā ingratos beneficiorum meorū dissimulatores, q̄ improbos simulatores pietatis, libēter relinquo. lādudum enī iuuat de Regib⁹ ac p̄cipib⁹ aulicis, a qb⁹ simplicissime color, & (vt dignū est ingenuis) ingenue, nō nihil attingere. Qui quidem si vel semunciam sani cordis haberent, quid esset horum vita tristius, aut æque fugiendū: Neq̄ em̄ existimabit, vel periurio parricidioq̄ parandū imperiū, quisquis secū p̄penderit, q̄ ingens on⁹ sustineat humeris, q̄ vere principem agere velit. Eum qui rerū gubernacula susceperit, publicum, non priuatum negocium gerere, nihil nisi de cōmodis publicis oportere cogitare. A legibus, quarū ipse & auctor & exactor est, nec latū digittū discedere. Officialiū oīm & magistratuū integritatē sibi p̄standā esse. Sese esse vnum, oīm oculis expositum, qui vel ceu sydus salutare, morū innocentia, maximā reb⁹ humanis salutē possit adferre: vel veluti cometa letalis, summā perniciem inuehere. Aliorū vitia neq̄ perīde sentirī, neq̄ tam late manare: Principem eo loco esse, vt si quid vel leuiter ab honesto deflexerit, grauis p̄tinus ad q̄ plurimos homines vitæ pestis serpar. Tum q̄ multa secū adferat principū fortuna, quæ soleant a recto

deducere: qđ genus, delitiæ, libertas, adulatio, luxur: hoc acrius enitendū, ac sollicitius aduigilandū, nec ubi vel deceptus cesset in officio. Postremo vt insidias, odia, ceteraq; vel picula, vel metus omittā, capiti imminere verū illū regē, q; paulo post ab eo fit etiā de minimo quoq; cōmissio rationē exacturus: idq; tanto seuerius, quanto pręstantius gessit imperiū. Hęc in quā atq; huiusmodi plurima, si p̄iceps secum p̄penderet, p̄penderet autē si saperet, is nec somnum, nec cibum opinor iucunde capere posset. At nunc meo munere, has omneis cūras diis p̄mittūt, ipsi sese molliter curant: neq; quēq; ad aurē admittunt, nisi qui iucūda loqui norit, ne quid animo sollicitudinē oboriat. Se p̄be p̄ncipis partes omneis implese credunt, si venentur assidue: si bellos alant caballos, si suo commodo vendiderint magistratus ac p̄fecturas, si quotidie nouæ rationes excogitentur, quib; ciuium opes attenuent, & in suum conuertant fiscum, verum id apposite repertis titulis: vt etiam si sit iniquissimū, aliquam tamen æquitatei speciem p̄ se ferat. Addunt data opera non nihil adulationis, quo populares animos vtcunq; sibi deuinciant. Fingite mihi nunc (quales sunt nonnunq;) hominē legum ignarum, publicorum commodorum pene hostem priuatis intentū cōmoditatib; , addictū voluntatibus, osorē eruditionis, osorē libertatis ac veri, nihil minus q̄ de Reip. salute cogitantem sed oīa sua libidine, suisq; vtilitatib; merientē, Deinde addite huic torquē aureā, oīm virtutū coherentiū consensum iudicantem, tū coronā

Cometa id est stella crinita, q̄ fere magnus humano generi portēdit malū si quando apparuerit. dicit autē κομήτης græco vocabulo, q; αὐτοῦ τὸ κέντρον λέγεται τὸ δὲ ἄνω ἥκλωνται, ὡς ἐπὶ κόμης. hoc est q; ipsius inferior pars tenuissima sit, superior autem passim sicut comæ. Qđ gen⁹. Pro eo quod Græci dicunt δίορυ exemplū additur.

Studia maiorum principum.

Dij; p̄mittunt. Prouerbia liter dictum. Horati⁹.

Permitte diuis cætera.

In sum conuertant. Plurimq; deprauant, pro conuerant per geminuz r, conuertant per t. Est autem conuertere, in vnum verrere, sic vt nihil relinquant. Fiscum dixit, nam fisco proprie est principis, quæ admodum ærarium est reipublicæ.

Meros Phæaces. Phæacum rex erat Alcino-us. Apud hos veluti stupidos, pedigiosa quædam mentis Vlysses Homericus.

gemmis insignitam, quæ quidem admoneat eum heroicis omnibus virtutibus, oportere ceteris antecellere. Præterea sceptrum, iustitiæ & vndeque in corrupti pectoris symbolum. Postremo purpuræ eximie cuiusdam in Reipublica charitatis indicium. Hęc gestamina si princeps cum sua vita conferat, equidem futurum arbitror, vt pudeat ornatum sui, veaturque, ne quis nasutum interpretes, totum hunc tragicum cultum, in risum, iocumque vertat. Iam quod de principibus aulicis commemorare: quibus cum nihil sit additius, seruilis, insulsius, abiectius: tamen omnium rerum primos sese videri volunt. Hac vna in re tamen modestissimi, que contenti, aurum, gemmas, purpuram, reliquaque virtutum ac sapientiæ insignia corpe circumferre, rerum ipsarum studium omne concedunt aliis. Hoc abunde felices sibi videtur, que regem herum vocate liceat, que tribus verbis salutare didicerint, que norint ciuiles titulos subinde inculcare, Serenitate, dominatione, & magnificentia, que egregie perfricauerint faciem, que festiuiter aduletur. Nam hæc sunt artes, quæ vere nobile & aulicum deceant. Cæterum si vitæ rationem omnem propius inspicias, nimirum meros Phæacas iuenies, sponso Pe nelopes. reliquum carmen agnoscitis, quod Echo vobis melius referet quam ego. Dormit in medios dies. Ibi sacrificulus mercenarius ad lectum paratus, qui propemodum cubatibus adhuc sacrum expedite peragat. Mox ad ientaculum. Quo vix peracto, iam interpellat prandium. Sub id alea, latrunculi, sortes, scurra, Moriones, scorta, iustus, inficitia. Interim vna aut altera merenda. Rursum coena: post hæc repotia, non vna per Iouem. Atque ad hunc modum, citra vllum vitæ rediunt elabuntur

Proceres aulici.

hore, dies, menses, anni, secula. Ipsa non tunc sagi-
nator ab eo, si quando viderim illos *μεγαλοφρον*
τας, dum inter nymphas vnaqueque hoc sibi vide-
tur diis propior, quo caudam longiore trahit:
dum procerum alius alium cubito protrudit, quo
Ioui vicinior esse videatur: dum sibi quisque hoc
magis placet, quo grauiore catenam collo baiu-
lat, ut robur etiam, non opes tantum ostentent. Ac
principum quidem institutum, summi pontifices,
cardinales, & episcopi, iam pridem gnauiter emu-
lantur, ac prope superant. Porro si quis perpen-
dat, quod linea vestis admoneat, niueo cadore in
signis: neque vitam vndiquaque inculpatam. Quid
sibi velit mitra bicornis, vtrumque fastigium eodem
cohibente nodo: putam noui pariter ac veteris in-
strumeti absolutam scientiam. Quid manus chi-
rothecis communiter: puram & ab omni rerum hu-
manarum contagio immunem sacramentorum
administrationem. Quid pedum: nimirum crediti
gregis vigilantissimam curam. Quid prelata crux:
videlicet omnium humanorum affectuum victoria.
Hec inquam atque id genus multa, si quis perpen-
dat, nonne tristem ac sollicitam vitam egerit! At
nunc belle faciunt, cum sese pascunt. Ceterum
ouium curam aut ipsi Christo mandant, aut in
fratres (quos vocant) ac vicarios reiciunt. Neque
vel nominis sui recordantur, quod sonet episcopi
vocabulum, Neque laborem, curam, sollicitudinem.

alia curę fuerunt, cantus, saltatio: hęc enim sunt additameta conuiuij. Reli-
quum carmen. Sequitur enim apud Horatium, post Spōsi Penelopes, nebulones,
Alcinoi. Quod Echo. Nam huius est extrema sonare. Repotia. A repotando
dicta, sic olim vocabant, velut iteratas nuptias, quę colebantur aliis diebus a
spōsa tradita. Quod hic intelligi vult, vulgo vocant banquetam. Non vna. Multi-
tudinis numero. *μεγαλοφροντας*. i. ostentantes sese. Vt in hoc verbo Lucianus,

Spōsos
Penelo-
pes. Naz
hos Ho-
merus nul-
li rei pre-
terquam epu-
lis, Cho-
reis, can-
tilenis, &

Veneri
studuisse
dixit. Vn-
de de pro-
cis loquens
ait. *Αὐ-
τὰρ ἐπεὶ
πόσιός
καὶ ἐδμη-
τύος ἐξ-
έρου ἐν-
το μνηστῆ-
ρος, τοῖ-
σίμ μὲν
ἐνὶ φρε-
σίμ ἄλλα
μεμλε,*
*μολπή τῆ
δρχησύσε
τὰ γὰρ
τῶ ἀναθά-
ματα*

Δαιτὸς.
i. Ceterum
ubi potu
cibosque sa-
tiatione fue-
runt pro-
ci, his que
de animo

De Episco-
pis.

Erasmii Roterodami

de dijs loquens q̄ fastu quodā viuant. Dicitū est a μεγάλου magnū, & βῆσ
 οἱ ὁ oratio, q̄ oia magna loquāt, nihil plebeiū. Galli quoq̄ vulgo vocāt,
 la grāde gorre. Quo loui. louē vocat principē. Ac p̄ncipū qdē. Quē ad
 modū sup̄ius nō lēsit bonos p̄ncipes, sed docuit quales sint mali, & tñ ni
 hil de turpibus factis pro ceterū locutus est, sed cōmunia quādā & ridicu-
 la, mira moderatione recēsuit, ita nunc notat malos & indignos episco-
 pos, quoq̄ vtinā esset minor numerus. Episcopi. ἐπίσκοποι est inspec-
 re, & curam agere, p̄spicereq̄ de necessarijs, & ἐπίσκοπος. i. inspector &
 curator. Vñ vt Suidas ait, οἱ παρ' ἀθηναίων εἰς τὰς ἐπιθήκας πόλεις,
 ἐπίσκοποι τὰ παρ' ἐκάστοις, πεμπόμενοι ἐπίσκοποι, καὶ φύλακες
 ἐκαλοῦντο, οὓς λάκωνες ἀρεμοσάβ' ἔλεγον. i. Qui ab Atheniētib' i sub-
 iectas ciuitates, ad inspiciēdū ea quę a singulis agerentur, mitterent: ep̄i
 & custodes vocabātur, q̄s Lacones ἀρεμοσάβ'. i. congrue gubernantes vo-
 cabant.

Cardina-
les.

οὐδ' ἀ-
λαοόκο-
πιῶν. id est
Neq̄ ca-
ca specu-
latio. He-
mistichi-
um ē Ho-
mericuz,
λαεῖν
Græcis ē
videre,
vnde κα-
τὰ σέρη-
σιμ' ἀλα-
δό cæcus
dicit. Sui-
das citat
Homeri-
cum il-
lud hemi-
stichiu3,
ἐν ἀλαο-
σκοπιῶν
ἔιχ'. i. nō
cæcam spe-
culationē
habuit,
qd̄ ait p̄-
uerbiali-
ter dicitū

Verū in irretiendis p̄cuniis, plane ep̄iscopos
 agūt, οὐδ' ἀλαοσκοπία. Ad eundē modū cardina-
 les si cogitent sese in apostolorum locum suc-
 cessisse, eadem ab ipsis requiri, quę illi p̄stite-
 runt. Deinde non dominos esse, sed administra-
 tores spiritaliū dotium: de quib' omnibus sint
 paulo post exactissime reddaturi rationem. Im-
 mo si vel i cultu paulisper philosophētur, atq̄
 ita secū cogitent, qd̄ sibi vult hic vestitus can-
 dor! Nonne summā & eximiam vitę innocen-
 tiā! Quid interior purpura! Nonne flagratissi-
 mū in deum amorem! Quid rursus exterior,
 sinuosa capacitare diffluens, ac totam etiam re-
 uerendissimi cōplectens mulam, q̄q̄ vna, vel ca-
 melo contegendo suffecerit! nōne charitatē la-
 tissime sese pandētē ad subueniēdū omnibus
 hoc est, ad docēdū, exhortandū, consolandū
 dum, increpandū, admonendū, componenda
 bella, resistēdū improbis principibus, & vel san-
 guinē libenter impēdēdum gregi Christiano,
 non solum opes! (Q̄q̄ quorum omnino opes,
 pauperum apostolorū vicem gerentibus!) Hęc

si perpenderent inquā, nec eum locū ambirent, & libenter relinquerēt, aut certe vitā plane lahoriosam, atq; sollicitam agerēt, cuiusmodi veteres illi vixerunt apostoli. Iam summi pōtiffices, q; Christi vices gerūt, si conētur eiusdē vitā æmulari: nempe paupertatē, labores, doctrinā, crucem, vitæ contemptū, si vel papæ, id est, patris nomen, vel sanctissimi cognomen cogitēt, qd erit in terris afflictius! aut qs eū locum omnibus emat facultatibus, emptū, gladio, veneno, omniq; vi tueatur! Quantū his abstulerit cōmoditatū, si semel incessiuerit sapientia! Sapiētia dixi, imo vel mica salis illius cui⁹ meminuit Christus! Tantū opum, tātum honorū, tantū ditionis, tantū victoriarū, tot officia, tot dispensationes, tot vectigalia, tot indulgērias, tantū equorū, mulorū, satellitum, tantum voluptatū. Videtis quātas nundinas, quātā messem, quātū bonorū pelagus, paucis sim cōplexa. In quorū locū inducet vigilias, ieiunia, lachrymas, orōnes, cōciones, studia, suspīria, milleq; id genus miseros labores. Neq; vero negligendū, illud futurū, vt tot scriptores, tot copistę, tot notarii, tot aduocati, tot promotores, tot secretarii, tot mulotribę, tot equisones, tot mēsarii, tot lenones, pene mollius quiddā addiderā, sed vereor ne durius sit auribus, In summa, tā ingens hoīm turba, quæ Rhomanā sedē onerat, lapsa sum, honorat sentiebam, ad famem adigentur. Inhumanum quidem hoc, & abominandum facinus: at multo magis detestandū, ipsos etiam summos ecclesię principes, ac vetera mūdi lumina, ad peram & baculū reuocari.

esse. Reuerēdissimi mi cōplectēs. Reuerēdissimi mi vocatur cardinales, veluti proprio titulo, sicut pontifices sanctissimi. Et palliuz a mulę frōte reuincif ex more Rhomę. Si v; papę. Oīes episcopi papę vocant, hoc est p̄ces. Pappum em veteres patrē vocabāt.

Bonorū pelagus. Gręci imensam bonorū copiam θάλαττα & γαθω̄ν, id est, mare bonorum, sive σοφο̄ν & γαθω̄ν, id est, acutum

Sūmi pōtiffices.

Curia Romana.

Erasmii Roterodami

bonorū,
vocant.

Tot co-
pisse. Ad
risus imi-
tatus est
barbarū
illorū vo-
cabulum
Sic em̄ vo-
cant ifimi
scribe, qui
bullas, q̄s
vocāt, ef-
fingunt
Rhomæ.

Virtutes
apostolicę

Mulotri-
bę Dicitio
pposita e
gręca vo-
ce & lati-
na, signi-
ficās eos,
qui curāt
mulos.

Tot le-
nones. Si
gnificare
videt pue-
rorū ob-
scenos
amores,
cū addit,

mollius quiddam. Vera mundi lumina. Et hoc festiuus est imitatioe. Sic enim canitur de apostolis in hymno sacro. Ad pedes beatorum. Id quoq; gratiam habet ex imitatione. Quarum meminit Paulus. Est in epistola ad Roma capi. decimosexto. Qui per dulces sermones & benedictiones, seducunt corda innocentium. Vltrices pictura. Propo- nuntur enim Romæ picti in lintheis, q̄ maxime odiosa specie, quos ex communicatos ostendunt. Ipse sedet furioso vultu, vtrinq; Cacodæmo- nes flammæam imponunt coronam. Ignis sub pedibus, inscriptio- nes horrendæ, & tamen illi nec tantulum commouentur: o hominum duritiem. Admonendus est iterum lector, ne quis sit tam iniquus inter- pres, vt hæc putet ad pontificum contumeliam pertinere. Non enim simpliciter hæc repræhēdit, sed eos taxat q̄ oib⁹ illis omiffis, q̄ vera pō- tifficum sunt officia, sanctimonia, doctrina, & ceteris q̄ recessit, hæc sola

At nūc fere, si qd laboris est, id Petro & Paulo relinquit, qb⁹ abunde satis est ocii. Porro si qd splendoris, aut voluptatis, id sibi sumunt. Atq; ita fit, mea quidē opera, vt nullū pene hominū genus viuat molli⁹, minusq; sollicitū: vt q abū de Christo satisfactū existimēt, si mystico ac pe- ne scenico ornatu, cerimoniais, beatitudinū, re- uerentiarū, sanctitātū ritulīs, & bñdictionib⁹, ac maledictionib⁹, episcopos agant. Priscum, & obsoletū, nec horū omnino tēporum, miracula edere: docere populū, laboriosum: sacras inter- pretari literas, scholasticum: orare, ociosum: la- chrymas fundere, miserum ac muliebre: egere, sordidum: vinci, turpe, parūq; dignū eo, q vix reges etiā summos, ad pedū beatorū admittit oscula: deniq; mori inamabile: tolli in crucem infame. Restant sola hæc, arma ac benedictio- nes dulces, quarum meminit Paulus, atq; harū quidem sunt sane q̄ benigni: interdictiones, suspensiones, aggrauationes, redaggrauatio- nes, anathematizationes, vltrices picturæ, ac fulmen illud terrificum, quo solo nutu, mor- talium animas, vel vltra tartara mittunt.

sibi referuant, hisq; ipsis vtuntur, non ad salutem animarū, sed ad pecuniarum accumulationem. Id palam indicat cū ait, Restant lola hæc. Et vides, q̄ vbiq; temperat a fœdis. Alioqui si malos pontifices, & cardinales, suis pingere coloribus volisset, norunt hi, qui Rhomæ vixerūt, quas fabulas potuerit in medium adducere. Verum ne quod mali faciunt, id a stultis conferatur in bonos, ob honorem Christiani nominis reticuit.

Quod ipsum tñ sanctissimi in Christo patres, & Christi vicarii, in nullos torquet acri⁹, q̄ in eos qui insigāte diabolo, patrimonia Petri minuere, atq; arrodere conātur. Cui⁹ cū hæc vox sit in Euāgelio, Relinquimus oīa, & secuti sumus te, tñ huius patrimoniū appellant agros, oppida, vectigalia, portitoria, ditiones. Pro quibus dum zelo Christi accēsi, ferro igniq; dimicāt, nō absq; plurimo Christiani sanguinis dispēdiō, tū demū ecclesiam Christi sponsam, sese credūt apostolice defendere, fortiter profligatis (vt vocāt) hostib⁹. Quasi vero vlli sint hostes ecclesiæ perniciosiores, q̄ impij pontifices, qui & silentio Christū sinunt abolescere, & questuariis legibus alligant, & coactis interpretationibus adulterant, & pestilente vita iugulant. Porro cū Christiana ecclesia, sanguine sit condita, sanguine confirmata, sanguine aucta, nunc perinde quasi Christus perierit, qui

Qui in
stigante
diabolo.
Et hoc μι
μητικῶς
dicitur.
Naz his
verbis
vtuntur
i suis bul
lis, vt vo
cant. Ze
lo Chri
sti. μιμη
τικῶς &
hoc, & bel
le cōiunx
it con
traria.
Est autē
zelus, vt
Ammō
nius ait,
ἡ δὲ ἐπι
θυμία
μίμησις
γινόμε
νη, ὡς
κοῦντος
πινός κα

Hęc de impijs pontificibus dicta sunt nō de pijs.

λθ̄, id est, per desiderium imitatio facta alicuius, quod videtur bonum. Est etiam zelus, λύπη ἐπ' ἀλλοτρίοις ἀγαθοῖς, οἷα καὶ ἐαυτῶτις ἐπιθυμεῖ περιποιῆσαι, id est, dolor ppter aliena bona, qualia quis sibi ipsi acquirere studet. Et silentio. Quia non docent quid sit Christus, & quid sit esse Christianum. Questuarijs legibus. Cuiusmodi sunt non pauca, quæ questum olent magis, q̄ pietatem. Christus spiritalis est. Vbi spiritus, vt Apostolus ait, ibi libertas Iſti legibus hoc agunt, vt populum habeant obnoxium. Qui quo magis perplexus est, hoc plus lucri redit ad Rhomanam curiam, ex litibus, ex dispensationibus, ex donationibus. Verus Christi vicarius nihil spectat, nisi lucrum pietatis.

A furijs. Ut apud Maronē Aeneidos septimo, Gorgoneis Alesto infesta venenis, bellū excitat inter Aeneā & Turnū. Omni b⁹ omiffis. Vides optime lector ut ubiq; circūspice locutus est. Non reprehendit, q̄ bellant pontifices q̄ iure rep̄hēdi poterat, in omnibus etiā Christianis mea quidem sententia. Sed eos damnat, q̄ ceteris omnibus omiffis, solum id agunt, quod est omnium pessimū. Decretos se

Cūq; bellū res sit adeo immanis, ut feras non homines deceat, adeo insana, ut poëta quoq; fingat a furijs imitti, adeo pestilens, ut vniuersam morū luem simul iuehat, adeo iniusta, ut a pessimis latronib⁹ optime soleat administrari, adeo impia, ut nihil cohercat cū Christo: tamen omnibus omiffis, hoc tantū agunt. Hic videas etiā decrepitos senes, iuuenilis animi robur p̄stare nec offendi sumptib⁹, nec fatigari laborib⁹, nec deterreri quicq; si leges, si religionē, si pacem, si res humanas omneis, sursum ac deorsum misceāt. Neq; desunt adulescentes eruditi, q̄ istam manifestariā insaniam, zelū, pietatē, fortitudinē appellēt: excogitata via, qua fieri potest, ut quod letale ferrū stringat, adigatq; in fratris sui viscera, manēte nihilomin⁹ charitate illa summa, quā ex Christi p̄cepto debet pximo Christianus. Equidē incerta sum adhuc, utrū his rebus exemplū dederint, an potius hinc sumpserint, episcopi quidam Germanorū, qui simplicius, etiā omisso cultu, omiffis b̄ndictionib⁹, alijsq; id genus c̄rimonijs, plane satrapas agunt: adeo ut propemodū ignauū, parūq; decorum episcopo putēt alibi, q̄ in acie, fortem animā deo reddere. Iam vero vulgus sacerdotum, nefas esse ducens, a p̄sulum suorū sanctimonia degenerare, euge q̄ militariter pro iure decimarū, ensibus, iaculis, saxis, omniq; armorū vi belligerentur: q̄ hic oculati, si quid ex veterū literis possint elicere, quo plebeculā territēt, & plusq; decimas deberi cōuincāt. At interim nō venit in mentem, q̄ multa passim legantur de officio, q̄ illi vicissim p̄stare populo debeant. Nec saltē

Ep̄i Germanorū.

Sacerdotes p̄uati.

iure plebani, & presbyteri duplici honore digni sūt. Et, qui altari seruit, de altario viuat. Modestiq̄ causa. Ironiam habet. Quos ecclesiasticos. Omnes Christiani pertinent ad ecclesiam cuius ministri sunt sacerdotes. Omnes Christiani religiosi sunt ascripti voto in baptismo, renunciantes mundo, sathanæ, & pompis eius. Quo voto non aliud potest esse sanctius, nisi q̄ iam cōsuetudine sic viluit, vt non habeatur p̄ voto.

In Carthusienses. Multum tribuit huic ordini, subsignificans tamen, plus apud hos esse cerimoniarum, q̄ veræ pietatis. Id quod fatentur & hi qui inter hos sunt cordatiores.

Dū ma-

los laudo

Mira fac-

ctia iuer-

tit, malos

vocat, q̄s

laudauit,

hec ē, vi-

tupauit

hacten⁹.

Nā a stul-

titia lau-

dari, vitu-

perari est

Ipsa etiā

Rhamnu-

sia. Rhā-

nusia dea

est indi-

gnatiōis,

quā Gra-

ci νέμεσις

vocat, sic

dicta a

Rhamnū

te Attica

page, vbi

colebatur

quæ sup-

bos aliof-

q̄ contē-

nētes, qua

lis fuit

Narcis-

sus, puni-

re crede-

batur, vñ

Verū non est huius instituti, pontificum ac sacerdotū vitam excutere, ne cui videat satyrā texere, non Encomiū recitare, ne ve quis existimet bonos principes a me taxari, dū malos laudo. Sed hec ideo paucis attigi, quo palā fieret, nullū esse mortalē, qui suauiter viuere possit nisi meis iniūtiat⁹ sit sacris, meq̄ propitiā habeat. Nā id quo pacto fieri queat, cū ipsa etiā Rhamnusia, rerum humanarū fortunatrix, me cū a deo cōsentiāt, vt sapientib⁹ istis semp fuerit inimicissima! Cōtra stultis etiam dormiētib⁹, omnia cōmoda adduxerit! Agnoscitis Timotheū illum, cui hinc etiam cognomen, & p̄ uerbiūm ἡ ἐυδοτος κλυτοε ἀρετα. Rursum aliud γλαυξ ἰππια. Contra in sapientes quadrant illa: ὅν τε ἑσάδι γυνηθέντες. & equum habet Seianum, & aurum Tolosanum. Sed desino πρῶτα λέω, ne videar Erasmi mei cōmentaria suppiasse. Ergo vt ad rē, Amat fortuna parū cordatos, amat audaciores. & quib⁹ illud placet, πᾶς ἐξ ἰσθμῶ κλυτοε. At sapientia timidulos reddit, ideoq̄ vulgo videtis, sapientib⁹ istis cum paupertate, cū fame, cum fumo, rem esse, neglectos, īglorios, iūisos viuere. Stultos affluere nūmis, admoueri Reipub. gubernaculis, breuiter florere modis oībus. Etenim si q̄s beatū existimet

Stultis fortuna fauet

Ad oīa vtilior stultitia. Idmira in ductione probat.

principib⁹ placuisse viris, & inter meos illos, illud, qđ
 ac gēmeos deos versari, qđ inutilius sapientia, Suidas ci
 imo quid apud hoc hominū genus dānatius: tat. ουκ
 Si diuitiā parandā sunt, quid tandem lucri fa ελαρε
 cturus est negociator, si sapientiam securus, τῶν ἀπα
 periurio offendetur, si in mendacio deprehen= σιμ ἐναυ=
 sus erubescet, si anxios illos de furtis, atq; τιοιμέ =
 vsuris sapientum scrupulos, vel rātuli faciet! υημ τοῖς
 υπερηφά
 νοις νέμε
 σιμ, ἀλλ
 ἐν ταῖς

Ἰδιαις ἀναγκάσθαι παυθῆναι συμφοραῖς, παρῆμ δε ἡ νέμεσις, ἢ
 τὰ γὰρ ἐποπτεῖται. id est. Non latuit oibus cōtrariā superbis nemefim,
 sed in pprijs coactus fuit discere erumnis Aderat autē Nemefis, quę ea
 quę in terris sunt videt. Hic Rhannusiam ipsam dicit fortunam, quę
 stultis fauere dicitur. Vnde vulgato prouerbio dicunt, quo quisq; est
 stultior, hoc est fortunatior. Cōtra in sapiētibus Rhannusia semp fuit
 inimica. Hinc Sotades videns sapientes omnes trisiē fere hābuisse exit
 tum, indignatus scripsit. σοκράτην ὁ κόσμος πεποίηκε σοφὸν εἶνα, καὶ
 κακῶς ἀνείλε τὸν σοκράτην ὁ κόσμος. ἐν τῇ φυλακῇ κώμειορ ἔτι
 πῶν, τέθνηκεν. Πουλύποδα φαγῶν ὁ Διογένης ὤμορον τέθνηκεν. ἀί=
 σήλω γράφοντι ἐπιπέπτωκε χελώνη σοφοκλήσ ῥῆγα φαγῶν σα=
 Φυλῆς, πνιγῆς τέθνηκε. κύνοσ ὁι κατὰ θοάκημ ἔυριπίδημ ἔτρωγομ.
 τὸν θεῖομ ὄμνομ, λιμὸς κατεδα πάνθεμ. i. Socratem mundus fecit sa
 pientem esse Et male sustulit Socratē mundus. in carcere cicutam quo=
 niam bibens, mortuus est. Polypedem comedens Diogenes crudū mor
 tuus est. Aeschylo scribenti incidit testudo. Sophodes acinū comedens
 vix, suffocat⁹ perijt. Canes Thracii Euripidam vorauerunt. Diuinum
 Homerū fames cōfecit. Timotheum. Hic dux erat Atheniensū, lōge
 omniū fortunatissimus, de quo Suidas sic scripsit. Εποίουμ τε αὐτοῦ
 ἐν εἰκόσιμ ὁι ζωγράφοι κοιμώμενομ, καὶ τὰς τύχας φεροῦσας αὐτῶ
 εἰς Δίκτυα πόλεισ, καὶ πορθεῖντα αὐτὰς, ἀνιπτόμεοι τῆμ ἐυδαίμοσ
 νίαν αὐτοῦ, ἀλαζονεούμεροσ δὲ ἐπὶ εὐτυχία ὁ τιμῆσοσ, ἔφη αὐτοῦ εἶ
 ναι, μᾶλλον, ἢ τῆσ τύχησ τὰ κατορθώματα. Δὸ καὶ ἠτίχθεμ ὕσερομ
 νέμεσισ ὁσ ὁσ αὐτῶ τῆσ τύχησ. id est. Finxerunt ipsum in imaginibus
 pictores dormientem, & fortunas ferentes ipsi in retia ciuitates, & po
 pulantem eas, innuents felicitatē ipsius. Superbiens autem propter
 bonam fortunā Timotheus, dixit ipsius magis q̄ fortunę esse, egregie
 facta. Quocirca infelicior euasit postea, indignante ipsi fortuna, ἢ κύ=
 Δορποσ κύρτοσ ἀίρει. i. dormiētes rete capit. Hoc prouerbiū quadrat ī
 eos, quib⁹ citra laborē & conatū, oīa quę cupiunt, eueniunt. Natum ab
 ipso Timotheo, qui vulgo ἐι τυχῆσ. i. felix cognominatus est, q̄ fortuna
 tior q̄ prudentior haberetur. γλαυξ ἴπταται. id est noctua volat.
 Noctua sacra est Minerę. Ea dicta est Atheniensū male cōsulta, in bo
 num vertere exitū, vnde prouerbiū, Noctua volat. ἐν τετραδί γενε
 μ v

μηδ' εἶπε. i. quarta luna nati. puerbiū est i eos, q ex durissimis laborib⁹, qb⁹ alijs p̄sunt, ipsi nihil fruct⁹ capiūt, q Hercules hac luna nat⁹ ferat.

Equū habet Scianū. Vtrūq; puerbiū dicebat de extremo infortunio. vnde natū sit, explicat Aulus Gellius. παρομιμασία. i. puerbiari, siue puerbijs vti. Suppilasse. i. furtim vsurpasse. Neminē nominatī taxauit, p̄ter seipsum. Quid potuit modesti⁹? πᾶς ἐπίπρω κύβοσ. i. omnis iacta sit alea. Id Cæsar dixit Rubiconē trāsitur⁹, significans se rē omnē se mel piditari velle. P̄cipib⁹ placuisse. Allusit ad illud Horatianū. P̄cipib⁹ placuisse viris, nō vltima laus est. Ac gēmeos deos. Significat, nī fallor, p̄ceres aulicos gēmis insignes.

Quod-

uis aial. Pro quor-
uis homi-
ne, & em-
phasim
habet, ou
ἀπὸ πρὸσ
ἐπὸσ. id ē
nihil ad
versum.

puerbiuz
est, idem
pollēs qd,
nihil ad
rem. Est
apud Ari-
stophanē

Vbi res
abest. In
his plane
lusit inge-
nio, & par-
tim ioco-
sis argu-
mentis,
parti de-
tortis, qd
vult colli-
git. De
grege por-
cus. Ita
Flaccus
de se i ep̄i-
stolis.
M: pin-

Porro si quis honores, atq; opes ābiat ecclesia-
sticas, ad eas vel a sin⁹, vel bubalus citius pene-
trabit, q̄ sapiens. Si voluptate ducaris, puellæ,
maxima huius fabule pars, stultis toto pectore
sūt addicte, sapiētē haud secus ac scorpīū hor-
rēt, fugiūtq;. Deniq; q̄cūq; paulo festiui⁹ ac læ-
tius viuere parant, sapiētē in primis excludūt
ac quoduis aial poti⁹ admittūt. Breuiter quo-
quo te vertas, apud pōtiffices, p̄cīpes, iudices
magistrat⁹, amicos, hostes, maximos, minimos,
oīa p̄sēntibus nūmis parātur. Quos vti con-
tēnit sapiēs, ita illū sedulo fugere cōsueuerūt.
Sed cū laudū mearū nullus sit modus, neq; fin-
is, tamē oratio aliquādo finem habeat necesse
est. Itaq; desinā dicere, sed si pri⁹ ostēdero pau-
cis, nō deesse magnos autores; q me literis suis
pariter ac fastis illustrarint, ne cui forte stulte
mihi solī videat placere, neue legulei calūnien-
tur, me nihil allegare. Ad ipsorū igitur exēplū
allegabimus, hoc est, οὐδ' ἐπὶ πρὸσ ἐπὸσ. Principio
illud oīb⁹ vel notissimo puerbio psuasum est,
vbi res abest, ibi simulationē esse optimā. Eoq;
recte statī tradit hīc versus pueris. Stulticiā si
mulare loco sapiētia sūma ē. Vos iā ipsi cōiici-
te, q̄ ingens sit bonū Stulticia, cuius etiā fallax

Laus stul-
titiæ ex au-
toribus.

ymbra, & imitatio sola, tātū laudis meretur a
 doctis. Sed multo candidius pinguis ille, ac ni-
 tidus Epicuri de grege porcus, miscere stulti-
 tiā cōsiliis iubet, tamen breuē nō admodū sci-
 te addidit. Itē alibi, Dulce est desipere in loco.
 Rursum alio in loco mauult delirus, inersq; vi-
 deri, q̄ sapere, & ringi. Iā apud Homerū Tele-
 machus, quē modis oīb⁹ laudat Poeta, subinde
 ὑπίος appellat, atq; eodē prēnomine tanq̄ felici
 omnis, libēter pueros, & adolēscētes voca-
 re solēt tragici. Quid autē sacrū Iliadis carmē,
 nisi Stultorū regū & populorū continet iras?
 Porro q̄ absoluta laus illa Ciceronis, Stultorū
 sunt plena oīa. Quis enim ignorat, vnūquodq;
 bonū, quo latius patet, hoc esse p̄stātius! Atqui
 fortassis apud Christianos horū leuis est auto-
 ritas. Proinde sacrarū quoq; literarū testimo-
 niis (si videt) laudes nostras fulciam⁹, siue (vt
 docti solent) fundem⁹, p̄cipio veniā a theolo-
 gis p̄fata, vt nobis fas esse velint, deīde quo-
 niā arduā rem aggedimur, & fortassis impro-
 bum fuerit, denuo Musas ex Helicone, ad tantū
 itineris reuocare, p̄sertim cū res sit alienior
 fortasse magis cōueniet optare, vt interim dū
 Theologū ago, perq; has spinas ingredior, Sco-
 ti anima paulisper ex sua Sorbona, in meū pe-
 ctus demigret, quouis hystrice, atq; Erinaceo
 spinosior, moxq; remigret quo lubebit, vel ἔς κὸ
 γακας. Vtinam & vultum aliū liceat sumere, &
 ornatus adsit theologicus. Verū illud interim
 vereor, ne q̄s me furti ream agat, quasi clancu-
 lum magistrorum nostrorum scrinia compila-
 uerim, quæ tantum rei theologicæ teneam,

guē & ni-
 tidum be-
 ne curata
 cute vifet
 Cum ri-
 dere vo-
 les Epicu-
 ri de gre-
 ge porcū.

Miscere
 stultitiā.
 Idem in
 Odis, Mi-
 sce stulti-
 tiam con-
 silijs bre-
 uē. Dul-
 ce est. Est
 & hoc in
 Odis.

ὑπίος,
 Duo si-
 gnificat
 Græcis
 ὑπίος,
 puerū ad
 modum
 siue pa-
 rum pru-
 dentemq;
 pueri per-
 ætatem,
 nondum
 sapere
 possint.

Quocir-
 ca apte
 Græci
 eos ὑπί-
 ούς
 dicunt.

Quos
 Hebræi
 vocant
 goldim,
 Stultorū

Erasmi Rorodami

regū. Est
in episto
lis Hora
ratiānis.

Funde
m⁹. Obi
ter taxat
verbum
Theolo
gis fami
liare, sed
non per
inde pro
batū. at
q̄ visita
tū. De
nuo mu
sas. Qm̄
ante iā i
uocauit.

Res sit
alienior
i. parum
apta mu
sis. Cum
magis ad
Theolo
gos pti
neat. Hy
strice spi
nosior.

Hystrix

animal est de gñe Erinaceoꝝ, spinis aculeatū, quas mittit iaculi ritu. Plī
nius lib. viij. Hystrices, inqt, gñrat India & Africa, spina cōtectas, & Eri
naceoꝝ gñe, sed Hystrici lōgiores aculei, & cū intēdit cutē, missiles. Ora
vrgētū figit canū, & paulo lōgius iaculat. Hibernis autē se mēsb⁹ cōdit,
quēadmodū vrsq̄, reliquaꝝ oia, vt autor est Aristoteles, libro de natura
aīaliū sexto, perinde vt vrsa facit. Vel ἄσ κόρακας. i. i coruos, hoc est, in
malā rem. Extat in puerbijs græcorū, & explicat in Chiliadib⁹ Erasmi.

Ficulus etiā. Talē finxit Horatius in satyra. Olim trūcus eram ficul
nus inutile lignū. Græcas voces. Extat ridiculū Epigrāma inter Pria
peia quo fingit Priapus horti custos vba quēdā græca subnotasse, dño le
gēte Homerū, sed deprauate. Initiū huius est, Rustic⁹ indoctē, si cui for
te libeat inspicere. Nā est perq̄ obscōnū. Gallus Lucianicus. Est in dialo
go, quē modo citauimus. Bonis auib⁹. Prouerbiale est. cū rem feliciter
cedere significam⁹, sicut malis auib⁹ dicim⁹, cū res infeliciter cedit. sum⁹

Sed nō adeo mirū videri debet, si tā diuina (q̄
mihi arctissima est) cū theologis cōsuetudine,
nō nihīl arripui, cū ficulus etiā ille deus Pria
pus, nōnullas græcas voces, legēte dño subno
tarit tenueritq̄, & Gallus Lucianic⁹ lōgo ho
minū cōuictu sermonem humanū expedite cal
luerit. Sed iā ad rē bonis auib⁹. Scripsit Eccle
siastes cap. i. Stultorū infinitus est numer⁹. Cū
numerū p̄dicat infinitū, uōne mortaleis vni
uersos complecti videtur, p̄ter pauculos ali
quot, quos haud scio, an cuiq̄ videre contige
rit! Sed magis ingenue confitetur hoc Hiere
mias cap. x. Stultus, inquit, factus est oīs ho
mo a sapiētia sua. Soli deo tribuit sapiētia, vni
uersis hoībus stultitiā relinquens. At rursus
paulo superi⁹, Ne gloriē homo ī sapiētia sua.
Cur nō vis hoīem ī sua sapiētia gloriari opti
me Hieremia! Nimirū inqt, ob id, q̄a nō habet
sapiētia. Sed ad Ecclesiasten redeo. Hūc cū ex
clamat, Vanitas vanitatū, & oīa vanitas, qd ali
ud sensisse creditis, nisi (quēadmodū diximus)
vitā humanā nihil aliā q̄ stultitiæ ludicrū cē!

Nimirū Ciceronianæ laudī albū addētē calculū, cuius optimo iure celebrat illud: Stultorū plena sunt oīa. Rursum sapiēs ille ecclesiastic⁹, q̄ dixit, Stult⁹ mutat vt luna, sapiēs p̄manet vt sol: qd aliud inuit, nisi mortale gen⁹ omne stultū esse, soli deo sapiētis nomē cōpetere! Siquidē lunā, humanā naturā interpretantur, Solē omnis luminis fontē, deū. Huic astipulatur q̄ ipse Christus ī euāgelio negat quēq̄ appellādū bonū, nisi deū vnū. Porro si stultus est, quisquis sapiens nō est, & quisq̄ bon⁹, idē sapiēs, autorib⁹ Stoicis: nimirū mortales omneis stultitia cōplectat necessum est. Iterū Salomon, capite decimoquīto, Stultitia (inquit) gaudiū stulto. videlicet manifeste cōstans, sine stultitia nihil ī vita suaue esse. Eodē p̄tinet illd̄ quoq̄, Qui apponit sciētīā, apponit dolorē: & in multo sensu multa indignatio. An nō idē palam confitetur egregius ille cōcionator, capite septimo! Cor sapiētīū, vbi tristitia est, & cor stultorū, vbi lætitia. Eoq̄ nō satis habuit sapiētīā p̄discere, nisi nostrī quoq̄ cognitionē addidisset. Q̄ si mihi parum habetur fidei, ipsius accipite verba, quę scripsit capite primo: Deditq̄ cor meum, vt sciētiam prudētīā atq̄ doctrinam, erroresq̄ & stultitiam. Quo quidem loco illud animaduertendum, ad stultitię laudem pertinere, q̄ eā postriore posuit loco. Ecclesiastes scripsit, & hunc scitis esse ordinem ecclesiasticum, vt qui dignitate primus sit, is locum obtineat extremum, vel hic certe memor Euangelici p̄cepti. Sed stultitiam p̄stātiorē esse sapientia, & Ecclesiasticus ille, quisquis fuit, liquido testatur, ca-

Albū addētē calculum. id est approbantem. Græcis p̄ uerbio dicitur. λευκῆν ἰσομετρον. id ē, albū calculum addere, p̄probare. Lucian⁹ ī Apologo. ἔκ ἐμπαγέτης ὁ θεὸς μευοδ τῆν λευκῆν παρὰ ὅτ' ἰσομετρον, καὶ πλήρη μοι, ἐνεχθῆναι. id est, haud abs re. id est, album a te calculū & plenus mihi inferri. Vnde Græci simpliciter dicunt ἐπι-ἰσομετρον, pro cōprobare. ἰσομετρον. id est, inductio. id est, genus est

argumen-
tationis,
cum ex
similibus
concessis,
colligitur
id quod
volumus
Frequens
est in hoc
Socrates
Platoni-
cus, sed
aduersa-
rium cō-
mode re-
sponden-
tem facit.
id qđ no-
tat etiam
Quinti-
lianus.
τὴν ἐπὶ
θύραις
ὑδρίας.
id est in
ostijs hy-
driam.
Refert in
Rhetori-
cis. Hy-
dria ceu
res vilis,
relinqui-
tur in o-
stio, sed
preciosa
reponun-
tur.

píte quadragesimoquarto, cuius me hercle ver-
ba non prius proferam, ἢ εἰσαγωγῆς meam, cō-
moda responsione adiuueritis, vt faciūt apud
Platonem ii, qui cum Socrate disputāt. Vtra
magis conuenit recondere; quæ rara sunt &
preciosa, an quæ vulgaria viliæ? Quid tace-
tis? Etiam si vōs dissimuletis, prouerbiū illud
Græcorum, pro vobis respondet. τὴν ἐπὶ θύραις
ὑδρίας. quod ne quis impie reiiciat, refert Ari-
stoteles, magistrorum nostrorū deus. An quisq̄
vestrum tam stultus est: vt gemmas & aurum
in via relinquat? non hercle opinor. In abditis-
simis penetralibus, nec id satis, in munitissimo
rum scriniorū secretissimis angulis ista repo-
nitis, cœnum in propatulo relinquitis. Ergo si
quod preciosius est, reconditur: quod vilius,
exponitur: nonne palam est, Sapientiam quam
vetat abscondi, viliorem esse stultitia, quam re-
condi iubet? Iam ipsius testimonii verba acci-
píte. Melior est homo qui abscondit stultitiā
suā, ἢ homo: qui abscondit sapientiā suā. Quid
q̄ animi quoq; candorem: diuinæ literæ stulto
tribuūt: cū sapiēs iterim, neminē sui similē pu-
tet? Sic eī itelligo id qđ scribit Ecclesiastes cap.
x. Sed & i via stultus ābulās, cū ipse insipiens
sit: om̄eis stultos existimat. An nō istud eximii
cuiusdā cādoris est, oēs equare tibi ipsi: cūq; ne-
mo nō magnifice de se sentiat: oib⁹ tñ tuas cō-
municare laudes? Proinde nec puduit tātū regē hui⁹ co-
gnominis: cū ait capite tricesimo, Stultissim⁹ sum vi-
rorū. Neq; Paul⁹ ille magn⁹ gentiū doctor, Corinthiis
scribēs: stulti cognomē illibēter agnoscit, Vt insipiens,
inqt, dico, pl⁹ ego, p̄inde quasi turpe sit vinci stultitia.

Sed interim obstrepunt mihi Graculi quidam : qui tot huius tēporis theologorū, ceu cornicū oculos student configere : dum annotationes suas veluti fumos quosdā, aliis offundunt: cui⁹ gregis si nō Alpha, certe Beta, meus est Erasmus: quem ego sapius honoris causa nomino.

O vere stultam, iquiunt: & ipsa dignam Moria citationem. Longe diuersa mens apostoli: q̄ tu somnias. Nec em̄ hoc agit his verbis: vt cateris stultior haberet, verū cū dixisset, Ministri Christi sunt, & ego: seq̄ veluti iactabundus in hac quoq; parte aquasset cateris, p̄ correctio nē adiecit, Plus ego. Sentiens se nō modo parē reliquis apostolis ī euāgelii ministerio, verum etiā aliquāto superiorē. Idq; cū ita verū videri vellet: ne tñ vt arrogantius dictum offenderet aures p̄munit, stultitię pretextu, Vt min⁹ sapiens dico. p̄pterea q̄ sciret esse stultorū priuilegiū, vt soli verū citra offensam p̄loquantur.

Verū quid Paulus senserit, cū hac scriberet: ipsis disputandum relinquo. Ego magnos, pingues, crassos: & vulgo probatissimos theologos sequor, cū quibus magna pars doctorū errare, *ἢ τὸν Δία*, malit, q̄ cū istis trilinguib⁹ bene sentire. Neq; quisq; illorū gręculos istos pluris facit, q̄ graculos: p̄sertim, cū quidā gloriosus Theologus, cuius ego nomē prudēs supprimo ne graculi nostri cōtinuo gręcū in illū scōma iaciant *ὄνος λέγει*, magistraliter & theologaliter hūc passum enarrans, ab hoc loco, Vt min⁹ sapiens dico, plus ego, nouū facit caput: & qđ absq; summa dialectica nō poterat, nouā additionem, ad hunc interpretans modū, addu-

Cornicū oculos cōfigere.

Prouerbio dicuntur configere cornicularū oculos, q̄ nouo quopiam inuento efficiunt, vt priores. nihil sapere videntur, vt copiosius explicat ī Chiliadibus suis Erasmus

Alpha, certe Beta. Alpha id est, prim⁹, & Beta secundus. Q: α apđ Gręcos p̄ma sit litera, β secūda.

Aperte rursus iocatur in seipsum, alludens ad hoc, q̄ scripsit annotationes in nouū testamen- tum, & in opa diuī

Erasmi Roterodami

Hierony
 mi, opus
 vtrunq;
 ipsi labo-
 riosissimū, stu-
 diosis ois-
 bus vti-
 lissimū.
 vñ τὸν
 Δία . i. p
 Iouē, sic
 em̄ Græ-
 ci iurāt.
 festiuiter
 autē adie-
 cit iura-
 mentum
 rei ridicū-
 lę. Tri-
 linguib⁹.
 Tres lin-
 guę sunt,
 Græca, la-
 tina, & he-
 braica, q-
 bus tra-
 ditę sunt
 oēs scien-
 tię, tā hu-
 manę q̄
 diuinę.
 Quas ad-
 cā em̄ ipsius verba, non solū in forma, verū etiā
 in materia. Vt min⁹ sapiēs dico, id est, si videor
 vobis Isipiēs, me pseudapostolis adēquādo, ad-
 huc videbor vobis min⁹ sapiēs, me eis p̄ferēdo.
 Qz̄ idē paulo post, velut oblitus sui, alio dela-
 bitur. Sed cur anxie me, vni⁹ exēplo tuor! Cū
 hoc publicū ius sit theologorū, cęlū, hoc est, di-
 uinā scripturā, ceu pellem extēdere. Cū apud
 diuū Paulum pugnent diuinę scripturę vera
 ba, quę suo loco nō pugnat, si qua fides illi πει-
 τα γλώττῃ Hieronymo, cū Athenis forte cōspe-
 ctū arę titulū, torqueret in argumentum fidei
 Christianę. Ac cęteris omīssis, quę causę fuerāt
 offectura, duo tantū extrema verba decerpse-
 rit, nēpe hęc, Ignoto deo, atq; hęc quoq; nō in-
 hil inmutata, siquidē integer titulus sic habe-
 bat, Diis Asię, Europe, & Africę, diis ignotis, &
 peregrinis. Ad huius opinor exemplum passim
 iam οἱ τῶν θεολόγων παῖδες hinc atq; hinc reuul-
 sa quatuor aut quinq; verbula, & si qd opus est
 etiā deprauata, ad suā accōmodant vtilitatē, li-
 cet ea quę præcedunt & consequuntur, aut ni-
 hil omnino faciāt ad rem, aut reclamēt quoq;
 eo necessarias veteres ad sacras literas iudicabāt, vt etiā decretis pontifi-
 cijs cautū sit, vt linguarū notitia in scholis publice traderet, q̄ line his
 sacrarū sacrarū mysteria nō intelligi posse iudicārēt. Cęterū nostri Theo-
 logi adeo sunt dialecticis argutijs dediti, vt ne latinā qdē linguā discere
 curēt. Gręculos illos. Festiua προδομομασία, i gr aculis & gręculis. Glo-
 riosus Theolog⁹. loc⁹ est ab ambiguo, q̄ gloriosus dicat celebris, quem
 Gręci vocāt ἔνδοξον: & iacobū dū, quem illi vocāt ἀλαζώννα. οὐδὲ λυ-
 ραδ. i. asinus ad Iyrā. Allusit ad cognomē Nicolai de Iyra. Magistratiter
 & theologaliter. Hęc sunt barbara eorū ὄβρα, q̄ data opa p̄ iocū imitatus
 est. Nō solū i forma. Festiuiter alludit ad id, qd ipsi dicūt, ὄβρα i forma. &
 ideo iocās addit, verū etiā in materia. πενταγλώττω. i. quinquilingui, vt
 ita loquar. Nā cōstat Hieronymū sciuisse gręce, latine, hebraice, chaldai-
 ce, & dalmatice. Hic scribēs sup̄ ep̄lam Pauli ad Titū, ostēdēs q; Paulum

abusum esse testimonio ethnicorū poetarū, vt Epimenidis Cretensis q
dixit, κρητες δεῖ τεύσαι κακά θηρία γαστέρες ἀργολ. i. Cretes semp mē
daces malæ bestia, ventres pigri. itē Arati, qui in principio τῶν Φαινο
μένων dixit, τὸ γὰρ καὶ γένος ἐδμεῖν, id est huius genus sumus. & Me
nandri dicentis, φθέρουδ' ἦθη χρησθ' ὀμιλῖαι κακχι. i. corrūpūt mores
bonos, colloquia mala, sic ait. Nec mirū est, si opportunitate tēporis gē
tilium poetarū versibus abutitur. cū etiā de inscriptione arę, aliqua cō
mutans ad Atheniēses locutus est. Pertrāsīens em̄ inquit, & cōtēplans
culturas vestras, inueni & arā, in qua superscriptū est, Ignoto deo, qđ
vtiq; ignorātes colitis, hoc ego annuncio. Inscriptio autem arę, non ita
erat, vt Paulus asseruit, Ignoto deo, sed ita, Dijs Asiæ & Europæ & A-
phricæ, dijs ignotis & peregrinis. Verū qa Paulus nō pluribus dijs in
digeat ignotis, sed vno tātū ignoto deo, singulari verbo vsus est, vt do
ceret illum suū esse deū, quē Atheniēses in aræ titulo prænotassent, & re
de eū scientes, colere deberent, quē ignorātes venerabānt, & nescire non
poterant. δι τῶν θεολόγων καὶ δεσ. i. Theologorum filij, hoc est, ipsi
theologi. Allusit enim ad Lucianum, qui ἰατρῶν καὶ δεσ. i. medicorū
filios, lepīcule ipsos ἰατροῦσ, id est ipsos medicos vocauit. Iure con-

Quod quidem faciunt tam felici impudentia, vt
sæpenumero theologis inuideant iureconsulti.
Quid enim illis iam non succedat, posteaq; ma-
gnus ille (pene nomen effutiueram, sed rursus
metuo gręcum prouerbium) ex Lucę verbis sen-
tentiam expresserit, tam consentaneam animo
Christi, q̄ igni cum aqua conuenit. Etenim cum
immineret extremum periculum, quo tempore
solent boni clientes, maxime suis adesse patro-
nis, & quanta valēt ope συμμαχῆν, Christus hoc
agens, vt omnem huiusmodi præsidiorum fidu-
ciam eximeret ex animis suorum, percontatus
est eos, num quid rei defuisset vsq; cū illos emi-
sisset, adeo non instructos viatico, vt nec calceis
muniret, aduersus spinarum & saxorum iniuri-
am, nec peram adderet, aduersus famem. Vbi ne
gassent defuisse quicq; adiecit. Sed nunc, inquit,
qui habet sacculum, tollat similiter & peram, &
qui non habet, vēdat tunicam suam, & emat gla-

sulti. Nā
vulgo iu
reconsul-
torū mos
est ea ci-
tare, quæ
nihil ad
rem faci-
unt, cum
putent
pulchrū
ēē, q̄ plu-
rima, et-
si his nul-
lus locus
est, incul-
care.

Quos
theologi
nri adeo
imitan-
tur, vt
etiaz vin-
cāt. Ma-
gnus ille.
Nicolau
de Lyra i
telligit, g

Erasmi Roterodami

scribēs su- dium. Cum tota Christi doctrina, nihil aliud in
 per Lucā culcet, q̄ mansuetudinem, tolerantiam, vitæ cō-
 dicit per temptum, cui non perspicuum sit, quid hoc lo-
 gladium co sentiat! Nempe vt magis etiam exarmet suos
 quē Chri- legatos, vt non tantū calceos negligant & perā,
 stus vo- verum & tunicā insuper abiciā: nudiq; & pror-
 luerit sus expediti, munus euangelicum aggrediātur,
 emi, itelli nihil sibi parent, nisi gladium, non istū quo graf-
 gendaz eē santur latrones, & parricide: sed gladium spiri-
 moderā- tus, in intimos quoq; pectoris sinus penetrātem
 tā defen- qui semel affectus omneis sic amputat, vt nihil
 sionem. iam illis cordi sit, prater pietatem. At videte,
 Quasi ve queſo, quorsum hæc torqueat celebris ille theo-
 ro Chri- logus. Gladium interpretatur defensionem ad-
 st? prio- uersus persecutionem, Sacculum sufficientē cō-
 ris doctri- meatus prouisionem. Perinde quasi Christus cō-
 ne pœni- mutata in diuersum sententia, q̄ oratores suos
 tudie du- parum βασιλικῶς instructos emisſe videretur,
 ctus, qua superioris institutionis Palinodiam canat: Aut
 toties do- velut oblitus, quod dixerat, beatos fore, cū pro-
 cuit, bea- bris, contumeliis, & suppliciis afficerentur pro-
 tos esse q- hibens ne quando resisterent malo: mites enim
 psecutio- beatos esse, non feroces: oblitus q̄ illos ad passe-
 nem pate- rum, & liliorum exemplū vocarit: nunc adeo no-
 rentur p- luerit eos absq; gladio proficisci, vt eū vel tuni-
 pter iu- ca diuendita iubeat emi, malitq; nudos ire, q̄ nō
 stitiā, itē accinctos ferro. Ad hæc, quemadmodum gladii
 cesuz vnā nomine contineri putat, quicquid ad depellen-
 maxillaz, dam vim pertinet, ita marsupii titulo complecti
 debere p- tur, quicquid ad vitæ pertinet necessitatem.
 bere alte-
 ram, iam
 mortem
 perpeſſu-
 rus, ostē
 sur usq;
 eam con-
 temnen-
 dam, re-
 prehē-
 desq; De-
 trū. q̄ se
 gladio tu-
 eri pararet, iā inquā ipsos aplos ad arma vocaret, hortaretq; eos tanq̄
 milites mūdanos, armata manu p̄dicare euāgelii. Quæ igni cū aqua cō-
 uenit. Nā quæadmodū ignis & aqua sunt ptraria, sic Christi & mūdus

doctrinaq; Christi, & mudi opinio. Mūdus plenus est opinionibus corruptis, Christi q; doctrinae contrarijs. Quocirca Christus venit in mūdū, vt euulsis corruptis illis opinionibus infereret nouas, mūdo inauditas. Siquidem Christus suos voluit esse diuites, non variarum rerū affluentia, & copia, vt mūdus sed omnium contēptu. suos deniq; beatos, nō robore corporis, & armis sed mortis p̄tēptu. suos deniq; beatos exilio, carceribus, persecutionibus, & morte. At neoterici isti theologi, volentes mundū Christo coniungere, eaq; Christiana ducentes, quae a q̄ plurimis, hoc est mundo sūt, voluptates, bellum, arma, duas vestes, oīa deniq; mūdana, modo tēperata sint, vt ipsi dicunt, cōcedūt. *ὁμομαχῆν. ὁμομαχῆν. i. alijs in bello adesse ὁμομαχος, socius belli dicitur, & ὁμομαχία cōfœderatio belli illius, qd̄ alijs inferitur, quēadmodū ἐπιμαχία societas subsidiaria est, quo inuadētes solū repellunt. Vnde Thucydides i primo dixit. κερκυραῖος καὶ ἀθηναῖος ὁμομαχίᾳ μὲν ἔποιησαν, ἐπιμαχίᾳ δὲ. i. Corcyrenses & Athenienses cōfœderationē belli nō inijsse, sed subsidiariam societate. Sed gladiū spūs, Sic diuus Ambrosius, scribens super Lucā, ait. Est gladius spiritualis, vt vendas patri moniū emas verbū, quo nuda mētis penetralia vestiunt. Est etiā gladiū passionis, vt exuas corpus, & immolatae carnis exuuijs, ematur tibi sacri corona martyrij, qd̄ ex benedictionibus dominicis colligere potes, q̄ summā oīm coronarū, si qs̄ p̄secutionē patiat̄ pro iustitia, pradicauit.*

βαδλικῶς. i. regaliter & magnifice. quo verbo sepe vtitur Lucianus. Beatos fore. Retulit verba Matthēi ex capite quinto. Beati estis, cum maledixerint vobis hoīes &c. Quo loco Christus dimissa turba sedens in mōte, diuina illa sua doctrinae oracula, discipulis suis, hoc est, Christianis prodidit. Quae mirū, q̄ nūc a Christianorū vulgo negliguntur, immo pene rident. Prohibēs nequādo. Est apud Matthēū eodē capite Ego autē dico vobis, nō resistere malo, sed si qs̄ p̄cusserit te in dexteram maxillā tuā, p̄be ei & alterā. Et ei q̄ vult tecū contēdere in iudicio, & tu nicā tuā tollere, dimitte illi & palliū &c. Cū addit Ego dico, declarat hāc esse peculiarē suā doctrinā, nec a Moyse traditā, nec ab vllō philosophorum, sed quā sequi debeāt, qui videri velint discipuli Christi. Sed indignū est hāc, vel irrideri, vel coactis interpretationibus deprauari, ab his, qui se maxime Christianos videri volūt. Nā nō assequi, imbecillitatis est humane; irridere vero, summę impietatis: interpretatione deprauare fraudulētis, cū impietate p̄iūctę. Qd̄ autē ait, nō esse resistēdū malo, nō sic accipiēdum, vt nō admoneant, aut increpent, q̄ scelerate agūt, cū id & Christū fecerit, & Apli: sed ne malū repellam⁹ malo, quēadmodū vulg⁹ facit, hoc est, vim vi, ferrum ferro, iniuriā iniuria, calūniam calumnia.

Mites. n. esse beatos. Eodē est loco. Ferrox pprie dicit̄ aīo elato, & paratus ad retaliādā contumeliā. Qz̄ illos ad passerū. Hoc est Matth. vi.

Diuina Atq; ita diuinę mētis interpres, apostolos lāceis, mētis interps. Et ballistis, fundis, & bombardis instructos educit terps. Et ad prädicationē crucifixi, Loculis item, vidulis, cū cōmen

tū illi⁹ sit
a diuina
mēte alie
nissimū.

Educit.
Apto vs⁹
est verbo
nam mi-
les pprie
dicūt edu-
ci in aciē
pugnatur
rus. Cru-
cifixi. Em-
phasis est
in nomie
crucifixi,
q̄ mini-
me cōue-
niat, eū q̄
ad crucez
vsq̄ p̄p̄f-
sus est o-
mnia, su-
os disci-
pulos, q̄s
vtiq̄ sui
imitato-
res eē iu-
bet, latro-
nū armis
instru-
ctos, ad p̄-
dicationē
Euāgelij
iubere p̄-
fiscī. Vi-
dulis. Vi-
dula scri-
nioladicū
tur corio
obsecta.

Nec vel
illā p̄mo-
uit. No-
tatiter p̄t.

& sarcinis onerat, ne forte nō liceat illis e diuer-
sorio discedere, nisi impransis. Nec vel illud cō-
mouit hoīem, q̄ ensem, quem tantopere iusserat
emi, mox idē obiurgās iubeat recondi: q̄q̄ nunq̄
fando sit auditum, apostolos ensibus aut clypeis
vsos aduersus vim Ethnicorum, vtiq̄ vsuros, si
Christus hoc sensisset, quod hic interpretat̄. Est
alius, quē honoris causa nō nomino, haud quaq̄
postremi nominis, q̄ e tētoriiis, quotum meminit
Habacuk, Turbabunt pelles terrē Madian, pellē
fecit Bartholomei excoriati. Ipsa nuper inter sui
dissertationi theologice, nam id facio frequēter.
Ibi cum quispiā exigeret, quē tandē esset diuina
rum literatū autoritas, quē iuberet hēreticos in
cendio vinci, magis q̄ disputatione reuinci, Se-
nex quidā seuerus, & vel supcilio teste theolo-
gus, magno stomacho respondit, hāc legē tulisse
Paulū apostolū, q̄ dixetit, Hēreticū hominē post
vnā & alterā correptionē deuīta. Cūq̄ ea verba
idē idē intonaret, & pleriq̄ demirarent quid ac-
cidisset homini, tandē explanauit, de vita tollen-
dū Hēreticū. Risere quidā, nec deerant tamen q̄
bus hoc cōmentum planeologicum videre-
tur, ceterū reclamantibus etiam nū nōnullis, suc-
cessit τενέδιϑ, qd̄ aiunt, σωκρητεςϑ, & Autor ir-
refragabilis. Accipite rem, inquit, Scriptū est, ma-
lesicū ne patiaris viuere, Omnis hēreticus malefi-
cus, ergo &c. Mirari quotquot aderāt, hoīs inge-
niū, & in eam sententiā itum est pedibus, & qui-
dē p̄ronatis. Neq̄ cuiq̄ venit in mentē legē eam
ad fortilegos, & incātatores, ac magos attinere,
quos Hebrei sua lingua vocāt דבשןמ. Alioq̄
fornicationē & ebrietatē, capite punire oportuit.

Turbabū-
tur pelles
terrē Madi-
an,
Festiuā fa-
bella de the-
ologo.

stultitiam, cum non viderit, suū cōmentū non coherere cum vita Apo-
 stolorum. Etenim si Christus hoc sensit, qđ ille interpretat, impij fue-
 runt apostoli, qui magistri pceptum tantopere neglexerunt, vt nunq̄
 vel pugione habuisse legantur ad sui defensionē. Est alius. Quātū me-
 mini, est inter sermones dictos Iordani. Nā ille deceptus vocabulo pel-
 lium, quo historici pro castrisibus tentorijs vtuntur, qđ olim e pellib⁹
 soleant cōfici tabernacula, p cute humana interpretat, p̄sertim cum il-
 la ipsa Bartholomei historia, parum obtineat authoritatis. Ipsa nup
 interfui. Facete significat Theologorum quorūdam disputationes non
 carere stultitia. Quę tandem esset. Antiquitus deploratorū h̄reticorū
 extremā p̄na erat, vt excluderent a cōmunionē Christianorū, si reui-
 ſi disputatione, nollēt mutare sententiā. Deinde accessit imperatorū au-
 thoritas, & metu supplicij cōperūt cōpelli: nūc nec audiunt spem me-
 ro, nec redarguūtur, sed dūtaxat iudicant, & incēdio puniunt. Vel su-
 percilio teste. Quasi nihil haberet theologi, prater supercilium, & vultus
 truculentiam. Dixit H̄reticū hominē. Est ad Titum capi. ter-
 tio. Nec illic agit Paulus de his h̄reticis, quos nos vulgo vocam⁹, sed
 de contentiosis disputatoribus, qui de nugis magnas excitant disputa-
 tionum tragœdias. Quid accidisset homini. Ita loquuntur, cum signi-
 ficant insaniam, aut rem vehementer nouam, quod Gręci significātius
 τί ἐπαρεῖ. De vita tollendum H̄reticum. Adeo crassus erat iste theo-
 logus, vt non intellexerit deuita verbum esse, a deuitando, sed p̄posi-
 tionē cum hoc nomine vita. Τενέδιος θυνηγόρος id est, Tenedius pa-
 tronus. dicitur is, qui cōpendio causam expedit, litisq; nodū ocus disse-
 cat. Ductum a Tenedia securi, quę protinus calumnię conuictum dis-
 secare solita fuit, de qua plura in Chilia. dibus. Ergo &c. Ridet frigidus
 Theologorum syllogismos, in rebus tā serijs. Itū est pedibus. Ire pedi-
 bus in sententiā, est approbare qđ alij dixerint. facete vero addidit, & qui
 dem peronatis, qđ pero genus sit calceamenti rusticani. מַשְׁבַּח. i. magi-
 cos, מַשְׁבַּח עַם. i. incātator, verbū est, a quo p̄ p̄positionē mem deiomi-
 natiuum measeph. i. incātator, siue magus, sicut a laak. i. nunciauis,
 מַשְׁבַּח. i. angelus. In Hebręo aut nō habetur sic, sicut citauit superci-
 liosus ille theologus, sed Exodi. xxij. scriptum est אַהֲרֹן אֵלֶּיךָ מִשְׁבַּח. id
 est, incantatrix nō viuat. vbi מִשְׁבַּח ponitur in foeminino genere, qđ
 interpretes Hebręi idcirco factū esse dicūt, qđ mulierculę, & p̄cipue ani-
 culę, plus hac peste infectę sunt, qđ viri, vt etiam nos nimis sepe in Ger-
 mania no-
 stra vide-
 m⁹. Nec Prouerbū
 Chryssi-
 pi, nec Di-
 dymi.
 Chryssi-
 pus p̄hs
 de dialē-
 cticis ist-

Verum hęc stulte persequor, tam innumera, vt
 nec Chryssipi, nec Didymi voluminibus omnia
 comprehendī possint. Illud dūtaxat admonitos
 volebam, cum hęc diuinis illis magistris licue-
 rint, mihi quoq; plane συκινῆ θεολόγῳ, par est da-
 re veniam, si minus omnia ad amissimū citauero.
 Nunc tandē ad Paulum redeo. Libenter inquit,

nita scri-
psit volu-
mina, ple-
na sciuo-
lis argu-
tius. Di-
dymus
Grāmati-
cus, mil-
le conscri-
psit li-
bros, mi-
ser, si tan-
tum vo-
luminuz
fuisse
euoluen-
dum, vt
scripsit
Seneca.

συκίνη
θεολόγω
id ē, ficul-
nē theolo-
go. Vete-
res quic-
quid effe-
minatuz
contēptū
q̄ videri
vellent, si-
culnū ap-
pellabāt.
Vnde p-
uerbium
συκίνη ē-
πικουρία
id ē ficul-
nū auxili-
um. σύ-
κινος &-
vāp. id est
ficulnus
vir. Li-
bēter, in-
qt, fertis,

fertis insipientes, de sese loquēs. Et rursus, Ven-
lut insipientem accipite me. Et, Nō loquor seccū-
dum deum, sed quasi in insipiētia. Rursus alibi.
Nos inquit stulti propter Christum. Audistis a-
quanto autore, quāta stultitiā preconia. Quid
q̄ idem palam stultitiā precipit, vt rem in pri-
mis necessariam, & oppido salutarem. Qui vide-
tur esse sapiens inter vos, stultus fiat, vt sit sapi-
ens. Et apud Lucam, duos discipulos, quibus se-
iūxerat in via, Iesus stultos appellat. Illud haud
scio an mirum videatur, cum deo quoq̄ nō nihil
stultitię tribuit diuinus ille Paulus. Qd̄ stultū
est, inquit, dei, sapientius est hoībus. Porro Ori-
genes interpres obsistit, quo minus hanc stultia-
tiam ad hominū opinionem possis referre. Qd̄
genus est illud, Verbum crucis pereuntibus qui-
dem stultitiā. Sed qd̄ ego frustra anxia, rot testi-
monis hęc docere pergo, cum in psalmis mysti-
cis palam ipse Christus loquatur patri, Tu scis
insipientiam meam! Neq̄ vero temere est, q̄ deo
stulti tam impense placuerunt. Opinor propter
ea, q̄ quemadmodum summi principes nimium
cordatos suspectos habent, & inuisos, vt Iulius
Brutum & Cassium, cum ebrium Antonium ni-
hil metueret, vtq̄ Nero Senecam, Dionysius Pla-
tonem, contra crassioribus, ac simplicioribus in-
geniis delectantur: itidem Christus σοφούς istos,
suāq̄ nitentes prudentiā, semper detestatur, ac
damnat. Testatur id Paulus haudquaḡ obscure,
cum ait, Quę stulta sunt mūdi elegit deus, cūq̄
ait deo visum esse, vt p̄ stultitiā seruaret mun-
dū, quandoquidem per sapientiam restitui non
poterat. Quin ipse idē satis indicat clamans per

os prophete, Perdam sapientiam sapientium, & prudētiam prudentium reprobabo. Rursum cū agit gratias, q̄ salutis mysterium celasset sapiētes, paruulis autē, hoc est stultis aperuisset. Nā gręce pro paruulis est $\nu\eta\pi\tau\iota\sigma\iota\varsigma$, quos opposuit $\sigma\sigma\omega\phi\iota\varsigma$. Huc pertinet q̄ passim in euangelio Pharisęos & scribas, ac legum doctores incessit, vulgus indoctū sedulo tuetur. Quid enim aliud est, Vē vobis scribę & Pharisęi, q̄ vē vobis sapiētes! At paruulis, mulieribus, ac piscatoribus potissimū delectatus esse videtur. Quin & ex animantiū brutorum genere, ea potissimū placent Christo, quę a vulpina prudētia q̄ lōgissime absunt. Eoq; asino maluit insidere, cum ille (si libuisset) vel leonis tergum impune potuisset premere. Ac spīritus ille sacer in colūbæ specie delapsus est, nō aquilę aut miluii. Pręterea ceruorū, hinnulo rū, agnorū crebra passim ī diuinis literis mētio.

Est ad Corinthios, capite secūda, capite vn = decimo. Nos inquit stulti. Est ad Corinth. prima, capite quarto. Qui videtur esse. Est i prima ad Corinthios, capite tertio. Et apud Lucam. Est Lucę vicesimoq̄to. Qd̄ stultum est inq̄t. Est priā ad Corinthios, capite primo. Nō q̄ sit aliqd̄ stultū in deo, sed q̄ infima pars sapientię diuine, superat summā hominū sapiētīā. Qd̄ genus est illud. Est ad Corinthios prima, capite primo. Tu scis insipientiā meā. Facete detorquet hoc ad suū cōmodū. Q̄ i Christus illic loquit̄ sub persona suorum membrorū. Impense id est, valde, quod & impendio dicunt. Iulius Brutū. Nā Brutus & Cassius conspirauerunt in Cæsarem. Is cū admoneretur, vt caueret ab Antonio, respōdit, se nihil metūre crassos illos & ebrios, sed potius pallidos & sobrios, Brutū & Cassiū significās. Nero Senecā. Seneca p̄ceptor Neronis, ab eo iussus est mori, nō ob aliud, nisi q̄ aliquoties liberius admoneret, quid deceret imperatorem facere. Dionysius Platonem. Plato hoc animo nauigauit in Siciliā, vt Dionysū regē traheret ad studium philosophiæ. Sed apud impotentem iuuenem plus valuerunt adulatorum voces, q̄ sanctissimi philosophi monita. Quę stulta. Est ad Corinthios prima, capite primo. Vt per stultitiam. Est eodem capite. Perdam sapiētiam. Paulus citat ex Esaia propheta, ad Corinthios prima, capite primo. Columbæ specie. Hęc avis adeo simplex est, vt Christus voluerit apostolos suos harum simplicitatem amulari, cum ait. $\gamma\iota\upsilon\sigma\theta\epsilon\ \delta\epsilon\ \kappa\epsilon\phi\alpha\iota\delta\iota\ \omega\varsigma\ \pi\epsilon\pi\tau\iota\sigma\tau\iota\varsigma$. id est, Sitis simplices siue sacerdotes, vt columbæ. Ad hęc pudicitia columbis prima, & neutri nota adulteria, comugij si-

dem non violant, cōmunēq; seruant domū. Nisi cælebs, aut vidua, domū nō relinquit. Et imperiosos inares, subinde etiam iniquos ferūt, vt Plinius scribit libro decimo. Aristoteles historiæ animalīū libro nono, de colūbis loquēs dicit. ἔντε οὐν Δυσέσθαι θέλουσι, οὔτε προαπολείπουσι τῆν κοινωσίαν, πλῆρ ἕαμ χῆρος ἢ χῆρα γένηται, ἔσι δὲ πέρι τῆν ὀδύνα Δεινὴ ἢ τῶ ἀρρένοσ θεράπεια, καὶ συναγανάκτησίσ. id ē, neq; cū pluribus coire volunt, neq; cōiugiū relinquunt, nisi cælebs aut vidua. Est autem circa partū grauis masculi cura, fornicēq; condolet.

Aquilę. Plinius in decimo, & Aristoteles in nono, varia ponūt aquilarū genera, quibus fere omnibus cōmune est, rapto viuere: sunt tñ oēs ex γαυ-ἰουχῶν genere. Ceruorum. Plinius libro octauo de ceruis loquens ait. Ceterū animal simplex, & omniū rerum miraculo stupens, intantū vt equo, aut bucula accedente ppius hominē iuxta venantē nō cernāt, aut si cernāt, arcū ipsum sagittasq; mirentur. Aristoteles quoq; libro historię animalīū nono, horū simplicitatē indicat, cū ait. ἀλίσκονται δὲ θηρευόμεναι αἰ ἔλαφοι συριττόντων καὶ ἀδόντων, ὡς καὶ κατὰ κλίνονται ὑπὸ τῆσ ἡδονῆσ. Δύο δ' ὄντων ὁ μὲν Φανερεὸσ ἀδει ἢ συρίττῃ, ὁ δὲ ἐκ τῶ ὅπιθεν βάλλα, ἔταν ὄντοσ ἐμιάνη τῶν καιρῶν. id est capiuntur autem cerui venatoribus sibilantibus & canētibus: mulcetur enim alliciunturq; ea voluptate. Diobus autem exsistētibus, alter quidem palam canit, aut sibilat, alter clam ferit, vbi iste significarit oportunitatem.

Oues appellat. Vt Matthæi decimo. id ē, inqt Christ⁹, ἀποσέλω ὑμᾶσ ὁσ πρόβατα ἐν μέσῶ λύκων. id ē, Ecce mitto vos, si cut oues in medio luporū. Προβατῶν τῆσ ἡθῶσ. i. Quismo res. Aristoteles.

Adde q; suos ad immortalem vitam destinatos, oues appellat. Quo quidē animante nō est aliud insipientius, vel Aristotelico puerbio teste, πρῶτον βᾶτειον ἡδῶ. quod quidem admonet, ab eius peccudis stoliditate sumptū in stupidos & bardos, cōiucii loco dici solere. Atqui hui⁹ gregis Christus sese pastorē profiteretur. Quinetiam ipse agni nomine delectatus est, indicante cū Ioanne, Ecce agnus dei, cuius multa fit & in Apocalypsi mentio. Hęc qd aliud clamitāt, nisi mortaleis omneis stultos esse, etiam pios! Ipsum quoq; Christum, quo stultitiæ mortalium subueniret, cū esset sapientia patris, tamen quodāmodo stultū esse factum, cum hominis assumpra natura, habitu inuentus est vt homo: quemadmodum & peccatū factus est, vt peccatis mederetur. Neq; alia ratione mederi voluit, q̄ per stultitiā crucis, per apo-

stolos idiotas, ac pingues. Quibus sedulo stulti-
tia precipit, a sapiētia deterrēs, cū eos ad puero-
rū, liliorū, sinapis, & passerulorū exemplū pro-
uocat, rerū stupidarū ac sensu carentium, soloq;
naturæ ductu, nulla arte, nulla sollicitudine vi-
tam agentium. Præterea cum vetat esse sollici-
tos, qua essent apud præfides oratione vsuri, cūq;
interdicat, ne scrutentur tempora vel momenta
temporum, videlicet, ne quid viderent suæ pru-
dentia, sed totis animis ex se penderent. Eodem
pertinet, quod deus ille orbis architectus inter-
minat, ne quid de arbore scientiæ degustarēt,
perinde quasi scientia felicitatis sit venenum.

historiæ
animaliū
lib. ix. sic
ait, τὰ δὲ
ἦθη τῶν
ζώων ὡς
ὅτι εἶρη
ταὶ πρό-
τερον, δι-
αφέρει
κατὰ τε
δύλαμ
καὶ ἀν-
θρώπιον
καὶ ἡμε-
ρότητα
καὶ νό-
τον καὶ ἕ-
γυοισι.

τότε γὰρ τῶν προβάτων ἡρεσὸς ὡς περ λέγεται, ἔυθεός καὶ ἀνόητος,
πάτων γὰρ τῶν τετραπόδων κάρκισόν ἐστι. καὶ ἔρπει εἰς τὰς ἐρημί-
ας πρὸς οὐδὲν, καὶ πολλάκις χειμῶνος ὕποτος, ἐξέρχεται ἔυδοθεν, καὶ
ὄρεν ὑπὸ τῶ ψφετῶ λιφθῶσιν, ἀν μὴ κινήσῃ ποιμὴν, βυκ ἐρέλθῃν ἀ-
πιέναι, ἀλλ' ἀπόλλυται καταλειπόμενα, ἐὰν μὴ ἄρρενας κομίσωσιν
δι ποιμένεος τότε ἀκολεθῶσι. i. mores autem animalium, quemadmodum
dictum est prius, differunt secundum timiditatem, & mansuetudinē, & for-
titudinē, & mentē, & dementiā. Etenim ouiles mores, sicut dicitur, stul-
ti & amētes sunt. Omnium enim quadrupedum, ouis genus ineptissimum
est. Et repit in deserta sine causa, & sæpe, hymeq; sequente, egreditur sta-
bulo, & quando a niue cōprehensum fuerit, nisi mouerit pastor nō vult
abire, ceterū perit relictū, nisi mares portauerint pastores, ita enim se-
quitur reliquus grex. Ecce agnus dei. Est Ioānis primo. In Apocalypsi.
Capitibus quinto, sexto, & septimo. Etiā pius. Nā pij & vere Christi-
ani, dū diuitias, voluptates, gloriā, formā, sanitatem, & alia id genus bo-
na, quę huius mūdi sapientes tantū nō adorāt, cōtemnūt, & vt Christū
lucrifaciant, tanq̄ stercora reputāt, dūq; cōsēplatione, inedijs & perse-
cutione saginātur, stulti his mūdi sapientibus habētur. Sapientia pa-
tris. Paulus. j. ad Corinth. j. vocat Christū dei virtutē, & dei sapientiā.
stultū esse factum. Non q̄ in Christo sit vlla stultitia, sed q̄ hominem
assumpsit, & humana natura, quātūuis sapit, ad deū collata, stulta est,
sicut omnis hominis iustitia ad deū cōparata, iniustitia est. Habitu
inuetus est vt homo. Ad Philip. ij. Et peccatum factus est. Sic Paulus
ait secūda ad Corinth. v. Eū qui nō nouerat peccatū, pro nobis peccatū
fecit, vt nos essemus iustitia in ipso. Q̄ per stultitiā crucis. Sic Pau-
lus. j. ad Corinth. j. Nam quia in dei sapientiā nō cognouit mūdus per
sapientiā deū, placuit deo per stultitiā prædicationis, saluos facere cre-

Erasmi Roterodami

dētes. Ad puerorū. De pueris habetur Matthēi. xviij. vbi veritas dicit. Amen dico vobis, nisi cōuersi fueritis, & efficiamini sicut paruuli, non intrabitis in regnū cęlorū. Et Lucę. xviij. Quicūq; non acceperit regnū dei, sicut puer, nō intrabit in illud. De lilijs, Matthēi. vj. Pręterea cum vetat esse. Est Lucę. xij. Cū autem inducēt vos in synagogas, & ad magis-
 tratus & potestates, nolite solliciti esse, qualiter aut quid respondeatis, aut dicatis. Spiritus enim sanctus docebit vos in ipsa hora. Cūq; interdicit. Vt Actū primo. Non est vestrum nosse. Ne quid de arbore scientię. Est Geneleos secūdo. vbi deus ad ipsum πρωτόπλασου dicit,

יָבֹא אֶתְכֶם מִן הָאֵרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי מְבַרְכֶם וְאֵתְכֶם מִן הָאֵרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי מְבַרְכֶם וְאֵתְכֶם מִן הָאֵרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי מְבַרְכֶם
 i. ab oi arbore padisi comedes, ab arbore scię bōi & mali nō comedes ab ea.

Impro-
 bat. Cuz
 ait. j. ad
 Cori. viij
 ἡ γυνώσκω
 φουσι οἱ ἡ
 Δι' & γ & -
 πη δικο =
 δουει. id
 est, Scien-
 tia inflat,
 charitas
 aut xdisti-
 cat. Ob-
 secro dñe.
 Est, Nu-
 mero. xij
 Apparet
 em quod.
 Est. j. Re-
 gū. c. xxvi
 Sed pcor
 dñe. Est se-
 cūdi Reg.
 cap. xxiiii
 Pī igno-
 sce illis.
 Est Lucę
 xxiii. Sed
 ideomiaz
 Est ad Ti-
 moth. j.
 ca. j. Deli-
 ctia iuuē.
 Est. p. fal.

Quę Paulus apte sciētiā, veluti inflātē, & pncipio
 sam i probat. Quē diu⁹ Bernard⁹ opinor secut⁹,
 mōtē eū ī quo lucifer sedē statu erat, Sciētię mō-
 tē iterptat. Fortasse nec illud omittendū videat
 argumētū, gratiosam eē apud supos stultitiā, q
 huic soli dat erratorū veniā, sapiēti nō ignoscit.
 vñ q veniā orāt, etiā si prudētes peccauerint, tñ
 stultitię p̄textu patrociniōq; vtunt. Nā sic Aarō
 vxoris pœnā depcat in Nūerorū, si fatis cōmemi-
 ni, libris. Obsecro dñe mi, ne imponas nobis hoc
 p̄tām, qđ stulte cōmisim⁹. Sic & Saul apđ Dauid
 culpā depcat, Apparet em īquiēs, q stulte egeri.
 Rursū ipē Dauid ita blandit dño. Sed p̄cor dñe,
 vt trāfferas iniquitatē serui tui, qa stulte egim⁹.
 perinde quasi nō īpetratur⁹ veniā, nisi stultitiā &
 inscitiā obtēderet. Sed illđ acrius vrget, q Chri-
 stus ī cruce, cū oraret p suis īmicis, Pī ignosce il-
 lis, nō aliā p̄texuit excusationē, q īprudētię, qa ne
 sciūt, inqt, qđ faciāt. Ad eūdē modū Paul⁹ scribēs
 ad Timotheū, Sed ideo miām dei cōsecut⁹ sum,
 qa ignorās feci ī incredulitate. Quid ē, ignorās fe-
 ci, nisi p stultitiā feci, non maliciā! Quid est, ideo
 misericordiā cōsecutus sum, nisi nō cōsecutur⁹,
 ni stultitię patrociniō cōmēdatu s: Pro nobis fa-
 cit & mystic⁹ ille psalmograph⁹, qui suo loco nō

veniebat i mētē, Delicta iuuetutismęę, & ignorā
 tias meas ne memineris. Audistis q̄ duo p̄texar, xriiij. Et
decore
 nimirū etatē, cui semp comes eē soleo, & ignorā Morię af
finxit ob
liuionē.
 tias, idq̄ nūero multitudis, vt igētē stultitię vim
 itelligerem⁹. Ac ne q̄ sunt īfinita p̄seqr, vtq̄ sūmatim di
 cā, videt omīno xp̄iana religio quādā habere cū stultitia
 cognationē, minimeq̄ cū sapiētia cōuenire. Cui⁹ rei si de
 sideratis argumēta, primū illd̄ aīaduertite, pueros, senes,
 mulieres, ac fatuos, sacris ac religiosis reb⁹ p̄ter cæteros
 gaudere, eoq̄ sp̄ altarib⁹ eē p̄ximos, solo nimirū nature ī
 pulsu. Pręterea videtis primos illos religiōis autores, mī
 re simplicitatē amplexos, acerrimos literarū hostes fuisse
 Postremo nulli Moriones magis desipe vident, q̄ hi, quos
 Christianę pietatis ardor semel totos arripuit. A deo sua
 pfundūt, iniurias negligūt, falli sese patiunt, iter amicos
 & iimicos nullū discrimē, voluptatē horrēt, iedia, vigilia,
 lachris, laborib⁹, cōtumeliis sagināt, vitā fastidiūt, mortē
 vnice optāt. Breuiter ad oēm sensū cōem prorsus obstu
 puisse vidēt, p̄inde q̄si alibi viuat anim⁹, nō ī suocorpore.
 Qd̄ qdē qd̄ aliud ē, q̄ īsanire! Quo min⁹ mirū vi
 deri debet, si apl̄i musto temulēti sūt visi, Si Pau Musto te
mulenti
sunt. Est
hoc. Act.
Apo. cap.
ij. Si Pau
lus iudi
ci Festo.
Est act.
Apl̄orū.
xxvj. vbi
Paulo
narranti
quo pa
cto ad
Christuz
tractus
fuisse, &
q̄obrem.
 lus iudici Festo visus est īsanire. Sed postea q̄ se
 mel τ̄ λ̄εουτ̄ ἢ π̄ ἰδύμ⁹, age doceam⁹ & illd̄, felici
 tatē xp̄ianorū, quā tot laborib⁹ experūt, nihil aliđ
 eē, q̄ insanie, Stultitięq̄ gen⁹ quoddā, absit inui
 dia verbis. Rem ipsam potius expēdite. Iā primū
 p̄temodū xp̄ianis cōuenit cū Platoniciis, Animū
 immersum illigatūq̄ esse corporeis vinculis, hu
 iusq̄ crassitudine p̄pediri, quo minus ea, q̄ vere
 sūt cōtēplari, fruiq̄ possit. Proinde philosophiā
 definit esse mortis meditationem, q̄ ea mentem
 a rebus visibilib⁹, ac corporeis abducatur: qd̄ idem
 vtiq̄ mors facit. Itaq̄ q̄diu animus corporis or

sibi Iudæi
infesti ef-
sent, ma-
gna voce
dixit Fe-
stus iu-
dex, Infa-
nis Pau-
le, multæ
te literæ
ad insanã
cõuertüt
τῆν λέου
τῆν, idest
Leonis
ευριύ.

ganis probe vtitur, tandiu sanus appellatur. Ve-
rum vbi ruptis iam vinculis, conatur in liberta-
tẽ asserere sese, quasiq; fugam ex eo carcere me-
ditatur, tum insaniam vocant. Id si forte contin-
git morbo, vitioq; organorum, prorsus omnium
consensu insanã est. Et tamẽ hoc quoq; gen⁹ ho-
minum videmus futura prædicere, scire linguas
ac literas, quas antea nunq; didicerãt, & omnino
diuinũ quiddam præ se ferre. Neq; dubium est
id inde accidere, q̃ mens a contagio corporis
paulo liberior incipit natiuum sui vim exerere.

quo significat persona magna assumpta ab homine humili. sumptũ
ab asino illo fugituo, qui apud Cumanos aliquãdiu. se gessit pro leo-
ne. Vnde etiã ortũ est illud puerbiũ ὄνος παρὰ κυμαίου. i. asin⁹ apud
Cumanos. in indoctos asinos, qui tamen aliquando apud ignotos ha-
bentur propter cultum in precio. Proinde philosophiam. Sic ait in
Phedone. κινδυνεύουσι γὰρ ὅσοι τυγχάνουσιν ὁρθῶς ἀπτόμενοι φιλο-
σοφίᾳ, ὡς λεληθῆναι τοὺς ἄλλους, ὅτι ἔδει ἄλλο αὐτοὶ ἐπιθεύουσι,
ἢ ἀποθνήσκου τε καὶ τεθνάναι. i. Quicũq; recte philosophiã attigerũt,
videntur latuisse cæteros homines q̃ nihil aliud ipsi studeret q̃ emori
eos q̃ mor-
tuos esse.

Idẽ ar-
bitror eẽ
in causa.
Socrates
in apolo-
gia sua,
cũ iã da-
mnatus
esset, mo-
ritur us-
q; sic ad
Athenien-
ses, q̃ eius
dãnaue-
runt, ait
τὸ δὲ δῶ
μετὰ τῶ-
το ἐπιθεύ-
μῶ ὕμῶ

Idem arbitror esse in causa, cur laborantibus vi-
cina morte simile quiddam soleat accidere, vt tã
q̃ afflati prodigiosa quedam loquãtur. Rursum
si id eueniat studio pietatis: fortasse nõ est idem
insanẽ genus, sed tamen adeo cõfine, vt magna
pars hominũ meram insaniam esse iudicet: præ-
sertim cum pauculi homunciones ab vnũuerso
mortalium cõtũ, tota vita dissentiant. Itaq; solet
iis vsuuenire, qd̃ iuxta Platonicũ figmentũ opi-
nor accidere iis, qui in specu vincti, rerum vm-
bras mirãtur: & fugituo illi, qui reuersus in an-
trum veras res vidisse se prædicat, illos lõge fal-
li, qui p̃ter miserabiles vmbras nihil aliud esse cre-
dãt. Etenim sapiẽs hic cõmiseratur, ac deplorat

Spec⁹ Pla-
tonicus.

illorum insaniam, qui tanto errore teneantur. Illi vicissim illum, veluti delirantem rident, atque eiiciunt. Itidem vulgus hominum ea, quæ maxime corporea sunt, maxime miratur, eaque pro se sola putat esse. Contra pii, quo quicquid propius accedit ad corpus, hoc magis negligunt, totique ad inuisibiliũ rerum contemplationem rapiuntur. Nam isti primas partes tribuunt diuitiis, proximas corporis commodis, postremas animo relinquunt, quæ tamen plerique nec esse credunt, quia non cernatur oculis. Ediuerso illi primum in ipsum deum, rerum omnium simplicissimum, toti nituntur: secundum hunc, & tamen in hoc, quod ad illum quod proxime accedit, nempe animum. corporis curam negligunt, pecunias ceu putamina prorsus aspernantur, ac fugitant.

χρησμο
 δῆσαι,
 ὧ κατὰ
 ἡφιστά
 μενοί μου
 καὶ γὰρ
 εἶμι ἡδὴ
 ἐνταῦθα
 ὧ, ἐν ὧ
 μάλιστ'
 ἀνθρώποι
 χρησμο
 σωδῶσι
 σὺ ὄταν
 μέλλωσι
 σὺ ἀπο
 εανεί
 σαι. id ē.
 Post hæc
 aut desin
 dero vo
 bis, q me
 pdenastis,

diuinare: etenim iam illic sum, ubi maxime homines diuinant, quoniam videlicet mori debet. Iuxta Platoniciũ signum. De specu Platonico, quæ ipse finxit septimo de Rep. libro, in quo vulgus sedens miratur umbras per specum diuinitatis supra. Fugit uero illi. Plato postquam descripsit illud specus, dicit, quod si vnus illorum sordentium in specu per aspera saxa atque ardua sursum traheretur, videretque apud superiores solem, & alias res veras, sicque postea ad pristinum specum reuenteretur, putaret haud dubie illos, qui apud eos, qui in specu sedent, in summo honore essent, miserimos esse. Ad hæc dicit illum reuersum iam in specum nihil visurum, propterea quod repente ex clarissimo sole in profundissimas tenebras veniret, & idcirco cum nihil umbrarum videret, omnibus in specu sedentibus risu fore explosumque iri, simulatque de rebus veris disputare inciperet, tanquam stultum & apud superiores corruptum. Nam isti primas. Philosophi cum tria posuissent bona, corporis videlicet, externa, & animi, Animi bona, præ cæteris multo præstare dixerunt. Vnde Aristoteles primo moralium Nicomacheorum. νενεμήευωρ δὲ τῶν ἀγαθῶν τριχῆ, καὶ τῶν μὲν ἐκτὸς λεγομένων, τῶν δὲ περὶ τυχῆν καὶ σώμα. τὰ περὶ τυχῆν κυριώτατα λέγουμεν. diuisis autem trifariam bonis, cumque hæc externa dicimus, hæc autem animæ & corporis bona, ea quæ circa animam sunt, propriissima dicimus. At vulgus hunc ordinem inuertens externa prima, animæ infima ducit. Pius vero prima facit diuina, secundum locum tribuit animi bonis, vltimum corporis & externis, si tamen illa putet inter bona habenda, quibus vt Cicero dicit, pessimi quicquid ma

xime abū Aut si quid huiusmodi rerū tractare coguntur,
 dāt. Nō grauatim, ac fastidiēter id faciūt, habēt tanq̄ nō
 habētes. habētes, possident tanq̄ nō possidentes. Sūt & in
 Sic Paulus ait, singulis rebus gradus multū inter istos diuersi.
 prima ad Corinth. Principio sensus tametsi omnes cum corpore co
 vij. Tem gnationem habent, tamen quidam sunt ex his
 pus bre- crassiores, vt tactus, auditus, visus, olfactus, gu
 ue est, re stus. Quidam magis a corpore semoti, veluti
 liquū est, memoria, intellectus, voluntas. Igitur vbi se in
 vt qui ha tenderit animus, ibi valet. Pii, quoniam omnis
 bent vxo res, sint animi vis ad ea contendit, quæ sunt a crassio
 tanq̄ non habētes, ribus sensibus alienissima, in his velut obrutes
 & q̄stēt, tā cunt, atq̄ obstupescunt. Contra vulgus in his
 q̄ nō sten tes, & qui plurimum valet, in illis q̄ minimum. Inde est,
 tes, & qui gaudent, quod audimus nonnullis diuinis viris accidisse
 tanq̄ non gauden = se, vt oleum vini loco biberint. Rursum in affe
 tes, & qui emūt tan ctibus animi, quidam plus habent cum pingui
 q̄ nō pos corpore commercii, veluti libido, cibi somniq̄
 sidentes, appetentia, iracundia, superbia, inuidia. Cum
 & qui vtū tur hoc his irreconciliabile bellum piis. Contra vulgus
 mūdo, tā sine his vitam esse non putat. Deinde sunt qui
 q̄ nō vtā tur. Qui dam affectus mediū, quasiq̄ naturales, vt amor
 das sunt patris, charitas in liberos, in parentes, in ami
 ex his. cos. His vulgus non nihil tribuit. At illi hos
 De his vi quoz student ex animo reuellere, nisi quatenus
 de libris ad summam illam animi partem assurgant, vt
 de aīa. iam parentem ament non tanq̄ parētem, (Quid
 Inde est quod. enim ille genuit, nisi corpus? q̄ hoc ipsum deo
 Hoc acci parenti debetur) sed tanq̄ virum bonum, & in
 dit diuo do. Nam quo luceat imago summæ illius mentis, quam
 Bernar = vnam summum bonum vocant, & extra quam
 do. Nam cum quo vnam summum bonum vocant, & extra quam
 dam tem nihil nec amandum, nec expetendum esse præ
 pore intē dicant. Hac eadem regula, reliqua item omnia
 tissime in

S. Bernar-
 dus oleu;
 vini loco
 bibit.

vitæ officia metiuntur, vt vbiq; id quod visibi-
 le est, si non est omnino contemnendum, tamen
 longe minoris faciãt, q̄ ea quæ videri nequeũt.
 Aiunt autem & in sacramentis, atq; ipsis pie-
 tatis officiis corpus & spiritum inueniri. Velut
 in ieiunio non magni ducunt, si quis tantum a
 carnibus, cœnaq; abstineat, id quod vulgus ab-
 solutum esse ieiunium existimat: nisi simul &
 affectibus aliquid adimat, vt minus permittat
 iræ q̄ soleat, minus superbiæ, vtq; ceu minus
 iam onustus mole corporea spiritus, ad cæle-
 stium bonorum gustum, fruitionemq; enita-
 tur. Similiter & in Synaxi tametsi non est asper-
 nandum inq̄niunt quod cerimoniis geritur, ta-
 men id per se, aut parum est conducibile, aut
 etiam perniciosum, nisi id quod est spiritale ac-
 cesserit: nempe hoc quod signis illis visibilibus
 representatur. Representatur autem mors Chri-
 sti, quam domitis, extinctis quasiq; sepultis
 corporis affectibus, exprimere mortales oportet,
 vt in nouitatem vitæ resurgant, vtq; vnum
 cum illo, vnum item inter sese fieri queant.
 Hæc igitur agit, hæc meditatur ille pius. Con-
 tra vulgus sacrificium nihil aliud esse credit, q̄
 adesse altaribus, idq; proxime, audire vocũ strepi-
 tũ, aliasq; id genus cerimoniolas spectare. Nec in-
 iis tantũ quæ dũtaxat exempli gratia proposui-
 mus, sed simpliciter in omni vita refugit pius ab
 his, quæ corpori cognata sunt, ad æterna, ad
 inuisibilia, ad spiritualia rapitur. Proinde cum
 summa sit inter hos & illos omnibus de rebus
 dissensio: fit vt vtriq; alteris insanire videãtur.
 Spexisset, vidit eũ plenũ esse, nõ vini, vt putarat, sed olei. Ad summã illã

diuinis
 scriptu-
 ris (vt ei
 mos e-
 rat) medi-
 taretur,
 stitensq;
 cantharũ
 plenum
 olei, for-
 te fortu-
 na astrans-
 tem vi-
 disse, ex
 eo bibit,
 non sen-
 tiens oleũ
 esse. Dein
 de cum
 quidã fra-
 ter eum
 accessisset
 rogasset-
 q; cur nã
 os, nam
 adhuc nõ
 nihil olei
 ori men-
 toq; ad-
 hesit, oleo
 oblitũ ha-
 beret: illi
 cũ iãdix-
 admira-
 tus esset,
 vndenãq;
 oleo iqui-
 nat? esset,
 tãdẽ i mẽ
 tẽ venit,
 q; ex can-
 tharo bi-
 bisset. Ita
 q; cũ can-
 tharũ in

Erasmí Roterodamí

animi partem. hoc est spiritum. Nam Paulus & huius interpres Origenes, tres hominis ponunt partes. Summam, quæ deo diuinisq; virtutibus adheremus hancq; spiritum vocat. Mediam, quæ ea quæ & Διᾶφορα vocat, amplexatur, hancq; animam vocant. Tertiam brutam, illam quæ voluptates, & totam vitiorum sentinam admittit, quæ carnem vocant.

Mea qui dem sententia. Fe stiuiter adiecit, mea quidem sententia, quæ si diceret, stultorum iudicio. Nā mea ad stultitæ personam referatur. Nichil aliud est. Raptum & Ecstasim, insaniam vocat, non simpliciter, ne de vulgari insaniam intel ligamus, sed quodam modo, & idcirco addidit quædam, ne quis, ut sunt morosi & φιλοσοφῶν quodam ansam arriperet calumniam

Quæ id vocabuli rectius in pios competit, quæ in vulgus, mea quidem sententia. Quod quidem magis perspicuum fiet, si (quemadmodum pollicita sum) paucis demonstraro, summum illud præmiū nihil aliud esse, quæ insaniam quandam. Primum igitur existimate Platonem tale quiddam iam tum somniasse, cum amantium furorem, omnium felicissimum esse scriberet. Etenim qui vehementer amat, iam non in se viuit, sed in eo, quod amat: quoq; longius a seipso digreditur, & in illud demigrat, hoc magis ac magis gaudet. Atq; cum animus a corpore peregrinari meditatur, neq; probe suis vritur organis, istud haud dubie furore recte dixeris. Alioqui quid sibi vult, quod vulgo etiam dicunt, Non est apud se, & ad te redi, & sibi redditus est! Porro quo amor est absolutior, hoc furor est maior, ac felicior. Ergo quænam futura est illa cælitum vita, ad quam piæ mentes tanto studio suspirant! Nèpe spiritus absorbebit corpus, utpote victor ac fortior. Idq; hoc faciet facilius, partim quæ iam olim in vita corpus, ad huiusmodi transformationem repurgarit, atq; extenuarit. Deinde spiritus a mente illa summa mire absorbebitur, quippe infinitis partibus potètiore. Ita ut iam totus homo extra se futurus sit, nec alia ratione felix futurus, nisi quæ extra sese positus, parietur quiddam ineffabile a summo illo bono, omnia in sese rapiente. Ita hæc felicitas, quæ tum demum perfecta cõtinget, cum animi receptis pristi-

Furor Platonicus.

nis corporibus immortalitate donabuntur: tamē
 quoniā piorū vita nihil aliud est, q̄ illi⁹ vitę me
 ditatio, ac velut vmbra quedā, fit vt p̄mii quoq̄
 illius aliquādo gustū, aut odorē aliquē sentiāt. Id
 tamen si minutissima quedā stillula est ad fontē il
 lū æternæ felicitatis, tñ longe superat vniuersas
 corporis voluptates, etiā si oēs oīm mortaliū de
 litię in vnū cōferātur. Vsque adeo præstāt spiri
 talia corporalibus, inuisibilia visibilibus. Hoc ni
 mirum est, qđ pollicet̄ p̄pheta, Oculis nō vidit,
 nec auris audiuit, nec in cor hoīs ascēdit, qđ præ
 parauit deus diligētibus se. Atq̄ hæc est Mariæ
 pars, qđ nō aufertur cōmutatione vitę, sed p̄ficiť.
 Hoc igit̄ quib⁹ sentire licuit (cōtingit autē per
 paucis) ii patiunt̄ quiddā demētia: simillimū, lo
 quuntur quedā nō satis coherētia, nec humano
 more, sed dāt sine mēte sonū: deinde subinde to
 tam oris speciem vertūt, nūc alacres, nūc deiecti,
 nūc lachrymant, nūc ridēt, nūc suspirāt, in sum
 ma vere totī extra se sunt. Mox vbi ad sese redie
 rint, negāt se scire vbi fuerint, vtrū ī corpore, an
 extra corpus, vigilātes, an dormiētes: qđ audie
 rint, qđ viderint, qđ dixerint, qđ fecerint, nō me
 minerūt, nisi tanq̄ p̄ nebulā, ac somniū: rātū hoc
 sciunt, se felicissimos fuisse, dū ita desperēt. Itaq̄
 plorāt sese resipuisse, nihilq̄ omniū malint qđ hoc
 insanie genus p̄petuo insanire. Atq̄ hæc est futu
 rē felicitatis tenuis quedā degustatiūcula. Verū
 ego iādudū oblita mei ὕπερ τὰ ἐσκαμμένα πηδῶ.

citur. Item in vita sanctę Elizabetę nō nihil habes, quod ad hūc faciat lo
 cum. Oblita mei. Q̄ non conueniat ut ultitiā de rebus tam arcanis lo
 qui. facit autem idem in sine disputationis, quod in initio fecerat, sentiens
 rem aliqui prima fronte duriusculam videri posse. ὕπερ τὰ ἐσκαμμέ
 να πηδῶ. id est, vltra limites salio. Prouerbum est in eos. qui digrediū

di. Candi
 di lecto
 ris est nō
 vocolam
 aliquam
 aucupa
 ri, quam
 calūnie
 tur, sed
 rē ipsam
 expende
 re. Quod
 si quis fa
 ciat, quid
 his reb⁹
 sanctius
 dici po
 tuit, aut
 magis
 piurū?
 Nūc ala
 cres, nūc
 deiecti.
 Hūc locū
 meli⁹ in
 telliget, q
 legerit cō
 mētarios
 Origenis
 in Cantica
 Canticoꝝ,
 quo modospō
 sa, nunc
 subducēte
 se spon
 so, nūc ex
 hibēte, &
 sui copiā
 faciente,
 varie affi

MARTINVS DORPIVS ERASMO RO-
 TERODAMO SACRAE THEOLO-
 GIAE PROFESSORI VNDE-
 CVNQVE DOCTIS-
 SIMO. S.D.P.

AVE credas mi Erasme (nam hoc solum nomen, ita nunc est doctrinae excellentiaeque nomen, ut nihil sit adiciendum) caue credas inquam, vllum esse omnium amicorum tuorum, quos tu sane pro ista eruditione, istisque tam candidis moribus plurimos habes, ubique ferme, qua patet Christiana ditio, sparsos: qui te syncerius complectatur amore, quam ego, Primum olim tibi familiarissimus, Deinde nuper, cum hic esses, humanissime abs te iussus accersi pene solus, Postremo (quod in prima parte puto) conterraneus etiam tuus: ut ne dicam tantus admirator ingenii, praecoque gloriae tuae, quantus nemo alius. Proinde quicquid ad te, quamuis libere, scribam: id ex amicissimo proficisci pectore tibi periuadeas, ut tuo nomini consulatur. nam tua arbitror, refert, resciscere, quid de absente vulgo homines sentiant. Primum itaque scito Moriam tuam multum omnino turbarum excitasse, idque inter tui nominis pridem studiosissimos. Quis enim non candidae faueat isti pectori, quod sibi musae, quod sibi philosophia, quod sibi Theologia gratissimum delegit hospitium? Nec defuerunt tamen, uti & nunc minime desunt, qui rem gnauiter excusauerint: sed qui omnibus numeris probarint, si sane fuerunt perpauci. Quid enim, inquit, etiam si verissima scripserit, nonne dementiae est, nihil aliud se fatigando, quam odium querere? nonne stultum sit, si vel optimam agas fabulam, quam nemo spectet inoffensus, quaque plurimi offendantur? Iam vero Theologorum ordinem, quem tantopere expedit non contemni a plebe, quid profuit, imo vero quantum oberit, tam acriter suggillasse, ut donemus interi vera dixisse de quibusdam? Praeterea de Chri

Martinii Dorpii Epistola.

sto vitæq; beata, an hoc pie aures ferat, q̄ illi stultitiam tribuat, hanc nihil aliud futurâ dicat, q̄ demetię quiddã? Neq; enim quod falsum est, id solum esse scādalo, sed quicquid infirmis fratribus possit esse ruine occasio, pro quibus eque, ac pro magnis sophis, animã suam Christus impedit. Multaq; in plerisq; cōciliis damnata fuisse eiusmodi, alioqui verissima, id qđ de Concilio Constantiensi Gerson doctor præclarus, quiq; eius pars magna fuerit, affirmet. Equidem mi charissime Erasme, quid ego iis argumentis responderim, longum foret narrare: certe nunq̄ obmutui, nunq̄ cessavi, quod ex re tua esse censuerim, animaduertere, non modo qđ ii de te loquantur, vt amusi, ita neutiq̄ mali: verumetiam, quid pessimus quisq; effutiat, quo possit, vel coram ab amicis, vel abs te absente literis refelli. Neq; eo confugas velim quid ad me pertinet, quidnã blaterones isti illiterati ac barbari moleste obstrepent? Mihi quidem ad conscientiam abunde satis est doctissimis quibusdam me meaq; probari, & si ab ijs, qui damnent, numero superatis. Quid enim vetuit & parum literatos (ne dicam barbaros) tuam eruditionem admirari, prædicare, atq; (quod sedulo prius factitabant) in cælum ferre? Deinde quid inde fructus, immo vero quantum mali, si iidem illi offensi Palinodiã canant, detrahant, calumniantur, ac toto agmine, tuo infesti nomini, obscurare nitantur? Asperę facietę, vbi multum est veri admixtum, acré sui memoriam relinquunt. Pridem mirabantur te omnes, tua legebant, præsentem expetebant summi Theologorum, summi etiam iurisperitorum, & ecce repentina infausta Moria quasi Dauus, interturbat omnia. Stilum quidem & inuentionem acumenq; probant, irrisiones non probant, ne literati quidem. Et profecto mi Erasme multo eruditissime, quid istuc sit velle literatis solis placere, neutiq̄ intelligo. Nonne præstet vel a rusticis probari q̄ reprehendi? nonne volupe est, si vel catelli cauda velut amicitię symbolo blandiantur? Sed vt bonus sis recteq; facias præstare potes: vt alii bene de te sentiant, vt nihil obloquantur: id præstare videlicet non est in tua manu. Ideoq; Christi exemplo Phariseos contemnis: vtpote maleuolos cæcosq; ac duces cæcorum. Audio sane mi Erasme longe omnium charissime. At qui humanũ patiuntur, q̄ te tuaq; dānant, vel oderūt, infirmitate faciūt, nō

malitia, nisi putes sola humanitatis studia, non etiam philosophiam, non item sacras literas bonos efficere. Occasione faciunt, non accepta solum ab eis, verum etiam abs te, ut videtur, data: quam ut ne dares, in te situm erat. Sed quod (in quies) faciendum tandem? Quod semel factum est, fieri non potest, ut non sit factum. Cupio mutare consilium, cupio ut quicumque amice unquam fauerint: iam nunc etiam faueant. O mi Erasme mellitissime, o si istuc dicas a me persuasus, o si istuc sentias. Tibi pro ista industria non deerit consilium, neque convenit ut ego tibi, Mineræ sus. Sed spero pro meo captu omnia consequeris: si contra Moriam composueris sapientiæ apologiam, eamque edideris. Argumentum est fecundum, dignum tuo ingenio, tuisque studiis, amabile gratissimumque futurum universis, & quod multo plus tibi est fauoris, amicitiae, celebritatis, addo etiam emolumentum (etsi hoc contempnas) conciliaturum, quod Moria ista (viti videtur) inauspicata. Habes meum consilium quod siue probes siue minus: ego certe tuus sum, etoque semper. Quod reliquum est huius tam verbosae epistolae argumentum: Audio te diui Hieronymi epistolas a mendis quibus perscatebant repurgasse, adulterina iugulasse obelisque, obscura elucidasse: re profecto te dignam, & qua de Theologis optime sis meritis, ijs potissimum, qui sacris literis ornatum elegantiamque connectere volunt. Sed novum quoque testamentum te castigasse intelligo, & supra mille locos annotasse, non sine fructu Theologorum. Hic denuo est quod amicissimus amicum communitum esse velim, & taceo in primis quod Laurentius Vallensis & Iacobus Faber eadem in harena desudauerint: quos tu quidem, nihil ambigo, longe superabis. Verum cuiusmodi istuc sit sacras literas castigare, idque latinos codices ex graecis, dispiciendum est. Nam si ostendam latinam translationem nihil habere falsi errorisve admixtum, non te fateberis superuacaneam esse operam omnium, qui eam student emendare: nisi subinde admoneant, sicubi significantius quippiam interpretes vertere potuisset? Sed ego nunc de veritate integritateque disputo: eamque nostrae peruulgatae editioni assero. Non enim est consentaneum, universam ecclesiam tot iam saeculis errasse, quae & vsa est semper, & nunc quoque tum probat, tum vitur hac editione: neque simile est vero, falsos fuisse tot sanctos patres, tot consum-

Martini Dorpii Epistola

matissimos viros, qui eidem innixi, arduissima quæq; in cõ
cilijs generalibus definiuerunt, fidem defenderunt, elucidã
runtq; ac canones ediderũt, quibus & reges suos fasces sub
miserunt. Et huiusmodi concilia rite congregata nunq̃ er
rare, quatenus fidem contingunt, apud plurimos tũ theo
logos, tum iureconsultos in confesso est. Qz siqua noua ne
cessitas, nouum exposceret generale concilium: hanc dubio
procul editionem sequeretur, quoties de fide nodus incide
ret. Aut ergo temere fatẽdum est fecisse patres, temereq; fa
cturos, si hanc editionem interpretationẽq; sequantur: aut
eam veram integramq; esse. Quid autem, an libros græcos
credas esse latinis emendatiores? nunquid illis maior fuit,
q̃ latinis cura integre seruandi libros sacros, apud quos
Christiana religio sæpenumero sit labefactata, quiq; præter
vnum Ioannis euangelium, cætera omnia affirmant nõni
hil erroris continere, vt alia interim taceã: quum apud la
tinos semper inuiolata perseuerauerit sponsa Christi eccle
sia? Iam vero quinam scias: te in castigata (si modo pluscula
sis nactus) incidisse exemplaria: vt vel maxime donem ali
qua esse græcis castigata? His rationib⁹ adducor mi Erasme,
vt Laurentij, Fabriciq; operas, non ita magnificiã: nam con
temnerenihil velim nõ omnino malum. Neq; video quid
illi tanto molimine cõtulerint, nisi quoties significantius
(vt dixi) aliquid verti potuisse admonent, hoc libens reci
pio, siquando etiam græcississe interpretem, siquando bar
bare vertisse notent. Nam elegantius multo verti potuisse
quis nescit? Qz si sententiã a latino interprete redditam, a
Græco codice veritate discrepare contendunt: ibi vero va
ledictis græcis, latinis adhæreo, q̃ animum inducere non
possim, latinis codicib⁹ græcos esse integriores. Atqui Au
gustinus iubet latinos riuulos ex græcanicis fontibus irri
gari. Ita sane ipsius sæculo, quo neq; ita erat ab ecclesia rece
ptaua aliqua editio latina: neq; ita corrupti græci fontes,
vt nunc esse verissimile est. At enim dices. Nolim in tuo co
dice quicq̃ immutes, neq; credas falsam esse latinam editio
nem: solum ostendo quid in græcis voluminibus deprehen
derim, quod discrepet a latinis: & hoc quid officiat? Ita me
hercle officiet mi Erasme. Nam de sacrarum literarum inte
gritate plurimi disputabunt, multi ambigent, si vel tan

tillum in ijs esse falsi, non dico ex tua opera didicerint, sed narrantem duntaxat quempiam audierint: & fiet quod Augustinus scribit ad Hieronymum. Si ad sacras scripturas admissa fuerint vel officiosa mendacia, quid in eis remanebit autoritatis? Hæc omnia me induxerunt charissime Erasme, vt te orem obsecremq; per amicitia iuter nos mutuam, quam tu absens tueris, perq; natiuam humanitatem candoremq; tuum, vt vel solos illos noui testamenti locos emendes, vbi manente sententia significantius aliquid substituere potes: vel si omnino sententiam mutandam esse annotabis, his rationibus in epistola liminari respondeas. Habes epistolam prolixam ac ineptam, sed quæ tibi ingrata esse non potest, vtpote ab amatissimo tui profecta. Theodoricus Martinus Alustensis Chalcographus noster, q Enchiridion, & Panegyricum impressit, orauit me, vti se commendem tuæ humanitati. Cupiuit plurimum videre te, cupiuit hospitio liberaliter excipere, & ea de causa Antuerpiam profectus, vt rescuiuit te non illic, sed Louanij esse, illico recurrit, ac totam noctem ambulans, venit postridie Louaniũ, sesquihora ferme postq̄ abiuisses. Siqua in re potest tibi gratificari, omnia pollicetur: & haud scio, an omnium hominũ viuat homo tui amantior. Catonem abs te castigatum, mihiq; creditum, castigate impressit, me erratorũ vindice. Eam operam M. Ioanni Neuiio Lilianorum Gymnasarchæ (vti iulisti) dicaui, qui te ob hoc beneficium ita complectitur, vt cum redieris, sis aliquando sensurus. Editionum tuarum si aliquam Domino abbati Hecmundensĩ patrono meo dicaueris, scio gratissimum illi futurum, & beneficium haud illiberaliter pensaturum. Quod vt facias, te etiam atq; etiam oro. Hollandus est, & Hollandiæ nostræ primas religionis, vir doctus quidem, sed religiosior tamẽ q̄ doctior. tametsi omnes doctos non mediocriter amet, & qui tibi, si vsu veniat, multis in rebus possit esse auxilio. Nomen eius est Menardus Vir. Vale doctissime, mihiq; multo charissime Erasme.

τὸ ἐλθ, καὶ τῶν δεῖν χάρις.

o iiii

Erasmi Roterod. Apologia

ERASMVVS ROTERODAMVVS MARTINO
DORPIO THEOLOGO EXIMIO. S.D.

On fuit reddita nobis epistola tua sed tamē exemplar, haud scio quo modo exceptū, amicus quidā exhibuit Antuerpię. Deploras Moriā parū feliciter editam, studium in restituēdo Hieronymo nostrū magnopere cōprobas, ab editione noui testamēti deterres. Quibus literis tuis, mi Dorpi, tātum abest, vt quicq̄ fuerim offensus, vt posthac mihi cōperis esse multo charior, cū semper fueris charissim⁹. A deo sincere cōsulis, mones amice, oburgas amanter. Habet nimirū hoc Christiana charitas, vt etiā cū sequit maxime, tamē genuinę suę dulcedinis gustū obtineat. Multę mihi quotidiē reddūtur ab eruditis viris literę, quę me decus Germanię, quę solem, quę lunam faciūt, & splendidissimis titulis ouerāt verius q̄ ornāt. Harū, emoriar, si vlla vnq̄ me pinde delectauit, vt illa Dorpij mei iurgatrix epistola. Vere dictū est a Paulo, charitatē nō peccare, siue quid adulatur, studet prodesse, siue stomachatur, nō aliud agit. Atq; vt inā liceret per ociū ad tuas literas rescribere, quo tanto amico satisfactiā. Vehemēter enim cupio, qcquid ago, te approbāte fieri, cuius ingenio pene cęlesti, cuius eruditioni singulari, cui⁹ iudicio lōge acerrimo tātū tribuo, vt malim vnus Dorpij, q̄ mille cęterorū calculis approbari. Verum adhuc a nauigatione nauseabūdus, & mox equitatione fessus: ad hęc, in cōponendis sarcinulis occupatus, satius esse duxi, quomodo cūq; respondere, q̄ amicum in ista relinquere opinione, siue hanc ex teipso conceperis, siue instillauerint alij: qui te ad eā epistolam scribendā subornarūt, quo sub aliena personā suā agerēt fabulam. Primū igitur, vt ingenue dicam, editę Morię propemodum me pœnitet. Is libellus nō nihil mihi peperit glorię: vel si mauiis famę. At ego nihil moror gloriā cū inuidiā coniunctā. Q̄q̄ o superi, quid est hoc totū, qđ vulgo gloriā vocant, nisi nomen inanissimū ex gentis

litate relicta? Quod genus non pauca resederunt apud Christianos, dum immortalitatem appellat, famam posteris relictam, & virtutem qualiuncumque literarum studium. In omnibus edendis libris hic vnicus semper mihi fuit scopus, vt mea industria adferrem vtilitatem. Id si minus assequi possem, certe ne quam afferre noxam. Proinde cum magnos etiam viros videamus literis suis abusus, ad affectus suos digerendos, dum alius cantat ineptos amores suos, alius adulatur ijs quos captat, alius iniuria laceffitus stilo referit, alius ipse sui tibicen est, & in effectibus proprijs laudibus quous Thrasone, quous Pyrgopolynicen superat: ego tamen quis ingenio tenui, & perquam exigua doctrina perditus: tamen huc semper spectauimus, vt si possem, prodessem, sin minus, ne quem laederem. Homerum suum in Therfiten odium, molesta carminis hypotyposi vltus est. Plato quem multos nominatim perstrinxit suis dialogis? Cui pepercit Aristoteles, qui nec Platoni pepercit, nec Socrati? Habuit suum Demosthenes Aeschinem, in quem stilo debaccharetur. Habuit suum Cicero Pisonem, habuit Vatinium, habuit Sallustium, habuit Antonium. Quos multos nominatim & ridet & carpit Seneca? Quos si recentiores expendas, & Petrarcham in medicum quemdam, & Laurentio in Pogium, & Politiano in Scalam, stili vice fuit. Quem ex omnibus mihi dabis tam modestum, qui non amarulentius in aliquem scripserit? Ipse Hieronymus, vir tam pius & grauis, aliquoties non sibi temperat, quin in Vigilantium incandescat acrius, in Iouinianum insultet immoderatus, in Rufinum amarulentius inuehatur. Semper hic eruditus mos fuit, quicquid dolet, aut delectat, chartis ceu fidis sodalibus committere: in harum sinum omnes pectoris aestus effundere. Immo deprehendas quosdam, non alio consilio libros scribendos suscipere, quam vt in his obiter animi sui motus infulciant, atque hac ratione transmittant in posteros. At ego in tot iam editis voluminibus, cum tam multos candidissime laudarem, quos, cuius vnquam denigraui famam? cui vel leuissimam aspersi labem? Quam getem, quem ordinem, quem hominem nominatim taxauimus? Quid si scias, mi Dorpi, quoties ad id faciendum fuerim, nulli tolerandis contumelijs, prouocatus? Semper tamen vici dolorem animi mei, magisque rationem habui, quid posteritas esset iudicatura de nobis, quam quid illorum mereretur improbitas. Si res ipsa pinde fuisset nota ceteris, vt erat mihi, nemo me mor-

Erasmi Roterod. Apologia

dacem iudicasset, sed æquum, sed modestum etiam, ac moderatum. Sed ita mecum cogitabam, quid alijs cū nostris priuatis affectibus? Aut qui nostra hæc nota poterunt esse vel procul disitis, vel posteris? Ego nō quod illis, sed quod me dignum est, fecero. Præterea nullus est tam inimicus, quem non optem, si fieri possit, in amicum redire. Cur ei rei præcludam viam? Cur hic scribam in hostem, quod aliquando frustra nolim scriptum in amicum? Cur notabo carbone, cui suū candorem etiam si promereatur, nō possim restituere? Malo in hanc peccare partem, vt vel parū meritos prædicem, q̄ vt meritos vituperem. Nam si quē falso laudaris, candori tribuitur: sin quātūlibet etiam ignominia dignū, suis pinxeris coloribus, nō illius factis, sed tuo morbo ascribitur. Vt ne dicam interim, q̄ vt ex iniurijs mutua talione reciprocantibus, ingens bellum aliquoties exoritur: sic ex maledictis vicissim vltro citroq̄ regestis, periculosissimum incendium nō raro nascitur. Et vt parū Christianū est iniuriam iniuria p̄sare, ita parū generosi pectoris est, dolorem suū fœminarum exemplo conuicijs vlcisci. Huiusmodi rationibus ipse mihi persuasi, vt semper innoxias & incruentitas habereim literas, nec eas vllius mali nomine contaminarem. Nec aliud omnino spectauimus in Moria, q̄ qd̄ in ceteris lucubrationibus, tametsi via diuersa. In Enchiridio simpliciter Christianę vitę formam tradidimus. In libello de Principis institutione, palā admonemus, q̄bus rebus principem oporteat esse instructū. In Panegyrico, sub laudis p̄textu: hoc ipsum tamē agimus obliqua, quod illic egimus aperta fronte. Nec aliud agitur in Moria, sub specie lusus, q̄ actū est in Enchiridio. Admonere voluimus, nō mordere, prodesse, nō ledere, consulere moribus hominū, nō officere. Plato philosophus itā grauis, largiores in cōpotationibus inuitatiunculas approbat, q̄ arbitretur quędam vitia, per hilaritatē vini posse discuti, quę seueritate corrigi nō possent. Et Flaccus existimat iocosam quoq̄ admonitiōnē nō minus atq̄ seriā cōducere. Ridētē, inq̄t, dicere verū Quid vetat? Neq̄ nō perspectū est hoc sapiētissimis olim viris, q̄ saluberrima vitę p̄cepta, ridēdis ac puerilib⁹ in speciē apologetis proponere maluerunt: q̄ p se subaustera veritas, voluptatis illecebra commendata, facilius penetrat in animos

mortalium. Nimirum hoc est illud mel, quod apud Lucretium medici pueris medentes absinthij poculo plinunt. Nec in alium usum veteres illi principes, hoc Morionū genus in aulas suas induxerūt, quā vt horum libertate leuiora quædam vitia, citra vllius offensam, & aperirētur, & emendarētur. Fortasse Christū in hoc albū vocare nō cōueniat. Verū si licet cælestia cū humanis vllō modo cōferre, nōne huius parabolæ cōfine quiddā habent cū veterū apologis? Et iucū dius illabitur, & acrius insidit in animos euāgelica veritas, huiusmodi lenocinijs cōmendata, quā si nuda produceretur. Id quod in opere de doctrina Christiana diuus Augustin⁹ copiose persequitur. Videbam quā esset mortaliū vulgus stultissimis opinionib⁹ corruptū, idq; in singulis vitę institutis, & remedij votū erat verius quā ipes. Proinde videbar mihi repperisse rationē, vt delicatis animis hac arte tanquā obreperem, & cum voluptate quoq; mederer. Et sæpenumero conspexerā, festiuum hoc & iocosum admonēdi genus, multis felicissime cedere. Quod si respōdebis personā, quā induxi, leuiorem esse, quā vt sub illius p̄textu de rebus serijs disputetur: hanc culpam fortassis agnoscam. Inepti rephēsionē nō admodū deprecor, amarulenti deprecor. Quod quā & illud probe tueri possem, si non alia ratione, certe tot grauissimorū hominum exemplo, quos in ipsius libelli præfatiuncula recen sui. Quid autem facerem? Diuersabar id temporis apud Morum meum, ex Italia reuersus, ac renum dolor cōplusculos dies domi continebat. Et mea bibliotheca nōdum fuerat adnecta. Tum si maxime fuisset, non sinebat morbus quicquid in grauioribus studijs acrius agitare. Cœpi per oculū Morias encomium ludere, nec in hoc sane, vt ederem, sed vt morbi molestiam, hoc velut auocamento leuarem. Operis incepti gustum amiculis aliquot exhibui, quo iucundior esset risus cum pluribus communis. Quibus cum vehementer placuisset, institerunt vt i pergerem. Obsecutus sum, & in hoc negocij septem plus minus dies impendi. Qui sane sumptus mihi pro argumenti pondere nimis etiam videbatur. Deinde quorum instinctu scripseram, eorundem opera deportatus in Galliam libellus formulis excusus est, sed ab exemplo non solum mendoso, verum etiam mutilo. Porro quā displicuerit, vel illud sa-

Erasmii Roterod. Apologia

tis est argumenti, quod intra pauculos menses plus septies fuerit typis stanneis propagatum, idque diuersis in locis. Demirabar ipse, quid ibi cuique placeret. Hanc, mi Dorpi, si ineptiam vocas, habes reum confitentem, aut certe non reclamantem. Ad hunc modum & per ocium, & amiculis obsecundans ineptiui, idque semel duntaxat in vita. Quis autem omnibus horis sapit? At ipse fateris ceteras lucubratiões meas eiusmodi esse, ut iuxta pijs atque eruditjs omnibus magnopere probentur. Qui sunt isti tam rigidi censores, vel potius A reopagitæ, qui homini vel vnam ineptiæ culpam nolint condonare? Quæ tam insignis morositas, ut vnico ridiculo offensi libello, tot vigiliarum superiorum gratia, repete scriptorem spolient? Quot ineptias aliorum proferre possem, hac multis partibus ineptiores, etiam in magnis Theologis, dum rixosas & frigidissimas quæstiones cõmenti, de nugacissimis nugis, perinde ac pro focis & aris inter se digladiantur? Atque isti tam ridiculas fabulas, & vel ipsis A tellanis ineptiores, citra personam agunt. Ego certe verecundius, qui cum ineptior esse vellem, Stultitię personam obtexui: & quemadmodum apud Platonem Socrates obtesta facie, laudes amoris recitat, ita ipse fabulam hanc personatę egi. Scribis ab istis ipsis, quibus argumentum displicet, & ingenium, & eruditionem, & eloquentiam probari, verum eosdem offendendi nimis libera mordacitate. At isti reprehensores plus etiam tribuunt mihi quam velim. Quod nihil moror hanc laudem, præsertim ab his profectam, quibus ego nec ingenium esse puto, nec eruditionem, nec eloquentiam. Quibus si pollerent, mi Dorpi, crede mihi, non tantopere iocis offenderentur, salutaribus magis quam ingeniosis, aut eruditjs. Obsecro te per musas, quos tandem oculos, quas aures, quod palatum adferunt isti, quos offendit in eo libello mordacitas? Primum quæ potest illic esse mordacitas, vbi nullius omnino nomen perstriungitur, præterquam meum? Cur non venit in mentem, quod toties inculcat Hieronymus, vbi generalis est de vitijs disputatio, ibi nullius esse personæ iniuriam? Quod si quis offensus, non habet quod expostulet cum eo qui scripsit: ipse si volet, secum agat iniuriarum, utpote sui proditor, qui declarat hoc ad se proprie pertinere, quod ita dictum est de omnibus, ut de nemine sit dictum, nisi si quis volens

sibi vendicet. An non vides me toto opere, sic a nominibus hominum temperasse, vt nec gentem vllā acrius taxare voluerim? Etenim vbi cuiq; nationi peculiarē philautiam recenseo, Hispanis ascribo militiæ laudem, Italis literas & eloquentiam, Anglis lautas mensas, & formam, & cæteris item eiusmodi quædam, quæ quisq; in se dicta, vel agnoscat non illibenter, vel certe cum risu audiat. Ad hæc, cum iuxta argumenti suscepti rationem, per omnia mortalium genera voluar, & in taxandis singulorum vitiis verser, quæso quid vsq; aut dictu fœdum occurrit, aut virulētum? Vbi flagitiorum sentinam aperio? vbi secretam illam vitę humanę moeueo Camariuā? Quis nescit, q̄ multa dici potuerint in malos pontifices, in improbos episcopos & sacerdotes, in vitiosos principes: breuiter in quēuis ordinem, si ad Iuuenalis exemplum, non puduisset ea mandare literis, quæ multos non pudet facere? Tātum festiua quædam & ridicula magis q̄ fœda recēsuimus: sed ita recensuimus, vt obiter & maximis de rebus nōnunq; admoneamus, quod illos scire magnopere referat. Scio tibi non esse vacuum ad huiusmodi nugas descēdere: Sed tamen si quando dabitur ocium, fac attentius excutias ridiculos illos Morię iocos, nimirū comperies non paulo magis quadrare ad euāgelistarum & apostolorum dogmata, q̄ quorūdam splendoras, sicuti putant, & magnis dignas magistris disputationes. Atq; ipse quoq; in tuis literis non diffiteris pleraq; vera esse, quæ illic referuntur: Verum existimas non expedisse, auriculas teneras mordaci radere vero. Si putas nullo pacto libere loquendū esse, nec vnq; promēdā esse veritatem, nisi cum non offendit: cur medici pharmacis medentur amaris, & ἰεφαυ πικραυ, inter laudatissima ponunt remedia? Qd si illi faciūt corporum medētes vitiis, quanto magis par est nos idem facere in sanandis animor; morbis? Obsecra, inquit Paulus, argue, increpa, opportune, importune. Apostolus vult omnibus modis insectāda esse vitia, & tu nullū vis hulus attingi? Presertim cū id ea moderatione fiat, vt ne possit quidem quisq; lædi, nisi qui studio læserit se ipsum. Q; si vlla est ratio, citra vllius offensam, medendi vitiis hoīm, hæc vna, ni fallor, est omnium maxime accōmoda cū neq; nomē cuiusq; edis, deinde cū tēperat ab iis, a quorum cōmemoratione quoq; bonorū abhorret aures. Etenī quæad-

Erasmi Roterodami Apologia

modū in Tragœdiis quædā atrociora sunt, q̄ vt oculis spectatorū conueniat exhiberi, & narrasse sufficiat: ita in hoīm moribus quædā obscœniora sunt, q̄ vt verecūde possint narrari. Postremo cū illa ipsa quæ narrant, sub ridicula p̄sona, p̄lusum & iocū efferuntur, vt oēm offensam sermonis hilaritas excludat. An nō videmus, quantū aliquoties apud seueros etiā tyrannos, valeat iocus cōmodus, & in tēpore dictus? Quæso te, quæ p̄ces quæ seria oratio potuisset regis illi⁹ anīm tā facile placare, q̄ militis iocus? Immo, inquit, nisi lagena nos destituisset, lōge atrociora fueramus in te dicturi. Arrisit rex, & ignouit. Nec sine causa tā diligēter de risu p̄cipiunt duo summi rhetores M. Tullius, & Quintilianus. Tātā vim habet lepos & iucunditas sermonis, vt etiā in nos apte tortis dicitur delectemur: id quod de C. Cæsare literis, est p̄ditum. Proinde si fateris vera quæ scripsi, si festiua magis q̄ obscœna: quæ ratio cōmodior excogitari poterat, medicādī cōmunibus hoīm malis? Primū ipsa voluptas illectat ad leuēdū, & illectū remoratur. Nā in ceteris, alias res alii venātur, voluptas ex æquo blanditur oībus: nisi si quis stupidior est, q̄ vt literatę voluptatis sensu tangi possit. Porro qui illic offenduntur, vbi nullius editur nomē, ii mihi videntur haud multum abesse a muliercularū affectib⁹, quæ si quid in malas fœminas dictū fuerit, sic cōmouentur, quasi ea contumelia ad singulas ptineat. Rursum si qd laudis tribuat̄ pro bis mulieribus, sic sibi placent, quasi qd̄ vnus aut alteri⁹ est id pertineat ad oīm laudem. Absit hoc ineptiæ genus a viris, at multo magis ab eruditis viris, maxime vero a Theologis. Si quid hic offendo criminis a quo sum immunis, nō offendor, sed ipse mihi gratulor, qui vacē iis malis, qb⁹ multos obnoxios esse video. Sin est tactū hulus aliquod, & sum ipse mihi ostēsus in speculo: nec hic quicq̄ est causę, cur offēdi debeam. Si prudens sum, dissimulabo qd̄ sentio, nec ipse mei veniā p̄dator. Si probus, admonitus cauebo, ne mihi tale conuiciū posthac in os nominatim possit impingi, qd̄ illic sine nomenclatura notatū video. Cur non saltē hoc donam⁹ huic libello, qd̄ vulgarib⁹ istis comœdijs tribuūt & idiotę? Q̄ multa, quāta cū libertate iaciunt̄ illic in monachas, in sacerdotes, in monachos, in vxores, in maritos, in quos nō? Et tñ qa nemo noiatiū incellit, arridēt oēs, & suū

quisq; morbū, aut fateſ ingenue, aut diſſimulat prudenter. Violētiffimī quoq; tyrāni ferūt ſcurras & Moriones ſuos. cū ab iis aliquoties manifeſto cōiūcio feriunt. Nō vltus eſt Imperator Flavius Veſpaſianus exprobratam ſibi cacātis faciē. Et quīnam iſti tam delicatis auribus qui Moriā ipſam non ferūt in cōmunē hominū vitā, ſine vllius nominis iniuſtione ludentē? Nunq̄ exploſa fuiſſet vetus comœdia, ſi ab eden dis nominibus illuſtriū virorū abſtinuiſſet. At tu quidem optime Dorpi, ita propemodum ſcribis, quaſi totū ordinem Theologicum Morię libellus a nobis alienaſſet. Quid opus fuit, inquis, Theologorū ordinē tā acriter laceſſere? meamq; deploras fortunam. Olim, inquis, tuas lucubratiōes magno ſtudio legebāt oēs, te pſentē videre geſtiebāt, nunc Moria veluti Dauus interturbat oīa. Scio te nihil p calumniā ſcribe re, nec ipſe tecū tergiuerſatorē agam. Queſo laceſſitū Theologorū ordinem putas, ſi quid dictū fuerit in iſtulis aut malos Theologos, eoq; indignos nomine? Atq; ſi placet iſta lex, vniuerſum mortalium genus inſenſum habeat, qui quid dixerit in ſceleratos hoīes. Quis vnq̄ fuit tā impudens rex, q nō fateat, regū nōnullos eſſe malos, & hoc honore indignos? Quis epiſcopus tā inſolens, qn idē de ſuo fateat ordine? An vnus ordo Theologorū, in tāto numero, nullū habet ſtupidū, nullū indoctū, nullū rixoſum, ſed tātū Paulos, Baſilios, & Hieronymos nobis exhibet? Immo cōtra fit, vt quo quæq; p feſſio p̄clarior eſt, hoc pauciores habeat q reſpōdeāt. Plures inuenies bonos naucleros, q̄ bonos principes: plures medicos bonos, q̄ bonos epiſcopos. Atq; ea res haud p̄tinet ad cōtumeliā ordinis, ſed ad laudē paucorū, q in pulcherrimo ordine, ſeſe pulcherrime geſſerūt. Rogo dic mihi, eur magis offendunt Theologi, ſi modo ſunt q offendant, q̄ reges, q̄ primates, q̄ magiſtrat⁹, q̄ ep̄i, q̄ Cardinales, q̄ ſummi pōtiffices? Deniq; q̄ negociatores, q̄ mariti, q̄ vxores, q̄ iureconſulti, q̄ poëtæ? (Nullū em̄ oīno mortaliū genus p̄terijt Moria.) Niſi q nō vſque adeo deſipiūt, vt in ſe q ſq; dictū exiſtimet, qd̄ in ḡne dictū ſit in malos? Diuus Hieronymus ſcripſit ad Euſtochium de virginitate, atq; in eo libro, malarum virginum mores ita depingit, vt nullus Apelles magis poſſit oculis exponere. Nunquid offenſa eſt Euſtochium? Nunquid ſuccēſit Hieronymo, q virginū ordinē dehoneſtaſſet? Ne tātulū

Erasmi Roterodami Apologia

quidē. At quāobrē tādē nēpe q̄ virgo prudēs nō existimaret ad se ptinere, si qd dictū esset in malas, imo gaudebat admoneri bonas, ne in tales degenerarēt, Gaudebat admoneri malas, vt tales esse desinerent. Scripsit ad Nepotianum de vita Clericorū, scripsit ad Rusticū de vita Monachorū, ac miris coloribus pingit, miris salibus taxat vtriusq; generis vitia Nihil offensi sunt ad quos scripsit, q̄ scirēt horū nihil ad se ptinere. Cur nō alienatus est Gulielmus Montioius, inter optimates aulicos non infimus, q̄ multa luserit Moria in pceres aulicos? Nēpe cū ipse sit vir & optim⁹, & prudētissim⁹, arbitratur, id qd res est, qd in malos ac stultos dictum est pri mates, nihil ad se pertinere. Q̄ multa luserit in malos & laicos episcopos Moria? Cur nihil hisce rebus offensus est Archiepiscopus Cantuariensis? Nempe quia vir omni virtutū genere absolutus, nihil horum ad se ptinere iudicat. Quid ego tibi pergam cōmemorare noiatim de summis principibus, de cæteris Episcopis, de Abbatibus, de Cardinalibus, de viris eruditione claris, quorū neminem adhuc sentio vel pilofactū alieniorem, Morie gratia? Nec adduci possum, vt credam vllōs Theologos irritatos hoc libello, nisi forte pauculos aliquot, qui vel non intelligāt, vel inuideant, vel natura sint adeo morosa, vt nihil omnino probent. Habet enim, id quod in confesso est, hoc hominum genus admixtos quosdā primū ingenio iudicioq; adeo infelici, vt ad nullas omnino literas sint appositi, nedū theologicas. Deinde posteaq̄ paululas Alexandri Galli regulas edidicerint, ad hęc paululū ineptissimæ Sophisticæ attigerint, Post ex Aristotele decē tenuerint ppositiones, nec hās intellectas, Postremo ex Scotto aut Occam, totidem edidicerint quæstiones, quod superest, ex Catholico, Māmetrecto, & consimilibus dictionariis, velut ex Copiæ cornu petituri, mirum q̄ cristas efferant, vt nihil est arrogantius imperitia. Isti sunt qui cōtemnunt diuum Hieronymū, vt grāmatisten, q̄ nō intelligāt. Isti Græcas, Hebraicas, immo & Latinas ridēt literas. Et cū sint quouis sue stupidiores, ac ne sensu qdem communi præditi, putant se totius arcem tenere sapientiæ. Censent oēs, damnāt, pronūciant, nihil addubitant, nusq̄ hærent, nihil nesciunt. Et tamē isti duo tresve magnas sæpenūmero cōmouent tragædias. Quid em̄ est inscitia, vel impudentius, vel pertinax

cius? Hi magno studio conspirāt in bonas literas, ambiunt in senatu Theologorū aliqd esse: & verent, ne si renascātur bonæ literæ, & si resipiscat mūdus, videant nihil scisse, q̄ antehac vulgo nihil nescire videbant. Horum sunt illi clamores, horū illi tumultus, horū cōiuratio, in viros meliorib⁹ addictos literis. His nō placet Moria, q̄ nō intelligūt, neq; græce, neq; latine. In huiusmodi non Theologos, sed theologiæ histriones, si quid forte dictum sit acerbi⁹, qd hoc ad magnificētissimū bonorum Theologorum ordinem? Nā si pietatis studio cōmouent istī, cur Moria potissimū succensent? Q̄ impia, q̄ spurca, q̄ pestifera scripsit Pogius? At hic vt autor Christianus passim habet in sinu, in omnēis pene versus linguas. Quibus pbris, quibus maledictis clericos īsectatur Pontanus? At hic vt lepidus ac festius legit. Quātū obscœnitatis est in Iuuenale? At hunc quidā putāt consionatorib⁹ etiā vtilē esse. Q̄ maledice scripsit in Christianos Cornelius Tacitus, q̄ inimice Suetonius, q̄ impie deridēt immortalitatē animarū Plinius & Lucian⁹? At hos tñ eruditōis gratia legūt oēs, & merito quidē legūt. Solā Moria, quia salib⁹ aliquot luserit, nō in bonos theologos, & eodignos titulos, sed in ineruditorū friuolas q̄stiunculas, & ridiculū Magistri nostri titulū, ferre nō possunt. Ac duo tresve nebulones, theologico schemate personati, mihi conant hāc mouere inuidiā, quasi theologorū ordinē luserim, & alienarim. Ego tātū tribuo Theologicis literis, vt eas solas soleā appellare literas. Ita suspicio venerorq; hunc ordinē, vt huic vni nomē dederim ac voluerim ascribi. Q̄ q̄ pudore p̄hibeor, quo minus mihi tā eximiū titulū asserā, q̄ ppe q̄ nō ignorē, q̄ dotes & eruditōis, & vitę, theologico noi debeā. Nescio qd hoīe maius p̄fiteā, q̄ theologū p̄fiteā. Episcoporū ea dignitas est, haud mei similiū. Nobis satis ē Socraticū illud didicisse, q̄ nihil oīno scim⁹, & q̄ possumus, operā nram iuuandis aliōꝝ studijs cōferre. Eqdē nescio vbiuā lateāt istī duo tresve Theologorū dij, quos scribis mihi parū eē ppitios. Ip̄e cōplurib⁹ ī locis sū versat⁹ ab edita Moria, ī tot Academicis vixi, in tot frequentissimis vrbib⁹, nullū vnq̄ Theologū mihi sensi iratū, nisi vnū aut alterū ex istorū numero, qui oībus bonis literis sunt hostes. Nec ī tamē vnq̄ verbo mecū expostularūt. Quid in absentē mullitēt, nō admodum

Erasmi Roterod. Apologia.

obseruo, tot bonorū iudicio fretus. Ni vererer, mi Dorpi, ne
 cui videar arrogātius, q̄ veri⁹ hęc dicere, q̄ multos tibi pos-
 sem recēdere theologos, vitę sanctimonia celebres, eruditio-
 ne p̄cellētes, dignitate p̄minētes, aliquot ex his etiā episco-
 pos, q̄ me nunq̄ magis amplexi sunt, q̄ post editā Moriam,
 & quib⁹ ille libellus magis arridet, q̄ mihi ipsi. Horū singu-
 los titulis ac nominib⁹ suis hoc loco referrē, nisi vererer ne
 tātis etiā viris, Morię causa, futuri sint iniquiores tres isti
 Theologi. Immo vnū dūtaxat esse puto apud vos istius au-
 torē tragœdię. Nā rem p̄p̄modū cōiecturis assequor. Quem
 si vellē suis depingere colorib⁹, nemo miraret̄ eiusmodi vi-
 ro displicuisse Moriā: immo mihi nō placeret, nisi talib⁹ dis-
 pliceret. Q̄ q̄ nec mihi placet. At isto certe noīe, minus dis-
 plicet, q̄ talib⁹ ingenijs nō placet. Plus ap̄d me p̄deris ha-
 bet sapiētū & eruditorū Theologorū iudiciū: q̄ tātū absunt,
 vt me suggillēt mordacitatis, vt moderationē etiā & cādo-
 rē meū laudibus vehāt, qui procax p̄ se argumentū, citra p̄-
 caciā tractarim, & in re iocosa sine dēte luserim. Eteū vt so-
 lis respōdeam Theologis, quos solos audio offendi, quis nes-
 cit q̄ multa vulgo quoq̄ dicant̄ in mores malorū Theolo-
 gorū: Moria nihil attingit istiusmodi. Tantū iocāt̄ in ocio-
 sas illorū disceptatiunculas: nec has ipsas tamē simpliciter
 improbat, verū eos damnat, qui in his solis Theologicę rei
 puppim, vt aiūt, & prorā collocūt, quiq̄ logomachijs, vt di-
 uus appellauit Paul⁹, eiusmodi sic occupantur, vt nec Euā-
 gelicas, nec Propheticas, nec Apostolicas literas vacet lege-
 re. Atq̄ vtinam mi Dorpi, pauciores eēt̄ huic obnoxii cri-
 mini. Possem tibi p̄ducere, qui annū egressi octogesimū, tan-
 tū etatis in huiusmodi tricis pdiderint, nec vnq̄ contextū
 euangelicū euoluerint, id qđ a me compertū, ipsi quoq̄ de-
 mū cōfessi sunt. Ne sub Morię quidē p̄sona sum ausus dice-
 re, qđ tamē nō raro multos audio deplorātes, Theologos &
 ipsos, sed vere Theologos, hoc est viros itegros, graues, eru-
 ditos, & qui Christi doctrinā penitus ex ipsis ibiberint fon-
 tib⁹. Ii quoties apud eos sunt, apud quos fas liberas animi
 voces depromere, deplorāt hoc recēt⁹ Theologię gen⁹ mū-
 do inuectū, & vet⁹ illud desyderāt. Quid em̄ eo sanctius, qđ
 augustius, qđ eque respiciēs ac referēs illa cęlestia Christi do-
 gmata? At hoc, vt omittam barbari factitijq̄ sermonis sor-

des, & portēta, vt omittā oīm bonarū literarū ifcitiā, vt imperitiā linguarū: sic Aristotele, sic humanis inuētiūculis, sic prophanis etiā legib⁹ est cōtaminatū, vt haud sciā an purū illū ac syncerū Christū sapiat. Fit em̄, vt dū ad humanas traditiones nimiū auertit oculos, minus assequat̄ archetypū. Hinc sepe numero cogunt̄ Theologi cordatiores aliud apd̄ populū dicere, q̄ vel apud se sentiāt, vel apud familiares loquant̄: & aliquoties nō habeāt qđ respōdeāt cōsultoribus, cū perspiciūt, aliud docuisse Christū, aliud humanis traditionibus impari. Quęso, qđ cōmercij Christo & Aristoteli: qđ sophisticis captiūculis, cū æternę sapiētię mysterijs: Quorsum tot q̄stionū labyrinthi: Inter quas q̄ multę sunt ociosę, q̄ multę pestilētes, vel hoc ipso qđ contētiones & dissidia pariūt: At sunt vestigāda quædā, sunt & decernēda qđā. Nō abnuo: sed ediuerso p̄ multa sunt, q̄ rectius sit omittere q̄ inquirere. Et sciētię pars est qđā nescire. Per multa de quibus salubrius est ambigere, q̄ statuere. Postremo si qđ statuendū est, id velim reuerēter, nō arrogāter, & ex diuinis literis, nō e cōmentitijs hominū ratiūculis statui. Nūc neq; quęstionularū vllus est finis. in quibus ipsis tamē, quāta familiarū & factionū dissensio: Et cotidie decretum ex decreto nascitur. Breuiter eo redacta res est, vt negocij summa, nō tā ex Christi p̄scripto, q̄ ex scholasticorū definitionibus, & episcopoz̄ qualiūcūq; potestate dependeat. Quibus rebus sic inuoluta sūt oīa, vt ne spes qđē sit, mūdū ad verū illū Christianismū reuocandi. Hęc aliq; p̄ multa p̄spiciūt ac deplorāt sanctissimi, isdēq; doctissimi viri, quorū oīm p̄cipuā causam in audax hoc & irreuerēs recentiū Theologorū genus reijciunt. O si tibi liceret mi Dorpi, tacitis oculis animi mei cogitationes intueri, nimirū itelligeres, q̄ multa prudēs hoc reticē loco. At horū aut nihil attigit Moria, aut certe leuissime attigit, ne quē offenderē. Atq; eādē cautionē in oīb⁹ seruare curauī, ne qđ obscœne scriberē, ne qđ pestiferū morib⁹ ne qđ seditiosum, aut qđ cū vllius ordinis iniuria cōiūctū videri posset. Si qđ ibi dictū est de diuoz̄ cultu, semp̄ reperies aliqd̄ ascriptū qđ palā testet̄, nihil aliud taxari, q̄ sup̄stitionē nō recte colētiū diuos. Itē si qđ in principes, si qđ in episcopos, si qđ dicūt̄ in monachos, semp̄ addimus, qđ declaret, illud i ordinis iniuriā nō eē dictū, sed i corruptos, & suo in-

Erasmi Roterod. Apologia.

dignos ordine, ne quēq̄ bonū lēderē, dū malorū infector vitia. Ac rursus dū hoc ago, subtractis omniū nominibus, effeci qđ in me fuit, ne vel mali possent offendi. Postremo dū salibus & iocis, fictaq; & ridicula psona, tota paginē fabula: curatū est, vt tristes etiā & morosi, boni cōsulāt. Iā illud nō vt mordacius dictū notari scribis, sed vt ipiū. Nā quo, inq; pfecto ferāt pię aures, q; futurę vitę felicitatē dementię speciē vocas? Obsecro te optime Dorpi, q; tuū cādorē docuit, subdolū hoc calumniādi gen⁹? Siue (qđ magis arbitror) q; astutus ad hęc mihi struēdā calūniā tua abusus ē simplicitate? Ad hūc modū solēt isti calūniatores pestilētissimi, duo verba decerpere, eaq; nuda, nōnūq; & imutata nō nihil, p̄termisissis his q; durū aliog sermonē leniūt & explicāt. Notat ac docet hęc astutiā in suis institutionib⁹ Quintilian⁹, vt nra q; cōmodissime referam⁹, additis cōfirmationib⁹, & si qđ est qđ mitiget, qđ extenuet, qđ aliog cām adiuuet. Contra q; sunt aduersariog; ea destituta his oib⁹ reticem⁹, idq; verbis q; fieri pōt, odiosissimis. Hęc artē isti nō ex Quintilianī p̄ceptis, sed ex sua maleuolētia didicerūt, qua se penumero fit, vt q; magnopē placitura fuerint, si sic referant, vt scripta sunt, aliter recitata vehemēter offendāt. Relege, q̄so te, locū, ac diligēter inspice, qb⁹ gradib⁹, quoq; sermonis p̄gressu, huc puentū sit, vt felicitatē illā dementię speciē esse dicerem. Ad hęc obserua, qbus verbis id explicē: videbis illic esse, qđ vere piās aures etiā delectet, tātū abest, vt quicq; sit qđ offendat. In tua recitatione offendiculū est, nō in meo libello. Et em̄ cū hoc ageret Moria, vt vniuersum rerum gen⁹, Stultitię nomine cōplecteretur, doceretq; totius humanę felicitatis summā a stultitia p̄dere, per omne mortaliū gen⁹ puagata est, vsq; ad reges ac summos pōtiffices. Deinde puētū est ad ipsos apostolos, atq; adeo Christū, quib⁹ stultitiā quādā tributā reperimus in sacris literis. Neq; vero periculum est, ne quis hic imaginef apostolos aut Christū vere stultos fuisse: sed q; in his quoq; fuerit ifirmū quiddā, & nostris tributū affectib⁹, qđ ad ęternā illā, ac purā sapiētīā, parū sapiens videri possit. Verū hęc ipsa stultitia vincit omnē mundi sapiētīā. Quēadmodū & p̄pheta oēm mortaliū iustitiam pannis cōfert fœminę mēstruo fluxu cōtaminatę. Nō q; bonorū iustitia polluta sit, sed q; ea quę apud hoies purissima

sunt, quodammodo impura sint, si ad illam ineffabilem dei puritatem conferantur. Et ut sapientem propositum stultitiam, ita sanam insipientiam, & cordatam amentiam facio. Quoque mollius esset, quod de sanctorum fructu sequebatur, premitto tres Platonis furores, e quibus felicissimus sit amantissimus. qui nihil aliud sit quam ecstasis quodammodo. At eorum ecstasis nihil aliud est, quam gustus quodammodo future beatitudinis, qua toti absorbebimur in deum, in illo magis quam in nobis ipsis futuri. At hunc Plato furorē vocat, cum quis extra se raptus, in eo est quod amat, eoque fruitur. Non vides quam diligenter paulo post distinxerim stultitiam & insipientiam genera, ne quis simplicium in verbis nostris labi possit? Verum de re non pugno, inquit, a verbis ipsis abhorretur priorum aures. At cur non offendunt eorum aures istę, cum Paulum audiunt dicentem, Quod stultum est dei? & Stultitiam crucis? Cur non diuum Thomam in ius vocat, quod de Petri ecstasi scribit in hunc modum, Dum pie desipit, sermonem incipit de tabernaculis? Sacrum illum ac felicem raptum desipientiam vocat. Et tamen ista canunt in templis. Cur mihi non olim scribere dicam, quod in precatatione quadam Christum magnum dixerim & incantatorem? Diuus Hieronymus Christum Samaritanum appellat, cum fuerit Iudaeus. Paulus eundem & peccatum vocat, quasi plus dicas quam peccatorem, Maledictum vocat. Quod impium conuictum, si quis maligne velit interpretari: quam pia laus, si quis ut Paulus scripsit, ita accipiat? Ad consimilem modum, si quis Christum predonem appellet, si quis adulterum, si quis temulentum, si quis haereticum, nonne futurum sit, ut boni omnes obturēt aures? At si quis commodis verbis haec efferat, & sermonis progressu paulatim huc lectorē veluti manu deducat, quemadmodum Moysi Synagogam, velut uxorem Virginitatis, sibi adiunxerit, ut ex ea nasceretur pacificus ille populus, quo pacto charitatis musto temulentus, semetipsum nobis impederit, quemadmodum nouum doctrinae genus inuenerit, ab omnibus & sapientibus & insipientibus placitis longe diuersissimum: quis quam so poterit offendere, praesertim cum horum vocabulorum singula nonnunquam reperiamus in arcanis literis, in bonum usurpata sensum? Nos in Chiliadibus, nam id obiter venit in mentem, Apostolos Silenos appellauimus? immo Christum ipsum Silenum quendam diximus. Accedat iniquus interpres, qui hoc tribus verbis odiosius explicet, quid intolerabilius? At legat pius & aequus, quae scripsi, probabit allegoriam. Demiror autem nec illud animaduersum ab istis, quam cautim efferam ista,

Erasmi Roterod. Apologia

quæ correctione studeam mitigare. Sic enim propono. Sed postea quæ semel τὴν λεοντήν induimus, age doceamus & illud, felicitatem Christianorum, quæ tot laboribus expetunt, nihil aliud esse quam infantiæ stultitiæque genus quoddam. Absit inuidia verbis. Res ipsam potius expendite. Audis ne? Primum quæ Moria de re tam arcana disputat, id mitigo pro uerbo, quæ iam leonis exuuium induerit. Nec simpliciter appello Stultitiã aut infantiã, sed stultitiæ infantiæque genus: ut piã Stultitiã, & felicem itel ligas infantiã, iuxta distinctionem, quã mox subiicio. Nec hoc contentus, addo quoddam, ut appareat figuram subesse, non simplicem esse sermonem. Nec his contentus, offensam deprecor, quã uerborum sonus possit gignere, & admoneo, ut magis obseruent quid dicatur, quam quibus dicatur uerbis. Atque hæc quidem in ipsa statim propositione. Iam uero in ipsa rei tractatione, quid est omnino quod non pie, quod non circumspecte sit dictum, ac reuerentius etiã quam ut conueniat Moriam? Sed ibi malui paullisper obliuisci decori, quam non satisfacere dignitati rei, malui rhetoricen offendere, quam lædere pietatem. Ac postremo peracta probatione, ne quem moueret, quæ de re tam sacra Stultitiã, hoc est, iocosam personam, fecerim loquentem: & hæc deprecor culpam hisce uerbis. Verum ego iam dudum oblita mei, ὡς τὰ ἔσκαμμένα κηδῶ. Quæ si quid petulanti, aut loquacius a me dictum uidebitur, cogitate & Stultitiã & mulierem dixisse. Vides ut nusquam cessarim omnem offendiculi ansam precipere. Verum ista non perpendunt, quorum aures, præter propositiones, conclusiones, & corollaria, nihil admittunt. Quid quæ præfatione præmunierim libellum, qua conor omnem percludere calumniã? Neque quicquam addubito, quin ea candidis oibus faciat satis. Quid autem facias istis, qui uel ob ingenii pertinaciam sibi satisfieri nolint, uel stupidiores sint, quam ut satisfactionem intelligant? Nam quemadmodum Simonides dixit, Thessalos hebetiores esse, quam ut possint a se decipi, ita quosdam uideas stupidiores, quam ut placari queant. Ad hæc, non mirum est inuenire quod calumnietur, qui nihil aliud querit, nisi quod calumnietur. Quæ si quis eodem animo legat diuini Hieronymi libros, centum locos offendet, qui calumniæ pateant: nec de erit in omnium Christianissimo doctore, quod ab istis hæreticis possit appellari, Ne quid interim dicam de Cypriano, de Lactantio, deque cæteris consimilibus. Denique quis unquam

audiuit ludicrum argumentum in Theologorū vocari cog-
 nitione? Qd si placet, cur nō eadem opera, quicquid a Poe-
 tis hodie scribitur, aut luditur, ad hanc exeunt legem?
 Quot illic reperient obscœna, quot veterē Paganismū olē-
 tia? Verum hęc quoniā inter seria nō habētur, nemo Theo-
 logorū existimat ad se pertinere. Neq; tamen postulem isto-
 rum exemplum mihi patrocinari. Ego nec ioco scriptum a
 me velim, qd vllō pacto Christianorum officiat pietati. Mo-
 do detur, qui qd scriptū est intelligat: modo detur equus &
 integer, quiq; cognoscere studeat, nō affectet calumniari. At
 si quis istorū habeat rationem, qui primū nullo sunt inge-
 nio pręditi, minore iudicio, deinde nihil omnino bonarū
 literarum attigerūt, sordida tātū ista, perturbataq; doctri-
 na infecti potius q̄ eruditi, deniq; infensū omnib; qui sciūt,
 qd ipsi nesciant, nec aliud secum adferentes propositum, q̄
 calumniandi, quicquid illud sit, qd forte vtcūq; intellexe-
 rint: is nimirum nihil omnino scripturus est, si vacare ve-
 lit calumnia. Quid q̄ istorum nōnullos glorię studium, ad
 calumniandum adducit? Nihil enim gloriosius inscitia, cū
 scientię persuasione coniuncta. Proinde cum vehementer
 sitiant famā, nec eā possint bonis rationibus assequi, malūt
 Ephesium illum iuuenē imitari, qui incenso phano totius
 orbis celeberrimo nobilitatus est, q̄ inglorij viuere. Et cum
 ipsi nihil lectu dignū possint edere, toti sunt in hoc, vt cele-
 briū virorū lucubrationes carpant. De alijs loquor, non de
 me, qui nihil omnino sum. Ac Morię libellum ipse, ne pili
 quidem facio: ne quis putet hac re cōmoueri nos. Quid au-
 tem mirū, si tales, quales modo diximus, propositiones ali-
 quot eligant, ex magno decerptas opere, quarū alias faciant
 scandalosas, alias irreuerētiales, alias inale sonātes, alias im-
 pias, & heresim sapientes, nō q̄ hęc mala reperiant illic, sed
 q̄ ipsi secū adferant? Quanto placabilius erat, & Christiano
 candore dignius, eruditorū hominū industriā fauore alere?
 & si quid forte fortuna fuerit elapsum incogitātius, aut cō-
 niuere, aut comiter interpretari, q̄ iniuice querere qd rep̄
 hēdas, & sycophantam agere, nō Theologū? Quāto felicius
 mutua collatione vel docere, vel discere, & vt Hieronymia-
 nis, vtar verbis, in scripturarū cāpo sine nō dolore luderes?
 At, in istis mirū q̄ nihil sit mediū. Quosdam autores sic lo-

Erasmi Roterod. Apologia

gunt, vt quātūuis manifestū incidērit erratū, vel friuolo p̄-
textu defendāt: in quosdā adeo sunt iniqui, vt nihil tā cit
cūspēcte dici possit, qđ nō aliqua ratione calumniētur. Quā
to p̄stiterit, dū hęc agūt, dū vicissim & lacerant, & laceran-
tur, simul & suū perdentes ocium & alienū, Græcas, aut He-
brāicas, aut certe Latinas literas discere? Quarū cognitio
tātū adfert momenti, ad diuinarū sciētīā literarū: vt mihi
sane videatur vehemēter impudens, earū rudem, Theologi
nomē sibi vindicare. Proinde, Martine optime, pro mea in
te beniuolentia, nō te desinā adhortari, qđ antehac sēpius
feci, vt studijs tuis saltē Gręcarū literarū cognitionē adiū-
gas. Rara quædā est ingenui tui felicitas. Stilus solidus, &
neruosus ac fluēs & exuberās, animū arguit nō sanū modo,
verū etiā fœcūdū. Suppetit ætas, nō tētū integra, sed virens
adhuc & florida. Et vulgatū istū studiorū cursum, iam felici-
ter absoluisisti. Crede mihi, si istis tā p̄claris initijs, Gręcani
cæ literaturæ colophonē addideris, ausim tū mihi, tū alijs
omnib⁹ magnū quiddā de te polliceri, & qđ antehac nemo
recētū Theologorū p̄stiterit. Qđ si in hac es opinione, vt
amore verę pietatis, putes omnē humanā eruditionem esse
cōtemnēdā, & arbitraris ad hęc sapiētīā maiore cōpēdio p̄-
ueniri, trāsfiguratione quadā in Christū, cęteraq; omnia, q̄
digna cognitu sint, plenius in fidei lumine perspici, q̄ i ho-
minū libris, facile tuę subscripsero sentētīę. Qđ si, vt nunc
habet humanarū rerū status, verā Theologicę rei cognitio-
nē tibi promittis, absq; linguarū peritiā: p̄sertim eius in
qua pleręq; sunt traditę diuinę literę: tota nimirum erras
via. Atq; vtinā hęc rē psuadere tibi tā possim, q̄ cupio: nam
cupio nō minus, q̄ & te diligo, & tuis studijs faueo: porro tū
diligo effusissime, tū faueo impēsissime. Qđ si tibi nō possum
approbare, saltē illud amici p̄cibus dones velim, vt pericu-
lū facias. Nihil recusabo supplicij, nisi fateberis amicum, ac
fidū fuisse cōsiliū. Si qđ meretur hic me⁹ in te amor, si quid
valet patria cōmunis, si qđ tribuis huic, nō ausim dicere, do-
ctriņę: sed certe laboriosę in bonis literis exercitationi: si
qđ tribuis ætati (nā quātū ad annos attinet, ego tibi pater
esse possem) sine me hoc vel gratia, vel autoritate, si minus
argumētis, abs te impetrare. Ita demū mihi videbor eloquēs
qđ tu mihi soles tribuere, si hęc rē psuasero. Qđ si assequor

futurū est, vt vterq; gaudeamus, ego dedisse cōsiliū, tu paruisse. Et q̄ nūc es oīm charissim⁹, hoc noīe nō paulo futur⁹ es charior, q̄ te tibi reddiderim chariorē. Sin min⁹, vereor ne natu iā grandior, ac rerū vsu doctus, & meū pbaturus sis cōsiliū, & tuā damnaturus sentētīā: qđq; fere solet vsu venire, tū intelligas errorē tuū, cū serū erit mederi. Possem tibi p̄ multos enumerare noīatim, q̄ cani iā cōeperint in his literis repuerascere, q̄ tādē animaduertissent, sine his m̄cū ac cēcū esse literarū studiū. Verū hac de re nimis iam multa. Vt ad tuā redeā epistolā, qm̄ existimas hac vna ratione leniri posse Theologorū inuidiā, & veterē instaurari fauorē, si quasi *ἡ ἀλιωδῶν*, Sophiē laudē opponā Morias Encomio: vehementer hortaris & obsecras vt ita faciā. Ego mi Dorpi, q̄ ne minē cōtēno, nisi meipsum, quiq; cupiā, si liceat, vniuersos mortales habere placatos, nec hoc laboris grauarer suscipere, nisi p̄spicerē futurū, vt si qđ apud pauculos iniquos & indoctos ortū est inuidiē: non solū nō extinguat, verū etiā magis exacerbē. Proinde fatius esse duco *μὴ κινεῖν τὸ ἐν κείμῳ κακόν, καὶ πάντας καμαρῖνας μὴ ἀπῆροῦ*. Rectius, ni fallor, tēpore lāguescet hęc excetra. Nūc ad alterā epistolę tuę partē venio. Operā meā in Hieronymo restituēdo magnope comprobas, & ad cōsimiles hortaris labores. Hortaris tu qđē iā currētē, qđ nō tā hortatorib⁹ opus est ad hęc rē, q̄ adiutoriis, tātū est ī negotio difficultatis. Verū nolim posthac mihi qcq; credas, nisi hic veracē dephēderis. Isti quos tantope offendit Moria, nec Hieronymi pbabūt editionem. Nec isti multo sunt equiores Basilio, Chrysostomo, Nazianzeno, q̄ nobis, nisi q̄ in nos licētius debacchantur. Q̄ aliquoties irritatiores, nec illis indigna luminibus verentur effutire. Bonas literas metuūt, & suę timent tyrānidi. Atq; vt intelligas me nō temere hoc diuinare, cū opus esset institutū, & fama iam percrebuisset, accur rere quidā graues, vt habētur viri, & insignes, vt sibi vidētur Theologi: per omnia sacra typographum obtestātes, ne quid grēcitatis aut hebraismi pateretur admisceri: Ingēs ī eis literis esse periculū, nec qcq; esse fructus, ad solā curiositatē esse paratas. Et ante hoc tēpus, cū apud Britānos agerē, forte fortuna incidit mihi cōpotatio cū Franciscano quodā, primī nominis Scotista, q̄ plebis iudicio multū sapere, suo nihil nescire videtur. Huic.

Erasmí Roterod. Apologíá.

cum exposuíssem quid in Hieronymo conarer, vehementer admiratus est, esse quicquid in huius libris, quod a Theologis non intelligeretur: homo usque adeo indoctus, ut demirer, si tres versus in omnibus Hieronymi lucubrationibus recte intelligat. Addebat homo suavis, si quid in Hieronymi præfationibus addubitarem, Britonem omnia luculenter exposuisse. Quæso mi Dorpi, quid istis facias Theologis, aut quod preceris, nisi forte fidelè medicum, qui cerebro medeatur? Et tamè huius farine sunt aliquoties, qui in Theologorum confessione fortissime vociferantur. Hi de Christianismo prænuntiant. Timent & horrent, ceu rem periculosam ac pestilentem, quam diuus Hieronymus, quam Origenes etiam senex magnis sudoribus sibi parauit, quo vere Theologus esset. At Augustinus iam episcopus, iam senex, in confessionum libris deplorat, quod iuuenis ab eis literis abhorruisset, quæ sibi in exponendis sacris literis magno usus esse potuissent. Si periculum est, non metuum hoc discriminis, quod viri tam sapientes affectarunt. Si curiositas, nolim esse sanctior Hieronymo, de quo quod bene mercantur isti, qui quod ille fecit, curiositatem vocant, viderint ipsi. Extat peruerstum Pontificij senatus decretum, de constituendis doctoribus, qui linguas aliquot publice traderent, cum de Sophistica, de Aristotelis philosophia perdiscenda, nusquam unquam quicquam sit cautum, Nisi quod ista in Decretis vocantur in dubium, utrum fas sit ea discere, necne. Atque horum studium a multis ac magnis autoribus improbatum. Cur quod Pontificum autoritas iussit, negligimus: de quo dubitatum est, imino quod improbatum, id solum amplectimur? Quod idem istis euenit in Aristotele quod in diuinis literis. Adest ubique Nemesis illa, contempti sermonis vindex: passim & hic hallucinantur, somniant, cecutiunt, impingunt, meraque portenta proferunt. His egregijs Theologis debemus, quod ex tam multis scriptoribus quos in catalogo recenset Hieronymus, tam pauci supersint, quia scribebant quod magistri nostri non intelligerent. His debemus, quod diuum Hieronymum sic habemus deprauatum ac mutilum, ut alijs plus prope negocij sit in restituendo, quam ipsi fuerit in scribendo. Iam vero quod tertio loco scribis de nouo testamento, sane demiror, quid tibi acciderit, aut quoniam interim perspicacissimos ingenij tui oculos auerter is. Nolis quicquam a me mutari, nisi si quod for-

te sit apud Græcos significatius: & negas in hac, qua vulgo
 vtimur editione, quicquid esse vitij. Nefas esse putas, re tot sæ-
 culorum consensu, tot synodis approbatã, villo pacto cõuel-
 lere. Obsecro te, si vera scribis eruditissime Dorpi, cur fre-
 quenter aliter citat Hieronymus, aliter Augustinus, aliter
 Ambrosius, quã nos legimus? Cur Hieronymus multa rephẽ-
 dit, & corrigit noiatiim, quã tñ in hac habent editione? Quid
 facies cum tam multa cõsentiũt, hoc est, cũ secus hñt Græ-
 corum codices, cum ad horũ exemplar citat Hieronymus,
 cum idem habent vetustissima Latinorum exemplaria, cũ
 ipse sensus multo rectius quadrat? Num his oibus cõtẽptis,
 tuum sequeris codicẽ, fors tassis a scriba deprauatũ? Neq; ve-
 ro quisquẽ asseuerat in diuinis literis vllum esse mendacium,
 quandoquidem & hoc adductum est abs te: neq; totum hoc,
 de quo cum Hieronymo digladiatur Augustinus, quicquid ad
 rem pertinet. At illud ip̃a res clamat, & vel cæco, quod aiũt,
 potest esse perspicuũ, sepe vel ob imperitiã interpretis, vel
 ob oscitantiam, græca male reddita esse, sæpe germanã ac
 veram lectiõnẽ ab indoctis librariis fuisse deprauatam: id
 quod cotidie videm⁹ accidere: aliquoties mutatam a semi-
 doctis, parum attentis. Vter magis fauet mendacio, quã hæc
 corrigit ac restituit, an qui citius ferat addi mēdam, quã tol-
 li? Quandoquidem ea deprauatorum natura est, vt menda
 mēdam gignat. Et sunt fere eiusmodi, quæ mutamus, vt ad
 Emphasim pertineant magis, quã ad sensum ipsum, quã sæpe-
 numero magna sensus pars est Emphasis. Verũ nõ raro to-
 ta aberratum est via. Quod quoties accidit, quæso te, quo con-
 fugit Augustinus, quo Ambrosius, quo Hilarius, quo Hie-
 ronymus, nisi ad Græcorũ fontes? Id cũ sit ecclesiasticis quo-
 quẽ decretis cõprobatũ, tamen tergiuersaris, & studes refelle-
 re, vel potius elabi distinctiuncula. Scribis eo sæculo Græ-
 corum codices emēdatiores fuisse latinis: nũc cõtra esse, nec
 fidẽdũ illoꝝ libris, qui descuerint ab ecclesia Romana. Vix
 adducor, vt credã te hoc ex aĩo scribere. Quid ais? nõ lege-
 mus eoꝝ libros, qui descuerunt a fide Christiana? Cur igit̃
 Aristoteli tantũ autoritatis tribuũt Ethnico, cui nihil vn-
 quã fuerit cũ fide cõmerciij? Tota Iudæorũ gēs a Christo descie-
 uit, nihil igit̃ pōderis habebũt apud nos Psalmi & Prophe-
 tæ, illoꝝ sermone scripti? Iã mihi recẽse capita oia, in quibus

Græci a Latinis dissentiunt orthodoxis: nihil reperies, quod ex noui testamēti uerbis natū sit, aut quod huc pertineat. Tā tum de uocabulo hypostaseos, de p̄essione sancti spūs, de cōsecrādi cerimonijs, de paupertate sacerdotū, de potestate Romani p̄tificis, cōtrouersia est. At nihil horū ex falsatis approbāt exemplaribus. At quid dices, ubi uideris sic interpretatū Origenem, sic Chrysostomū, sic Basilium, sic Hieronymum? Num eo quoq; seculo falsauerat aliquis Græcorū codices? Aut quis unq; dēphendit Græcorū codices, uel uno in loco falsatos fuisse? Postremo cur falsare uelint, cū hinc nō tueant sua dogmata? Adde huc, quod semp̄ in omni doctrinæ genere, Græcorū codices emendatiores fuisse, quā nostros, fateatur & M. Tullius, quā alioqui Græcis iniquior. Nā distinctio literarū, apices, & ipsa scripturę difficultas, in causa est, quominus facile queant uitiari, aut si quod fuerit uitiatū, facile possit restitui. Porro quod scribis, ab hac editione non esse recedendum, tot uidelicet cōcilijs approbata: more uulgarū Theologorū facis, qui quicquid uillo modo in publicū usum irrepserit, ecclesiasticę tribuere solēt auctoritati. At mihi uel unam profer synodum, in qua sit hæc editio comprobata. Nam qui cōprobauit, quæ cuius sit, nemo nouit? Nā Hieronymi nō esse, uel ipse testant Hieronymi p̄fat̄iones. Sed esto comprobauerit synodus aliqua, num ita comprobauit, ut nihil omnino liceat ex Græcorū fontibus emendare? Nū mēdas etiam oēs cōprobauit, quæ varijs modis potuerint irrepere? Num huiusmodi uerbis conceptū fuit decretū a patribus? Hęc editio cuius sit auctoris nescimus, sed tamē eam approbamus, nec obstare uolumus, si quid secus habēt Græci codices, quā uis emendati: si quid secus legit Chrysostomus, aut Basilius, aut Athanasius, aut Hieronymus, etiā si illud magis quadrauerit ad sensum euāgelicū: & tamen hos ipsos auctores in cæteris magnopere comprobamus. Quinetiā quicquid in posterū, quocūq; modo, uel a semidoctis & audaculis, uel ab imperitis, ebrijs, oscitantibus librariis fuerit uitiatum, deprauatum, additum, omissum, eadē probamus auctoritate neq; cuiquā uolumus licere, mutare scripturam, semel indutam. Ridiculū decretū iquis. At huiusmodi necesse est fuisse, si nos auctoritate synodi deteteres ab hac industria. Postremo quid dicturi sumus, ubi uiderimus nec huius editionis

exēplaria cōsentire? Nū & hāc pugnātiā approbavit synod⁹
 p̄scia videlicet, quid quisq; mutaturus esset? Atq; utinā
 mi Dorpi, tātū esset ocii Romanis pontificibus, ut hisce de
 rebus salutare ederēt constitutiones, quibus caueretur, de
 restituēdis bonorū autorū monumentis, de parandis & re-
 ponendis emendatis exēplaribus. Verū in eo consilio sedere
 nolim istos falsissimo noīe Theologos, qui huc tātū spectāt,
 ut qđ ipsi didicerūt, id solū habeatur in precio. Quid autē
 isti didicerūt, qđ non sit ineptissimū, & idem confusissimū?
 Quibus si cōtingat tyrannis, futurū est, ut antiquatis opti-
 mis autoribus, insulsissimas istorū Nēnias pro oraculis ha-
 bere cogat mūdus. Quę vsqueadeo nihil habēt bonę erudi-
 tionis, ut ego sane malim vel mediocris esse cerdo, q̄ istius
 generis optimus, si nihil melioris accesserit doctrinæ. Isti
 sunt q̄ nolint qcq̄ restitui, ne qđ ignorasse videant. Hi no-
 bis fictā synodorū autoritatē obijciūt: hi magnū Christia-
 nę fidei discrimē exaggerāt: hi periculū ecclēsię, quā isti sci-
 licet humeris suppositis fulciūt, rectius plaustrū fulturi: &
 huiusmodi fumos spargūt, apud vulgus indoctū ac supersti-
 tiosum, apud qđ cū p̄ Theologis habeant, nolint vllā opi-
 nionis suę iacturā facere. Verētur ne, cū perperā diuinas ci-
 tant literas, id qđ sepenumero faciūt, Gręcię aut Hebraicę
 veritatis autoritas in os iaciāt, & mox appareat esse somniū
 qđ velut oraculū adducebat. Diuus Augustinus vir tantus,
 ad hęc episcopus, nō grauāt vel ab anniculo puero discere.
 Isti tales, malūt oīa sursum ac deorsum miscere, q̄ cōmitte-
 re, ut qcq̄ videant ignorare, qđ ad absolutā ptineat erudi-
 tionē. Q̄ nihil hic video, qđ magnope pertineat ad fidei
 Christianę sinceritatē. Q̄ si maxime pertineret, hoc certe
 magis esset elaborādū. Neq; vero periculū est, ne ptinus oēs
 desciscant a Christo, si fors auditū fuerit, repertū esse in sa-
 cris libris, qđ vel scriba deprauarit indoctus aut dormitās,
 vel interpret nescio q̄s parū apte verterit. Aliis ex reb⁹ hoc
 periculū est, quas hoc loco prudens subitico. Quāto Chris-
 tianius fuerit, semotis cōtētionibus, qđ quisq; possit, in cō-
 munē vsum libēter conferre, idq; cādide amplecti, simulq; &
 citra fastū discere qđ nescias, & citra iuidiā docere qđ scias?
 Q̄ si qui sunt illiteratiores, q̄ ut qcq̄ recte docere possint:
 elatiores, q̄ ut quicq̄ discere velint: hos qm̄ pauculi sunt,

Erasmi Roterod. Apologia.

valere sinamus, & bonarū, aut certe bonę spei mētū potius habeamus rōnē. Ostendī quondā meas annotationes rudes adhuc, & adhuc follibus, qđ aiunt, calentes, viris integerrimis, summis Theologis, doctissimis Episcopis. Hi fatebantur ex illis q̄libuscūq; rudimētis, sibi plurimū lucis affulsisse, ad diuinarū literarū cognitionē. Porro qđ admones, sciebam Laurētīū Vallā ante nos hoc laboris occupasse: quippe cui⁹ annotationes primus curarim euulgandas. & Iacobi Fabri in Paulinas epistolas cōmētarios viderā. Atq; vtinā ab his sic esset elaboratū, vt nostra industria nihil foret opus. Egdē Vallā plurima laude dignū arbitror, hominē rhetoricū magis q̄ theologū, qui hac diligētia sit vsus ī sacris literis, vt gręca cū latinis contulerit: cū nō pauci sint Theologi, q̄ nūq; vniuersum testamentū ordine pegerint. Q̄q; ab hoc aliquot locis dissentio: p̄sertim in his, quę ad rē theologicā ptinēt. Porro Iacobus Faber, cōmētarios illos iam tū habebat in manibus, cū nos hoc op̄s moliremur: ac parum cōmode euenit, vt nec in familiarissimis colloquijs alterutri nostrū in mētē venerit, de suo meminisse instituto. Nec ante cognoui, qđ agitaſset ille, priusq; opus formulis excusum prodisset. Et hui⁹ conatū vehemēter approbo. Q̄q; ab hoc quoq; locis aliquot dissentim⁹ iūiti, cū tali amico libēter ἀποκρίσει futuri p̄ oīa, nisi veri magis q̄ amici esset habēda ratio, p̄sertim in sacris literis. Sed mihi nōdū satis liquet, cur hos duos obijcias. Nū vt a re velut occupata deterras? At apparebit me post tantos etiā viros, nō sine causa laborē hūc suscepisse. An hoc significas, nec istorū industriā probari Theologis? Egdē qđ Laurentio ad veterē illā inuidiā accesserit, nō video. Fabrū audio probari ab oibus. Quid, q̄ nec oīno simile negociū molimur? Laurētius tātū annotauit locos aliquot, idq; vt apparet, in trāscursu, lenitq; qđ dici solet, brachio. Faber in Paulinas dūtaxat epistolas edidit cōmētarios, easq; suo more vertit, tū si qđ discrepabat, obiter annotauit. Nos vniuersum testamētū nouū ad Gręcorū exēplaria vertimus, additis e regione gręcis, quocuius p̄oprū sit cōferre. Adiecimus separatim annotationes, in quibus partim argumētis, partim veterū autoritate Theologorū docem⁹, nō temere mutatū qđ emēdaui⁹mus: ne vel fide careat nostra correctio, vel facile deprauari possit,

quod emendatum est. Atque utinam prestare potuissemus, quod sedulo sumus conati. Nam quantum ad ecclesie negotium attinet, nihil verborum has meas vigiliolas, cuius episcopo, cuius Cardinali, cuius etiam Romano Pontifici dicere, modo talis sit, quale habemus. Postremo non dubito futurum, quoniam tu quoque sis edito libro gratulaturus, quod nunc ab edendo deliberas, modo vel paululum eas degustaris literas, sine quibus hisce de rebus recte iudicari non possit. Vide mi Dorpi, ut eodem officio geminam inieris gratiam. nimirum alteram apud Theologos istos, quorum nomine diligentissime functus sis tua legatione: alteram apud me, cui tam amica admonitione testatorem feceris amorem tuum. Tu vicissim boni consules nostram eque liberam satisfactionem, & si sapias, nostro consilio potius accedes, qui tuam unius rem ago: quam istorum, qui tuum ingenium eximium rebus natum, non ob aliud student in suam trahere factionem, quam quo tanti ducis accessione suas communiant copias. Sequantur illi meliora si possint: sin minus, tu tamen quod est optimum sequere. Quod si non potes illos reddere meliores, id quod velim te adniti, saltem illud caue, ne te reddant deteriores. Porro fac, ut qua si de causam istorum apud me egisti, eadem meam agas apud istos. Placabis homines, quoad fieri potest: & persuadebis me, quod facio, non in eorum facere contumeliam, qui hasce literas nesciunt, sed in publicam omnium utilitatem, quae nemini non patebit, si velit uti: neminem urget, si malit carere. Tu eo esse animo, ut si quis exoriat, qui rectiora docere possit, aut velit: me primum fore, qui nostra rescindam & abrogem, & illius subscribam sententiam, Ioanni Paludano multam ex me salutem dicito, cum quo fac ut hanc de Moria litteram partiaris, propter commentarios illi dicatos a Listerio nostro. Doctissimo Nevio, humanissimo D. Nicolao de Beueris, Preposito diuini Petri, fac me diligenter commendes. Menardum Abbatem, quem tam magnificis ornas praconibus, nec dubito, quin qua es fide, verissimis, vel tua causa diligo, venerorque: neque negligam in literis meis, simulatque inciderit commoditas, eius honorificam facere mentionem. Bene vale, mortalium charissime Dorpi. Antuerpiae.

Anno. MDXV.

Lutetiae, in Aedibus Iodoci Badij, octavo Calend.
Iulias. An. MDXXIII.

